

Dursun Akçam'ın Tercüman'a yanıtı
"Tercüman kazdığı kuyuya kendisi düşmüştür"

Halk düşmanı bu gazete hep aynı metotla halkını, ülkesini canından çok seven yurtseverlere, halkımızı kasıtlı olarak düşman etmeye çalışmaktadır. Onun içinde kitlelerin kolayca tepki gösterecekleri kavramları mahirce tahrif ederek demagojinin ve şantajın ticaretini yapmaktadır. "Türk düşmanı", "Vatan haini", "Bölücü" sözcüklerini dilinden düştürmemesi bundandır.

9.SAYFADA

Seçimle birlikte yeni baskı dalgası geliyor Yabancılar seçim malzemesi yapılamaz

Yabancılar yasası esaret yasasına dönüştürülüyor

- Seyahat özgürlüğü kaldırılacak
- Oturma izinleri her an geri alınabilecek
- Çocuklar polis zoruyla sınır dışı edilecek
- Sosyal yardım alanlar sınır dışı edilecek
- Politik faaliyetler yasaklanacak
- Sığınma hakkı daha da kısıtlanacak

Federal Almanya'da 6 Mart'ta yapılacak parlamento ve başbakanlık seçimleri yaklaşırken, iktidardaki Hristiyan-liberal hükümet yabancılar yasasında bir dizi değişiklik planlıyor. Hükümet partileri CDU/CSU ve FDP, seçimlerden on gün önce açıklanacağı sanılan yabancı aleyhtarı sert önlemlerle oy yüzdelerini arttırmayı hesaplıyorlar. 14 ve 24. SAYFADA

Yabancı işçilere de seçme ve seçilme hakkı verilmelidir

İŞÇİ: 21 yıldır buradayım, oy hakkımızı versinler, buna saçmalık derler. Otobanları, fabrikaları, binaları biz yaptık, bizlerle oynuyorlar. Biz çocukmuyuz. Ben 51 yaşındayım. Benden vergi alıyorlar, artık bu iş uzadı bize seçme hakkı versinler.

KESTANE SATICISI ALMAN KADIN: Ben politika ile fazla ilgilenmiyorum. Bana göre yabancılar demokratik haklar verilmeli ve seçme hakkı olmalı. Yıllar önce bizim hükümetimiz yabancı işçileri getirdi, fakat bugün onlara insan gibi davranmıyor, ben bunu anlamıyorum ve üzülüyorum.

M.A. (işçi): Alman ekonomisini yabancılar kurdu. Öyleyse seçme hakkı versinler. Aynı bölge seçimlerinde de hak olarak verilsin... Geri gönderirlerse ben ülkemde ne yaparım, hiçbir şey. Bütün enerjimi Almanya'ya verdim.

CLEANUS (Öğrenci): Hangi iktidar olursa olsun yabancıların haklarını devamlı sınırladılar. Kohl-Genscher hükümeti irke bir politika izliyor.

URSULA FELDHAUS (işçi): Seçim yasağı uygulanırsın. Seçme hakkı verilirse Almanya'da değişik bir politik ortam ortaya çıkar.

Berlin Parlamentosuna aday gösterilen Cihan Arın:

Adaylığım seçim hakkını gündeme getiriyor

GAL Parlamenterleri ve yabancılar sorumlusu Regula Schmidt
Yeşiller seçimlerde yüzde 5 barajını aşacak

15. SAYFADA

İÇ SAYFALARDA

Demokrasi ve toplumsal devrim.....	5
Avrupa Konseyi cunta'yı uyardı.....	8
Kan davası güdenler, kan davasının kurbanı olurlar.....	9
Kemal Pir.....	10
Toplumsal mazoşizm ve acılar karşısındaki tutum.....	10
Çatışmada öldürülen PKK taraftarlarının adları saptandı.....	11
Devrimci Sol ve Halk-Der yasaklandı.....	14
El Salvador'da savaş yeniden hızlandı.....	16
Bütün ülkelerde işsizlik sürekli hale geliyor.....	17
Kürt edebiyatı üzerine notlar.....	20
Hitler iktidara böyle geldi.....	22

Tecavüz edilen bir bayan tutuklunun suç duyurusu

"Sorgucu, oradaki direklere kollarımı ve ayaklarımı açarak bağladı, sonra gözümü açtı, beni soymaya başladı, sonra kendisi soyunmaya başladı. ... ben gözümü kapatıyorum, çaresizlik içinde bağınıyorum, ne yapacağımı bilemiyordum, sorgucu ise sürekli kendisinin olacağını, ırzıma geçeceğini, ve benim hiç bir şey ispat edemeyeceğimi söylüyordu. Sadece bu çaresizliğim sırasında Türkiye'de ne kadar adam varsa hepsini öldürdüm diye bağır-dığımı hatırlayabiliyorum, bu ne kadar sürdü bilemiyorum. Önce kendi giyindi sonra beni de giyindirecek salona çıkarttı. Tekrar hücreye gittiğimde utanıyor ve kendimden tiksiniyordum, sadece istediğim o an ölmekti. Kızlar ne olduğunu sorduklarında cevap veremedim, boğazıma bir şey düğümlenmişti, sadece ve sadece ölmek istiyor, her şeyden tiksiniyordum."

Zorla tecavüz edilmek suretiyle ifade imzalatılan ve halen Mamak'ta tutuklu bulunan bir bayanın bütün insanlığa yaptığı suç duyurusunu aynen yayınlıyoruz.

7. SAYFADA

12 Eylül'den buyana
39 idam kararı uygulandı

5 devrimci daha idam edildi

Faşist cunta, devleti yeniden örgütleme, halk üzerinde ki her türden baskıyı derinleştirme ve yerleştirme amacına yönelik katliamlarına hız verdi.

12 Eylül darbesinden bugüne kadar 39 kişi idam edildi. Özellikle "Anayasa Referandumu"ndan sonra pervasızlaşan cunta 18 kişinin idam kararını onaylayarak infaz ettirdi.

4. SAYFADA

Tek rengin egemen olduğu siyaset sahnesine kimler çıkacak

(Ankara, Özel)

Dışardan Türkiye'ye bakanlar, belki de Mart ayında siyasal hayatın gerçek boyutlarıyla ve unsurlarıyla renkleneceği şeklinde bir görüntü elde edebilirler. Gazeteleri izleyenler böyle bir görüntünün ipuçlarını dahi yakalayabildiklerini sanabilirler. Ancak olayları ve gelişmeleri yakından görüp değerlendirebilenler, daha da önemlisi bunları ülke içinde yaşayanlar, siyasal hayatta beklenen renklenmenin gerçeği yansıtmadığını, renklenme belirtilerinin kelimenin tam anlamıyla görüntü olduğunu hemen farkedebilmektedirler.

Çünkü Başkent kulislerinde konuşulanlar, duyulanlar ve olup bitenler, Türkiye'nin bundan sonraki siyasal yaşantısına tek rengin egemen olacağını birer kanıt olarak gösterilebilir, değerlendirilebilir.

Seçim ve siyasi partiler yasalarının hazırlandığı günlerde, yani rejimin yumuşayacağını ve "demokrasiye geçişin" birer belirtisi olarak ileri sürülen bu hazırlıkların gündemde olduğu bir dönemde Cumhuriyet ve Milli Gazetenin kapatılması, üniversitelerde yeniden "solcu profesör" temizliğine girişilmesi, peşpeşe idam uygulamaları, devlet dairelerinde ve bakanlıklarda yeni operasyonlara girişilmesi vb. olgular, kısmen de olsa cuntadan "bağımsız" bir siyaset izlemek isteyenler üzerinde ciddi bir baskı oluşturmaktadır. Bu nedenle siyaset sahnesine kimlerin, nasıl çıkacağı konusunda tam bir belirleme yapılamamaktadır.

KİM KİMLERLE GÖRÜŞÜYOR

Bugünlerde kamuoyu, siyasi partiler yasasının içeriğinden çok, kimlerin nerelerde kimlerle ve nasıl görüştüğü konuları ile meşgul. Belli sonuçlara ancak bu ilişkiler yorumlanarak varılabilir. Bu nedenle Demirel'in Celal Bayar'ın elini öpmesi, Özal'ın ziyafet rejimi, Türk gazetelerinin en renkli ve de en önemli konuları haline geldi.

Ankara ve İstanbul'da yoğun bir kulis ve diplomasi trafiği var. Önemli şahsiyetlerin davranışları, jest ve mimikleri bile demokrasiye geçişin birer işareti olarak yorumlanıyor. Köşe yazarları, sansürün ağır baskısı altında gerçek düşüncelerini ancak satır aralarında söyleyebiliyorlar.

Devamı 6. sayfada

DEMOKRAT TÜRKİYE DEN

Sergili okurlar.

Demokrat Türkiye bir yasını tamamlamış bulunmaktadır. Yaşadığımız dönemde ve yaşadığımız koşullarda bu bir yıl hiç de küçümsenmeyecek bir zamandır. Ülkemiz Türkiye'de insan hak ve özgürlüklerine, halklarımıza, ilerici, demokrat, anti-faşist tüm yurtseverlere yapılan saldırılar devam etmektedir. Yaşanan utanç verici acı olaylar karşısında bizler, yurt dışında ve yurt içinde bulunanlar, yani işkence hücrelerinde, mapushane zindanlarında olmayan bizler bu süre içinde ne yaptık, ülkemize ve halklarımıza karşı olan görevlerimizi ne ölçüde yerine getirebildik? Bunun hesabını kuşkusuz herkes kendi vicdanında yapacaktır.

Burada söylemek istediğimiz, Demokrat Türkiye'nin böylesi bir sorumluluk anlayışı ile hayata geçirilmiş olmasıdır. Yurt dışında bulunan sanatçı, bilim adamı, ilerici demokrat yazarlar bir araya gelerek Demokrat Türkiye'nin çıkış gerekçelerini, yayın ilkelerini, imzaladıkları bir bildiri ile kamuoyuna açıklamışlardır.

Bildiriye imza koyanlar (iki kişi dışında) bugün hepsi görevinin başında yılmadan, usanmadan mücadelelerini sürdürmektedirler. Zamanında haber edilemediği için çıkış bildirisine imza atamayan daha başka birçok değerli yazarlar da Demokrat Türkiye'nin yazı kadrosuna katılmışlardır. Yurt içinde ve dışında su götürmez sakıncalar nedeniyle takma imza ile ya da imzasız katkılarda bulunan yazarlar da vardır.

Demokrat Türkiye, yayın ilkelerine bağlı kalmanın ve bu ilkelerden ödün vermeden yayını sürdürülebilmis olmanın onuru ve rahatlığı içindedir. İlk ekista ihtiyatla yaklaşanların kuskuları önyargıları da bu geçen süre içinde dağılmış, gazetemiz bugün güvenilir bir yayın aracı olmuştur. O nedenle Demokrat Türkiye her kesimden geniş kitlelerin kabul ettiği ve güvenle okuduğu bir gazetedir bugün. Avrupa'dan Amerika'ya, Arabistan, Afrika'dan Avustralya'ya değin Türkiyelilerin bulunduğu her kıtada, her ülkede okunmaktadır.

Demokrat Türkiye'nin yaşaması ve bugünkü duruma gelmesi, elbet de kolay olmamıştır. Yazarı, çalışanı, okuyanı topyekün özveriye destek almış ve örnek bir dayanışma göstermiştir. İlan almayan, bayilerde sattığı gazetelerden kazanamayan bir yayın organının ekonomik yönden ayakta kalması çok zordur. Yazar telif ücreti istemiştir, çalışan maddi birmarşlık beklemeden gecesini düdüğüne katmıştır. Okuyucular, listeler halinde aboneler yollamışlardır. Dernekler gazetesinin satışında olanca çabalarını harcamışlardır. Bir de Demokrat Türkiye'yi koltuklarına alarak satmak için oradan oraya kostonan, bazı yerlerde bir takım densizlerden hakaret bile gören adisiz kahramanlar da vardır. Belki karınları acır, bir tasit parası bile ceplerinde yoktur, ama satabildikleri gazetelerin bir fenliğine bile el sürmeden yerine ulaşmasına çalışmışlardır. İşte Demokrat Türkiye böyle yaşamıştır ve böyle yaşayacaktır. Şimdilik bir başka seçenek de görülmektedir. O yüzden dayanışmamızı daha da yükseltmemiz gerekmektedir. Demokrat Türkiye hepimizin ortak sesi ve öfkesidir. Onu yasatahım ve daha da yüceltelim.

Bu alanda emeği geçen herkese sonsuz teşekkürlerimizi sunmayı ödenmesi gereken bir borç bilmekteyiz. Gelecek güzel günler için kaldığımız yerden hep birlikte...

Hosçakalın.

Adalet Bakanlığına bağlı olan ceza ve tevkif evleri kanun kuvvetindeki bir kararname ile İçişleri Bakanlığına bağlanıyor.

Tutuklu ve hükümlüler üzerindeki polis ve jandarma terörünü resmileştiren bu kararnameyle amaçlanan güvenlik görevlilerinin hapis hanelerde daha rahat faaliyet göstermeleri için kendilerine engel teşkil eden bürokratik mekanizmayı ortadan kaldırmak.

Bu kararnameden önce güvenlik görevlileri hapis hanelerden Adalet Bakanının tayin ettiği savcıdan izin alarak tutuklu alabiliyorlardı. Bu uygulamalar ise dilekçe türünden resmi işlemlerle yürütüldüğünden güvenlik görevlilerinin faaliyetleri gözlemleniyordu.

Bu değişiklik karşısında görev alanı daraltılan Adalet Bakanı Cevdet Menteş ve bir kısım basın tepki gösterdi.

Menteş karara karşı çıkarak kararnamenin geri alınması için Ulusu'yla uzun bir görüşme yaptı. Ulusu'nun kararnamenin geri çekilmeceğini bildirmesi üzerine de gerçekçi bir dilekçeyle istifasını verdi. 1981 yılında "hakimler ve savcılar" ile ilgili yasa-yı "bu yasalar adaletin bağımsızlığı, Hakim ve Savcı teminatını" zedelediğini ileri sürerek onaylayan Menteş'in yeni kararnameye farklı bir önermeyle karşı çıkması bazı gazetecilerce polemik konusu oldu.

Hürriyet yazarı Oktay Ekşi köşesinde; emniyet ve askeri görevlileri kastederek: "Bizim gibi ülkelerde suçlulukla ilgisi olmayan insanları dahi tedirgin etmeye yeten uygulamaları bilinen bir kadroya, üstelik kendini savunma şansı hemen hemen sıfıra inmiş insanları teslim etmek büyük sakıncalara yol açacak bir hatadır... Adı ister polis ister jandarma olsun güvenlik görevlilerinden işkence gördüğünü iddia eden bir sanığı, götürüp Ceza ve tevkif evine kapattığınız zaman, o sanığın başına neler gelmez? diyerek Menteş'in 1981 yılındaki yaklaşımın faturasını şimdi ödediğini, bu kararnameye karşı çıkmakta geç kaldığını" belirtti.

İMAR AFFI ÇIKTI GECEKONDULAR YIKILIYOR

Toplunun yeniden örgütlendirilmesi birbiri ardına çıkan kanun yasalarla sürdürülüyor. Bir yandan yeni baskı tasarımlar gündeme getirilirken, öte yandan konut sorunu konusunda da yeni düzenlemeler yürürlüğe girdi. Ocak başında çıkarılan imar affıyla birlikte imar yasasında da değişiklikler yapıldı.

Bu arada 2 Haziran 81 tarihinden sonra yapılan gecekonduların yıkılacağı da açıklandı. Bu tarihte sıkıyönetim komutanlıkları yayınladıkları bildirilerle gecekondu yapımını yasaklamışlardı. Yapılan ilk tahminlere göre Ankara'da 15 bin, İstanbul'da 2500 gecekondu yıkılacak. Halen Ankara'da

da toplam 385 bin, İstanbul'da ise 248 bin gecekondu bulunuyor. Yıkılacak gecekonduların tespitinin neye dayanarak yapıldığı belli değil.

İmar yasasında da bundan böyle kaçak yapılaşmayı önleyeceği iddia edilen bir takım değişiklikler yapılıyor. Getirilme çalışılan önlemlerle gecekondu yapıcılığı da tekelleşecek ve toplu gecekondu yapabilecek desteğe, ilişkilere sahip olan büyük müteahhitler yaptıklarını fahiş fiyatlarına satabileceklerdir.

19 ÖĞRETİM ÜYESİNİN GÖREVİNE DAHA SON VERİLDİ

Sıkıyönetim Komutanlıklarının istemleri üzerine 16 Öğretim üyesinin görevine daha son verildi.

YÖK Genel Başkanı İhsan Doğramacı alınan bu kararlar üzerine yaptığı açıklamada, öğretim görevlilerinin işlerine kendi bilgisi dışında son verildiğini ve bunların Sıkıyönetimlerin iradesine bağlı olduğunu açıkladı.

Aralarında 1980'den önce faşistler tarafından vurulan ve felç olarak tekerlekli sandalye ile yürüyen İ.Ü. Hukuk Fakültesi Profesörlerinden yazar, bilim adamı Server Tanilli'de bulunuyor. Görevlerine son verilen öğretim üyeleri bir daha kamu hizmetlerinde çalışamayacaklar.

1402 sayılı sıkıyönetim yasasının 2. maddesi uyarınca görevlerine son verilen öğretim üyelerinin üniversitelere göre dağılımı şöyle:

A.Ü. Tıp Fak. Prof.Dr. Aliye Erkoçak, Prof.Dr. Ziya Güner, A.Ü. Siy.Bil. Fak. Prof.Dr. Bahri Savcı, Prof.Dr. Cevat Geray, Prof.Dr. Korkut Boratav, Doç.Dr. Mete Tuncay, Prof.Dr. Tuncer Bulutay, A.Ü. Fen Fak. Prof.Dr. Burhan Cahit Ünal, ODTÜ Prof. Arif Bilgin, Gazi Üni. Doç.Dr. Yalçın Küçük, Karadeniz Teknik Üni. Prof. Dr. Özgönül Aksoy, Prof.Dr. Erdem Aksoy, İ.Ü. Huk.Fak. Prof.Dr. Server Tanilli, Prof. Dr. Bülent Tanör, Prof.Dr. Rona Serozan, İ.Ü. Ede.Fak. Prof.Dr. Abdülkadir Karahan, Ege Üni. Tıp Fak. Prof.Dr. Hayrullah Kocaoglu, Prof. Dr. Ahmet Terek, Marmara Üni. İd. Bil.Fak. Prof. Dr. Kıvanç Ertan.

GENÇ'İN KISMİ AF ÖNERİSİ GÖRÜŞÜLMEDEN REDDEDİLDİ SERVET AFFI KABUL EDİLDİ

"Vergi cezaları ve servet affı" Danışma Meclisi'nde görüşülerek kabul edildi. Görüşmeler sırasında Tunceli üyesi Kamer Genç bir önerge vererek affedilecek suçların kapsamının genişletilmesini istedi. Ancak Danışma Meclisi "kısmi af" olarak nitelendirildiği bu önerge üzerinde görüşmeyi kabul etmedi.

Genç'in verdiği önerge, af tasarısının başlığının "bazı suç ve cezaların affı hakkındaki kanun tasarısı" olarak değiştirilmesini öngörüyordu. Önergede affedilecek mali suçların sadece vergi cezalarıyla sınırlı kalmayıp

Türkiye'de NE VAR NE YOK

bankerlerin faaliyetleri ile ilgili suçları içermemek şartıyla daha geniş kapsamlı ele alınması isteniyor, ayrıca Ateşli Silahlar Yasası'na aykırı hareket nedeniyle verilmiş cezaların bir kısmının da af kapsamına alınması öneriliyordu.

Danışma Meclisi Genç'in verdiği önerge üzerinde görüşmeyi bile kabul etmezken, "Vergi Cezaları ve Servet Affı" tasarısını kabul etti. Buna göre vadesi geldiği halde ödenmemiş vergilerin cezaları ve gecikme zamları affediliyor, ihtilafı vergilerden ise ihtilafı miktarın yarısı ile vergi cezası ve gecikme zammı alınmayacak.

MHP'LİLER NE YAPIYOR

"Fikirleri iktidarda, kendileri tutuklu" olan MHP'liler dergi çıkarmaya ve bu dergileri aracılığıyla kadrolarını "davadan" uzaklaştırmamaya çalışıyorlar. Bunu ise yine her zaman ki gibi, ilerici demokrat kişi ve kuruluşlara saldırarak yapıyorlar.

"Yeni Düşünce" Dergisinin 28 Ocak 1983 tarihli sayısında, 12 Eylül 1980'de yasaklanan Demokrat Gazetesi yazarlarından Can Yücel'in bir edebiyat dergisinde yayınlanan şiirini ele alan MHP'liler, Can Yücel'i, -tam da Tercüman Gazetesinin Dursun Akcam'ı hedef alan yayınlara başladığı sırada- Ülküdaşları generallere ihbar ediyorlardı. Aşağıda "Yeni Düşünce" Dergisinin Can Yücel'le ilgili yazısını aynen yayınlıyoruz.

Hecelererek üstünde ayak ve el uçlarının Boşluğunda dayandırı ve kalınlaştırdı. Gözlerimize baktım, mukaddes ciltlerimize, bütfeletimize. Vesairenize... Şiir fenerimle de baktım, son cığlık!.. Ask yokmuş sizde beş paralık! Gidiyor ben boş çakallar. Sıcımış ortalık yerinize. Gözlerimize baktım, mukaddes ciltlerimize bütfeletimize. L Tuncer GÜNAY

"Yeni Düşünce", Can Yücel'in bir sanat dergisinde yayınlanan şiirinin kupürünü aynen almış.

Şiir şöyle:
KIBAR HIRSIZIN TÜRKÜSÜ
Anamın ipinle indim gökdelen damından
Kelebek gibi girdim kelebek camından
Taksinize mülkünüzü dairesine...
Hecelererek üstünde ayak ve el uçlarının Belledim seyyarenizi ve kelimelerinizi...
Gözlerimize baktım, mukaddes ciltlerimize bütfeletimize.

Vesairenize...
Şiir fenerimle de baktım, son cığlık!..
Ask yokmuş sizde beş paralık! Gidiyor ben boş çakallar. Sıcımış ortalık yerinize. Gözlerimize baktım, mukaddes ciltlerimize bütfeletimize. Can YÜCEL

HÜSEYİN

UĞUR DURAK

IMPRESSUM

Herausgeber/Sahibi : ADA Verlags- und Handels GmbH.

Redaktionsanschrift/Yazışma adresi : Postfach 25 04 63, 5000 Köln 1

Verantwortlicher Redakteur/ Sorumlu Müdür: Ayşe Danis, Bonner Str. 24, 5000 Köln 1. Tel: (0221) 21 90 64
Druck/Baskı: Kon-Stahl-Stiftung KG, 5309 Meckenheim. Erscheint monatlich/Aylık Dergi

ÖDEMELER İÇİN

ADA Verlags-und Handels GmbH
Postscheckamt Köln
Konto Nr. 321 568 -508
BLZ 370 100 50
Deutsche Bank Köln
Konto Nr. 330 25 51
BLZ 370 700 60

TASARRUF BONALARI TEKRAR GÜNDEMDE

İlk kez 1960 başlarında uygulanan ve büyük bir fiyaskoya sonuçlanan tasarruf bonoları uygulamaları her kriz döneminde olduğu gibi yine gündeme getirildi.

Ülkemizde ilk uygulandığı zaman, büyük tepkilere yol açan ve sürekli bir tartışma konusu yapılan Tasarruf Bonoları ekonomide arz talep dengesini kurmak amacıyla gündeme getiriliyor. Gerçekte ise ülkemizde, geniş kitlelerin alım gücünün biraz daha azaltılmasından başka bir sonuç vermiyor. Özellikle ücretli ve maaşlı kesim maaşından kesilerek eline tutuşturulan bu bonoları anında yüzde 50-60 ekşiğine tefecilere kırdırarak zorunda kalyorlar. Bir zamanların ünlü bankieri Kastelli "İlk bankerlik işine tasarruf bonoları alıp satarak başladım, her kriz döneminde de bonolardan köşeyi döndüm" şeklindeki sözleri bono uygulamasının kimin işine yaradığını açıklıyor.

Şu anda çıkartılması düşünülen bonoların bütçede karşılığı yok. Şayet bu uygulama başlarsa bunların "karşılıksız çek"ten bir farkı olmayacak.

ZAM ÜSTÜNE ZAM

SEKA'nın kağıt ürünlerine uyguladığı yüzde 15 zam tekel malları, milli piyango ve deniz yollarına yapılan zamlarla devam ediyor. Tekel mallarına yapılan zam yüzde 20. Son zamlardan sonra Samsun ve Maltepe sigaralarının fiyatları 70 TL olarak belirlendi. Yeni Rakı 750 TL, Büyük Altınbaş 950 TL ve votka 650 TL'si oldu. Bu arada şans oyunlarına artan rağbete paralel olarak Milli Piyango İdaresi de biletlere zam yaptı. Tam biletin fiyatı 600 TL'si olarak belirlendi.

Fiyat artışları Ocak ayında, son üç yılın ocak ayı artışları içinde rekor düzeye ulaştı. Yeni yılda fiyat artışları en fazla yiyecek mallarını etkiledi. Bu arada et fiyatları serbest bırakıldı. Fiyat denetimi kaldırıldı.

KAFİAĞLU ŞİMDİYE KADAR YÜZDE 15 DEVALÜASYON YAPTI

"Devalüasyon bekleyenler avucunu yalasın" diyen Maliye Bakanı Kafaoğlu'nun göreve başladığı 15 temmuz 1982 tarihinden bu yana geçen altıbuçuk aylık dönemde günlük kur ayarlamaları ile Türk lirası dolar karşısında yüzde 15 devalüe edilmiş bulunuyor.

Kafaoğlu göreve başladığı tarihte 170 lira olan dolar, bugün 197 liradan işlem görüyor.

İFLAS EDEN İŞÇİ ŞİRKETLERİNE BİR YENİSİ DAHA EKLENDİ

1200 ortaklı Karbes işçi şirketi borçlarını ödeyemediği için 600 milyonluk değeri karşın 96 milyona icra yolu ile satıldı.

Burdur Karaman'lı da nişasta ve mısır özü imalatı amacı ile kurulan şirket değerinin yüzde 16'sına Türkiye Sınai Kalkınma Bankası'na satıldı. Şirketin bu bankaya 500 milyon borcu bulunmaktaydı. Şirketin ayrıca İş Bankası ile DESİYAB'a da 18'er milyon borcu vardı.

ABD EN FAZLA ASKERİ YARDIMI TÜRKİYE VE EL SALVADOR'A YAPIYOR

Reagan yönetimi, kongreye sunduğu 1984 yılı mali bütçesinde Türkiye ve El Salvador'a büyük yardımlar önerdi. El Salvador'a 225 milyon dolarlık, Türkiye'ye ise toplam 930 milyon dolarlık yardım yapılması isteniyor. Bu miktar, geçen yıl yapılan yardımın yaklaşık iki katı ve 755 milyon dolarlık askeri kredi ve bağış ile 175 milyon dolarlık ekonomik yardımdan oluşuyor.

Reagan hükümetinin Türkiye için öngördüğü 930 milyon dolarlık yardım kongreden belki de azaltılarak geçecek. Geçen yıl da hükümetin önerdiği miktar kongrede 100 milyon

dolar azaltılarak kabul edilmişti. Bu durumda bile Türkiye Amerika'dan en çok yardım alan ülkeler arasında yer alıyor.

Reagan'ın Türkiye'deki cuntaya verdiği açık desteğin nedenini Savunma Bakanı yardımcısı Richard Perle, Ocak ayındaki bir konuşmasında şöyle açıklamıştı: "ABD, Türk-Sovyet sınırında daha istikrarlı bir denge görmek istiyor. Bu istikrarlı denge, Doğu Akdeniz bölgesindeki hareket kabiliyetimizi arttıracaktır."

Savunma Bakanı Caspar Weinberger de kongreye sunduğu raporda aynı şeyleri savunuyor: "Türkiye, Nato'nun güneybatı kanadında, Ortadoğu çabına yakın bir yerde bulunduğu için çeşitli tehlikelerle karşı karşıya olan bir ülkedir. Askeri açıdan güçlendirilmesi zorunludur."

Pentagon diye bilinen Savunma Bakanlığı yetkilileri ayrıca Türk ordusunun derhal modernize edilmesine karar verdiler. Yardımın öncelikle havasavunma projelerinde kullanılmasını istiyorlar. Türkiye'nin kendisine önerilen savaş uçaklarını gene Amerika'dan alacağını, paranın böylece başka yere gitmeyeceğini savunuyorlar. Böylece, Türkiye'nin 1978 yılından beri hiç borç ödemediğini belirterek, bu durumda bir ükaye borç verilmesini eleştirenlerin savları da çürütülmüş oluyor.

Yeni havaalanları kurulması, eskiyerin modernleştirilmesi ve Çevik Kuvvetlerin yerleştirilmesi kararından sonra, bu askeri yardımlarla Cunta'nın ordusu Ortadoğu'ya müdahale edebilecek bir hazır kuvvet olarak düzenleniyor.

Reagan yönetiminin Türkiye'ye yapılacak yardımların miktarını yükselttiğine arttırmaya ve yardımlara karşı oluşan muhalefete karşı sert tavır alması, Cunta'nın ABD isteklerine tamamen boyun eğdiği şeklinde yorumlanıyor.

Reagan'ın 83-84 dönemi içinde Türkiye'ye yapılacak askeri yardımını yüzde 90 arttırma önerisi, Nato'nun güney kanadında gerilime yol açtı. Yunanistan Başbakanı, ABD'nin Yunanistan'a yapacağı yardımın da aynı oranda arttırılmasını isteyen bir mektubu hükümete onaylattırdı ve mektubu Reagan'a gönderdi. Yunanistan'da ABD üsleriyle ilgili pazarlıkların sürdüğü bir dönemde gündeme gelen bu gelişmelerin ABD-Yunanistan ve Türkiye arasındaki ilişkilerde değişik şekillerde gerilimler yaratacağı belirtiliyor.

AVRUPA KONSEYİ'NDE CUNTA UYARILDI

Avrupa Konseyi'nin Strasburg'daki çalışmaları 24 Ocak 1983 günü başladı. 26-27 Ocak günü Türkiye'deki cuntayla ilgili kararların alındığı toplantıda 45'e yakın parlamenter söz aldı.

26 Ocak günü Türkiye görüşmelerinin başladığı sıralarda 150'ye yakın bir grup devrimci salonda ve dışarıda protesto gösterileri yaptılar. Cuntanın demokrasiye geçiş yolundaki laflarının bir göstermece olduğunu vurgulayan göstericiler Türkiye'deki idam ve işkencelerin gün geçtikçe arttığını da anlatan bir bildiri okudular.

Toplantıda Konsey 11'e karşı 15 oyla Steiner'in hazırladığı karar tasarsını benimsedi. Bu tasarıda, Konsey cuntanın uygulamalarına karşı olduğu ve bu nedenle Konseyde Türkiye'nin üyeliğinin bir yıl süreyle askıya alınması gerektiği kararlaştırıldı.

DGM YASA TASARISI ADALET KOMİSYONUNDA KABUL EDİLDİ 8 İLDE DGM KURULUYOR

Danışma Meclisi Adalet Komisyonu DGM yasa tasarısı görüşmelerinde 8 ilde bu mahkemelerin kurulmasını ve diğer illerin de buralara bağlanmasını kabul etti.

DGM'lerle ilgili yasa tasarısına göre, Cumhuriyet aleyhine işlenen suçlar yanında toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkındaki yasa, Toplu İş Sözleşmesi, grev ve lokavt yasası ve dernekler yasasındaki suçlarda bu mahkemelerde görülecek.

Bu yasaya göre, Adana, Ankara, Erzurum, İstanbul, İzmir, Kayseri, Konya ve Malatya'da DGM kurulacak. DGM'ler bir Başkan ve iki üyeden oluşacak ve üyelerden biri mutlaka

askeri hakimler arasından seçilecek. Bu hakimlere konut sağlanacak, konut bulunmadığı yerlerde de kiralari Adalet Bakanlığınca sağlanacak.

DGM'ler daha önce 1. MC döneminde yasallaştırmak istemiş, fakat tüm Türkiye çapında yapılan miting, gösteri ve DISK üyesi işçileri yaptıkları grevler sonucunda Demirel hükümeti geri adım atmak zorunda kalmış ve yasa tasarısını geri çekmişti.

Sıkıyönetimin olmadığı dönemlerde askeri mahkemelerin yerini tutması için düşünülen DGM'ler yürürlükte olduğu dönemde Devrimci Gençlik Dergisi Sorumlu Müdürü hakkında 800 yıl hapis cezası istemiş ve tepkiler hedef olmuştur.

İKİ İLKOKUL ÖĞRENCİSİ YARGILANIYOR

Türkiye'de cuntanın uyguladığı baskı ve yıldırma politikasından çocuklarda nasibini aldı.

İstanbul'un Kartal semtinde iki ilkökul öğrencisi hakkında "Türk bayrağına hakaret" ettikleri gerekçesiyle soruşturma açıldı.

Kartal, Eczacıbaşı İlkokulu öğrencileri Murat Çelep ile Levent Parlak adlı çocuklar, çöp bidonunu ters çevirerek bayrak direğinin üzerine koydukları için Okul Müdürü tarafından Kaymakamlığa şikayet edildiler. Bu şikayet üzerine iki çocuk yakalanarak haklarında soruşturma açıldı. Soruşturmanın nasıl sonuçlanacağı merak konusu!..

SİYASİ PARTİLER YASA TASARISI HAZIR. PARTİ KURMAK İÇİN İKİ MİLYAR LIRA GEREKİYOR

Anayasa Komisyonunda görüşülen Siyasi Partiler Yasa Tasarısı açıklandı. Tasarı Danışma Meclisi gündeminde. Yasanın üç aşağı beş yukarı taslaktaki gibi meclisten geçmesi bekleniyor.

Bu yasa tasarısı geçmişte en çok şikayet edilen önseçim sistemine hiç dokunmazken, getirdiği kısıtlamalarla küçük partilerin birakın yaşmasını, kurulmasını bile imkansız kılıyor. Siyasi partiler Yasa Tasarısındaki yenilikleri şöyle sıralayabiliriz:

- Siyasi partiler köy ve muhtarlık bölgelerinde parti tüzüğünde görülen esaslara göre ocak teşkilatı kurabilecekler.

- Siyasi partilere devlet yardımı kaldırıldı.

- Bir siyasi parti ancak 34 ilde örgütlenmesini tamamladıktan sonra seçimlere katılabilecek. Bir ilde teşkilatlanma, merkez ilçesi dahil, o ilin ilçelerinin en az yansında teşkilat kurulmasıyla tamamlanabilecek.

- En az 20 milletvekili olan partiler mecliste grup kurabilecekler.

- Yeni tasarıyla Üniversite üyelerine ve öğrencilerine siyasi partilere üye olma yasağı getiriliyor.

Yasa tasarısının açıklanmasıyla birlikte basında yoğun bir tartışma başladı. Ön seçim sistemi konusunda hiçbir yenilik getirilmemiş olması eleştirilirken, bir partinin kuruluşunu tamamlayabilmesi için 2 milyar liraya ihtiyaç olduğu açıklandı. Bu tartışmaları daha da hızlandırdı. Amerika'dan dönerek tartışmaya katılan Özal "işverenler bütün partilere yardım eder" diyerek para tartışmasını bitirdi ve kurulabilecek partilerin niteliğinin nasıl olacağını açıklayarak verdi.

DIŞİŞLERİ BAKANİ TÜRKİYE ALMANYA'DAN MEMNUN DÖNDÜ

Şubat ayı başında Almanya'ya gelen Türkiye Dışişleri Bakanı İtler Türkmen üç gün süren görüşmelerden sonra Türkiye'ye döndü.

Alman Adalet, Çalışma, İçişleri, Dışişleri Bakanları ve Cumhurbaşkanı Carstens ile görüşen Türkmen, görüşmelerin sonucundan memnun olduğunu belirterek "Toplu dönüş söz konusu değil, dönüşü tesvik tedbirleri ise işsiz olan işçilerimiz için düşünülmüyor" dedi.

Koşulların Almanya'daki işçilerimiz açısından son derece zorlaştığı, insanlarımızın sistemli olarak işsiz bırakıldığı bu günlerde "sadece işsiz olanların gönderilmesi düşünülmüyor" diyebilmesi işçilerimiz arasında şaşkınlık yarattı.

Yabancı düşmanlığının işçilerimizin canına malına yöneldiği, ailelerin parçalandığı, 6 yandaki çocukların polis zoruyla sınır dışı edilme kararlarının alındığı bir sırada "Almanya'nın kesin dönüş için karar almadığını" söyleyebilen Bakana, işçiler "sorunlarımıza ciddi bir şekilde eğilinmesi için daha nelerin olması bekleniyor, biz can derdindeyiz, onlar et derdinde" dediler.

SENDİKALAR DEVLETİN KURUMU HALİNE GETİRİLİYOR

Uzun süredir sözü edilen Sendikalar Yasa Tasarısının taslağı sonunda açıklandı. Yeni tasarı örgütlenme konusunda önemli kısıtlamalar getirdiği gibi grev yapılmasının yasak olduğu işkollarının sayısını da arttırdı. Yüksek Hakem Kurulu'nu olduğu gibi koruyan yasa da sendikaların uluslararası kuruluşlara üye olması da yasaklanıyor.

Yasa, grev uygulamasının mahkemenin vereceği bir "İhtiyatı karar"la durdurulabilmesini de içeriyor. Çalışma bakanlığı "iyi niyet kurallarını aşan grevlerin" yetkili iş mahkemelerinden durdurulmasını isteyebilecek.

Yönetim mekanizmalarıyla ilgili bir dizi kısıtlamaları da içeren bu yasayla sendikalar devletin birer yan kuruluşu haline getiriliyorlar.

ARSLAN BAŞER KAFİAĞLU İKİ KEZ GÖZALTINA ALINIP BIRAKILDI

Geçtiğimiz ay, Maliye Bakanının kardeşi Arslan Başer Kafaoğlu İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 No.lu Askeri Mahkemesince gözaltına alındı. İfadesinden sonra serbest bırakılan Kafaoğlu, Sıkıyönetim Komutanlığının itirazı üzerine yeniden tutuklandı ve 3 gün sonra da serbest bırakıldı.

Kafaoğlu, 12 Eylül 1980'den önce yayınlanan Demokrat Gazetesi Genel Koordinatörü olduğu ve Devrimci Yol örgütüyle ilişkisi bulunduğu iddialarına suçlanıyor.

TCK'nın 141/5 ve 142. maddelerine aykırı davranmaktan suçlanan ekonomist-yazar Kafaoğlu'nun son olarak "24 Ocak Uygulamaları ve Bazı Gerçekler" ile "Bankerler Olayı" adı altında iki kitabı yayınlanmıştı.

BASIN KASTELLİ'YE REKLAM BORCUNU ÖDÜYOR

Kastelli için verilen 15 aylık mahkumiyet kararı yargıtayca bozuldu.

Bankerzedeler ikinci Boğaz Köprüsü'ne ortak edilecek

Kastelli'nin 5 yıla kadar hapis cezası istemiyle yeniden yargılanması isteniyor. Ancak mahkeme yargıtay kararına uyup uymamakta serbest.

Bu arada Kastelli, hapisshane de tek kişilik odasına yerleşip, basının ziyaretlerini kabul etmeye başladı. Bağımsız basını var gücüyle sekiz sütuna manşet çekerek bir zamanlar yerden yere vurduğu Kastelli'yi aklamaya çalışıyor. Kamuoyunda bu haberler "Kastelli geçmişte gazetelere verdiği reklamların meyvalarını topluyor" şeklinde yorumlanıyor.

Mahkeme kararıyla kendisine olan güvenini tekrar kazanan Kastelli "Çıktınca bankerliğe tekrar başlayacağım" dedi.

CUNTANIN OPERASYONLARI DEVAM EDİYOR

Geçtiğimiz ay içinde de cunta "operasyon" adını verdiği devrimci avını sürdürdü. İstanbul ve Tunceli'de toplam 77 kişi tutuklandı.

Bir süre önce Elazığ Cezaevinden 5 arkadaşıyla kaçan Celalettin Can'ında aralarında bulunduğu ve Devrimci Sol örgütünü yeniden canlandırmayı amaçladıkları iddia edilen 68 kişi İstanbul'da yakalandılar.

Tunceli'nin Pertek ilçesinde de Partizan örgütüne bağlı oldukları iddia edilen 9 kişi operasyonlar sonucu yakalandılar.

CUMHURİYET VE MİLLİ GAZETE KAPATILDI

Ülkede demokrasiye geçiyoruz havası esmeye başladığı sırada iki gazete birden kapatıldı. MSP taraftarlarının yayın organı olarak bilinen Milli Gazete ile ilericilerin izlediği Cumhuriyet Gazetesinin yayınlanması ikinci bir emre kadar yasaklandı.

Cumhuriyet Gazetesi sahibi ve başyazarı Nadir Nadi'nin 23 Ocak 1983'te yayınlanan "Tuhaf Bir Tasarı" başlıklı yazısında okuyucuları suç işlemeye tahrik ettiği iddia ediliyor. Nadir Nadi'nin bu yazısı ilk kez 1961 yılında da yayınlanmıştı.

Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı Cumhuriyet Gazetesi başyazarı Nadir Nadi için 5 yıl, Sorumlu Müdürü Okay Gönensin için ise 6 yıl hapis cezası istiyor. Dava önümüzdeki günlerde başlayacak.

Öte yandan aynı gazetenin yazarlarından Oktay Akbal Milli Güvenlik Konseyi'nin 70 sayılı kararına ve Sıkıyönetim Yasanına aykırı davranmaktan üç ay hapis cezasına mahkum oldu.

SON BİR AYDA 12 KİŞİ İDAM EDİLDİ

Cunta geçtiğimiz ay içinde 12 kişinin idam kararını onayladı ve infaz ettirdi.

İdam edilen 12 kişinin arasında 5'te devrimci bulunuyor.

24 Ocak 1983 günü Ali Aktaş İskenderun'da, Ramazan Yukarıgöz, Ömer Yazgan, Erdoğan Yazgan ve Mehmet Kambur isimli devrimcilerde 30 Ocak 1983 günü İzmir'de idam edildiler.

Katliamlar toplu idamlarla sürdürülüyor

BEŞ DEVRİMCİ DAHA İDAM EDİLDİ

24 Ocak sabahı İskenderun'da Ali Aktaş isimli bir devrimci idam edildi.

Ali Aktaş, bir devrimcinin faşistler tarafından öldürülmesinden sonra çıkan olaylarda ağır yaralanmıştı. İskenderun'un Gültepe mahallesinde faşistlerin saldırmasıyla başlayan çatışma bütün bir gece sürmüştü. MHP'li Sulhi Atasoy ölmüştü. Ali Aktaş ve bir devrimci Demir-Çelik işçisi ağır yaralanmıştı.

Tedavi edildikten sonra Sulhi Atasoy'u öldürmekten tutuklanan Ali Aktaş'ın "Halkın Birliği" taraftarı olduğu öğrenildi.

DÖRT DEVRİMCİ AYNI GECEDE İDAM EDİLDİ

"30 Ocak günü Erdoğan Yazgan, Ömer Yazgan, Ramazan Yukarıgöz ve Mehmet Kambur isimli devrimciler de İzmir cezaevinde idam edildiler.

17 Ocak 1981 günü Sakarya'nın Akyazı ilçesinde meydana gelen bir olay sırasında çıkan çatışmada Mehmet Ali Toraman ve Ali Aktürk adlarını taşıyan devrimciler öldürülmüştü. Ömer Yazgan yaralı olarak ötekilerde sağ yakalanmıştı. Aynı olayda biri polis iki kişi de ölmüştü.

Dört devrimci hakkında verilen idam kararı 3 Mayıs 1982'de Danışma Meclisi genel kurulunda onaylanmış, fakat Başbakanlıkça 31 Mayıs'ta geri alınmıştı.

Anayasa oylamasından sonra bu tür katliamların arttırılan cunta 28 Ocak'ta idam kararlarını onaylamış, ailelerine bile haber verilmeden dört devrimci darağacında katledilmiştir.

Dört devrimcinin arkadaşları yayınladıkları bildiride bu katliamı kınayarak şöyle dediler:

"Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'nın dört bir yanında estirilen faşist terör toplu katliam, işkence, idam sonucu katledilen devrimcilerin sayısına her geçen gün yeni sıra neferleri eklenirken, cenazelerini gömmeye, ağıt yakmaya bile fırsat bulamayan silah arkadaşları, dava yoldaşları halklarımızla birlikte emperyalizm ve onların uşaklarıyla tarihsel hesaplaşmasına kinle bilenererek, çok yönlü bir şekilde hazırlanmaktadır.

İşte 28 Ocak 1983 tarihinde bir gece içerisinde bir komployla ailelerine, yakınlarına haber verilmeden haklarındaki idam kararları kukla konsey tarafından onaylanarak bir oldu bittiyle katledilen Ramazan Yukarıgöz, Erdoğan Yazgan, Mehmet Kambur, Ömer Yazgan adlı yoldaşlarımızın şehadeti en son devrimci görevlerini yerine getirecek göstermiş oldukları marksist devrimci tavrı zaferin müjdeliyesi olarak halklarımıza en sıcak mücadele mesajıdır. Yaralı olarak esir düştükleri 17 Ocak 1981 tarihinden katledikleri son ana kadar oligarşinin zindan ve hücrelerinde devrimci onur, kararlılık, yoldaşlarına ve zafere olan inançlarından hiçbir şey kaybetmeyerek dışardaki profesyonel devrimci yaşantılarını içeride de en militan ruhla devam ettiren yoldaşlarımızın vücutlarının düşman

Faşist cunta, devleti yeniden örgütleme, halk üzerinde ki her türden baskıyı derinleştirme ve yerleştirme amacına yönelik katliamlarına hız verdi.

12 Eylül darbesinden bugüne kadar 39 kişi idam edildi. Özellikle "Anayasa Referandumu"ndan sonra pervasızlaşan cunta 18 kişinin idam kararını onaylayarak infaz ettirdi.

Ali Aktaş son nefesinde "kahrolsun faşizm" diye haykırdı

Ali Aktaş'tan pişmanlık mektubu alamadılar

İskenderun'da 24 Ocak 1983 sabahı idam edilen sol görüşlü Ali Aktaş'ın cezasının infazı sırasında görevli bir grup general Ali Aktaş'tan pişmanlık mektubu alabilmek için çok çaba harcadılar ancak başarılı olamadılar.

Gazetemize ulaşan bilgilere göre, sol görüşlü Ali Aktaş'ın idam edilirken bir grup yüksek rütbeli subay da hazır bulundu. Bilindiği gibi idam cezaları infaz edilirken mahkeme heyeti ve cezaevi görevlilerin yanı sıra infaz savcısının dışında kimse bulunmaz. Yasalar idam edilen kişinin avukatının da infaz sırasında bulunabileceğini hükme bağlamaktadır. Görgü tanığının anlattığına göre, Ali Aktaş'ın infazı sırasında çok sayıda general hazır bulundu. Bu generaller, Ali Aktaş'tan pişmanlık mektubu alabilmek için olanca hünerlerini kullandılar. Fakat Ali Aktaş, her seferinde bu isteği reddetti ve "Kahrolsun Faşizm" diye cevap verdi. Sandalyenin ayağında çekilmesi sırasında da yine "Kahrolsun Faşizm" diye bağırarak generallere son yanıtını verdi. Generaller, infazdan sonra cezaevini sinirli bir şekilde terk ettiler.

tarafından ortadan fiziki olarak kaldırılması, düşmanı, yoldaşlarımızın devrimci düşüncelerini ve devrimci miraslarının da yok olacağı gaffetine düşürmüştür. Oysa yoldaşlarımız esir düştükleri andan devrim sloganlarını haykırarak katledildikleri son ana kadar, devrimcilerin hayata nişanlı ölüme evli kişiler olduklarını çok iyi biliyorlardı. Haklarında kukla mahkemelerce ilk celse verilen idam kararından sonra içerden yoldaşlarına gönderdikleri mesajlarda doğuşenlerin ölenlerin yasını tutmamaları gerektiğini, yoldaşlarına devrettikleri silahlarının ve kurtuluş bayrağının elden ele doluşarak ancak nihai zaferi halkımızın böyle elde edeceğini söylemeleri, düşmanı yoldaşlarımızın bu tavrı

karşısında korku ve telaşa düşerek zavalılaşmıştır."

ÜÇ KARDEŞ AYNI ANDA İDAM EDİLDİ

Dört devrimciyi aynı anda katlettikten sonra üç kardeşi de aynı anda idam eden cuntacılar son 20 yıldır uygulanmayan siyasi suçlar dışındaki idam kararları infazını da hızlandırdılar.

Ülkemizin özellikle feodal geleneklerin ağır bastığı bölgelerde bir toplumsal yara olan "kan davası" nedeniyle 10 yıl önce iki kişiyi öldüren dört kardeşten (Biri hapishanede ölmüştür) üçünü idam eden cuntacılar, kan davasını yine kan davasıyla sürdürüyorlar.

Üç kardeşin idam edilmelerinin tepkilerini yok edebilmek için cellatlar, idam ettiklerinin eşleri ve çocuklarıyla yaptıkları röportajlarla onların ağızından "hak ettikleri cezayı buldular" "kan davası güdenin sonu budur" "Babam öldü ama ben şerefimle yaşayacağım" gibi insan aklını durduran sözler ürettirilerek dul kalan eşlerine, yetim kalan çocuklarına, ölenlerin ardından alkış tutturmak istemişlerdir.

12 EYLÜL'DEN BUGÜNE 39 İDAM UYGULANDI

12 Eylül'den bu yana 137 kişi için idam kararı verildi. Bunlardan 39'u hakkındaki karar infaz edildi.

Su anda 98 kişi hakkında verilen idam kararları Askeri Yargıtay ve Danışma Meclisinde görüşülüyor.

Haklarındaki idam kararı Askeri Yargıtayda görüşülen ilerici ve devrimcilerin isimleri şunlar: Cuma Keklikçi, Fahrettin Fakı, Nedim Soylu, Mustafa Yörükoğlu, Abdurrahim Kırıklar, Erdal Aytaç, Mehmet Tekbaş, Sadettin Güven, Baki Altun, Mehmet Onur Mimar, İhsan Çetintaş, Ergun Aydaş, Remzi Karataş, Muharrem Ender Öndeş, İsmet Ali Şen, Nasuh Ünal.

Haklarında verilen idam kararları Askeri Yargıtay'ca kabul edilip, Danışma Meclisine gönderilen ilerici ve devrimcilerin isimleri şunlar:

Sedat Yılmazsoy, Feridun İhsan Berkin, Muzaffer Öztürk, İlyas Has, Hüseyin Aydın, Aslan Tayfun Özkök (Başbakanlık Danışma Meclisinden geri aldı) Aslan Şener Yıldırım (Başbakanlık Danışma Meclisinden geri aldı.) Harun Kartal (Başbakanlık Danışma Meclisinden geri aldı.), Ahmet Fazıl (Başbakanlık Danışma Meclisinden geri aldı.), Haydar Yılmaz, Burhanettin Doğan, Gürsel Baştaş, Ahmet Erhan (Başbakanlık Danışma Meclisinden geri aldı.

Kan davası güdenler kan davasının kurbanı olurlar

Yücel Savaş

Aşağıdaki haber, Günaydın gazetesinin 2 Şubat tarihli yurtdışı baskısının birinci sayfasında yer alıyor.

Haberde özetle, Konya'nın Ilgın İlçesi Gecit Köyünde 20 Mart 1974 tarihinde kan davası yüzünden Nafiye Çatal adlı kadınla Mevlüt Çatal'ı öldüren Cavit, Rıdvan, Süleyman, İsmail Karaköse kardeşlerin 9 yıldır süren mahkemelerinin sonuçlandırıldığı ve üç kardeşin 6 şubat 1983 günü sabahı idam edildikleri anlatılıyordu. Karaköse kardeşlerden İsmail 4 yıl önce yatmakta olduğu Konya Cezaevinde ölmüştü.

Karaköse kardeşlerin mahkemesi 12 Eylül 1980 tarihinden önce sonuçlanmış fakat cezaların infazına ilişkin yasa Büyük Millet Meclisinden çıkmadığı için Karaköse kardeşlerin ve diğer tüm idam hükümlülerin cezaları infaz edilememiştir.

12 Eylül Askeri Faşist Darbesinden sonra generallerin emriyle başlatılan idam cezalarının infazı sadece siyasi suçlular için değil siyasi olmayan nedenlerle cezalandırılmış insanlar için de geçerli olmaya başladı.

Kan davası nedeniyle iki kişiyi öldürmek suçundan aynı gecede ve peş peşe idam edilen Karaköse kardeşlerin bu durumu kuskusuz insanlık için utanç verici bir tablodur. Utanç verici olduğu kadar da ürktürücüdür. Bu gerçek...

Ancak olayın başka boyutları da var. Askeri faşist rejim, öylesine büyük bir kin içindeki, insanlara karşı öylesine büyük korkular duyuyor ki, 50 milyonluk bir toplumu yani halklarımızı, resmen "nüş ile uslanmanın hakkı kötektir" sözünü idama çevirerek darağaçlarında can almakta, sağ kalanları da kötekle yola getirmeye çalışmaktadır, hem gece hem gündüz.

Evren ve arkadaşları, idam ipini sık sık çekerek toplumda bir suskunluk, bir korku havası da yarattılar. Öyleki, aynı gecede 4 devrimcinin, yine aynı gecede 3 kardeşin idam edilmesi giderek günlük bir olay haline geldi, kanıksandı.

Bu kanıksamanın nedenlerinin birisi de kuskusuz kamuoyunun idam cezalarına karşı duyarlı hale getirilmemesidir. Özellikle yurtdışında bu konuda garip bir havanın estiği gözlerden kaçmamaktadır.

İdam edilen kardeşler "Suçluyduk" dediler

●Rıdvan Karaköse Son mektubunda "Biz bu cezayı hakettik" diye yazdı...

KONYA (Dha) - İlgün Üstün'ün Gecit köyünde 20 Mart 1974 tarihinde kan davası nedeniyle, Nafiye Çatal adlı kadın ile oğlu Mevlüt Çatal'ı öldüren ve Ağır Cezası Mahkemesi'ne idama mahkum edilen 3 kardeşin idam kararı dün sabahı kararlaştırıldı.

20 Mart 1974 tarihinde kan davası nedeniyle, bir ana ile oğlunu öldüren Cavit Karaköse, Rıdvan Karaköse ve Süleyman Karaköse yargılandıkları Ağır Cezası Mahkemesi'ne idama mahkum edilmişlerdir. Dokuz yıldır idam edilecekleri gözü bekleyen 3 kardeşin idam kararı dün sabahı kararlaştırıldı.

İlgün Üstün'ün Gecit köyünde 20 Mart 1974 tarihinde kan davası nedeniyle, bir ana ile oğlunu öldüren Cavit Karaköse, Rıdvan Karaköse ve Süleyman Karaköse yargılandıkları Ağır Cezası Mahkemesi'ne idama mahkum edilmişlerdir. Dokuz yıldır idam edilecekleri gözü bekleyen 3 kardeşin idam kararı dün sabahı kararlaştırıldı.

İlgün Üstün'ün Gecit köyünde 20 Mart 1974 tarihinde kan davası nedeniyle, bir ana ile oğlunu öldüren Cavit Karaköse, Rıdvan Karaköse ve Süleyman Karaköse yargılandıkları Ağır Cezası Mahkemesi'ne idama mahkum edilmişlerdir. Dokuz yıldır idam edilecekleri gözü bekleyen 3 kardeşin idam kararı dün sabahı kararlaştırıldı.

İlgün Üstün'ün Gecit köyünde 20 Mart 1974 tarihinde kan davası nedeniyle, bir ana ile oğlunu öldüren Cavit Karaköse, Rıdvan Karaköse ve Süleyman Karaköse yargılandıkları Ağır Cezası Mahkemesi'ne idama mahkum edilmişlerdir. Dokuz yıldır idam edilecekleri gözü bekleyen 3 kardeşin idam kararı dün sabahı kararlaştırıldı.

İlgün Üstün'ün Gecit köyünde 20 Mart 1974 tarihinde kan davası nedeniyle, bir ana ile oğlunu öldüren Cavit Karaköse, Rıdvan Karaköse ve Süleyman Karaköse yargılandıkları Ağır Cezası Mahkemesi'ne idama mahkum edilmişlerdir. Dokuz yıldır idam edilecekleri gözü bekleyen 3 kardeşin idam kararı dün sabahı kararlaştırıldı.

İlgün Üstün'ün Gecit köyünde 20 Mart 1974 tarihinde kan davası nedeniyle, bir ana ile oğlunu öldüren Cavit Karaköse, Rıdvan Karaköse ve Süleyman Karaköse yargılandıkları Ağır Cezası Mahkemesi'ne idama mahkum edilmişlerdir. Dokuz yıldır idam edilecekleri gözü bekleyen 3 kardeşin idam kararı dün sabahı kararlaştırıldı.

İlgün Üstün'ün Gecit köyünde 20 Mart 1974 tarihinde kan davası nedeniyle, bir ana ile oğlunu öldüren Cavit Karaköse, Rıdvan Karaköse ve Süleyman Karaköse yargılandıkları Ağır Cezası Mahkemesi'ne idama mahkum edilmişlerdir. Dokuz yıldır idam edilecekleri gözü bekleyen 3 kardeşin idam kararı dün sabahı kararlaştırıldı.

İlgün Üstün'ün Gecit köyünde 20 Mart 1974 tarihinde kan davası nedeniyle, bir ana ile oğlunu öldüren Cavit Karaköse, Rıdvan Karaköse ve Süleyman Karaköse yargılandıkları Ağır Cezası Mahkemesi'ne idama mahkum edilmişlerdir. Dokuz yıldır idam edilecekleri gözü bekleyen 3 kardeşin idam kararı dün sabahı kararlaştırıldı.

İlgün Üstün'ün Gecit köyünde 20 Mart 1974 tarihinde kan davası nedeniyle, bir ana ile oğlunu öldüren Cavit Karaköse, Rıdvan Karaköse ve Süleyman Karaköse yargılandıkları Ağır Cezası Mahkemesi'ne idama mahkum edilmişlerdir. Dokuz yıldır idam edilecekleri gözü bekleyen 3 kardeşin idam kararı dün sabahı kararlaştırıldı.

İlgün Üstün'ün Gecit köyünde 20 Mart 1974 tarihinde kan davası nedeniyle, bir ana ile oğlunu öldüren Cavit Karaköse, Rıdvan Karaköse ve Süleyman Karaköse yargılandıkları Ağır Cezası Mahkemesi'ne idama mahkum edilmişlerdir. Dokuz yıldır idam edilecekleri gözü bekleyen 3 kardeşin idam kararı dün sabahı kararlaştırıldı.

İlgün Üstün'ün Gecit köyünde 20 Mart 1974 tarihinde kan davası nedeniyle, bir ana ile oğlunu öldüren Cavit Karaköse, Rıdvan Karaköse ve Süleyman Karaköse yargılandıkları Ağır Cezası Mahkemesi'ne idama mahkum edilmişlerdir. Dokuz yıldır idam edilecekleri gözü bekleyen 3 kardeşin idam kararı dün sabahı kararlaştırıldı.

İlgün Üstün'ün Gecit köyünde 20 Mart 1974 tarihinde kan davası nedeniyle, bir ana ile oğlunu öldüren Cavit Karaköse, Rıdvan Karaköse ve Süleyman Karaköse yargılandıkları Ağır Cezası Mahkemesi'ne idama mahkum edilmişlerdir. Dokuz yıldır idam edilecekleri gözü bekleyen 3 kardeşin idam kararı dün sabahı kararlaştırıldı.

İlgün Üstün'ün Gecit köyünde 20 Mart 1974 tarihinde kan davası nedeniyle, bir ana ile oğlunu öldüren Cavit Karaköse, Rıdvan Karaköse ve Süleyman Karaköse yargılandıkları Ağır Cezası Mahkemesi'ne idama mahkum edilmişlerdir. Dokuz yıldır idam edilecekleri gözü bekleyen 3 kardeşin idam kararı dün sabahı kararlaştırıldı.

İlgün Üstün'ün Gecit köyünde 20 Mart 1974 tarihinde kan davası nedeniyle, bir ana ile oğlunu öldüren Cavit Karaköse, Rıdvan Karaköse ve Süleyman Karaköse yargılandıkları Ağır Cezası Mahkemesi'ne idama mahkum edilmişlerdir. Dokuz yıldır idam edilecekleri gözü bekleyen 3 kardeşin idam kararı dün sabahı kararlaştırıldı.

İlgün Üstün'ün Gecit köyünde 20 Mart 1974 tarihinde kan davası nedeniyle, bir ana ile oğlunu öldüren Cavit Karaköse, Rıdvan Karaköse ve Süleyman Karaköse yargılandıkları Ağır Cezası Mahkemesi'ne idama mahkum edilmişlerdir. Dokuz yıldır idam edilecekleri gözü bekleyen 3 kardeşin idam kararı dün sabahı kararlaştırıldı.

İlgün Üstün'ün Gecit köyünde 20 Mart 1974 tarihinde kan davası nedeniyle, bir ana ile oğlunu öldüren Cavit Karaköse, Rıdvan Karaköse ve Süleyman Karaköse yargılandıkları Ağır Cezası Mahkemesi'ne idama mahkum edilmişlerdir. Dokuz yıldır idam edilecekleri gözü bekleyen 3 kardeşin idam kararı dün sabahı kararlaştırıldı.

İlgün Üstün'ün Gecit köyünde 20 Mart 1974 tarihinde kan davası nedeniyle, bir ana ile oğlunu öldüren Cavit Karaköse, Rıdvan Karaköse ve Süleyman Karaköse yargılandıkları Ağır Cezası Mahkemesi'ne idama mahkum edilmişlerdir. Dokuz yıldır idam edilecekleri gözü bekleyen 3 kardeşin idam kararı dün sabahı kararlaştırıldı.

İlgün Üstün'ün Gecit köyünde 20 Mart 1974 tarihinde kan davası nedeniyle, bir ana ile oğlunu öldüren Cavit Karaköse, Rıdvan Karaköse ve Süleyman Karaköse yargılandıkları Ağır Cezası Mahkemesi'ne idama mahkum edilmişlerdir. Dokuz yıldır idam edilecekleri gözü bekleyen 3 kardeşin idam kararı dün sabahı kararlaştırıldı.

İlgün Üstün'ün Gecit köyünde 20 Mart 1974 tarihinde kan davası nedeniyle, bir ana ile oğlunu öldüren Cavit Karaköse, Rıdvan Karaköse ve Süleyman Karaköse yargılandıkları Ağır Cezası Mahkemesi'ne idama mahkum edilmişlerdir. Dokuz yıldır idam edilecekleri gözü bekleyen 3 kardeşin idam kararı dün sabahı kararlaştırıldı.

İlgün Üstün'ün Gecit köyünde 20 Mart 1974 tarihinde kan davası nedeniyle, bir ana ile oğlunu öldüren Cavit Karaköse, Rıdvan Karaköse ve Süleyman Karaköse yargılandıkları Ağır Cezası Mahkemesi'ne idama mahkum edilmişlerdir. Dokuz yıldır idam edilecekleri gözü bekleyen 3 kardeşin idam kararı dün sabahı kararlaştırıldı.

İsmail Karaköse(45)

Türkiye'de ise bugün idam cezalarına karşı tıpkı kan davalarında olduğu gibi kan davası gütmeyen meşru ve haklı olduğu bir ortam bulunmaktadır. Cunta halklarımızı, kan davası gütmeye zorlamaktadır.

Gerçekten de, ilerici ve devrimcilerin idam cezalarına karşı bir şey yapmaması halinde bile, asılan insanların çocuklarının, babalarının ve kardeşlerinin intikamını almak için kan davası güdecekleri açık bir gerçektir. Çünkü, rejim öyle gaddar, öyle kindar ve öyle zalimdir ki, insanlarımızı kan davası gütmekten başka bir yol bırakmamaktadır.

Cunta topluma şu mesajı vermeye çalışmaktadır. "Biz rejimimizi oturtmak için kan davası güdenleri bile cezalandırırız. Hiç bir suç cezasız kalmayacaktır."

Bu mesajın anlattığı gerçeklik, şimdi herkesten fazla generaller için geçerlidir. Basit bir doğa yasasıdır: Kan davası güdenler yine kan davasının kurbanı olurlar.

Artık cuntaya karşı mücadele, generallerin bu insanlık dışı tutumları nedeniyle sadece ilerici-devrimci güçler tarafından değil, babaları, kardeşleri, akrabaları idam edilen insanların da bir davası haline gelmektedir. Bu objektif gerçekliği solun sınıf davası ile nasıl bütünleştirebileceği ayrı bir sorundur.

Ama mutlak olan birşey varsa, kan davası güdenlerin yine kan davasına kurban gidecekleridir. Çünkü, generallerin faşizminin öylesine uygulamaları vardır ki, rejime karşı bütün halkın kan davası gütmemesinin yığınla nedeni ortaya çıkmıştır. Ve bu olgu, kendisini şu veya bu biçimde ortaya çıkaracaktır.

Eskiden ülkemizde kan davası aileler arasında olurdu. Şimdi bir avuç zorba, katil ve sömürücü ile bütün bir halk arasında olacağı benziyor.

Böyle bir kan davasının yurtdışındaki yurtseverlerden önemli destek ve yardıma ihtiyaç duyduğu yeniden vurgulamaya gerek duyulmayan bir gerçektir.

Evet, Evren Paşa, kanla yazdığı trajedinin kurbanları ardından bir gün cellatlarınla birlikte gideceğini hem de çok kötü biçimde gideceğini düşünüyor olmalıdır!

Kan davası güdenler yine kan davasının kurbanı olurlar.

Bu tarihin değişmez bir yasasıdır.

Fatsa Devrimci Yol davası sürüyor

ANTALYA DEVRİMCİ YOL DAVASINDA BİR İDAM KARARI VAR

Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığında görülmekte olan Antalya Devrimci Yol davası sonuçlandı.

27 sanıktan 7'sinin beraat ettiği davada Nasuh ÜNAL ve Recep ÜNER hakkında idam kararı verildi. Recep ÜNER hakkında verilen idam kararı daha sonra ömür boyu hapse çevrildi. Diğer sanıklar ise 2-20 yıl arasında değişen hapis cezalarına çarptırıldılar.

ANKARA'DA ALTI TEĞMEN BERAAT ETTİ

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 2 No.lu Askeri Mahkemesinde yargılanan res'en emekli 6 teğmen hakkında beraat kararı verildi. Sanıklar Devrimci Yol örgütüne üye olmaktan yargılanıyorlardı.

Beraat kararı, emniyet ifadeleri dışında başka kanıt bulunamamasına dayandırıldı.

LONDRA-HACKNEY BELEDİYESİ FATSA'YI KARDEŞ BELEDİYE İLAN EDECEK

Geçtiğimiz Ocak ayı içerisinde İngiltere'deki Türkiye ile dayanışma komitesinin girişimi ile Londra-Hackney Belediyesi ilgilileri ile bir toplantı yapıldı. Bu toplantıya Hackney Belediye Başkanı, iki yerel belediye temsilcisi, DİSK Temsilcisi Yücel Top, Yeraltı Maden İş Sendikası Genel Sekreteri Gültekin Bekdemir ile Türkiye ile Dayanışma Kampanyası Yetkilileri katıldılar.

Toplantıda Fatsa deneyinin, kendilerinin de tartışmakta oldukları "Halkın yönetime doğrudan katılması" konusunda önemli ipuçları verdiğini belirten Belediye yetkilileri Fatsa'yı "Kardeş Belediye" ilan edeceklerini bildirdiler. Bu kararın Mart ayı içinde alınacağı bildirildi.

FATSA DEVRİMCİ YOL DAVASI SÜRÜYOR

3. Ordu ve Erzincan Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığınca açılan Fatsa Devrimci Yol Davası sorgulamalarla sürüyor.

12 Ocak 1983 günü Amasya'da başlayan davada 759 sanık yargılanıyor. Daha ilk mahkemede baskı ve terör uygulayan mahkeme başkanı söz isteyen Yusuf Atasoy'u dışarı atarak sanıkları karkutma ve yıldırma politikası güttü. Ve 2,5 yıldır çoğunluğunun tutuklu olduğu davaya sanıklar gruplar halinde getirilmeye başlandı.

Tutuklular arasında bulunan Fatsa eski Belediye Başkanı Fikri Sönmez'de idam istemiyle yargılanıyor. Sönmez'e yöneltilen suçlamalar arasında işçi komiteleri kurmak, Halk Şenlikleri düzenlettirmek, Fatsa halkının or-

tak dayanışmasıyla çamurlu yolların onarılması için kampanya açmak, kadın komitelerinin kurulmasına izin vermek vb. yer alıyor. Fikri Sönmez'le birlikte iki belediye başkanının daha yargılandığı davada, iddianame 600 sayfayı aşıyor. İddianamede ağırlıklı olarak Fatsa'nın jeo-politik konumu ve Devrimci Yol örgütlenmesi yer alıyor.

Sönmez ve sekiz arkadaşı mahkeme heyetine bir dilekçe verdi. Dilekçede, sorgulamaların gruplar halinde yapıldığını, bu davada birinci derecede sanık olarak gösterildiklerini bu nedenle de tüm sorguları dinlemek istediklerini belirttiler. Mahkeme heyeti bu dilekçeyi oy birliğiyle reddetti.

Devam eden sorgulamalarda bugüne kadar 40'a yakın sanığın tahliyesine karar verildi.

Dinliyor musun beni?

yirminci yüzyılın
bindokuzyüz seksenlerinde
yaban elde, Almanya'da
doğan çocuk!
dinliyor musun?

Babamız görmüştür
anamız, bacımız, kardeşimiz
de öyle
biz ise saksıda çiçeğiz böyle...
halbuki;
köyüne, toprağına ve ekmeğine
vurgun insanların
yürekerinden bir parçayız bizde

ama;
bizim ne barut kokusundan
ne mayın tarlasından,
ne de sınır boylarındaki
dikenli tellerden,
ne ağa kırbacından
ne de candarma dipçiğinden
haberimiz var...

ne zincir, ne de kelepçe kollarımızda
götürülmedik daha;
apar topar, yarı başlı bırakıp,
bir türküyü bitirmeden
dudaklarımız,
daha kilitlenmedik
yılan çıyan içine
kara mahzenlere...

ne yasaklardan
ne de özgürlük savaşçılarından
haberimiz var:
yasakları tepip devirmekle
çiğnemekle yasakları
aydınlığı başlatır onlar...
yürüyeceğiz biz de gececeğiz
bu yollardan...

şimdi güneş ışığı gibi tertemiz,
saf yürek karıştıysan yeri
iki ileri bir geri

bir bilsen yeğenim,
ela gözlüm benim bir bilsen,
maden ocağında bir Alsdorf'un,
Ford firmasında bir Köln şehrinin,
ve Harvester Company gibi
bir traktör nehrinin dehlizlerinde
nasılda gizli, nasılda ince
ve haince soyuluyor babalarımız..

burda: makına başına
geçer geçmez
orda: gümrük kaptısından girer
girmmez üşüşüyorlar
kana vampirler

Aachen, 1.6.82
Özgür Başak

Kitabı kıymayın efendiler

Yusuf Ziya Bahadınlı

"Kıydılar!" diyordu telefonda ses, "binlerce keski makinesinde!..."

Yayınladığım kitaplarda toplanan 15.inci bu. Eskiden Emniyet'in depolarında çürümeye bırakıyorlardı. Şimdi yeni bir yöntem bulmuşlar. Kıymak! Kitabı kıymayın efendiler, kitaba kıymayın ot değil ol!

Siz hiç kitap yazdınız mı, beyninizi cımbızlaya cımbızlaya, aylarca, belki yıllarca? Bir sözcük için, bir yerini bulma için, bir imge, geceleri sıçrayarak kalkıp notlar aldınız mı bir yerlere, bir şeyler karıştırdınız mı? Bir cümle için, bir benzetme, deli danalar gibi seğirttiniz mi sağa sola? Siz hiç acı çektiniz mi, yazma acısı?

Siz hiç kitap çevirdiniz mi? Düşünceye saygı, yazara saygı, okuyucuya saygı, kendine saygı titretti mi sizi hiç?

Siz hiç kitap bastınız mı, dizgisiyle, düzeltisiyle, baskısıyla, cildiyle, taşımasıyla, dağıtımıyla? Dizgicinin gözünü, emeği! Düzeltilmenin onlarca dikkatle harf harf! Baskıcı saatlerce aylarca makineyi, sayfa sayfa. Ak kağıtlar dillendirilecek birden! Sonra kırım, sonra cilt, keski, paketleme!

Siz hiç sırtınızda kitap taşıdınız mı altınızı kata. Şıpır şıpır ter döktünüz merdivenlere. Elinizi kesti mi kitapçılara götürürken paketin ipi. Ve sonra bel kemiğiniz saptı mı bu yüzden, kalkıp otururken "anam" diye bağır-yormusunuz acıdan?

Siz hiç yayıncılık yaptınız mı bu koşullar içinde ve bir de tepenizde Demokles'in kılıcı!

Siz baskıdan yeni çıkan yeni bir kitabı kokladınız mı hiç? Duyabilir misiniz o kokuyu? Kağıt, boya, cilt kokusu birleşince "kitap kokusu" oluşur,

bu kokuyu içinize çektiniz de bir "oh" dediniz mi bir gül koklamışçasına?

Siz hiç iki yanı açık, bir yanı kapalı bir kitabı açtınız mı kitap açacağıyla yada bir an önce okuyabilmek için cebinizdeki tarağınızın sırtıyla? Yere dökülen kağıt kırıntılarını toplayıp, ekmek ufağı topar gibi, götürüp attınız mı?

Kitabı kıymayın efendiler, kitaba kıymayın o bir yüce emektir.

Yapılanlar unutulmuyor, yazılanlar unutulmuyor. Bir film gösteriyorlar Alman televizyonlarında zaman zaman. Hitler zamanından anılar! Kitaplardan bir tepe, bilimsel kitaplar, romanlar, öyküler, şiir, tiyatro kitapları... Ölçü, Yahudi yazarların bütün yazdıkları ve Faşizme karşı her tür düşünce üreten eser. Bir alev sarıyor ortalığı, kara bir duman gök boşluğunda kıvrıla kıvrıla yok oluyor. Ve üniformalı Nazi gençleri kucak kucak kitap taşıyor, fırlatıyorlar ateşe ve sağ ellerini ileri uzatarak selama duruyorlar. Binlerce kişi de seyretliyor bu tarihsel olayı.

İkinci Dünya Savaşına girmedik diye seviniriz, bize bir gelmediğini düşünürüz. Girsek de girmesek de her kötü şeyin o gün değilse bir gün mutlaka dünyanın bir başka uçundakileri de hedef alındığını yakından izliyoruz. Bugün Almanların yabancı düşmanlığının (giderek Türk düşmanlığına dönüştü), kökeninde o yakılan kitaplardan çıkarak gök boşluğunda kıvrıla kıvrıla yok olup gittiğini sandığımız kara dumanın karası yok da nedir kaynak?

Yapılanlar unutulmuyor, yazılanlar unutulmuyor. Biz şimdi bin yıl önce İskenderiye'de Şerapeyon kitaplığının

yakıldığını biliyoruz; nasıl ki bin yıl önce Kief'de açılan bir kitaplığın kapısının altından olduğunu bildiğimiz gibi. Bin yıl önce kitaplığı yakarı, kitaplığa altın kapı takarı biz biliyoruz da sizin kitabı kıydığınızı bin yıl sonra bilmeyecekler mi? Hiç bir yanlış, hiç bir ayıp yanımıza kalmıyor hele bir de insanlığa yönelmişse bu ayıp, kültüre, bilime sanata...

Bütün okullara din dersi koydunuz. Düşünce üreten kitapları kıyıp yerine Kuran mı koymak istiyorsunuz. Kuran da onayla mıyor bu tutumumuzla sizi! İşte hadis:

"Bilgilerin harcadıkları mürekkeple şehitlerin dökülen kanları tartıldı, bilgilerin mürekkebi ağır geldi!"

Kitap düşünce üretir, düşünceyi mi yok etmek istiyorsunuz? Düşünceyi toplumsal düzenin karakteri ve insanların maddi yaşam koşulları belirler. Düzen insan onurunu amaçlamıyorsa her şey nafiye. Düşünce papirüsten parşömene, Yunancadan Arapçaya, Arapçadan İbraniceye, sonra Latinceye, Batı'ya ve sonra tekrar Doğu'ya dönüp dolaşan bir havadır, sudur yok olma, yok edilemez. Ordular yürüdü üstüne düşüncenin, binlerce insan asıldı, yakıldı, zindanlara atıldı...

Tekrarı tekrarlamayın efendiler, siz ilki değilsiniz!

Markscı düşünceyi mi yok etmek istiyorsunuz? O bir birikin özüdür, insanlığın özetidir, insanlık yok edilir mi?

Ayıp oluyor bir dünya gülüyor halimize. Adam asmakla, kitap kıymakla, sakal-bıyık kesmekle bir yere varılamayacağı yüzlerce kez kanıtlanmıştır.

Demokrasi ve toplumsal devrim

Demir ÖZLÜ

Türkiye'de askeri cunta baskısını, sistemli bir biçimde, durmadan arttırıyor. Bu baskı sadece, idamları, işkenceleri, tutuklamaları kapsamıyor; bütün Türkiye halkına karşı ideolojik bir saldırıya da içine alıyor. Cunta, halkın sadece demokratik haklarına ve ekonomik haklar mücadelesine değil, onun ahlakına, düşünce, duygu dünyasına karşı bir saldırı halindedir. O, Türk devlet yapısındaki geleneksel otoriter-faşizan kurumlar ile ideolojileri harekete geçirmekle kalmamış; bunları, bütün toplumsal örgütlenmeyi kapsayacak biçimde yeniden inşa etmek ve genişletmek görevini de üzerine almıştır. Bu tutumun halka, aydınlara, demokratlara, solculara ve "Türkiye insanı"na karşı çok bütünsel bir saldırı olduğunun bilincinde olmak gerekir. Bu yüzden, cuntadan koparılabilecek ödün olmadığı gibi, onun izin verdiği alanda hareket etmekle de birşey yapılamayacağı çok açıktır.

Türkiye'de Tanzimat'tan bu yana yapılan mücadelelerin kalıntısı "geleneksel hüriyetçiler", mücadeleciler demokrat insanlardır. Geçtiğimiz dönemde, bu insanların bir bölümü CHP çevresinde toplanmışlardı. Bu insanların bazıları faşistler ya da MIT'ce öldürülen CHP üyeleridirler. 1980 yılında AP azınlık hükümetinin İçişleri Bakanı'nın "Öldürülen CHP'liler, normal CHP'liler değillerdir" dedikleridirler.

Türkiye'de bir avuç olan ve örgütlenerek kitle tabanına tam olarak yerleşememiş, bu yüzden (ve özel ekonomik, sınıfsal yapının yarattığı güçlüklerle) kurumsallaşamamış "geleneksel hüriyetçiler" demokrat insanlar, gene de her fırsatta seslerini yükselteceklerdir (zaman zaman da yükseltiyorlar zaten.) şunu unutmamak gerekir ki liberal siyasal özgürlükleri savunmak, her zaman ekonomik liberalizmi savunmakla eşdeğer değildir. Her zaman liberal siyasal özgürlükleri savunmanın, ekonomik liberalizmin sınırları aşan bir yanı da vardır.

12 Eylül 1980 öncesinde, 1973 koşullarından bu yana, CHP bunları, toplum içinde güçlü örgütsel etkinlikleri olan bir kuvvet haline getiremedi. Yanlış oportünist politikalar üzerinde yüzen bu parti, gevşek olan yapısına da, daha çok inançla demokrasi'yi savunan unsurlar toplama-yı tercih etti.

Eskiden olduğu gibi, bugün de, demokrasiyi de, toplumsal devrimi de savunmak görevi-esas olarak- marksçı sola düşmektedir. Demokrasi ile toplumsal devrimi savunmak; bu savunmada "demokrasi" mücadelesini öne almak, bazılarının sandığı gibi çelişik bir tutum değildir. Lenin'in ünlü "İki Taktik" adlı yapıtını anlayarak okuyanlar, bu iki aşama arasındaki diyalektik bağı kolayca kavrayabilirler. Lenin, bu yapıtında, doğrudan doğruya yaşama ve toplumsal pratikle ilgili çok karmaşık bir teorik sorunu derin bir bilgi ve sezgiyle ortaya çıkarmaktadır. Lenin'in bu kitapta gösterdiği düşünsel başarı yüzünden bu sorun çetin bir sorun olmaktan çıkmaktadır. Bu konuda, hala tartışmak gereğini duyanlar, kendilerinin diyalektik düşünüp düşünemediklerinden kuşku duymalıdır. Çünkü diyalektik düşünce insanlara doğuştan verilmemiştir; marksçı felsefenin öğrenilmesiyle elde edilebilir.

Demokrasi mücadelesinin başını da, Türkiye'nin tarihsel ve yapısal oluşumu gereği, marksçı solun çekeceğinin bu mücadelede ittifaklarını bir an ihmal etmeksizin, esas ağırlığı onun teşkil edeceğinin bilinmesi bir çok konuda açıklıkla düşünmemizi sağlayacaktır. Lenin'in de düşüncesinin temeli budur: demokrasi savunulmaksızın toplumsal devrim aşamasına geçmek ya da başka bir söyleyişle demokrasi aşamasına varmayı başarmaksızın herhangi bir sosyalist devrimi de başarmak olanaksızdır. "İki Taktik" in düşüncesi çok açıktır: tarihsel ve yapısal zorunluluklar yüzünden demokrasi durağında duraksamayacak olursa da, başka bir deyişle sınıfsal koşullar demokrasi aşamasında durmaya olanak tanımayorsa da (bu durumda dahi) mücadele tasarımı demokrasi düşüncesine göre yapmak zorundayız.

Böylece, bugünün koşullarında marksçı solun görevi ortaya çıkmaktadır: bu görev sadece "devrim" görevi değildir. Öyle olsa idi -başarı koşulları olsun olmasın- görev çok daha basit olurdu. Belki o zaman teorik olgunluğa da, toplumda toplumsal ve kültürel derin etkiler yaratmaya da fazla gerek kalmazdı (*). Asıl zor olan, her iki görevi de sırtlanan ve bu yolda "İki Taktik" in gösterdiği yolu izleyen yoldur. Türkiye solu olarak, bugüne değin, genel olarak, bu görevi üslenecek esnekliği ve teorik derinliği elde edemediğimiz için parçalandı ve geri püskürtüldük. Hatta bir yazımda belirttiğim gibi, bu anlamda solun yenilgisi dahi sözkonusu değildir. İktidara siyasal alternatif olmuş bir sol yenilebilir ancak. Türkiye solu, geçtiğimiz dönemlerde, bu alternatifi yaratacak beceriden uzak kalmıştır.

Öyleyse 1973-80 döneminde marksçı sol için en zararlı olan hastalıkların şunlar olduğu ortaya çıkıyor:

1. "Silahlı propaganda" tezi üzerine yapılan ve Parti yolunu tahrir eden yanlış kuramlar... Buna, Mao'cu tezinin bir yanından gelen 'köylerden kentlere silahlı devrim' tezi de dahildir.

2. Türkiye solunun toplumsal analizlerinin ve yöntemlerinin hazır olduğunu sanan tepeden inmece ya da demokratik iç yapıdan uzak, "kapalı kapılar ardı" örgütlenme modelleri.

Türkiye solunda tabu haline gelmiş, dokunulmaz yapılmış konuların tartışması yapılmaksızın, alabildiğine demokratik bir tartışma ortamı yaratmaksızın, mesafe alamayacağımız da açıktır.

(*) Ayrıca bkz: Antonio Gramsci: "sonuç almak için, körü körüne sınanabilecek ölçüt yokluğunda, silahların düzenleyici erdemine inanma eğilimi" Gramsci, yayınlayan: Seghers ed., Paris, s:182 (Gramsci üzerine bir inceleme ile yapıtlarından seçme metinler).

Baştarafı 1. sayfada

Bu belirsiz hava içinde ilgi çekici gelişmeler de olmuyor değil. Örneğin cuntanın merkez partisi girişiminden vazgeçtiği izlenimi son günlerde güçlülük kazandı. Başbakan Ulusu'nun "Merkez Partisi işlemez" şeklindeki sözleri ile Aldıkaçtı'nın aynı anlama gelebilecek açıklamalarını duyanlar, Merkez Partisi girişiminin "yattığı" sonucuna varıyorlar. Aylardır nabız yoklamaları yapılan Merkez Partisi'nden neden vazgeçilmişti? Bu soruya tam cevap verebilen yok. Ankara kulislerinde iki türlü değerlendirme yapılıyor. Bazıları, Merkez Partisi'nin Türkiye gerçekleriyle, (seçmen kitlesinin büyük bir bölümünü AP ve CHP çizgisi tarafından paylaşılmış olması, iki partili geleneğin sürmesi vb.) bağdaşmadığının anlaşılması üzerine Ulusu'nun bu girişimden vazgeçtiğini belirtiyorlar. Evran'ın kendisini ziyaret eden Faruk Sükan'a, "söylenen tarzda bir Merkez Partisi olamaz" dediği söyleniyor. Belirtildiğine göre, cunta ve çevresindekiler, böyle bir Merkez Partisinin ilerde iki büyük parti arasında eriyebileceği tehlikesini görmüşler. Bu nedenle cuntacılar böyle bir serüvene atılmaktansa, 12 Eylül rejiminin politik ve ekonomik uygulamalarını benimseyen sağ görüş yandaş seçmenlerin desteğini alacak bir parti kurmayı daha akıllı bir davranış olarak değerlendirdikleri ifade edilmektedir. Ne varki cuntanın dayatmalarının bu alanda pek etkili olacağı sanılmamaktadır. Bir grup gözlemci ise Merkez Partisi girişimini boşa çıkaranın Demirel olduğunu söylüyor. Bunların iddiasına göre, Demirel'in Merkez Partisi için girişimde bulunan çevrelere ilk günler yeşil ışık yaktığı, bir süre sonra da bu girişimi el altında "Devlet Partisi" biçiminde propaganda ettirerek Ulu-

su'nun çabalarını boşa çıkaracak bir taktik izlediği ifade edilmektedir. Bunda da başarılı olduğu söyleniyor. Bu yolla Demirel'in generalleri, kendisinin de hesaba katılması gereken birisi olduğunu ikna çalışması yaptığı sanılmaktadır.

Bu değerlendirmenin gerçeği tartışıp tartışmadığını zaman gösterecek? Ancak Demirel'in 12 Mart Darbecilerinden General Faruk Güler'in

cumhurbaşkanlığı adaylığını önce teşvik ettiğini, daha sonra da Güler'in Genelkurmay Başkanlığından istifa edip Senatör olmasıyla birlikte Güler'i yüzüstü bıraktığını anımsayanlar, AP başkanının böyle atak-syonlar yapılabileceğini vurguluyorlar.

Buna karşılık Cuntacılar da Demirel'i köşeye sıkıştırmak için bazı girişimlerde bulundular. Hacı Ali Demirel hakkında "dolandırıcılık" iddiasıyla soruşturma açılması ve Hürriyet'in Hacı Ali Demirel'in kirli çamaşlarını çarşaf çarşaf yayınlamaya başlaması buna bir örnek olarak gösteriliyor. Yine gazetelerin iki de bir Yahya Demirel'le uğraşması, eski AP Başkanının manevra kabiliyetini daraltmak amacıyla gündeme getirilen taktikler olarak yorumlanıyor. (Demirel ailesi ile ilgili bu tür haberleri sadece Tercüman Gazetesi bir-iki satıra veriyor. Diğerleri manşet haber olarak kullanıyorlar.)

Demirel'in bu taktiklerle harcanıp harcanamayacağı, siyasi parti hazırlıkları sırasında devre dışı bırakılıp bırakılmayacağı henüz belli değil.

SAĞDA ÇATLAKLIK

İster Demirel'in atraksiyonu, ister cuntacıların "akıllı" tutumları sonucu olsun, merkez partisi girişiminin terk edilerek yerine, "Atatürkçü liberal" çizgide bir parti kurma eğiliminin ortaya çıkması, AP çevrelerinde tedirginliğe yol açtı. Askeri yönetimin AP ve MHP tabanına hitabeden bu yeni girişimi ile birlikte "sağ"da üç partinin kurulması, ve sağın bölünme tehlikesi ortaya çıktı. (Şimdilik, Ulusu'nun Özal'ın ve Demirel çevresinin benzer programa sahip parti kurma çabasında oldukları biliniyor). Cuntacıların bu yeni girişiminden özellikle Demirel ve Tercüman Gazetesi çevresinin rahatsızlığı gözleniyor. Rauf Tamer, yazılarında sık sık "güvendiğiniz insanların işaretini bekleyin" diyordu oku-

yucularına. Tamer'in yanısıra Ilıcak da "Sağ"ın birlik olması gerektiğini savunuyor, fakat bunun ancak DP ve AP'nin görüşlerini (1946 ruhunu) benimseyenler çevresinde gerçekleştirileceğini vurguluyordu. (Ilıcak egemen sınıfların politik plandaki iç tepişmelerinde, kendilerini, Tek Parti-Tek Şef İnönü dönemindeki "çok partili demokrasi" havarisi Bayar-Menderes Kılığını'nin devamı olarak sunmaya ve bunun yanısıra da "baskıcı generallere karşı özgürlük ve demokrasiden yana" bir tutum takındığı şeklinde bir izlenim yaratmaya çalışmaktadır. Ancak gözlemciler, Ilıcak'ın bu tutumunun pek inandırıcı olmadığını, Tercüman başyazarının savunduğu rejimin demok-rasi ile bir ilişkisinin bulunmadığını belirtmektedirler.)

Geçtiğimiz günlerde Cunta ile MHP, AP ve Tercüman'ın birliğini sağlamak yönünde çeşitli çabalar gündeme geldi. Başbakan Ulusu'nun AP'nin etkili adamı Sadettin Bilinç'le, Evren'in de Faruk Sükan'la özel ve gizli görüşmeler yapmaları bir anda kulisleri hareketlendirdi. Bu güçlerin birlikte hareket etmesini sağlamaya çalışanlardan birisi de Tercüman'ın "yüzyıllık çınar ağacı" dediği Celal Bayar'dı. Bayar, Şubat ayının ilk haftasında bir kısım AP'lilerden eski "demokratlar"a, Vehbi Koç'tan Danışma Meclisi üyelerine kadar çok sayıda önemli görüşmeler yaptı.

İş adamlarının bazıları sağ oylardaki bölünmenin "sosyal demokrat partiyi" güçlendireceği kuşkusunu içinde oldukları söyleniyor. Sadece işadamları değil, "sağ"ın birleştirilmesi ve cunta ile AP-Tercüman arasında köprü kurma çabalarında önemli bir rolü bulunan Aldıkaçtı da bu kuşkuyla duyuyordu. Orhan Aldıkaçtı şöyle diyordu: "Kurulu düzen taraftarları bölünürse yine 1973 ve 1977 seçimlerinin tekrarı ile karşılaşırız."

ÖZAL'IN KİLOLARI

"Sağ"ın önemli temsilcilerinden birisinin de Turgut Özal olacağı anlaşıyor. Zayıflamak için Amerikaya giden Özal, son günlerde basının en renkli siması oldu. Özellikle Hürriyet ve Tercüman Gazeteleri, "sevimli" bir Özal imajı sunmaya çalışıyorlar kamuoyuna. 24 Ocak Kararlarının başarılı mimarının, Demirel'in yerini doldurup doldurmayacağı belli değil. Özal'ın, Demirel'in perde arkasından yönettiği bir parti içinde yer alıp almayacağı da henüz tartışmalı. Özal'ın artık birinci adamı olmak istediğinde olduğu söyleniyor. Yine bu nedenle Özal'ın Ulusu'nun kuracağı partide yer alıp almayacağına da henüz belli olmadığına işaret ediliyor. Özal'ın son günlerde Maliye Bakanı Adnan Başer Kafaoğlu'nun şahsında hükümetin ekonomi-politikasına yönelik eleştirilen dozunu arttırdığı belirtilen bazı gözlemciler, bunu Özal'a Ulusu'nun aynı parti içinde olamayacaklarına bir kanıt olarak gösteriyorlar.

Siyasi partiler yasasının martta çıkması ile siyasal hayatın tam şekköl edemeyeceği görüşü çok sayıda gözlemcinin üzerinde birleştiği bir konu. MGK'nin, 12 Eylül rejimini destekleyen sivil güçlerin bile kendi çizgilerinde "bağımsız" faaliyet sürdürmesine belli bir süre daha izin vermeyeceği vurgulanıyor. Nazlı Ilıcak bunu hissetmiş olmalı ki, 27 Ocak 1983 tarihli yazısında, "şimdi bizim için sabırsız bekleyiş başladı, demokrasinin vazgeçilmez unsurlarını bekliyoruz. Mart ayında herhalde siyasi partilerin teşekkülüne müsaade edilecek, arkadan basın rahatça tartışma imkanı bulacak." diyordu. Bekleyişini ihtiyatlı bir şekilde dile getiren Ilıcak, aynı yazısında cuntanın yukarıda belirttiğimiz tutumunu şu cümlelerle ifade ediyordu: "... Uysal tabiatımızın icabı hukuk devletinin vazgeçilmez unsuru olan basın hürriyetini tevekkülle bekliyoruz. Te-

vekkülün Budizm'de önemli bir yeri var. Tevekküle oturup beklemek çok güzel ama, o zaman insan galiba sadece Budist olabiliyor."

Gözlemciler, Ilıcak ve onun gibilerin budistlikten kolay kolay kurtulamayacağı konusunda benzer yorumlarda bulunuyorlar.

Birçok çevrenin üzerinde birleştiği başka bir konu da, Türkiye'nin, yakın dönemdeki siyasal yaşamının tek renkli bir tablo görünümünde olacağı noktasıdır. Buna gösterilen kanıtlardan birisi de, siyasal partiler yasasının, resmi devlet politikasından birazcık da olsa farklı unsurlar içeren görüşleri engelleyen hükümler taşıması. Örneğin, 34 ilde örgütlenemeyen partilerin seçimlere katılmayacağı hüküm, cunta paralelindeki bazı sivil grupların bile siyasal sahnesinde, en azından belli bir süre, boy gösteremeyeceğini ortaya çıkarıyor.

Son günlerde Ankara'da, Federal Almanya'nın başkenti Bonn'daki bir araştırma Enstitüsünün raporunda söz ediliyor. Belirtildiğine göre raporda, önümüzdeki 4-5 yıl içinde Türkiye'de toplumun gerçek dinamiklerini yansıtan bir siyasi şekillenmenin ortaya çıkmayacağı, siyasal hayatta tam bir berraklığın olamayacağı, Alman hükümetlerinin ve işverenlerinin buna dikkat etmeleri gerektiği vurgulanıyor.

Siyasi gözlemciler, bu saptamanın ciddi bir araştırmanın ürünü olduğu üzerinde birleşiyorlar. Gerçekten de "diştan" hareketlendiği görüntüsü veren Türkiye'deki siyasal yaşantı, hayatın ve toplumun içindeki hareketliliği, renkliliği, çeşitliliği yansıtmıyor. Tersine toplumda var olan tüm düşüncelerin ve gruplaşmaların ortaya çıkmasını engelleyen, sadece resmi görüşü benimseyenlere sınırlı bir faaliyet hakkı tanıyan bir nitelik taşıyor, rejim.

Herşeyde tek rengin egemen olduğu bir rejimin tipik örnekleri yaşanmaktadır Türkiye'de...

Filistin Anıları:

Filistin kamplarında gün erken doğar

Ömer Polat'ın röportajı:

gizlemeye çalışarak. "Benim üstümde dört battaniye vardı. Ama siz?"

Gülerek aldı sözü ağzımdan. "Biz alıştık. İki battaniye bile bize çok. Türkiye'de kışın karnı içinde yattık dağlarda, kazdığımız sığınaklarda. Şimdi iki battaniye çok bile geliyor."

Ne diyeyim? Ben de birşey demedim. "Birlikim" okuyan arkadaş kanıştı söze: "Uyanmanızı bekledik. Öbür arkadaşlar çoktan kalktılar. Koşmaya gidecekler. İstersen sen de katıl bize."

"Olur" dedim boş bulunarak. Sonra hemen yıllardır değil koşmak, yürümeye bile az zaman bulduğumu, veya zaman değil de tembelleştikimi düşündüm birden. Telaşlandım.

"Kaç kilometre koşacağız," dedim kendimi de aralarına katarak.

"On kilometre koşacağız bugün. Siz varsınız diye. Yoksa normal yirmi kilometre koşuyoruz her gün."

Konusurken yüzüme bakiyord. Sustu, gözlerine biraz özü, yüzüne ufaktan bir acıma geldi. Benim ne hale girdiğimi gördü ki gülümseyerek devam etti.

"Veya istersen sen bizi seyret bugün. Başka bir geldiğin zaman koşarsın."

"En iyisi o galiba," dedim, dedim ama sesim nasıl çıktı, yüzüm ne hallere girdi hala merak ediyorum.

Kalkık. Ufuk silme kızla kesmiş. Güneş ha doğdu, ha doğacak. Büyülü gibi. Çocuklar çoktan uyanmışlar, kampı temizliyorlar. Siliyorlar, süpürüyorlar. Bir bizimkiler ayakta. Görünürde Filistinli falan yok. Onların barakaları boş gibi duruyor. Nerdeler, diye soruyorum. "Yatıyorlar" diye

yanıt geliyor. Ateşkes zamanları hep uyumuşlar. Bir siyah derili delikanlı var kampın ortasındaki alanda enine, uzununa gidip gelen. Elinde bir küçük radyo. Kulağına dayamış durmadan, köyden köye gidiyormuş gibi gidip geliyor. Çocuklar baktığını görünce açıklıyorlar. "Yeşil" diyorlar. Anladığımı görünce biri gülerek açıklıyor. Savaşta üstünler veriyormuş bu adı bizimkiler. Çok varmış bu kampta, ama gitmişler. Hele bir de Bangladeşliler varmış ki evlere şenlik. Büyük savaş öncesi gelmişler Filistine. Savaşa değil de, çalışmaya, para kazanmaya. Çünkü Filistin örgütlerinden bazıları savaşçılarına maaş veriyor. İşte bu Bangladeşliler de hem ziyaret, hem ticaret diye göçüp gelmişler yurtlarından. Büyük savaşa kadar her şey iyi gidiyormuş. Ara sıra bir küçük baskına gitme bir savaştan çok eğlence gibiymiş. Anlayacağımız başı sallayıp maaş alıyorlarmış. Ama birden savaş gelmiş. Tankıyla, topuyla yeri yurdu bir ederek. Altmış beş gün gökten zulüm ve ölüm yağmış. Tabii bizim Bangladeşliler bunu hiç mi hiç beklemiyorlarmış. Bozguna uğramışlar bizim Alamanıyalardan bin beter. Kimi "yeşillenmiş", kimi iz bile bırakmadan tüymüş gitmiş.

Bizimkiler sabah koşusuna gittiler. Üstlerinde eşofmanları kampı çıkıp gittiler. Kampın çevresi palmiye ve meyve ağaçlarıyla sarılı. Onları görüyorum. Güneş iyice kızdırmaya başladı. Gecenin dondurucu soğuğuna nisbet kızdırıyor kızdırıkça. Meydanda dolaşan "yeşiller" çoğaldı. Kiminin elinde radyo, kiminin kulağında. Bir gidip bir geliyorlar. Onyedisinde, yirmisinde delikanlılar. Yanım-

daki arkadaş bir tane de yaşlı Filistinli gösterdi. Gölge yerlere cöküp büzülen bir Filistinli. Öyle cökmüş bakıyor. Bakıp bakmadığı da belli değil pek. Savaşta bütün yakınlarını, çocuklarını, kardeşlerini kaybetmiş. Ne desem ki?

Filistinliler uyandılar. Tek tük çıkıyorlar barakalardan. Tembel tembel şöyle bir gerneşiyorlar güne karşı, sonra cöküyorlar oldukları yerlere. Geçici bir yenilginin anlamsızlığı var yüzlerinde. Ama ya bizimkiler öyle mi? Döndüler koşudan. Yüzlerinde domur domur ter, gözleri ışıltılı. Bir kaç tur da kampın içinde attılar. Bana gösteri yapıyorlarmış gibi geldi. Ne gereği vardı bunca uyusuk insanın arasında böyle tozu dumana katarak koşmanın. Yanılmamışım. Öyleymiş. Bunu biraz cana gelsinler, Filistinliler uyanınsınlar, böyle savaşların uzun soluklu bir savaş olduğunu hep akillarında tutsunlar diye yapıyorlarmış. Düşündüklerinde haksız da değiller. Filistinliler bana da biraz yorgun gibi geldiler. Bunca çekilen acı, bunca zulüm insanı yorar mı, yoksa kine mi bular bilemiyorum.

Kahvaltuya oturduk. Önümüze bir tabak dolusu zeytin ve şeker çayı Şeker çayı diyorum çünkü içince insan çay mı, şerbet mi belli değil. Önceleri bizimkiler de alışamamışlar. Ama insanoğlu neye alışmıyor ki! Onlar "fırt fırt" içiyorlar ama benim boğazım yanıyor. Zamanla alışıyorum.

Kamp alanı kayıyor. Karaderili, yanık yüzlü insanlar. Bir kaç top oynuyor. Futbol'a pek de merak saramlar var içlerinde. Ne diyelim, insanoğlu

işte. Bir yandan savaşıyor, ölüyor, öldürüyor, bir yandan da bunca acı içinde futbola da merak sarıyor. Hani Allah dünyayı ilk yarattığında ölümü önce dağlara vermiş. Bir de bakmış ki ölen bir dağın ardından bütün dağlar yas içinde. "Olmaz bu," demiş denizlere, ovalara vermiş ölümü. Sonra bakmış ki ovalar da denizler de dağların bir eşi. Küçük bir göl ölmeyi görsün, bütün koca denizler yasa batmış. "Bu da olmadı," demiş insanoğluna vermiş ölümü. Bu sefer de bakmış ki, bir yerde birisi ölmüş insanları ağlıyor, öbür taraftan bakmış düşün var, çalıp oynuyorlar. "Hah ölüm şimdi buldu yerini," demiş ölümü insanoğluna vermiş.

Onlar futbol oynayadursun, radyo dinlemeye dursunlar, bizimkiler elde kitap, defter, kalem ve bombalar düşük yola. Kampı çıkınca cöktük ağaçların altına. Ben de aralarında. Onlar bu gün yeni bir bomba çeşidinin yapımını, kullanışını öğrenecekler, ben de seyredeceğim. Ağacın birine kara bir yazı tahtası dayalı. Bir delikanlı önce fizik derslerinde gördüğüm bir şema çizmeye başladı. Öbürleri de defterlerine çiziyorlar. Ciddi, usulu öğrenciler gibi. Ama bir ellerine geçseler pasaların o ince boyunlar iplerde sallanırlar. Hem birine beşine bakmadan. Sıra sıra, çiftler çiftler asarlar. Korkularından. Haklılarda bu korkuda. Yurdumuz sahipsiz değil, öyle bilsinler bunu.

Ders iki saati aşkın sürdü. Ben pek bir şey anlamadım desem yalan sayılmaz. Sonra kendilerinin yaptığı satatlı küçük bombanın tatbikatını gösterdiler. O ufak şey öyle bir ses çıkardı ki, ürktüm. Ürktüm dedim de aklıma geldi. Savaş sırasında o bombalar yağarken bizimkilerden biri bu sesleri teypte almış. Hele bir düşünün tabloyu. Gökten mermiler yağıyor, koca binalar yerle bir oluyor. Bizimki oturmus sesleri banta alıyor. Neyse aradan zaman geçiyor, bir ateşkes sırasında bizimkiler oturmus tatlı tatlı sohbet ediyorlar. Bizim oğlan basmış ses alıcının düğmesine. Artık olanları da varın siz düşünün.

Bir dahaki sayıda buluşmak üzere.

Uyandım. Üzerimdeki dört battaniyenin ağırlığı altında bir zaman kırıdamadan durdum. Koğuştakiler çoktan uyanmışlar. Birisi eski "Birlikim" ciltini almış eline. Yazıyor, okuyor, çiziyor. Öylesine rahat, öylesine sakin ki şaşıyor insan. Başka bir gören olsa bu delikanlının bombalar altında bir insan değil de sinava hazırlanan bir üniversiteli sanır. Belki biraz da yarılmaz öyle sanmakla. Çünkü o da bir savaşa hazırlanıyor. Hem savaşların en zorlusu, en güzelı olanına. Başka birisi battaniyeye iyice sarılmış, çorap gözüyor. Ciddi yapıyor işini. Zati bir gün kamp komutanı Filistinli bir yüzbaşı bizimkilerin bu ciddiyetini göre göre iyice inanmış bizim onlardan daha önce devrim yapacağımıza. İnanmış da bizimkilerden kamp yeri istemiş Türkiye'de. "Sizin bu azminiz, bu cesaretiniz, bu bilginiz gösteriyor ki siz, devrimi bizden önce yapacaksınız. O zaman bize kamp yeri verirsiniz değil mi?" demiş. Ne desin bizimkiler, "olur", demişler. Bana anlattıklarında gülüyorlardı. "Filistinliler devrim yapmaktan çok göçebeleşmişler. Bir ülkede devrim olunca onlar ilk kendilerine bir kamp yeri daha açıldı diye seviniyorlar." dediler. Haksız da değiller hani. Yani bizim çocukların görüşleri haksız değil. Filistin halkı yıllardan bu yana zuluma, göçe alışmış gibi. Bunu Şehit Mezarlığım gezdiğimizde ben de düşündüm. Mezarların alışmış bir biçimde suluyorlardı. Her günlük işlerden birisi gibi. Sonra bazı görüşmelerimizde de farkettim bu kabullenmişliği. Hele kampları gezince? Bizimkiler savaşta nasılsalar, ateşkes sırasında da öyleler. Sabah altıda kalkıyorlar, spor, teorik eğitim, atış, silahları tanıma derslerini düzenli bir biçimde uyguluyorlar. Ama Filistinliler? Öğlene kadar yatıyorlar diyeyim de varın gerisini siz anlayın.

Gözlerimi açtım. İlk çorap gözeyen gördü uyandığını. "Birlikim" okuyan dalmış gitmiş. Gözleri güldü.

"İyi uyudun mu ağabey?" diye sordu. "Üşümedin ya?"

"Dört battaniye altında hiç üşünülür mü?" dedim, gece üşüdüğümü

Tecavüz edilen bir bayan tutuklunun suç duyurusu

BU ALÇAKLIĞA DUR DENİLMEMEYECEK Mİ?

"Sorgucu, oradaki direklerle kollarımı ve ayaklarımı açarak bağladı, sonra gözümü açtı, beni soymaya başladı, sonra kendisi soyunmaya başladı. ... ben gözümü kapatıyor, çaresizlik içinde bağırıyorum, ne yapacağımı bilemiyordum, sorgucu ise sürekli kendisinin olacağını, ırzıma geçeceğini, ve benim hiç bir şey ispat edemeyeceğimi söylüyordu. Sadece bu çaresizliğim sırasında Türkiye'de ne kadar adam varsa hepsini öldürdüm diye bağır-dığımı hatırlayabiliyorum, bu ne kadar sürdü bilemiyorum. Önce

kendi giyindi sonra beni de giyindirerek salona çıkarttı. Tekrar hücreye gittiğimde utanıyor ve kendimden tiksiniyordum, sadece istediğim o an ölmektir. Kızlar ne olduğunu sorduklarında cevap veremedim, boğazıma bir şey düğümlemişti, sadece ve sadece ölmek istiyor, her şeyden tiksiniyordum."

Zorla tecavüz edilmek suretiyle ifade imzalatılan ve halen Mamak'ta tutuklu bulunan bir bayanın bütün insanlığa yaptığı suç duyurusunu aynen yayınlıyoruz.

"79-80 Öğretim yılı lise son sınıf öğrencisi iken, babam okula gitmemi istiyordu, evlendireceğini belirtmesi üzerine evden ayrıldım. Amcamların yanında köyde kaldım. Annemin hasta olduğunu orada öğrendim ve yeniden Ankara'ya döndüm, fakat korktuğum için eve gidemedim. Dayımlara gidip beni eve götürmesini istedim.

Aynı gece Akdere karakolu polisleri gece iki sıralarında beni dayımlardan aldılar yanlarında babam da vardı. Kimliklerimizi bakarak benim ve dayımın hazırlanmalarını istediler. Ben, dayım ve babam ekibe bindirildik, benim yanımda polis oturuyordu (adını bilmiyorum, görsem tanırım) onun diğer yanında babam ve dayım olduğu halde ekibe bana küfrederek, sarkıntılık etmeye ve sırtıma dipçikle vurarak karakola getirdiler, bu arada babamı eve bıraktılar.

Dayımı nezarete attıktan sonra beni sanırım komiserin odasıydı o odaya alınarak, bir takım isimler ve olaylar sorarak anlatmaya başladılar. Ben aradıkları kızın ben olmadığımı söylemem üzere, falakaya yatırdılar, iki kişi falaka değneğini tutarken iki kişi ellerime ayaklarıyla basıyorlar ve ağzımı kapamaya çalışıyorlardı. Sabaha kadar falakaya çekildim. Sonra zıplamamı istedikler ayakta duracak halde olmadığımı görünce saçımın tutarak kaldırıp kafamı duvara vurdular ve sırtıma bindiler. Bana tecavüz edebileceklerini söylediler, bir süre adice tehdit ve sarkıntılıktan sonra sabah nezarete atıldılar.

Sabah başka bir ekip tarafından alınarak emniyetin 6. katına getirildim orada durumum kötü olduğu belirtilerek bir gece dinlenmemi istedikler.

Ertesi gün saat beş sıralarında beni başka bir polis ekibi alarak gözümü bağlayıp 1. Şubeye bağlı olan DAL grubuna götürdüler. Sanırım iki katlı bir bina. İlk önce 2. kata götürülerek soyunmamı istedikler. Soyunmayacağımı söylemem üzere bir müddet dövüp sarkıntılık yaptıktan sonra alt kata indirildim. İsmimin RIDVAN GÜLER olduğunu orada öğrendiğim komiser benim ağzımdan hazırlanmış ifadeleri okuduktan sonra bunları kabul etmemin önemli olmadığını söyleyerek, isimlerini hatırlayamayacağım bir sürü şeyler sordu ve sonra silah istediğini belirtti. Benim aradıkları kişi olmadığımı belirttim. Bunun üzerine beni askerlere teslim edece-

ğini söyledi ve gözümü bağlayarak odadan çıktı, bir müddet sonra sayısını bilemediğim fakat tahminen 5-6 kişi geldi ve iki fayanslı bölmenin arasına kol bileklerinden gergin bir şekilde asıldım, sonra çınlıplak soyularak, göğüslerimden ve parmaklarımdan elektrik verdiler. Bu iğrenç şeyler sırasında sürekli silah, isim ve sen öldürdün gibi sözcükler hatırlıyorum. Ne kadar sürdü bu seans bilemiyorum. Askıdan indirilerek koridora parmaklarımdan ucunda ve tek ayağım kalkık bir şekilde dikilmemi söylediler. Sırtıma da ekmek, su, oturma ve tuvalet yasaktır kağıdı yazılarak oraya bırakıldım.

Koridorda ne kadar kaldım bilmiyorum. Bu süre içinde koridordaki nöbetçiler kalçamı elleyerek, öperek vs. bu tür iğrençlikler yapıyorlar sürekli neden öldürdüğümü soruyorlardı.

Bir müddet sonra yeniden kolumdan tutularak sorgu odasına götürüldüm, yine aynı şekilde asılarak, kafamdan, göğüslerimden ve parmaklarımdan elektrik veriliyordu. Asılı kaldığım sürece çınlıplak soyularak sarkıntılık yapıyor ve ayaklarımdan aşağı doğru çekiliyordum, bu seansda ne kadar sürdü hatırlamıyorum, yine aynı şekilde koridora dikeltildim. Yine sarkıntılıklar, dayaklar.

Aradan ne kadar zaman geçti bilmiyorum yeniden işkence odasına alındım, ve aynı şekilde asıldım, cebimde cüzdanım, içinde kolsaatim (demir), annemin alyansı ve sütyenimin demirleri vardı. Kolsaatim koluma takıldı, yüzük parmağıma sütyen demirleri sütyenime takılarak sürekli sordukları isimleri değiştirerek nişanım olduğunu söylüyorlar, bu arada elektrik veriyorlardı. O sırada fenalaşmış olacağım ki panik içinde askıdan indirildim ve koridora aynı şekilde dikeltilmeye çalışıldım. Kolum tutmuyordu, kanamam karakolda sırtıma bindikleri için artmış ve giysimin dışına çıkmıştı. Koridordaki nöbetçilerden birisi bana iyilik yapacağımı söyleyerek sarkıntılık yaparak tuvalete götürdü, gözümü açabilirim diye sorduğumda açamayacağımı belirtti, kolum elbisemi kaldırmama bile yetmiyordu. Nöbetçi bana bakarak küfür ediyor, dalga geçiyor ve güliyordu, ben ihtiyacımı göremedim (kolumun tutmadığı emniyette gözüm bağlı olarak atılan imzalarından anlaşıyor). Sonra yeniden koridora dikelttiler.

Bir müddet sonra ikinci kata çı-

kartarak ayaklarımdan ters bir şekilde asıp soydular. Cinsel organımdan, anısten ve kasıklarımdan elektrik verdiler. Yeniden aşağıya indirilerek cezaya dikilmek istedikler fakat ben artık ayakta duramıyor annemin dahi ismini hatırlayamıyordum. Koridorda dikilen başka insanlar da vardı. Bu arada birisi su istedi ve öğürmesiyle pislik diye bağırmasından pisliklerini içirdiklerini anladım. Benim susayıp susamadığımı sordular. Susamadığımı belirtmem üzerine, çeşmenin sanırım karşısında olan 5 nolu hücreye asıldım, hücrede çengeller vardı. Ayağımın altında döşek türünden birşey vardı ve o çekildi, o suyun sarıltısı başka bir işkenceydi benim için. Bu şekilde ne kadar kaldığımı hatırlamıyorum. Oradan çıkartılarak başka bir hücreye konuldum. Bu hücrede benden başka insanlarda vardı, birisinin kolu kırık. Bir müddet sonra hücrenin mazgalından bir bağ atarak gözümü bağlayıp arkamı dönüp kapıya yaklaşmamı söylediler. Başka bir sorgu odasına götürülerek, masanın üzerine yatırılıp ayaklarım ve kollarım bağlandı.

Kendisinin binbaşı olduğunu söyleyen adam ayağıma vururken başka bir sorgucuda beni soyup sarkıntılık yapmaya, öpmeye ve bir süre adice küfürler saymaya başladılar. Bu seans ne kadar sürdü bilmiyorum. Yeniden hücreye getirildim. Ben ne olduğumu ve ne olacağımı bile kafamı toplayıp düşünmeden aynı şekilde başka bir sorgucu başka bir sorgu odasına götürdü, hiç bir soru sormadan sarkıntılık yapmaya başladı. Ben tepki gösterince saçımı yaktı ve yeniden hücreye kondu.

Aradan ne kadar zaman geçtiğini bilmiyorum, yine aynı şekilde çağırılarak gözüm bağlanıp ekibe bindirildim. Beni sanırım bizim evin alt taraflarına düşen bir yere götürdüler ve orada birisine gösterildim (savcılıkta aynı kişiyle yeniden yüzleştirdim. Seyit Cökmez olduğunu öğrendim). İlk önce benim söylediği kuz olmadığımı anlattı polisler, sonra oradan birkaç kişi geçiyordu, onları göstererek onların orada para topladığını vs. söyledi. Bunun üzerine polisler o kişilerin benim arkadaşları olduklarını, aşağıda gördüğüm halde onları gizlediğimi söylemeleri üzerine Seyit isimli şahıs o kızın benim olduğumu söyleyerek öbür şahısları polislerle birlikte yakalayıp arabaya koydular ve bize niye yalan söyledin diyerek çevrede bulunan insanlarla, polis ve Seyit denilen şahıs tahta, taş vs. araçlarla

beni dövmeye başladılar, kolumdan tutan ve beni sürekli çeviren kişi RIDVAN denilen komiserdir. Ters çevirip dövmeye başladıklarında değneğin birinin mideme geleceğini bildiğim için kolumla engellemeye çalıştım fakat kolum önceden tutmadığından engelleyemedim. (revir kartımda yazılıdır vücudumdaki çürükler, elimde hala izi mevcuttur). O sırada bayılmışım, gözümü açtığımda ağızımdan kafamdan ve elimden kan akıyor, hiç bir yerim tutmuyordu. Benden başka sayısını bilmediğim birden fazla genç arabaya bindirilmişti, birlikte emniyete getirildik, onları ne isimlerini biliyorum, ne de yüzleştirdim.

Hücreye konuldum. Bir süre sonra hücreden çıkartılarak koridora dikeltildim. Koridorda bulunduğum süre içinde sarkıntılıklar, adice davranışlar söz konusu oldu. Örneğin isimimiz soruluyor, sonra soyadımızı orospu çocuğu vs. türünden adice şeyler eklendikten sonra tekrarlamamız isteniyordu. Koridorda günlerce uykusuz ve bu tür çirkin şeylerle maruz kaldım. Yine salonda bir gün dikilirken tutmamı söylediler ne olduğunu bilmediğim için elimi uzattığımda çığlık attığımla bıraktığım bir oldu. Bir kişinin cinsel organı olduğunu farkettiler. Yine salonda dikilirken manyetoyla elektrik verip gülerek ve küfrederek önümden geçip gidiyorlardı.

Sonra hücreye konuldum, yine hücrede başka insanlar vardı. Bir müddet sonra görsem tanıyabileceğim bir sorgucu gelerek, beni hücreden gözümü bağlayarak çıkardı. İç içe olan sorgu odasına götürdü, yanlarında direkler vardı. Oraya kollarımdan ve ayaklarımdan açarak bağladı sonra gözümü açtı, beni soymaya başladı. Tek kolumu çözüp, bütün giysilerimi çıkarttıktan sonra, kolumu bağlayıp, öbür kolumu açıp, bütün giysilerimi çıkarttı. Aynı şekilde ayaklarımdanda bütün giysilerimi çıkarttı. Sonra kendisi soyunmaya başladı. Benim üzerimde çorabım dahi yoktu, sorgucu da aynı şekilde çınlıplaktı. Sonra beni öpmeye, sürtünmeye, göğüslerimi ellemeye başladı. Ben gözümü kapatıyor, çaresizlik içinde bağırıyordum, ne yapacağımı bilemiyordum.

Sorgucu ise sürekli kendisinin olacağını, ırzıma geçeceğini ve benim hiç birşey ispat edemeyeceğimi söylüyordu. Sadece bu çaresizliğim sırasında Türkiye'de ne kadar insan varsa ben öldürdüm diye bağır-dı-

mi hatırlayabiliyorum. Bu ne kadar süre sürdü bilemiyorum. Önce kendi giyindi, sonra beni de giyindirerek salona çıkarttı. Bu sırada Ridvan gelerek nasıl hoşuna gitti mi diye sordu ve kahkaha atarak gitti.

Tekrar hücreye geldiğimde, utanıyor ve kendimden tiksiniyordum, sadece o an istediğim ölmektir. Kızlar ne olduğunu sorduklarında cevap veremedim. Boğazıma birşey düğümlemişti. Sadece ve sadece ölmek istiyor ve herşeyden tiksiniyordum.

Hemen yukarı götürülerek bir takım kağıtları gözüm bağlı olarak imzalamamı istedikler. Onlara o kağıtları imzalıyacağımı fakat bana isnat edilen suçları öğrenmek istediğimi söyledim. Yeniden bana saldıran sorgucu kolumdan tutup aşağıya indirip tecavüz edeceğini belirtince çaresizlik içinde bir takım kağıtları gözüm bağlı olarak imzalam.

Mamak cezaevine geldiğimde elektrikle askı izleri belli olduğu halde sadece vücudumda mahallede yediğim dayaklardan meydana gelen çürükler yazıldı.

Cezaevinde bir ay kadar süre içinde kimse ile konuşamadım. Bir kişi ile konuşmaya başladığımda konuştuğum kişinin çınlıplak olup bana saldırdığını görüyör, elime içmek için su aldığımı, yemek için ekmek aldığımı aynı sahneyi görüp gözlerimi kapatıyordum.

Emniyette işkencenin yasal olduğunu söyledikleri için ilk önce hiçbir suç duyurusunda bulunmadım. Savcının cezaevine gelip 1981 Temmuz ayı içerisinde işkencenin yasal olmadığını belirtmesi üzerine bu konuda yedi sayfalık dilekçe verdim, savcılığa herhangi bir soruşturma açılmadı.

Ne kadar işkence gördüğüme şahitlerim vardır. Ayrıca, yolun kenarında oturduğumuz ve bakkal olduğumuz için beni tanıyan ve mahallede dayak yediğim sırada oradan geçen Seyit Bayındır, Veli Çukuröz ve İbrahim Cingöz adındaki kişiler olayı bizzat görmüşlerdir. Ayrıca Zekeriya Temel, İsmet Çakmakka-ya ve Sırrı Çopur isimindeki şahıslara bizzat işkence yapılırken gösterilmişdir.

Gözüm bağlı olarak emniyette düzmece olan ifadelerin faillerinin çıkması ve bir olayın birden fazla insana farklı farklı kabul ettirilmesi benim ve o insanların ne kadar işkence gördüklerinin bir ispattır. 4

NAMUS BORCU

12. Eylül Rejiminin salt fiziki işkence ile yetinmediği, fiziki işkencenin insanlarımızın manevi değerlerine yapılan alçakça saldırılarla birlikte uygulandığı bugün bütün çıplaklığıyla kanıtlanmıştır. Bir bayan tutuklunun bütün insanlığa yaptığı yukarıdaki SUÇ DUYURUSUNDA DA GÖRÜLECEĞİ GİBİ 12 Eylül faşist rejimi insanlarımızın, bacılarımızın, analarımızın namusuna hasyasızca el uzatmıştı.

Daha 20 yaşına yeni girmiş gencecik kızlarımıza emniyet müdürlükleriyle zorla tecavüz edilmiştir.

Gözetlne alınan karı-kocalar birbirlerinin yanında çınlıplak soyulmuş, bayanlar kocalarının gözü önünde alçak köpek sürülerinin sarkıntılıklarına maruz kalmıştır.

Yoksul kürt köylüleri, kadını, erkeğiyle meydanlarda çınlıplak

soyulmuş ve falakadan geçirilmiştir.

Halen cezaevlerinde bulunan bayan tutukluların hangi sadist subayın saldırısına uğrayacağı bilinmemektedir.

Bu alçaklığa karşı, bu insan onurunu ayaklar altına alan işkencelerin durdurulması için Avrupa Kamuoyunun ve yurtdışındaki Türkiyelilerin kılı kırpıdamıyacak mı?

Namusu açık bir saldırıya maruz kalan insanlarımızı, kardeşlerimizi, böyle, "her an ölmek isteyen" bir ruh hali içinde bir kabus içinde yaşamaya terk mi edeceğiz!

Halklarımızın namusuna saldıran cuntacıların yüzüne tükürmek, faşizmin bu iğrençliklerine karşı mücadele etmek herkes için bir namus borcu olmalıdır.

Evet bu bir namus borcudur.

Avrupa Konseyi cuntayı uyardı

• Avrupa Parlamentosu'nda ilticacılarla ilgili yeni bir karar onaylandı

• Avrupa Konseyi'nde Türkiye görüşülürken Devrimci İşçi taraftarları gösteri yaptı

27 Ocak günü Strasburg'da toplanan Avrupa Konseyi'nde Türkiye'nin üyelikini bir yıl süreyle askıya alan karar oy çokluğuyla kabul edildi.

Avrupa Konseyi Komisyonlarının 11-12 Ocak tarihleri arasında Paris'te yapılan toplantıları, 26 Ocak'ta Strasburg'da yapılacak olan Türkiye görüşmesine hazırlık niteliğindedir. Türkiye Alt Komitesi, Hukuk İşleri Komisyonu ve siyasi komisyon ayrı ayrı toplanarak Türkiye metni üzerinde görüşmüştür.

Cunta bu görüşmeler sırasında "Konseyin alacağı ters bir karar, Türkiye'de çoğulcu demokrasiye dönüşü istemeyenlerin işine yarayacaktır" diyerek konseyi tehdit eden bir tavır takınmıştı.

Bu gelişmelerden sonra 26 Ocak günü Strasburg'da Türkiye konusu tartışılmaya başlandı.

Avrupa Konseyi'nde Türkiye'yle ilgili karar alınmadan önce 45'e yakın parlamenter söz hakkı istedi. Genel Kurulda ilk sözü Avusturyalı parlamenter Steiner aldı. Steiner, Türkiye'deki gelişmelerin demokrasiye doğru birer adım olduğunu söylemesine rağmen, bazı uygulamaların kaygı verici olduğunu belirtti. Steiner'den sonra Alman Parlamenter Boden söz aldı. Boden Türkiye'deki durumun yanlış değerlendirildiğini ve Türkiye'ye yardım etmenin gerekli olduğunu iddia etti. Hukuk komisyonu adına söz alan Parlamenter Boden Türkiye'deki yönetimi en çok destekleyen kişilerden biri.

Avrupa Konsey toplantıları devam ederken, Alman Dışişleri Bakan yardımcısı Mollermann'da bir basın toplantısı yaptı. Basın toplantısında Mollermann özetle şunları söyledi: "...Alman hükümeti Türkiye'nin Konseyden çıkarılması ile ilgili alınacak her hangi bir kararı veto edecektir. Biz Türkiye'nin demokrasiye doğru sağlıklı adımlar attığı görüşündeyiz" Mollermann, Almanya'nın Türkiye'yi hem askeri hem de ekonomik yardımlarla destekleyeceğini, Türkiye'nin NATO üyesi olduğunun unutulmaması gerektiğini de açıkladı.

Türkiye'yle ilgili çalışmalar sonunda Avusturyalı Steiner'in hazırladığı tasarrın lehinde söz alan parlamenterler şu görüşleri ileri sürdüler:

1- 12 Eylül'den bu yana 2.5 yıl geçmesine karşın Sıkıyönetimin katı tutumunun sürmesi ve bunun en son örneği olarak Cumhuriyet ve Milli Gazetelerin kapatılması,

2. Aradan 2.5 yıl geçmesine rağmen hala siyasi nitelikli ve fikir suçundan kişilerin tutuklanması ve bunlardan kaynaklanan davaların uzayıp sürmesi, hatta yenilerinin açılması.

3. Sendikalara baskı, insan hakları ve temel özgürlüklere saygısızlığın sürmesi.

4. Yeni Anayasanın Avrupa Konseyi Statüsü ve insan hakları komisyonunun gerektirdiği temel garantileri getirmemesi.

Bu nedenlerle Türkiye uyarılmalıdır. Seçimlerden sonra askeri yönetimin sivil ve anayasal bir görüntü altında sürdürülmeye kalkışılması halinde konseyden çıkarılacağı ihtar edilmelidir.

Özellikle İngiliz Muhafazakar grubuna dahil olan ve tasarıyı desteklemeyen parlamenterler de şu görüşleri savundular:

1. Türkiye hükümeti takvime uymuş ve demokrasiye geçişi tamamlamak üzere. Seçimler sonbaharda yapılacaktır.

2. Anayasada olan eksiklikler Türkiye'nin tarihinden ve kültüründen kaynaklanmaktadır. Anayasada antidemokratik yönlerin bulunması da bu nedenle doğaldır.

3. Türkiye'de katı bir uygulama, insan hakları ve demokrasiyle çelişen tutumlar vardır. Bunu engellemenin yolu sert tavır almak olmamalıdır. Türkiye'yi yanlışlığa itmek güvenliğimizin tehlikeye atmak demektir.

Bu tartışmalar sonunda 27 Ocak günü Steiner'in hazırladığı tasarı büyük bir oy farkıyla kabul edildi. 127 kişiden 11'i lehte, 15 red ve 1 çekimser oyla tasarı onaylandı. Kabul edilen tasarıda Türkiye'deki gelişmelerin kaygı yarattığına, askeri yönetimin tutumunun gün geçtikçe sertleştiğine dikkat çekiliyor. Önümüzdeki dönemde olumlu yani insan temel hak özgürlüklerinin yeniden sağlanması yönünde bir gelişme olmazsa Türkiye'nin konseyden çıkarılması yoluna gidilecek. Cuntaya bir yıllık süre tanındı.

Karardan sonra görüşlerini açıklayan Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Karasek, "...bu karar son derece sert ve Türkiye'nin konseyden çıkarılabileceğine dair bir ihtar. Türkiye bu karar içindeki mesajı mutlaka iyi şekilde almalı ve gereğini yapmalıdır" dedi.

İngiliz parlamenterleri Türkiye'nin gereksiz şekilde yaralandığını, alınan kararın yarar sağlamayacağını ileri

sürdüler.

Türkiye Raportörü Steiner ise Türkiye için bir uyarı olduğunu ve dikkat edilirse kararın Türkiye'ye uyanda bulunmasıyla birlikte bir yıllık süre tanıdığını da belirtti.

CUNTANIN TAVRI

Cunta Avrupa Konseyi'nde Türkiye'yle ilgili karar aşamasında yurtdışındaki büyükelçilikleri aracılığıyla karar etkilemeye çalıştı. 12 Eylül'den bu yana Avrupa Konseyinde cuntadan yana tavır alan İngiliz ve Alman Parlamenterlerde kararın değiştirilmesi için çaba sarfettiler. Ama bunlardan bazıları bile, gelişmelerle ilgili kuşkularını belirtmek zorunda kaldılar.

Bu arada cuntanın, Sıkıyönetim Komutanlıkları aracılığıyla Türkiye'de yayınlanan gazetelere telefonla "Konsey haberlerini büyütme, sadece olumlu yanlarını yansıtm" diye baskı yapması Avrupa Konseyinde ele alındı. Bu konuda İngiliz İşçi Partisi Milletvekili Hardy'nin isteği üzerine Meclis Başkanı tarafından soruşturma açıldı.

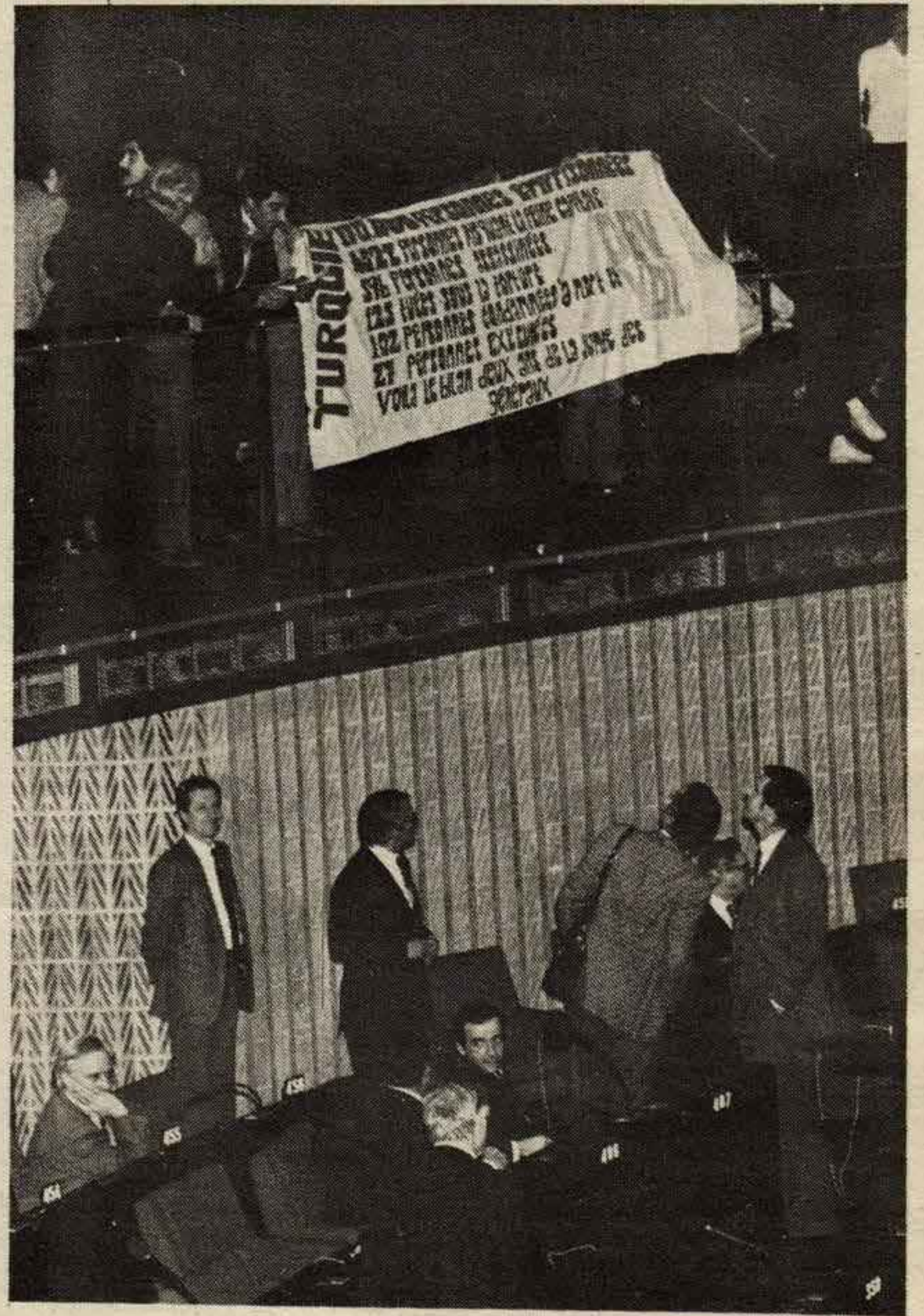
Avrupa Konseyi'nde cunta aleyhine alınan karar karşısında, olayın bir yandan kamu oyuna yansımaları engellemeye çalışan cunta, diğer yandan da "Bu karar bizim dışımızda alınmıştır, bizi bağlamaz" diyerek kamuoyunu yanıltmaya çalıştı.

AVRUPA PARLAMENTOSU'NDA İLTICACILARLA İLGİLİ YENİ BİR KARAR ONAYLANDI

Avrupa Parlamentosu 9-10 şubat tarihleri arasında Türkiye'li siyasi ilticacılarla ilgili yeni bir karar tasarrını onayladı.

Tasarrın Avrupa'daki siyasi ilticacıları Türkiye'nin istemesine karşı hemen karara varılmaması, bu konunun dikkatli şekilde incelenmesi ve özen gösterilmesi isteniyor. Aynı tasarıda iltica eden kişilerin geri gönderilmesinde haksız ihbar ve suçlamalara dayanılarak yargılanmamaları da belirtiliyordu.

Avrupa Parlamentosunda alınan son karara göre Türkiye'nin geri istediği kişilerin durumunun siyasi görüş ve insan hakları çerçevesinde ele alınması, haklarında kovuşturma açılması kesin olanların geri gönderilmesi isteniyor. Türkiye'nin geri ve,

rilmesini istediği kişilerle ilgili dosya ve belgelerin titiz bir incelemeden geçmesi ve kararın ondan sonra alınması gerektiği belirtiliyor.

Bu kararın özellikle F. Almanya'da iltica eden ve Türkiye'nin F. Almanya'dan istediği kişilere yönelik olduğu belirtiliyor.

Avrupa Topluluğu'nun Türkiye'ye olan güvensizlik kararlarını açıkladığı bu sırada, Birleşik Amerika'da yayınlanan "Yıllık İnsan Hakları Raporu"nda Türkiye "Geçer Not" aldı.

AVRUPA KONSEYİ'NDE TÜRKİYE GÖRÜŞÜLÜRKEN DEVİRİMCİ İŞÇİ TARAFTARLARI GÖSTERİ YAPTI

26 Ocak günü Strasburg'da Avrupa Konseyi Binasının önünde Konsey'in toplantısı sırasında Türkiye'deki generallerin zulüm ve zorbalıklarını anlatan bir gösteri yapıldı. Göstericiler,

Konsey binasının içinde ve dışında konuşma yaparak, taşıdıkları pankartlarla cuntayı protesto ettiler. 150'ye yakın kişinin katıldığı protesto gösterisi Avrupa televizyonlarında geniş yer aldı.

Toplantı salonuna giren 12 kişi üzerinde faşist cuntanın idam, işkence ve operasyonlarda katlettiği insanların sayısı ile "Cuntanın demokrasiye geçişi bu mu?" yazısı bulunan pankartı salona astılar. Bu arada Fransızca bir de bildiri okundu. Bildiride Türkiye'de cezaevlerinde işkencelerin yeniden gündeme geldiği anlatıldı.

Fatsa'da bütün bir kasabanın yargılandığının belirtildiği bildiride, "eğer sizler gerçekten demokrasiden yanaysanız cuntayı değil, Türk ve Kürt halklarını desteklemelisiniz. Çünkü bu generaller rejimi Türkiye'yi temsil edemez, bu rejim meşru bir rejim değildir" denildi.

Konsey kapısının önünde de süren protesto gösterileri yaklaşık iki saat sürdü.

İsmail Beşikçi

PEN Klübü

onur üyeliğine seçildi

İsmail BEŞİKÇİ

suçu'ndan 5 yıllık hapis cezasını çekerken, İsviçre Yazarlar Birliği Başkanına cezaevinden yazdığı bir mektuptan ötürü 10 yıl daha hapis cezasına çarptırılmış bulunuyor. Bu mahkumiyetleri incelenince, yazar Beşikçi'nin bütün suçunun Türkiye'de kürt sorunu ve kemalizmin yapısı üzerine düşüncelerini açıklamak olduğu anlaşılıyor. Hatta İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı'na yazdığı mektupla yazar, düşüncelerini dahi açıklayamadan, 10 yıla mahkum edilmiş oluyor.

Uluslararası PEN Klübü'nün yaptığı açıklamaya göre, yazar İsmail Beşikçi, Çanakkale Cezaevi'nin 9 no.lu özel bölümünün, 9. koğuşunda bulunuyor ve kimseyle görüştürülmediği gibi, mektupları da kendisine verilmiyor. Bu yüzden Beşikçi, kendisinin Uluslararası PEN Klüp "onur üyesi" seçildiğini dahi, belki duymuş değil.

PEN Klübü'nün uluslararası merkezi Londra'da. Dünya yazar, yayıncı ve şairlerinin bu örgütünün başkanı, İsveçli yazar Per Wästberg; örgütün on beş başkan yardımcısı arasında Almanya'dan Heinrich Böll, Fransa'dan Andre Chamson, Amerika'dan Arthur Miller de var.

Roberto Galtieri:

Cunta'nın faşist niteliği ortada

Avrupa Parlamentosu'na İtalya adına katılan ve "Demokrasi Proletaria" grubuyla birlikte hareket eden Roberto Galtieri ile görüştük. Galtieri Avrupa Parlamentosundaki Türkiye ile ilgili gelişmelere ilişkin sorularımıza yanıtladı.

○ Sizler Avrupa Parlamentosu'na İtalyan Proleter Demokrasi grubu adına katılıyorsunuz. Bize, Parlametodaki Türkiye ile ilgili son gelişmeleri anlatırmısınız?

● Tüm Demokratik güçler, sosyalist ve merkez sol çelişki içinde. Askeri Cuntayı var olan ekonomik ilişkilerinden dolayı destekliyorlar. Alman Sosyal Partisi ve onun parlametodaki güçlü adamı Falair Maier Askeri Cuntanın destek gücünü oluşturuyor. Bizler bu konuda büyük bir kavgaya veriyoruz.

○ Sizlerin görüş ve önerileriniz nelerdir?

● Askeri darbeden sonra, biz Avrupa Ortak Pazar ülkelerinden Türkiye ile ilgilerini kesmelerini ve Türkiye'nin Avrupa Parlamentosuyla olan ilişkilerinin askıya alınmasını istedik. Avrupa Parlamentosu ile Türk Parlamentosu arasındaki ilişkileri düzenlemek için daha önceden oluşturulan komitenin cuntadan sonra bir delegasyon olarak Türkiye'ye gitmesini ve tutuklu parlamenter ve diğer sanıklarla görüşmesini istedik.

○ 1982 Ocak'ında Strasburg ve diğer Avrupa ülkelerinde cunta aleyhine yapılan açlık grevlerini desteklediğinizi biliyoruz. O günden bugüne birçok gelişmeler oldu. Şimdi "Demokrasiye dönüş"ten söz ediliyor. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

● Kostümünün üzerinde apoletler olan insanların, demokrasiye dönüşten söz etmeleri çok garip bir şey. Cuntanın faşist niteliği ortada. Bunu referandum sırasında da gözledik... Şehir merkezlerinde faşist karakterli uygulamalar devam etti. Baskı ve yok etme demokratik güçlere kadar yayıldı. Şüphesiz böyle demokrasi olmaz.

Biz faşist cuntayı izole etmek için kavgamıza devam ediyoruz. Aynı zamanda Ortak Pazar ülkelerindeki tüm siyasi sığınmacılara yardımcı olmaya çalışıyoruz.

○ Türkiye'deki Kürt ulusunun durumu, ve uygulanan ulusal baskı konusunda neler düşünüyorsunuz?

● Askeri cuntanın Kürt halkına yönelik baskıları ve soykırım uygulamaları, onların faşist niteliğinin çok açık bir göstergesidir.

○ Bu günlerde en çok konuşulan bir konu da Papa'ya yapılan suikast olayı. Ülkenizde bu konuda önemli gelişmeler var. Konuya ilişkin biraz bilgi verebilir misiniz?

● Bu konuda epeyce sorunlarımız var. Bu olay ortalığı karıştırdı. Yıllarca süren Ağca birden itiraflarda bulundu. Bulgarlarla ilişkileri ortaya çıktı. Bu konuda onunla konuşmaya bir yargı yetkili. Ancak İtalya Gizli Servisi'nin Ağca'yı ziyaretinden sonra hayli açıklamalar yaptı.

Bir faşist olan Ağca'nın faşist cuntayla ilişkisi çok açık ve net. Biz, askeri cezaevlerinde neden suçluların kaçabildiğini, suçluların kaçmadığını anılamıyoruz? Soldakiler de her halde hapishaneden çıkmak istiyorlardı!

Ağca ile Avrupa'daki faşist örgütler ve cunta arasındaki bağlar çok açık. Gelişmeler bunu gösteriyor. Ayrıca Ağca'nın itirafı, Papa suikastına sol görünüm vermek için MİT'in örgütleyip yönlendirdiğini ortaya koyuyor. Amaç cuntaya kredili bir ortam sağlamak ve halkı bir zemine oturtmak.

Özellikle İtalya'da Hristiyan Demokratlar cuntayla anlaşmalarını yürütmek için böyle bir saldırının soldan gelmesi gerekiyordu. Böyle bir saldırının sağdan, özellikle cuntanın yönetiminde gelişmesinin ortaya çıkması ters etki yaradı. İtalyan halkının tepkisini çekti. Bundan dolayı, bu işi sol'a yıkmaya çalıştılar.

İtalya bu manevralara gülüyor. Son olarak, Türk ve Kürt halklarıyla dayanışmayı geliştirmek için elimizden geleni yapacağız.

Dünya yazarları, yayıncıları ve şairlerinin uluslararası örgütü PEN Klübü'nün uluslararası merkezi (International P.E.N) Türkiye'de cezaevinde bulunan toplumbilimci ve yazar İsmail Beşikçi'yi "onur üyeliği"ne seçmiştir. Bilindiği gibi İsmail Beşikçi, düşünce

Meydanı boş bırakmayacağız!

Tercüman kazdığı kuyuya kendisi düşmüştür

İri başlıklarla, iri iri yalanlar kustu Tercüman, iftiralar sıraladı. Ve bu çirkefleri günlerce sürdürdü. Benim "Alaman Ocağı" kitabında bölücülük ve "Türk düşmanlığı" yaptığım iddia edildi. Yani ben Türk düşmanı, Tercüman'da Türk dostu. Bunun kısaca yanıtı şudur, "Haydi oradan!." İftiranın da muhbirliğin de böyle kabakçası görülmemiştir.

Ceride-i Tercüman'ın iftira özetini şöyle: Bir takım kişilere Türk düşmanlığı yapan "makale"ler yazdırmışım. Bu makalelerde aynı zamanda bölücülük ve yıkıcılık da varmış. "Türk düşmanlığı"nı körüklemek amacı ile ben bu makaleleri kitap halinde bastırmışım. Kitabın son sayfasına da "Türk düşmanı Jergen Roth'un kitabının ilanını" bu amaçla koymuşum.

Doğal ki Tercüman bu denlisi ile yetinmemiş. Benim "TÖS Başkanlığı" yapmış olduğum, 12 Mart döneminde sıkıyönetim mahkemelerinde yargılandığım, af yasası ile çıktığım, 12 Eylül darbesi ile kapatılan Demokrat gazetesinin sahibi ve yazarı olduğum yolunda verdiği zehir zemberek bilgilerle de "Türk düşmanı" kişiliğim pekiştirilmek istenmiş!

Daha da ileri giderek, üç sütun manşet altında bir ücretlisinin imzası ile, "Akçam ve oğlu Taner Akçam Dev-Yol'un faal militanları!" diye ayrı bir yazı yazdırılmış. Ve ardından Taner hakkında yıllardan beri tekrarlaya tekrarlaya doyamadıkları çarpık polisiye bilgiler, iftiralar... Bunlarda "Türk düşmanlığı"nın bir kanıtı!

"Yalancının mumu yatıya kadar yanar" demişler. Ne var ki yalnız yalan değil, tahrifat var, iftira var, muhbirlik var. Bu pislikleri belgelerle Tercüman'ın suratına çalmadan önce onun manşet yaptığı sözlerle daha küçük puntolarla da olsa karşılık vermek gerekmektedir.

Dr. Tunaboy, benim kitabıma, "Türk olmaktan utanıyorum!" diye bir makale yazmamıştır. Ve söz konusu kitap bir makaleler antolojisi değildir.

"Türk düşmanı Türk'ü (doktoru), Almanlar da lanetledi." sözü kocaman bir yalandır. Çünkü ortada böyle bir düşmanlık yoktur. Bir yıldı bu yana binlerce Alman yurttaşı bu kitabı okumuş ve beğenmiştir. Alman basınında, radyo ve televizyonlarında kitabın olumlu eleştirileri yapılmıştır.

"Dursun Akçam'ın kitabı baştan başa Türk düşmanlığı ile dolu." diyebilmek için insanın güneşe kör bakması gerekir, ya da aklını, değer yargılarını yemesi en azından!..

İleri sürülenlerin tam tersine kitap, yurdunu, halkını candan sevmenin, yurtdışında çile dolduran Anadolu insanına yardımcı olmanın, onların sorunlarına sahip çıkarak çareler aramanın açık bir belgesidir. Bu kitapta, aşağılanan, horlanan, emekleri ellerinden alınarak susturulan insanlar konuşturulmaktadır. Onların acıları, öfkeleri, ezilmişlikleri ve yapılan haksız baskılar kendi dillerinden sergilenmiş ve onlara kişilik kazandırılmıştır.

"Böylesi bir düşmanlığı Yunanlı bile yapmıyor" denilmektedir. Bu da seviyesiz bir kıskırtmadır. Ben Yunan halkını düşman görmüyorum, onları dost ve kardeş görüyorum. Dünyanın her yerinde, her ülkesinde halklar kardeşler ve biri öbürünün düşmanı değildir.

Halkları birbirlerine düşman edenler, ırkçı, şoven faşist, iktidardır, büyük tekellerin sermaye ve sömürü kavgasıdır ve emperyalizmdir. Türk ve Yunan halklarını da düşman etmeye çalışan bunlardır. Tercüman da onların anlı şanlı bir yayın organıdır.

MUHBİRLİK BU MÜSECCEL GAZETENİN SANATIDIR

"Kitapta komünistlerin ve bölücülerin reklamı yapılır!" iftirası da ancak Tercüman'ın ağzına yakışan bir ifade tarzıdır ve bu müseccel gazetesinin öteden beri sürdürdüğü muhbirlik sanatının bir parçasıdır.

Halk düşmanı bu gazete hep aynı metotlarla halkını, ülkesini canından çok seven yurtseverlere, halkınızi karşıtı olarak düşman etmeye çalışmak-

tadır. Onun için de kitlelerin kolayca tepki gösterecekleri kavramları mahirce tahrif ederek demogojinin ve şantajın ticaretini yapmaktadır. "Türk düşmanı", "Vatan haini", "Bölücü" sözcüklerini dilinden düşürmemesi bundandır.

Çünkü Tercüman ve onun sözcülüğünü yaptığı çevreler, halkın uyanmasından, bilinçlenmesinden korkuyorlar. Sömürünün kimler tarafından ve hangi vurgun, soygun ortaklarıncı yapıldığı gerçeğinin açığa çıkmasından korkuyorlar. O yüzden de emekçi halkın, işçi sınıfının yanında yerini alan devrimciler, sanata, bilim adamlarına, sanatçıya saldırıyorlar, on parmaklarında on kara!..

Tercüman bu saldırılarına "Ermeni bölücülüğü"nü destek yapıyor. Ama öte yandan Yahudi ve Ermeni patronlarıyla kurduğu ticaret ortaklarından ve bunun basına bile yansıdığından habersiz görünüyor!

Tercüman bu, hizmetinde olduğu sermaye sınıfına karşı görevini yapmıştır. İlerici, çağdaş düşünceye, kişilere, kurumlara saldırmak ve yıkmaya çalışmak bu gazetesinin ideolojik mesleğidir. Özellikle karanlık ve zor günlerde karanlık güçlerin yanında yer alarak yarasalar gibi kanat açar. Zindana tıkmış, eline, diline kelepçe vurulmuş savunmasız yurtseverlere saldırmaktan, ihbar etmekten, onları iyice köşeye sıkıştırmaktan sadistçe bir haz duyar. 12 Mart 1971'de böyle yapmıştır, 12 Eylül 1980 darbesinden sonra da böyle yapmaktadır. "Türk milliyetçiliğinin" ve İslam dininin bezirganlığını yapanlar, bu davranışlarını "milliyetçiliğin, müslümanlığın" bir ahlakı mı sanıyorlar yoksa?..

Zor koşullar altında da olsak bu adamlara meydanı boş bırakmayacağız. Ayrıca mahkeme önünde iftiraların ve muhbirliğin de hesabını da soracağız.

SALDIRININ ÖTE YÜZÜ

Bir yıl önce basılmış ve her kesimde ilgiyle okunan, olumlu yankılar yapan bir kitaba, Tercüman bir yıl sonra neden saldırmıştır? Kitabı tutamak yaparak baba-oğul Akçam'lara çamur atmak gereğini neden duymuştur ve düzmece iddialarla neden açıkça muhbirlik yapmıştır? Bu elbette belli bir tezgahlanmanın yansımasıdır.

12 Elül darbesinden sonra kapatılan Demokrat gazetesinin şirket adına (Bas-San) yasal sahibi bulunmaktaydı. Demokrat okuyucularının anımsayacağı gibi bu gazete faşizme ve MHP faşistlerine karşı etkili bir mücadele yürütmekteydi. Bu mücadelede en çok rahatsız olanlardan birisi de faşizmin ve özel olarak da MHP faşistlerinin savunuculuğunu dolaylı yoldan üstlenen Tercüman gazetesidir. Daha ilk günlerde kurulan yasal bir şirketi ve bu şirketin 26 ortağını, bu ortakların milyonları aşan paylarını görmezlikten gelerek, Demokrat gazetesinin ekonomik kaynağı üstüne asılsız fısıltılar yayıyor, sıkıyönetim komutanlarını tahrik ediyordu. Kendi finans kaynağı ise gayri müslimlerle ortaklaşa kurduğu çal-kap şirketlerinde, Morisoncu Mıgırdıç Şefefyanların ekonomik desteğinden oluşuyordu.

12 Eylül öncesinde faşistlerin Demokrat gazetesine karşı giriştikleri bu tür tüm tertipler boşa çıkmıştı. 12 Eylül darbesinden sonra, fesat yuvaları yeniden harekete geçtiler. İki buçuk yıldan bu yana üstünden geçilmediği pek az örgüt, ve ellenmedik kurum kaldı. Tüm bunlara karşın Demokrat gazetesinin "meşru" luğuna, yasallığına gölge düşürecek herhangi bir belge, kanıt bulunamadı. Bas-San (Basın Yayın Şirketi) bugün de çalışmasını sürdürmektedir. Şirketin ortaklarından yazar-sanatçı, bilim adamı, işçi, köylü, esnaftan 26 kişinin hiçbirisi tutuklu değildir, herhangi bir örgütle organik bağları da saptanamamıştır.

Ne var ki muhbirler olağanüstü çabalarla son günlerde Demokrat gazetesini üstünde bir soruşturma açtırmayı başardılar. Şirketin yönetim kurulu üyelerinden yazar, ünlü gazeteci Emil

Galip Sandalcı'nı ve Şirket Yönetim Kurulu Başkanı, Demokrat'ın Genel Koordinatörü Aslan Başer Kafaoglu'nun ifadeleri alındı. Aslan Başer Kafaoglu, sıkıyönetim komutanlığının itirazı üstüne tutuklandı, daha sonra Kafaoglu'nun itirazını dikkate alan bir başka mahkeme tutukluluğu kaldırarak serbest bıraktı.

Olay doğal ki Tercüman'ın beklediği sonuca ulaşmıyordu. Ve Tercüman bundan rahatsız oluyordu. Aslan Başer Kafaoglu'nun suçlanması hem Demokrat gazetesini şaibe altında bırakacak, hem de kendi adamları Turgut Özal'ın karşısında olan Aslan Başer'in ağabeyisi Maliye Bakanı Adnan Başer Kafaoglu yıpratılacak ve belki de istifaya zorlanacaktı.

O yüzden bu gazete oklarını şimdi de Demokrat gazetesinin yasal sahibi olan Dursun Akçam'a çevirdi. Kitap, tutamak yapılarak "Türk düşmanlığı" ile suçlanırsam, öfkeli generallerin öfkesi daha da artacak, bu yüzden "Türk düşmanlığı" yapmak isnaı ile çağrı yapılacak, dönmediğim takdirde de "Vatandaşlıktan" atılmış olacağım. Tercüman o zaman, "Türk düşmanı Dursun Akçam vatandaşlıktan atıldı" diye manşet çekecek ve böylece hem Demokrat gazetesini mahkum edilmiş sayılacak, hem de Maliye Bakanı Kafaoglu'nun kardeşi... Bakan da böylece köşeye sıkıştırılacak... Benim için sıraladıkları iftiralar biraz da bunun için. "Akçam ve oğlu Dev-Yol'un faal militanı" diye feryat etmeleri de bunun için. İşkence altında alınmış saçma-sapan polis raporlarından alıntılar yayınlamak bunun için!.. "Demokrat gazetesini Devrimci Yol finans etmiştir" dedirtebilmek için her şaklabanlığı, her iftirayı yapmaktan geri durmayacağı benzetilmektedir. Ama avuçlarını yalayacaklardır!

CAHİLİN KURNAZI

Şimdi yalan ve iftiraların sahiplerinin yüzüne çarpmaya geldi sıra.

1. Dr. Tunaboy, kitaba böyle bir makale yazmamıştır, ayrıca kitap bir makaleler antolojisi değil, bir röportajdır. Tunaboy'un adını taşıyan yazı, Doktorla yapılan bir konuşmadır ve sohbet türünde kaleme alınmıştır. Röportaj, makale, sohbet gibi edebî türleri birbirinden ayırmaya Tercüman muhbirinin kültür düzeyi yeterli olmayabilir. Ancak redaksiyon görevlilerinin yazı işleri müdürünün bunu anlayamaması, üç gün aynı yanlışları tekrarlaması, sorumluların kültür düzeyini göstermesi bakımından ibret verici bir belgedir.

O da kalmış ki kitabın ne amaçla ve nasıl yazıldığı, önsözde hiçbir kuşku ya yer vermeyecek biçimde açıklanmıştır. Bazı ifadeleri buraya aktarmada yarar var, "Konuşanlar yalnız işçiler değil, işsizden, öğrenciden, bürokrattan, imamdandan, esnaftan hapishaneye düşmüş tutuklulara değin..." 20 kişiyle röportaj yapılmıştır. "Anlatımın yoğun olması için yönetilen sorular ayrıca yazılmamıştır... Alınan notlar konuşmacıların dilinden ve belirli bir anlatım biçimi içinde işlenmiştir. O yüzden yazıların bir bölümü hikaye özelliği taşımaktadır..."

İşte Tercüman ekibinin makale dedikleri yazılar bunlar!

2. Kitabın basımını yapan ve "Türk düşmanı Jergen Roth'un" kitabının reklamını yapan da ben değilim. Azıcık okur-yazarlığı olan ve kitap denen nesneyi tanıyan her kişi, bu kitabı Bonn'da bir Alman yayınevinin (Lamuv Verlag'ın) bastığını görür. Lamuv Verlag, her yayınevi gibi kendi yayınlarını arka sayfalarda tanıtmıştır. Jergen Roth'un Kamil Taylan'la yazdığı kitap da bunlardan birisidir. Jergen Roth'un gerçekten kimin dostu, kimin düşmanı olduğu da belli bu kitapta. Almanya'daki Türk faşistlerini ve onların eylemlerini anlatıyor. Tercüman'ın rahatsızlığı da bundan dolayı!..

3. Kitapta "Türk düşmanlığı" yapıldığı yalanı Dr. Tunaboy'un "Türk olmaktan utanıyorum." sözüne yaslandırılıyor. Belli ki Dr. Tunaboyla

"Alaman Ocağı"nı okuyan Tercüman okuyucuları:

"Bu kitap olmasaydı Tercüman gazetesinin bize hergün yalan sattığını öğrenemeyecektik"

Geçtiğimiz günlerde Tercüman gazetesini, gazetemiz yazarlarından Dursun Akçam'ın "Alaman Ocağı" adlı kitabını, kendisini ve oğlu Taner Akçam'ı da hedef alan bir saldırı kampanyası açtı. Üç ayrı gün birinci sayfadan çift sütun başlıklarla sürdürülen bu saldırı, yalanın, tahrifatin, iftiranın ayrı bir örneğini sergiledi. Ne varki Tercüman gazetesini tanıyanlar için bu bir sürpriz olmadı.

Bu gazetenin yayını üstüne söz konusu kitabı okuyanlardan bazıları, gazetemizden Dursun Akçam'ı sordular ve Dursun Akçam'a iletilmesi isteği ile şöyle dediler:

"Bu kitap olmasaydı Tercüman gazetesinin hergün bize yalan sattığını öğrenemeyecektik."

Bilindiği gibi Dursun Akçam'ın "Alaman Ocağı" adlı kitabı, Türklerin gözü ile Almanları anlatmaktadır. Yabancı düşmanlığı karşısında Türkiyelilerimizin ve çeşitli kesimden insanların görüşünü yansıtan bu kitap, bir yıl önce "Lamuv Verlag" tarafından Türkçe-Almanca iki dilde 10 bin adet basılmış ve tüm kitapçılara dağıtımı yapılmıştı. Okuyucularımızdan gelen istek üzerine Demokrat Türkiye de dolaylı yoldan kitabın satışını üstlenmiş ve bir kısım okuyucularına ulaştırmıştır.

"Alaman Ocağı" geniş bir okuyucu kesiminde büyük ilgi görmüş, gazetelerde, radyolarda olumlu eleştirileri yapılmıştır. Ayrıca bir televizyon programında kitap, tüm F.Almanya'da tanıtılmıştır. Nerdeyse kitabın ikinci baskısının yapılacağı bir sırada Tercüman gazetesinin saldırıya geçmesi elbet de bir rastlantı olamaz. İşkence hücrelerinde düzenlenen uyduruk polis raporlarını da yalanlarına dayanak yapan bu gazetenin kimlerin ve hangi güçlerin emrinde olduğunu söylemeye bile gerek yok.

Bu yayını üstüne yazarmız Dursun Akçam bir açıklama yaparak Tercüman gazetesini yanıtladı.

İlgili yazıyı ya Tercüman muhabiri anlayacak kapasitede değil, ya da fukaranın eline vermişler çamuru ve fırçayı, "haydi çal!" demişler, o da çalmış.

Bir kez doktor, "Türk milliyetinden" olduğu için "utanç" duyduğunu söylemiyor. Tam tersine, ikelliği, davranış bozukluğu ve sosyal ilişkileri ile Alman toplumu içinde Türklüğü küçük düşüren insanlar arasında "Türküm demekten utanıyorum." demek istiyor. Dr. Tunaboy bir yanyıla gardrop Atatürkçüsü. O nedenle de karaçarşafa, dinsel bağnazlığa saldırıyor, "sakalda oturup bıyığı yolan çöl bedevileri" diyor, "bunlarla Türklüğün ilgisiz yok!" diye ekliyor. Din taciri Tercüman'ı öfkeliendirenlerden de bu. Doktora, "Seriat ve din düşmanı" deseydi hiçbir yankısı olmazdı, ayrıca cunta karşısında da kendi Atatürkçülüğünü(!) inkar etmiş olurdu. En iyisi mi "Türk düşmanı!.." de gitsin... Çünkü karşısındaki asil hedef Doktor değil, başkasıdır, başka hesaplarıdır!..

Oysa Doktor, kitapta olumlu bir tip değildir. Kendileriyle konuşulan 20 kişi içinde tek olumsuz olanıdır. Öteki tipler, yabancı düşmanlığı karşısında hep Almanları suçlarlar, yalnız Dr. Tunaboy ile 18 yaşlarında dengersiz bir tip olan Sait Selçuk da Almanları kendi açılarından haklı bulurlar.

İşin asıl güllünç yanı, sayısız seminerlerde Almanları suçlayan konuşmalar tekrar tekrar okundu. Hiç bir Alman çıp da "Yabancılar burada Alman düşmanlığı yapıyor." demediler. Tam tersine insanların görüşlerinden, düşüncelerinden faydalanmaya çalıştılar. Ama bir olumsuz tip olan Doktor, "Suç bizdedir, uyum sağlamayan bizleriz!" der demez kıyametler koptu!.. Bu ne seviyesizlik, bu ne aşağılık kompleksi böyle!.. Böyle bir olumsuz tip seni övse ne yazar, yerse ne yazar!

O da kalmış ki, Doktoru anlayarak okuyanlar, kahkaha atarak gülerler, çünkü Doktor çarpık bir tiptir. Hem Türk işçileri adına Kültür Dairelerinde, entegrasyon komisyonlarında sözcülük yapar, onların ticaretini yapar, hem de işçileri aşağı görür! Etkin çevrelere yaranmak için yapmadığı üç kağıtlık kalmaz. O yüzden Doktor, benzerlerinin bir prototipi olarak kaleme alınmış ve teşhir edilmiştir! Gel de sen bunu Tercüman'ın fukara muhbirine anlat!..

İşte Tercüman Ceridesinin azılı "Türk düşmanı" dediği Doktor bu! Bu Doktorun böyle bir "makalesini" yayınladığım için de "Türk düşmanlığı"nı körükleyen en büyük suçlu da ben!..

Yeri gelmişken sormak isteriz. Kitapta bir de imam tipi var. Bu imam,

Almanların "dinsiz, Allahsız" gidişatına küfreden, Batı uygarlığı adına ne varsa söver, bu uygarlığın Türkiye'deki uzantısına da saldırır. Tek kurtuluşun müslümanlıkta ve şeriat kurumlarında olduğunu söyler. Tercüman'ın mantığına göre benim şeriatçı, bağnaz bir kişi olmam gerekmez mi? Doktorun sözlerinden suçluyor da imam yobazının sözlerinden neden suçlamıyor? Çünkü işine gelmez, çünkü muhbirliği geçersiz olur! Daha nice olumlu akhbaşında tipler de var, yabancı düşmanlığını aklın, sosyal bilimlerin ışığında değerlendirenler... Onlardan hiç söz etmiyor! Çarpıkların sözlerine dört elle sarılarak ve çarpıtarak çamur atmak dururken, dengeli bir eleştiri Tercüman'ın çarpık yapısına hiç yakışır mı?..

Kitapta bir zavallı tip daha var. 18 yaşında Sait Selçuk diye lümpen bir genç. Bu genç Alman toplumunda sokaklara atılan kafası boş, değer yargıları boş, elinde hiçbir hüneri olmayan, harcanıp giden bir kuşağın prototipidir.

Tercüman, bu zavallının sayıklamalarına da dört elle sarılmış, aktardığı sözleri çarpıtarak, "sapık duygu ve düşüncelerle" Türk ahlakına, görenek ve geleneğine saldırı biçiminde vermiştir.

Bu gencin sözleri üstünde düşünmek, çözümler yolları aramak varken, konunun çarpıtılarak ahlakçı gırtlaklığı yapılması karşısında insanın kanı donuyor! Bu nasıl bir seviyedir, bu ne biçim gazetecilik?.. Bu tür yalan dolan yüzlerce, binlerce masum insanın beynini yıkıyorlar, hem de onların parasını alarak, yalanlar, iftiralar satarak!..

"Duvarların Ötesi" başlığı altında Şeref Anıl adında bir tutuklu, Alman cezaevlerinde çekilen çileleri anlatmakta, bu nedenle çok sayıda hükümlünün dengesinin bozulduğunu, kimilerinin intihar ettiğini ileri sürerek Alman hükümetini eleştirmektedir.

Tercüman'ın zehir muhabiri, beş sayfa süren bu eleştiri içinde Türk hükümetine yönelik çok çümelik eleştiriyi cimbrizla ayıklar gibi alıp yayınlıyor da Alman hükümetini eleştiren sayfalar dolusu ağır eleştirilerden hiç söz etmiyor! Çünkü söz ederse muhbirlik görevini yerine getiremez!.. Dilin kemiği yok demişler, ama insanda azıcık da gazetecilik onuru ve ahlakı olmaz mı?..

Fazla uzatmaya gerek yok. Üç gün temcit pilavı gibi aynı şeyler tekrarlanmıştır. Kitabı okuyanlar gerçeği anlamış olacaktırlar. Böylece Tercüman'ın hergün kendilerine yalan sattığını da belgeleriyle görecektirler. Tercüman kazdığı kuyuya kendisi düşmüştür.

KEMAL PİR

Adem KALFA

Bu kısa yazıda devrim şehidi Kemal Pir'den söz edeceğiz. Neden ondan? Neden Diyarbakır'da askeri mahkemede aynı davada yargılanan ve onun gibi faşist cellatlar önünde devrimci onuruna gölge düşürmeyişi hayati ile ödeyen örneğin bir Mazlum Doğan dan değil de, yada ülkenin doğusunda batısında kudurgan faşist teröre başı dik, yığıtçı göğüs geren öteki devrimcilerden değil de özellikle Kemal Pir den?.. Çünkü Kemal Pir Türk ve Kürt halklarının emperyalizme ve faşizme karşı, sosyalizm yolunda bağimsızlık ve demokrasi mücadelesinin ayrılmaz bir bütün oluşturduğu gerçeğini yaşamı ile dile getirmiş olan kişidir.

Kemal Pir Türk idi. Kendi deyimiyle Türk yurtseverliğinden çıkış yaparak çağımızın devrimci düşüncesine, Marksizm-Leninizme varmıştı. O, bir proleter devrimci olarak, bugün Kürdistan İsci Partisi (PKK) nin temsil ettiği akım içinde yerini almıştı. Ulusal sorunu feodal ve burjuva unsurların çıkarları açısından koyarak, çıkmaza sürüklemeye çabasında olan, sözde "sol", öзде şöven çevrelerin en alçakça çamur atmalarına göğüs gere...

Kemal Pir örneği, uzun yıllar egemen güçlerin zorla asimilasyon politikasını eleştirip, ulusal sorunun temel ilkelerini zaman zaman dile getirmekle yetinen, ama bunun Türkiye devriminin ana unsurlarından biri olduğunu kavrayarak, gerektiği gibi vurgulamayan, örgütlenmesini bu yolda geliştirmeyen ve böylelikle alanı feodalere, Barzanicilere boş bırakan Türk solu içinde ibretle doludur.

Ülkedeki bugünkü koşullarda bir devrimci için en çetin sınav yeri faşiz-

min işkence odalarıdır. CIA-Kontr-gerilla eğitiminden geçmiş işkence uzmanı katillerin en rezilce yöntemlerle insanın devrimci gururunu, kendi kendisine saygısını yok etmeye uğraştıkları yerdir orası. Bugün Türkiye'yi yönetenler bu konuda geçmişteki bütün baskı rejimlerini geride bırakmışlardır. İhanet ve alçaklık çukurunun bu denli derinlerine düşen olmadı. Bu ABD emperyalizmi usaklığının kaçınılmaz sonucudur. Emperyalizm sömürsü altındaki ülkelerde vatandaşlar arasında saygı denen şeyi yok etme, saygı tek bir değer, tek bir kurum bırakmama politikasını uyguluyor. Hangi siyasal görüşten olursa olsun bir ülkenin kadının, kızının erkeğinin namusu toplumun tüm bireylerinin korumakla yükümlü bulunduğu bir değerdir. Faşistler (başta cuntanın generalleri) bu değeri yıkmaya soyunmuşlardır. Uzun yıllar bilim yada sanat uğrunda harcamış bir aydının saygınlığı, siyasi görüşü ne olursa olsun toplumun tüm bireylerinin korumakla yükümlü bulunduğu bir değerdir. Cunta emrindeki işkence uzmanları bu değeri de yıkmaya çabasıdadır.

Cuntanın sahip çıkar görüldüğü tarihsel değerler de aynı akibete uğramaktadır. Bundan böyle bir yurtsever, faşist yönetimin benimsediği hiçbir şeyi, hangi yanıyla olursa olsun emekçi halkın önünde savunmaya kalkamaz.

Emperyalizmin dayattığı bu politikanın, toplumda kutsal ne varsa onu yoketme politikasının gerekçesi açıktır. Bir toplumda kutsal bir şey kalmayınca, saygıdeğer bir şey kalmayınca o toplum ulusal ve demokratik direniş gücünü de önemli ölçüde yitirir. Budur

o en rezilce işkencelerin açıklaması. Ama hesapları yanlış. Herşeye karşın yurtseverlik ve devrimcilik şerhlerine gölge düşürmeyen devrimciler oldukça bu silah tersine tepecektir. Kemal Pir en çetin sınavlarda devrimci onurunu, insanlık gururunu yüksek tutmayı bilenlerdendi. Onun için askeri mahkeme önünde dimdik ve sanıkları aşağılamak için hiçbir fırsatı kaçırmayan askeri yargı bu sanığa, elinde olmadan, duyduğu saygının dışı vurmasın engel olamıyor ve kendisine duruşmada zaman zaman "siz" diye hitap ediyor.

Kemal Pir sorgusunda devrimci bilince nasıl vardığını anlatırken, şöyle diyor "Türkiye'de askeri üsleriyle ABD emperyalizminin varlığı benim ulusal onuruma dokunuyordu. ...Emperyalist sömürü altında halkımızın gelişmesi mümkün değildi. Bu da benim devrimciliğe yönelmemde en büyük etkenlerden biridir. Yani yurtseverlikten devrimciliğe doğru bir gelişme vardır bizde..."

Kemal Pir sorunun "bölücülük" isnadını da şu sözlerle reddediyor: "...Kaldı ki Türkler de Kürtleri ezmiyor. Egemen güç Türk burjuvazisidir ezen, Türk halkı değil. Türk halkının, Türk emekçi sınıfının hiçbir çıkarı yoktur Kürdistan'ın sömürge statüsünde tutulmasında. Hiçbir çıkarımız yok. Zaranımız var... Onun için Kürdistan kurtuluş hareketi ile Türkiye devrimci hareketi arasında bağ var. Ben bu bağa inandığım için, bu iki halkın kardeşliğine inandığım için, ama hakim sınıflarsız, ikisinin de hakim sınıfları yok edilecek. Ondan sonra bu iki halkın birleşmesi mümkün, özgürlük şartlarında. Hatta ben Ortadoğ'da büyük devletten yanayım. Ama eşit, özgür temellerde büyük devletlerden yanayım. Burjuvasiz, feodalsiz, kompradorsuz büyük devletlerden..."

Evet, Türk yurtseverliğinden çıkış yapan bir Kemal Pir çağımızın devrimci düşüncesine varıyor ve sonunda

Kürt halkının ulusal demokratik davasına sahip çıkıyor ve bu uğurda savaşılar şehit oluyor, kanlıdır bu mücadelenin Türkiye devriminin ayrılmaz bir parçası olduğunu bilerek. Bu doğaldır. nasıl ki Kürt ulusal gururundan çıkış yapan nicelerinin devrimci bilince varmaları ve Türk halkının devrimci mücadelesi saflarında yerlerini almaları doğalsa. Nasıl ki her iki ulustan işbirlikçilerin ulusal değerleri inkar etmesi ve zorla asimilasyon uygulayıcısı ya da uygulayıcısı durumuna düşmeleri doğalsa.

Evet, Ortadoğ'da emekçi halktan yana çözüm emperyalizme kolay av olabilecek devletçilik kurulması değildir. Özgürlük, eşitlik ve kardeşliğin hüküm sürdüğü, hızla kalkınma olanaklarına sahip, sömürge sınıfların egemenliğine son vermiş çok uluslu büyük devletler çözümü. Bu böyle olduğuna göre bu tezi niçin simdiden bütün ayrıntılarıyla geliştirmeyelim ve Türk olsun Kürt olsun yığınları bu fikir etrafında seferber etmeye girişmeyelim?

Kemal Pir askeri mahkemede tarih önünde konuştuğunun bilincindedir. Yargıçlara değil, tarihe hesap verme durumundadır O. "Bizim kişiliğimiz, ismimiz için şurada burada söyleyebilir, böyledir dendi" diyor. Cezanın önemli olmadığını, bir siyasi davada verilecek cezanın kendisi için şeref olacağını belirtiyor. Blanqui'den Lenin'e kadar nice devrimcinin uğratıldığı iftiralardan Kemal da nasibini almıştır. Kemal Pir, cuntacı cellatların elinde, gözünü kırpmadan, bile bile, hatta öyleyle öyle ölüme yürüdü ise, burada Kürt şöven milliyetçiliğinin ve bazı diğer fraksiyonların sorumluluğu az değildir. Gerçek devrimci davranış, enternasyonalist davranış hazmedemeyen kafafor ona ne iftiralı savurmazlar, ne çamurlar atmadılar. Blanqui'nin "Ben sınıf düşmanının karşısında dimdik atılan oklara göğüs gereken dostların arkadan gelen bıçak darbelerine de hedef oldum" sözü Kemal Pir için de geçerlidir.

Kısa bir süre önce bir Yunanlı armatörün bir söyleşi sırasında Kürt sorununa ilişkin görüşünden burada kısaca söz etmenin gereği var. Bilindiği gibi Yunanistan dünyanın en büyük ticaret filosuna sahiptir. Onassiss'ler, Niarchos'lar bu ilkedendir. Bunlar emperyalist tekellerle iç içedirler. Birçok Yunan denizcilik firması çokuluslu şirket niteliği taşır. Yunanistan da armatör sınıfı genellikle tekellerle çıkar birliği durumundadır ve en gerici siyasal akımları destekler. Örneğin söz konusu Yunanlı armatör, Ankara cuntasından yarıllıca boğazdan geçen yabancı gemilerin geçiş ücretlerini artırdı diye yakınmaktadır. Kürtler söz konusu olunca, armatör, Türk muhatabına özetle: "Kürtlerin işine karışmayın. Geçen sefer (Kurtuluş savaşını kastediyor) onları kandırdınız, sizinle birlikte bize karşı savaştılar, bu kez aynı şey olmasın" diyor. Yani emperyalizme ve faşizme karşı savaşacaksanız, Kürtler ayrı, Türkler ayrı savaşın demeye getiriyor. Bu, emperyalizmin "böl ve yönet" taktiğine tam uyan bir tutumdur. Emperyalizmin istediği budur. Bir yanda bu var, öte yanda İran, Irak Kürdistanının çeşitli feodal ya da burjuva akımlarıyla, hiçbir zaman sonuca varmayacak olan sözde birleşmeye yönelik temaslarda sürdürülen ama Türkiye'deki devrimci güçlerle dialogtan kaçan, üstelik de "Marksist" geçinen Kürt siyasatları var. Bu ikisi arasındaki bağı, hiç değilse paralelliği görmeden edemeyiz.

Tarih Paris Komününün askeri komutanı Polonyalı Dombrowski'yi yazar. Tarih Küba dağlarında halkların kurtuluşu için savaşan ve sonunda can veren Arjantinli Che Guevara'yı yazar. Tarih Kürt halkının kurtuluşu için şehit Türk devrimcilerini, ya da Türk halkının kurtuluşu için can veren Kürt devrimcilerini de yazacaktır. Onlar iki halkın kardeşliğinin tarihsel dayanaklarını yaratmaktadırlar.

TOPLUMSAL MAZOŞİZM VE ACILAR KARŞISINDAKİ DEVRİMCİ TUTUM

Nihat BEHRAM

"Cinayetlerin, katliamların, işkencenin Türkiye'de doğal bir görünüm kazandığından söz ediliyor... Konutsuzluk, işsizlik, yoksulluk, ilaçsızlık, eğitim bozukluğu, hava kirliliği, trafik keşmekeşi... Ve "artık kanıksadık ölüme, işkenceye, katliamlara ilişkin haberleri" diyorlar.

"Türkiye yoksul bir memlekettir, büyük boyutlarda işsizlik vardır, halkın yaşama standartları çok düşüktür" gibisinden başlayan cümleler aynı "soğukkanlılıkta" "binlerce insan işkence altında, yüzlerce işkencede öldürülüyor, bir o kadar idam istemi var. Bunlar bilinen şeyler, alıştık, kanıksadık ve zaten böyle bir düzende de doğal şeylerdir" deniliyor.

İnsan onuruna, insanca bir hayat arzusuna karşı, bir memlekette alçakça bir düzen egemense ve de insanlar bu düzene isyan etmeye başlamışlarsa doğaldır ki o memlekette "efendiler", kurulu düzenlerinin sürmesi için zulme, zulmün her türlüüne başvuracaktır. Üstelik giderek bu zulümlerini kitlelerin gözünde, kamuoyu nezdinde kamufle etmeye, doğallık görünümü kazandırmaya da çabalayacaktır. Çünkü buna gereksinimleri vardır.

Zalimlerin zulmetmesi "doğaldır" fakat zulmün kabulü, kanıksanması, doğal karşılanması mazlumlar açısından asla ve asla doğal değildir, olamaz, olmalıdır...

Ve zaten "efendiler" bunun için çabalyor, yani zulümlerinin kanıksanması, kabulü, doğallık kazanması için Toplumsal mazoşizm burjuva ideolojisinin hizmetindedir. Siyasi, kültürel, ahlaki olarak ve her anlamda egemen güçlerin çıkarlarına hizmet eder. Devrimci duyarlanışı, gelişmeyi, isyan ruhunu gevşetir, hantallaştırır, mızımlaştırır, söndürür. Efendilerin hayatı bu anlamdan da saldırıları ve hesaplarına karşı uyanık olunmak gerektir.

Nedenleri dünyevi olan, kurulu düzenden can bulan sorunları, acıları halka, insanlara kanıksatma, doğallık kazandırma, sineye çekilir kılma çabaları tarih boyunca kendine dayanaklar arayagelmıştır. Geniş yığınlar yanında kendine bu dayanakları bulmuştur da.

Söz gelimi din, kaderci felsefe, tasavvuf bu anlamdan ideojilerdir ve etkilerlerindedir.

"Dünyevi acıların taşınabilir olduğu, taşınması, kabullenilmesi, sineye çekilmesi gerekliliğini; asloanın tanni huzurundaki temizlik ve tanı-

ya bağıllık olduğu"nu söyleyen bu türden ideolojiler yığınları etkilemiştir. Onları "dünyevi acılarına karşı kanıksar ve dayanıklı" kılmıştır! Ve giderek bu anlayışın etkisi altındaki hayatlarını kuşatan ve boyutları hergün dayanılmaz ölçülere ulaşan dünyevi acıları "doğal" karşılar olmuştur.

Ülkemizin, devletimizin karşı karşıya olduğu sorunların, acıların sineye çekilmesini, huzurlu ve mutlu gelecek için asloanın ülke yönetimi ve devlet güçlerine yardım ve bağıllık olduğu"nu söylerken "efendiler" bir başka formülasyona ve fakat öz itibarıyla aynı toplumsal sadizmlerine, uysal ve mazoşist bir kurban halk arayışı içindeler.

Toplumsal mazoşizme yatkın (bizimki gibi) "kederli" toplumlar aynı ideoloji sanatları planda da son derece yaygın bir etki alanına sahiptir ve afyon duyarlılığını yığınlara şırınga etmektedir.

"Gönül acılarınızdan parasızlığınız, hastalığınızdan işsizliğinize kadar" her alanda sizi "acıların tir-yakı" kılacak "milyonların sevgilisi" şarkıcılarımız, filmcileriniz vardır.

Bozuk bir düzenin azgın sömürü çarkının sürekli olarak halkın hayatını acılarla kuşatması, acı üretmesi doğaldır. Fakat bu acılar ve sorunlar karşısında suskunluk doğal değildir, olamaz..

Bu sorunların dünyevi olduğu ve kanıksanmaması gerektiği anlayışından yükselen itiraz, isyan, başkaldırı her zaman düzenin sahiplerince baskı ve zulme hedef olagelmıştır.

Bu noktadan sonradır ki bu kez kendilerine itiraz edenlere uygulanan zulmün de doğallık kazanması, kanıksanması, alışkanlık haline gelmesi egemen güçlerin bir diğer gereksinimidir.

Çeşitli dönemlerde ve sistemlerde bu çark biçimsel değişikliklerle ve fakat öz itibarıyla aynı olarak tekrarlanmış, süregelmiştir.

Bugün Türkiye'ye ilişkin haberler yeni idamlar, işkenceler, tutuklamalarla

an be an derinleşiyor. Düzene egemen güçler ve onların bugünkü siyasi yönetimi askeri faşist diktatörlüğün niteliği açısından bu sonuç doğaldır. Fakat bu sonucun kabulü, kanıksanması, doğal bulunması hangi anlamda ve birimde olursa olsun doğal değildir.

Toplumsal sadizmin en ufak oranda da olsa suskunlu, kanıksanması olmak, aynı oranda toplumsal mazoşizmin etkisi altında olmak demektir. (Ki toplumsal mazoşizm de sadizm gibi egemen güçlerin ideolojisinden gelir ve onların çıkarlarına hizmet eder.)

Zalimler zulümlerine kamuoyu nezdinde, halk nezdinde doğallık kazandırabilmek, kanıksanır kılabilmek için dörtkoldan seferber olmuş, kimi zaman kahramanlık, kurtarıcılık safsataları, basınıyla, TV siyle, kimi zaman değişik ideolojik, kültürel silahlarıyla, kimi zaman düpedüz kaba zorla bunun için çabalyor.

İşkence, katliam, zulüm haberleri "büyük" basında "eskiyen haber" kutularında "ilan altı boşlukları doldurmak" yada küçük sütunlarda çarpıtılarak yayınlanmak için sıra bekliyor. Bu bilinçli bir hesabın sonucudur.

Asıl titizlikle düşünülmesi gereken ve tehlikeli olanı ise gerek aydın katlarda (acıdır ki demokrat aydın sayılan katlarda da) ve gerekse geniş kamuoyu nezdinde Türkiye'deki ölüm ve işkence haberlerinin kanıksanır olmaya, doğal karşılanırmaya başlamasıdır. İlerici, devrimci saflarda dahi bu kanıksayışın izleri değişik biçimlerde görülmektedir.

İkidebir Türkiye'de geniş aydın katları "bir süre daha hararetle oyalayabilecek" konular çıkıyor ortaya. "Türkiye'de roman var mı yok mu?" gibi. Yığınlarla yazı yazılıyor, açık oturum, tartışma toplantıları düzenleniyor.

"Türkiye'de işkence var mı yok mu?" sorusu tartışmaya meydan veremeyecek denli açık olduğu için, sorunun belirginliği, sorunu da sıradan kılmış gibi. Kimi çevrelerde sözü edildiğinde son derece "soğukkanlı" bir

ses tonuyla "evet ama artık alıştık, kanıksadık, insana doğal geliyor" deniyor. deniyor.

Bir gerçekliğin apaçık ortada olması onun sıradan olmasıyla özdeş değildir her zaman. Kimi gerçekler (özellikle bilimsel) kanıtlandığı andan itibaren sıradanlaşır, üstünde tartışmanın anlamı yiter, alışılır (suyla buhar ilişkisi gibi); fakat kimi gerçekler ise alışıldığı andan itibaren her an aciliyet ve mücadele titizliği gerektirir. Toplumsal acılar gibi.

Onu sıradanlaştırmaya, kanıksatmaya, doğallık kazandırmaya çabalyayanlar o toplumsal acıların sorumlularıdır, acıların muhatapları değil. Devrimci örgütlerden başlayarak herkese (acıların muhataplarına, aydınlara, insan onuruna sahip herkese) düşen görev nedenleri ve sonuçlarıyla bu tutumun tümüne karşı her alanda (siyasi, kültürel, ahlaki) mücadeledir.

Bir gerçeği anlayış birliği içinde bir ağızdan haykırma yerine ayrıntılarda ayrıntılar "keşfedip" tartışmayı her zaman yeğlemiş olan tutarsız aydın farkında olmadan "efendilerin" ol-tasındaki afyonlu yeme takılmaktadır ve onların ideolojik yörüngesi içinde dolanmaktadır. Siyasi, ahlaki, sanatsal...olarak.

Zalim açısından "doğal" bir davranış biçimi olan, mazlum açısından ise hiçbir doğallığı olmayan zulüm nasıl ki zalimce kanıksatılmaya, sineye çekilir kılınmaya çalışılıyorsa, mazlum ve yandaşlarının da buna karşı her alanda daha etkin bir mücadele vermeleri gerektir. Bu anlamdan olarak en ufak günlük bir tutumun, bir duyarlanış biçiminin bile son derece önemli olduğu unutulmamalıdır.

Türkiye aydınının bugün içinde bulunduğu durum, ne türden mazeret bulunursa bulunsun, gerçekten hazin bir durumdur. Bir aylık dergi, gazete, kitap vs. gibi yayınlara topluca bakılırsa (ki insanı şaşırtacak denli çoklar) aydın katlardaki esas itibarıyla egemen olan düşünce ve duyarlanışın niteliği görülebilir. Bu sonucu "evet işte

kitleden, devrimden kopuk aydının tutumu" diye karşılamaya ise devrimcilerin, ve hele hele çeşitli gruplarda önderlik konumunda olanların hiç mi hiç hakkı yoktur. Bu anlamdan olarak bizzat kendilerine sormaları ve kendilerinde gözden geçirmeleri gereken (geçmişten bugüne dek) yığınla soru ve şey olmalıdır.

Tutarsız aydında yaygınlaşma zeminini çok kolay bulan sorumsuzluk, özellikle toplumsal acıların kanıksanma boyutuna vardığı zaman burjuva ideolojisi de kendilerine ilericiçilik örtüsü altında etkin bir silah bulmuş demektir.

İşyan ateşini sönmüştürebilmenin, coşkuyu hantallaştırabilmenin, kurbanı daha mazlum ve sessiz kılmının bundan daha etkili bir silahı olabilir mi?

Geçtiğimiz yaz aylarında "seçkin aydın zümre" yanında "Bodrum turizmi" yığınla dergi ve gazetede "ciddi felsefi tartışmalar halinde" yer aldı.

"İnsanın büyük kentlerde trafik gürültüsüne, hırgüre, başağınsına bozuk bir sistem tarafından nasıl kanıksatılmış" olduğunu "anladılar". Birisi (ki ünlü isimlerden), Bodrum'dan bu yaz "cinsel sorunun olmadığı ülke parçası" olarak söz etti. Bozuk bir düzenin sonucu olan bazı sorunların "nasıl da kanıksanıyor" olduklarını "çığlıklarla anladıkları" aynı zaman diliminde, asıl çığlık çığlığa olunmayı gerektiren temel sorunların kanıksanmaları halindeler. Kitle katlinin, işkencelerin, idamların...

Ellerine verilen oyuncaklar kadar hastalıklarının geçeceğine inanan çocuklar gibi.

(Özellikle bir noktanın yanlış anlaşılması için belirtmeliyim ki aydınlar ve aydın sorunu son derece önemli üstünde durulması gereken bir konudur. Devrimcilerce yazık ki aydınları küçümsemek yetmiyormuş gibi aydınlardan sorunun da küçümsemenin "devrimcilik" sayıldığı dönemlerden geçtik. Sorunun tespiti, değerlendirilmesi, mücadelesidir devrimci olan tutum, küçümsemek ve küfür değil... Soruna devrimci bir tarzda yaklaşılmıyorsa, şu yada bu oranda burjuvaca yaklaşıyor demektir.)

Bilincini, duyarlılığını, mücadele gücünü sürekli olarak yenilemeyen ve diri tutmayan kişi, yaygın ve egemen olan anlayış ve duyarlanışların etkisi altına girer. Bu kaçınılmazdır.

İlk ölüm ve işkence haberlerinin toplum katlarında yarattığı etki egemen

Devamı 23. sayfada

Çatışmada öldürülen PKK taraftarlarının adları saptandı

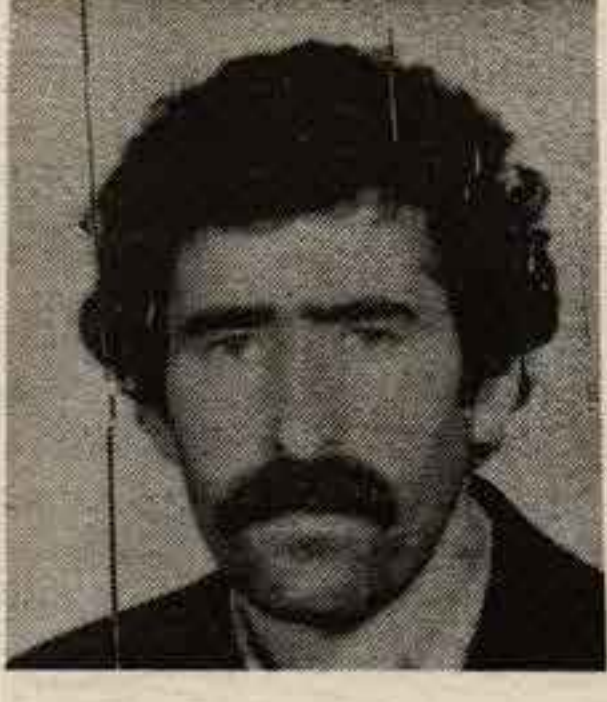
Bundan iki ay önce, Aralık 1982 içinde Türkiye basınında "bir grup PKK militanının Doğu Anadolu bölgesinde bir nehri geçerken boğulduğuna" ilişkin haberler yer almıştı. Ölü bulunduğu ileri sürülenlerin kimliklerinin ise saptanamadığı açıklanmıştı.

Olay sırasında öldürülen devrimcilerin yanında bulunanların açıklamalarına göre olay şöyle olmuştur: Ekim ayı sonlarında Türkiye'nin güneyinde faaliyet göstermekte olan bir grup PKK taraftarı bir bölgeden başka bir bölgeye geçmek isterken, yapılan bir ihbar sonucunda güvenlik

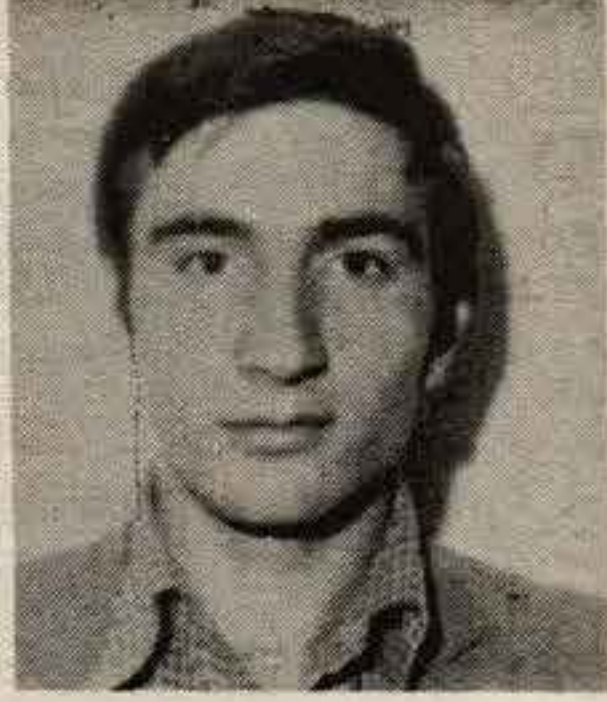
kuvvetleri tarafından pusuya düşürüldüler. Burada çıkan ve uzun süren çatışma sonucunda PKK taraftarlarından birkaçı kurtulabildi. Diğer devrimciler katledildi. Öldürülen devrimcilerin isimleri şöyle: Şahin Klavuz, Cahit Dayan, Musa İlk, M. Beşir Aksoy, Fuat Ertürk, Hasan Özçelik, Veysi Şimşek ve Veysi Hantaş.

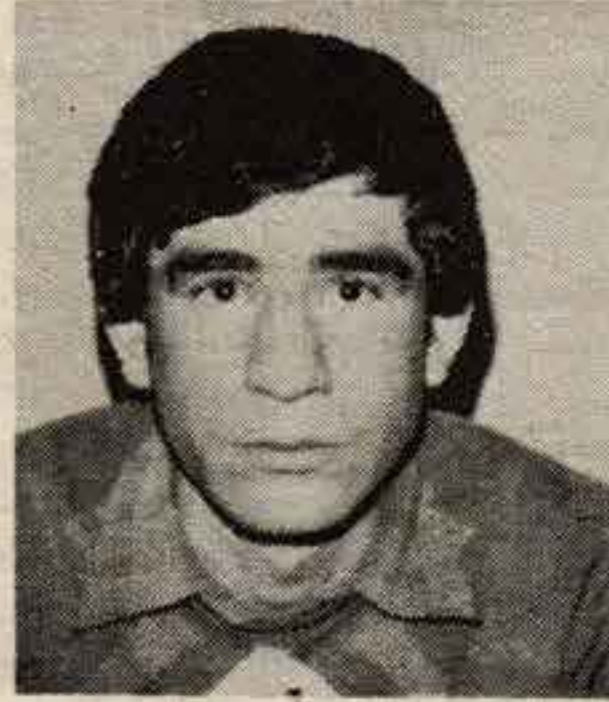
Hasan Özçelik

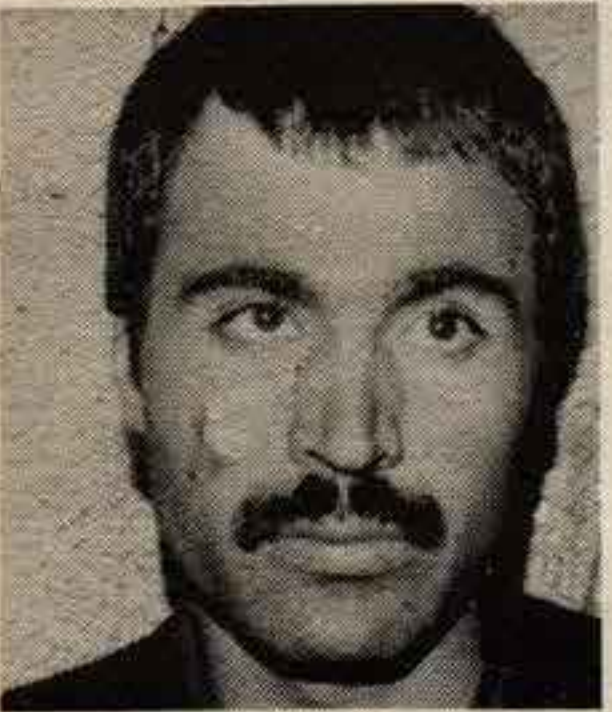
Beşir Aksoy

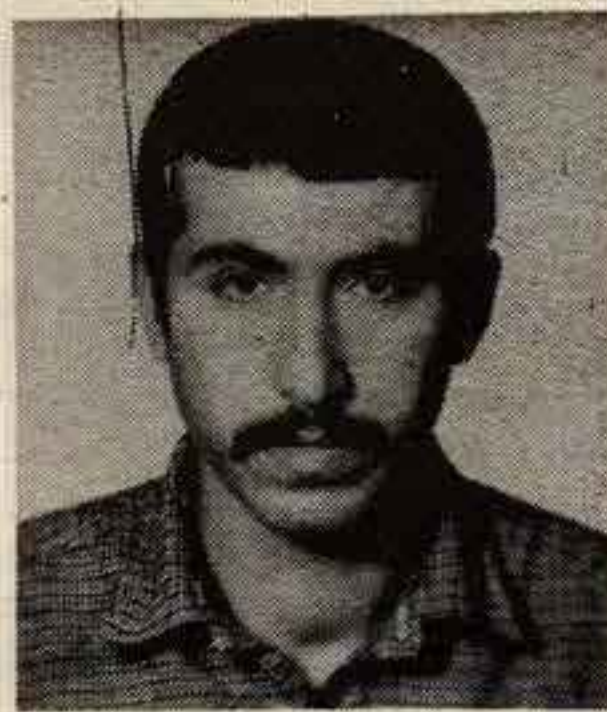
Şahin Klavuz

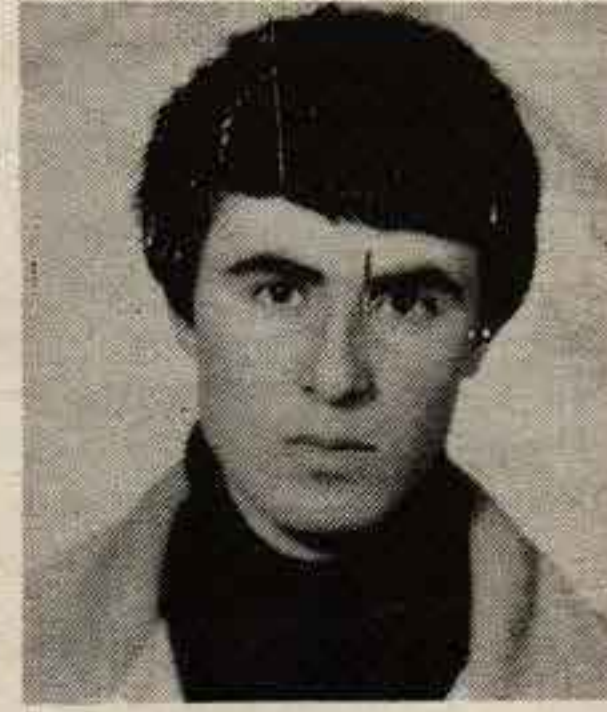
Fuat Ertürk

Musa İlk

Cahit Dayan

Veysi Hantaş

Veysi Şimşek

Askeri Mahkemeler Avrupa televizyonlarında

Fransa TV'sinin 1. kanal haber bülteninde 12-13-15-16 Ocak günleri Türkiye'deki genel durum ve siyasi davaları konu alan programlar yayınlandı. Bu programlar içinde Türkiye de iki ay önce çekilen bir haber filmi de yer aldı ve ilgiyle izlendi.

12 Ocak tarihindeki ana haber bülteninde Fatsa Devrimci Yol davasının başlaması nedeniyle yapılan programda duruşmadan görüntüler yansıtıldı ve sanıklar hakkında bilgiler verildi. Aynı programda Ankara Devrimci Yol ve Yeni Çeltekt davalarından söz edilerek açıklamalar yapıldı. Bu arada 12 Eylül öncesinde Yeni Çeltekt işçilerinin yaptıkları bir siyasi gösteri ve 1 Mayıs mitinginden görüntüler sunuldu.

Fransız TV'sinin 15 Ocak programında Türkiye'deki baskı ve işkencelere geniş yer verildi. Kanıt olarak da Diyarbakır PKK davası filmi gösterildi. Gizli çekilen filmde, duruşmada PKK'lı bir devrimcinin sorgusu yapılırken bayıldığı ve askerler tarafından yaka-paça dışarı çıkarıldığı görüntüsü de yer aldı. Bir diğer devrimcinin ise sorgusundan sonra yürüyemeyecek durumda olduğu için askerlerce yerine oturtulduğu görüldü.

Programı sunan spiker, bu görüntülerden sonra yaptığı yorumda: "Türkiye'de işkenceler cezaevlerinde de sürmektedir" dedi.

16 Ocak günü 1. kanalda Fransa'da en çok sevilen, politik aktualite programı olan "Sept sur Sept" de Türkiye'de iki ay önce gizli çekilen bir film gösterildi.

Filmde önce İstanbul'un maç, sokak, pazar görüntüleri verildi ve burarlarda ordunun, polisin varlığını kanıtlayan devriyeler gösterildi. Ayrıca çeşitli görüntülerle "düzenin yeniden yerleştirilmesi" adına yapılan uygu-

lamalardan ilginç örnekler sergilendi. Filmde daha sonra çeşitli kişilerle yapılan röportajlara yer verildi.

Universite yaşamıyla ilgili olarak "tarafsız" bir üniversite öğrencisiyle Fransızca yapılan konuşmada öğrenci önce "tarafsızlığını" vurguladıktan sonra: "Askeri müdahaleden sonra kültür ve eğitim hayatı felce uğramıştır, askeri yönetim, oluşturduğu YÖK yasasıyla üniversiteyi fiilen ortadan kaldırmıştır" dedi. Aynı öğrenci Türkiye'nin genel durumuyla ilgili olarak da, basın özgürlüğünün olmadığını sandığını, sürekli okuduğu Cumhuriyet gazetesinde yazarların politik konularda yazı yazamadıklarını, bazen de imalı şeyler yazabildiklerini söyledi. Yine bir soru üzerine mevcut durumun en az 10 yıl süreceğini ve şu anda yönetime karşı bir direnişin örgütlendiği izleniminde olduğunu söyledi.

"Tarafsız öğrenci"den sonra maskeli bir Devrimci Yol militanı da Fransızca yaptığı konuşmada, Türkiye'nin herhangi bir Latin Amerika ülkesinden farkı kalmadığını, esasen darbe öncesi de siyasal iktidarların ordu desteğiyle ve ordunun doğrudan müdahalesiyle ülkeyi yönettiğini, bu yüzden de bu zorbalara karşı silahlı bir mücadele yürütmek zorunda olduklarını söyledi.

Daha sonra hapisshaneden yeni çıkan bir kişi, kendisine emniyet müdürlüğünde ve askeri cezaevinde yapılan işkenceleri ayrıntıları ile anlattı.

Programı sunan kişi, Türkiye'de kendisiyle kimsenin konuşmak istemediğini, büyük bir terör ortamının iyice yerleşmiş olduğunu, Anayasa oylamasından sonra rejimin demokratikleşmediğini, tam tersine bir sertleşmeyle karşılaştığını belirtti.

Komal yayınevi sahibine 12 yıl hapis cezası verildi

Özellikle Kürt kültürü, Kürdistan tarihi ve siyasal sorunlarla ilgili kitaplar yayımlayan KOMAL Yayınevi sahibi Recep Maraşlı çeşitli suçlamalar sonucu toplam 12 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Maraşlı'nın avukatı Ali Bucak basına bu konuda bir açıklama yaptı. Açıklamada, Maraşlı'nın milli duyguları yok etme veya azaltma ve kamu hak-

larını ırkçılık düşüncesi ile kaldırma, Atatürk'e hakaret etme gibi suçlamalarla yargılandığı belirtiliyor. Ayrıca Maraşlı'nın mahkemede hakkında yapılan suçlamalara verdiği cevaplardan da bazı bölümler yer alıyor.

KOMAL Yayınevi, İsviçre Yazarlar Birliği'ne yazdığı bir mektuptan ötürü 10 yıl ağır hapis cezasına çarptırılan Dr. İsmail Beşikçi'nin kitaplarını yayımlamakla tanınıyor.

YENİ ÇELTEK ve FATSA DAVASI HOLLANDA TELEVİZYONUNDA

Hollanda televizyonu IKON Ocak ayı sonlarında Yeni Çeltekt ve Fatsa duruşmaları ilgili 25 dakikalık bir program yayınladı.

IKON ekiplerince geçtiğimiz ay çekilen filmde duruşma görüntüleri ile bu bölgelerdeki askeri faaliyetleri içeren bölümler de yer almaktadır.

Duruşma anında çekilen filmlere Duruşma Yargıcının emriyle el konulmak istenmiş, fakat askerler yanlışlıkla boş filmi aldıkları için program filmi Türkiye'den çıkarılabilmisti.

İnsanlık dışı işkencelerin bir sonucu daha

Tedavi edilmeyen bir devrimci intihar etti

Hakkı Hocaoglu adında bir devrimci 11. Kasım 1982 günü Metris Askeri Cezaevinde çamaşırlarıyla kendini asarak intihar etti.

1960 doğumlu olan Hakkı Hocaoglu, 15 mart 1980 günü hiçbir gerekçe gösterilmeden, ailesiyle oturduğu evden polislerce götürülerek gözaltına alındı. Gözaltında bulunduğu süre polisler tarafından en adi işkencelere maruz kalan Hakkı Hocaoglu uydurma suçlarla Devrimci Kurtuluş üyesi olduğu gerekçesiyle tutuklandı. Selimiye, Sağmalcılar ve Metris cezaevlerinde 33 ay tutuklu kaldı.

Emniyette yapılan işkencelerden sonra tutuklu bulunduğu cezaevlerinde de baskı ve işkenceler sürdürüldü. Metris cezaevinde önceki devrimcilerle birlikte işkence ve baskılara protesto etmek amacıyla 15 ve 20 günlük açık grevleri yaptı. Bu arada İstanbul 3 no'lu Askeri Mahkemeye dilekçe vererek kendisine yüklenen suçların doğru olmadığını, işkence sonucunda kabul etmek zorunda kaldığını, bu nedenle serbest bırakılmasını istedi.

Bu istemi kabul edilmeyen Hakkı Hocaoglu gördüğü işkencelerin etkisiyle hastalandı. Başında ve kulaklarında şiddetli ağrılar başladı. Hapishane doktoruna başvurdu ama her zaman olduğu gibi tedavisi yapılmadı. Tedavisinin yapılması için hapishane yetkililerine dilekçe yazdı, fakat kendisiyle ilgilenilmedi.

11 Kasım 1982 günü çektiği acılara dayanamayan Hakkı geçirdiği bir bunalım sırasında pantolon ve gömleğiyle kendini asarak intihar etti.

İĞNEYİ DE ÇUVALDIZI DA

Şanar YURDATAPAN

Bülbül'ün çektiği dili belası

İki gün önce, yolda bir dosta rastladım. Aynen şunları söyledi bana: "Yahu, nereden aklına taktın bu dil konusuna?.. Üstelik, bildiğim kadar sen bu işin uzmanı filan da değilsin.. Brak, uzmanları tartışsın.."

Evet, ben dil uzmanı değilim. Ama bu dille konuşuyorum, bu dille anlatıyorum derdimi.. Eğer derdimi anlatamıyorsam, karşıdaki benim dilimi anlamıyorsa, yurdumun insanlarıyla başka başka diller konuşur olmuştuk, bu işte büyük bir yanlışlık var demektir. Uzmanlar "Yok" desinler istedikleri kadar.. Ağrıdan iki buklüm olmuş adam, kendisine "Hiçbir şeyin yok, turp gibisin" diyen doktora mı inanır, çektiği acıya mı?.. Şu yazıyı okuyanların %99'u da müzik uzmanı değildirlere, ama benim yaptığım besteleri beğenmek veya beğenmemek hakkına herkes sahiptir, yalnız müzik uzmanları değil. Ben, bestemin başarısını birkaç uzmanın fikrinden çok, onu büyük dinleyici topluluğunun benimsemesinden anlarım. Tabii bu besteleri küçük bir uzmanlar grubu için değil, -son tahlilde kendi zevkim için değil- toplum için yapmışsam!.. Müzik için geçerli olan, "Dil" için havdi haydi geçerli!.. Aydınların müzik zevki büyük çoğunluktan farklı olursa bu büyük bir kayıp değildir. Ama konuştuğları dil ayrı oldu muydu işin şaka götürür yanı yoktur!.. Ve gerçeğin böyle olduğunu korkarım kimse inkar edemeyecektir...

Bu konuyu kapatmaya yaklaşıırken, şimdiye kadar yazdıklarımı bir özetlemek istiyorum:

1 - Cumhuriyet kadrosu, yazı dili ile konuşma dilini birleştirmek zorunluluğunu duyarak Dil Devrimini başlatmış. Dil Kurumu, önceleri dili sadeleştirmek için çalışırken, sonra ise yavaş yavaş rayından çıkmış. Yepyeni kelimeler üretilerek devlet zorlu ile tutturulmaya uğraşmış.

2 - Her yeniliğe karşı çıkan çevreler dildeki sadeleştirmeye de karşı çıkmış. Yeni-Eski, İlerici-Gerici kavgasının bir parçası olarak sürmüş dil kavgası. Herkes kavgadaki safını buna göre tutmuş. Bizim kuşaklara böyle bir mirasın parçası olarak devredildi.

3 - Bizler de, işin ne kadar rayından çıktığını farketmeksizin ve bu konu üzerinde de fazla düşünmeden yeninin yanında yerimizi aldık.. Oysa "Yeni bir Dil yaratmak" iddiası, bir ülkenin solcularından çok "Milli Burjuvalarına" hatta "Faşistlerine" yakışırdı. Bu kavgada yanlış saflar tutuldu. Başka ülkelerde böyle olmamış.

Türkiye'deyken kendi kendimize eğlendiğimiz konulardan biri de, parti kodomanlarının TV'da konuşurken -tabii hiç farkına varmadan- yeni ile eski kelimeleri karmakarışık etmeleri idi.. Ecevit, genellikle en az hata yapanı.. Ağır, dikkatli ama elden geldiğince yeni Türkçe konuşurdu. (Hakkını vermek gerekirdi. Birçok kelimenin yerleşmesi başta onun çabasıyla olmuştur. Ah, bu konudaki tavizsiz tutumunu keşke karın doyuracak konularda gösterseydi!) Gene de arada bir "Ekersiyette", "Mamafihi" taviz vermek" gibi eski kelimeleri kacırdı. Asıl komik olan Erbakan'ın ve diğer MSP'lilerin elden geldiğince Arapça konuşmaya çalışırken, hiç farkına varmadan yeni kelimeleri kullanmalarıydı.. "Milli Selamet Partimiz, her türlü ecnebi ideolojileri reddeden, yüce İslam akideleriyle donanmış, Ve Milli ilkeler ışığında..." İdeoloji ile ecnebi yanyana ilke ile akide burun buruna!.. Radyo, TV başta, bir çok devlet kurumunun yeni kelimeleri ısrarla kullanması sonucu, hiç farkına varmadan onlar da kayıp kulantıyorlardı yeni kelimeleri.. Demirel, başlıbaşına bir alem di. Yeni, eski ayırmadan, ama çoğunluğun çok rahat anlayabileceği bir dille konuşurdu. Bu da, demagogilerini, yalanlarını yutturmada ilk avantajıydı. Buraya kadar söyledikimin tam tersine, hiç mi hiç kullanılmayan, tarihin derinliklerine gömülü bazı kelimeleri, bilerek ve isteyerek çıkarp kullandığı da doğrudur. Ama bunu çok bilinçli yaptığına inanıyorum. Konuştuğunun arasında bir noktaya dikkati çekmek için, o noktayı herkesin diline dolamak için yapardı bunu. Brecht'in tiyatrosundaki YABANCILAŞTIRMA unsuru gibi kullanırdı.. "Şaibe" kelimesi bilse bilse çok eskiler bilirdi, hiç de kullanılan bir kelime değildi; Demirel "Şaibeli İktidar" sözünü, üstüne basa basa kullanıncaya kadar. Tabii herkes birbirine sormuş, onun da isteği yerine gelmiş, dikkatler o noktaya çekilmişti.

4 - Yeni dil çabaları - kökeni ve nedenleri ne olursa olsun - birçok yeni kelimenin dilimize girmesi, bazı eski kelimelerin de unutulması sonucunu doğurdu. Dilde eskinin savunucusu gericiiler koalisyonu bile, farkına varmadan bu kelimeleri kullanıyor..

Dil, hiç değişmeyen, donmuş bir şey değil.. Diğer toplumsal olgulardan daha yavaş, ama değişiyor.. Bir üst yapı kurumu olmadığını - çok şükür - Lenin söylemiş de, bir de bunu tartışmaktan kurtardı bizi. Ama bir dilin kendi oluşumunu, gelişimini böylesine tersyüz etmeye kalkmak pek akıllı iş gibi görünmüyor bana.. (Yazı dilindeki farklılıkları yoketmek, konuşulan dili hakim kılmaya çalışmak başka; herkesin kullandığı kelimeleri kaldırıp yerine yepyeni kelimeler şırınga etmek bambaşka.) İşte böyle, sonunda, kendi insanlarımızla ayrı ayrı diller konuşur hale geliveririz.. Bu tuzaktan çıkalım artık..

Belki birçok ilerci dosta ters gelecektir bu görüşler.. Ne olur elinizi vicadanınıza koyun da söyleyin:

- Türkiye'de ilericilerin, demokratların, sosyalistlerin, komünistlerin kullandığı dil, konuşulan dille bir midir?.. (Teknik terimler hariç.)

- Hele yazılarda kullanılan dil daha da ayrı, daha da yabancı değil mi?

- Bir de bunun üstüne "Paylaşılmaz kelimeler" yok mu?.. Bir bildiride "Utku" kelimesi geçiyorsa, artık altındaki imzaya bakmaya gerek duyar mısınız?.. Başka kuruluşlar bu kelimeyi kullanıyor mu?

- Gazetelerimizde, dergilerimizde, bildirilerimizde ve konuşmalarımızda herkesin anlayacağı konuşma dilini kullanmamız imkansız mı? Yoksa "Basitlik"le suçlanmaktan mı korkuyoruz, birbirimizden korkuyoruz?

Keşke imkan olsa da bir deneme yapabilsek.. Ancak elimize "Halkımıza" diye başlayan bir politik bildiriyi, gezsek kapı kapı.. On, yüz, bin, onbin kişiye okutup sorsak ne anladıklarını ve çıkan sonucu görsək.. Korkarım ki - başka yanlışlar da var kuşkusuz ama - daha kullandığımız dil yüzünden, daha ilk adımda yabancı düşüveriyoruz "Halkımız" a!.. Halbuki ne kadar eminiz, onun çıkarlarını savunduğumuza.. Gene de yalnız biz okumuşlara mahsus bir bilmecenin arkasına saklıyoruz yüksek düşüncelerimizi.. Bu düşüncelerin öğrenmek isteyenler, ilk iş olarak, bizim aydınlar kulübünü dilini öğrenmek Kızmadan, küfretmeden önce bu konuyu bir daha düşüneneğinize inanıyorum. Tüm ön-arka-yan yargıları buzdolabına koyup, bütün iyniyetinizle, bir kere daha!..

En içten sevgilerimle...

TKP Genel Sekreteri İ. Bilen:

Bugün, tüm sol güçleri ve geniş halk yığınlarını birleştiren ortak istemler ivedi bir savaşım görevi olarak ortadadır.

Geçen sayının devamı

Soru: Partinin eylem birliği görüşlerini açıklarmısınız? (Kapsamı, amacı ve hedefleri açısından.)

Bizim eylem birliği politikamız geniş bir cephenin koşullarını olgunlaştırmak amacından ayrılmaz.

Eylem ve cephe birliği çalışmalarıımızın ilkesel önem taşıyan yanı, yığınlar arasındaki, bugünkü düzeyi ne olursa olsun halk hareketi (sendika, barış, gençlik, kadın, köylü, v.b. hareketleri) içindeki birlik çabalarıdır. Burada, biz, yığınları aynı politik güçler gibi değil, ortak çıkarları olan tek bir güç sayıyor, onlara böyle yaklaşıyoruz.

Komünistler, bu çabaları sürekli olarak öteki yurtsever, demokratik parti ve örgütlerle yukarıdan işbirliği yapmakla birleştirmek istiyor. Öteki işbirliği olanaklı olan her düzeyde yapılabilir. Bir tek eylem için olduğu gibi kalıcı bir program temelinde de gerçekleştirilebilir.

Pratikte en önemli sorun, işçi sınıfı partilerinin, Türk, Kürt sol güçlerin etkin bir işbirliğine yönelmesi ve CHP'ilerin, Kemalistlerin, Kürt ulusal hareketinin, radikal İslam hareketinin tek cepheye yaklaşmalarına yardımcı olmasıdır.

Partimizin programatik belgeleri, geniş bir cephe için sosyal, ekonomik ve politik amaçları ortaya koyuyor. Bunlar tartışılmaz değildir. Biz, herkesle bir cephe platformunu tartışabiliriz.

Son olarak altını çizmek istediğim ilke şudur: TKP eylem ve cephe birliği ilişkilerinde hegemonyacı amaçlar peşinde koşmuyor ve kendisine karşı hegemonyacı tutumları onaylamıyor. Biz, bağlaşıklarımızın olduğu gibi, partimizin ajitasyon özgürlüğünün ve örgütsel bağımsızlığının eylem birliği ile çelişmediği kanısındayız.

Soru: TKP uzun deneyimlerden ve acılardan geçmiş bir partidir. Partinin tarihsel konumu ve misyonu ölçüsünde ilerici, anti-faşist güçleri, özellikle, 1960 sonrası gelişen Türkiye solunu yeterince toparladığı ve yönlendirdiği söylenebilir mi? Değilse sizce bunun nedenleri nelerdir?

Belirttiğiniz gibi ilerici, anti-faşist güçleri, özellikle 1960 sonrası gelişen Türkiye solunu toparlama sorununda partimizin büyük bir sorumluluk taşıdığını biliyoruz. Bir dizi tarihsel neden, TKP'nin bu güçler arasındaki etkinliğini, birleştirici rol oynamasını, belirli bir süre için, bir ölçüde sınırlamıştır. TKP, bir dizi belgesinde söz konusu öznel ve nesnel tarihsel nedenleri açıklamıştır. Bildiğiniz gibi, parti bu sorumluluğunun gereklerini, 1973 sonrası çalışmalarıyla yerine getirmek için elinden geleni yapıyor.

Neki, sol güçlerin birleştirilmesinde, her şey, TKP'ye bağlı değildir. Örneğin, partimiz, taban örgütlerine, üyelerine yığın hareketi içinde, öteki sol güçlerle eylem birliği yapma konusunda inisiyatif tanımıştır. Öteki ilerici parti ve guruplardan da benzer bir yaklaşım beklemek gerekiyor. Öte yandan partimiz, ideolojik ayrılıkları eylem birliğinin önüne bir engel olarak getirmiyor. Elbette, partimiz, ilerici güçlerin birliğine zarar veren tutumları eleştirmekten geri durmuyor. Neki, bizimle bağlaşıklık olabilecek parti ve gurupların benzer özeni gösterdikleri söylenemez.

Sol güçlerin bölünmüşlüğünde öznel, karşılıklı yanlışların, sektör tutumların rolü küçümsenemez. Neki, bölünmelerin başlıca etkeni, burjuvazinin kaba, ince anti-komünist, anti-Sovyetik politikasıdır. Bu politikanın kimi çevreler üstündeki etkisini küçümsemek yanıltıcı olur.

Bölünmelerin altında nesnel sınıfsal nedenler, kapitalizmin emperyalizme bağımlılığı koşullarında, geniş proleter olmayan katmanların durumu gibi etkenler de yatıyor. Buna, bir de, ulusal ayrılıklar, Türk sovenizminin yarattığı önyargılar ekleniyor.

Neki, TKP'ye göre bölünmeyi yaratan nesnel nedenler, birliği gerektiren nesnel nedenlerden daha güçlü değildir. TKP sol güçlerin birliği için aralıksız çalışacaktır.

Soru: Bugün, "solun birliği" yönünde atılmış bazı adımlar görmekteyiz. Örneğin 9 sol gurubun oluşturdugu "faşizme karşı birleşik direniş cephesi", bir süre önce TKP, TİP, TSİP'in "siyasal ve örgütsel" alanda vardıkları "eylem birliği" anlaşmasının bir bildirisiyle kamu oyuna açıklanması gibi. TKP'nin başı çektiği bu eylem birliği şimdi ne aşamada?

FKBDC'yi nasıl değerlendirmektensiniz? Birlik yolunda daha değişik önerileriniz var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?

Hemen belirtelim ki, TİP, TKP ve TSİP arasındaki eylem birliği girişiminde "TKP'nin başı çektiği" saptaması doğru değildir. Her üç parti bu girişimi eşitlik temelinde başlattılar. Bugün, bu üçlü ilişkiler, TSİP'in kamu oyuna yaptığı açıklamalarla kesintiye uğramıştır. Böyle de olsa, TİP Genel Başkanı Behice Boran'ın çağrısı, geniş sol güçlerin katılımıyla toplanan, partimizin de vargüçle desteklemiş olduğu 30-31 Ekim'de Köln'de yapılan "Cunta Anayasasına Hayır" konferansı iyi bir işbirliği örneği olmuştur. Biz, yüzlerce ortak deklarasyona karşı, başarılmsız tek bir eylem daha önemli olduğu kanısındayız.

Bu arada, parti örgütlerimizin ülke içinde değişik sol guruplarla somut eylem birlikleri yaptıklarını belirtmek isterim.

"FKBDC" sorunuza gelince... Bu konuda bugünden temelli bir değerlendirme yapmak için zaman erken. Partimizin elinde, söz konusu "cephe"nin ilk platform açıklaması dışında, eylemleri üstüne, özellikle ülke içindeki konumları üstüne hiç bir veri yoktur.

Bu hareket tutarlı anti-emperyalist, demokratik, devrimci konumlara yönelebilecek mi? Bizce bunun temel ön koşulları, bu hareketin uluslararası ve ülke içindeki ilerici güçlere karşı takınacağı tutuma sıkı sıkıya bağlıdır. Uluslararası planda, dünya barış ve ilerleme güçleriyle, sosyalist ülkelerle, ulusal kurtuluş hareketleriyle ve uluslararası işçi hareketleriyle bağlaşıklık; ülke içinde işçi sınıfıyla, komünist partisi ve öteki ilerici güçlerle işbirliği olmaksızın, tutarlı anti-emperyalist, devrimci, demokratik konumlara gelmek olanaksızdır. Cepheyi kuran örgütler, anti-komünizm ve anti-sovyetizmin her türüne karşı kararlı bir tutum aldıkları ölçüde, halk hareketine olumlu katkılarda bulunabilirler.

TKP bu hareketin olumlu yönde gelişmesine yardımcı olmak için yapıcı çabalar harcayacaktır.

Geçerken belirtelim, FKBDC'nin kamu oyuna açıklanan platformu, bize kalırsa, anti-emperyalist, demok-

ratik güçlerin cephesini daraltıcı bir nitelik taşıyor. "Devrimi amaçlayan" güçlerin dışında kalanları cephe dışına tutma eğilimi somut duruma uygun değildir. Nesnel çıkarları devrimde olan on milyonlarca emekçinin, bugün, devrimci olmayan partileri izlediğini unutmak yanlış olur. Buna karşılık, yine aynı yığınlar, devrimin zorunluluğunu kavrayamamaları bile, bir dizi sosyal, ekonomik ve politik istem için savaşımlara hazırdırlar. Onları etkileyen reformist parti ve örgütler de bu istemleri kendilerine bayrak ediniyor. Kuşkusuz onlar bu istemlerin içini boşaltıyorlar. Gelecekte bu türden partilerin yeniden ortaya çıkması şaşırtıcı olmamalıdır. Bu durumda, cepheyi yalnızca "devrim amacını benimseyenlere" açmak değil, on milyonları devrime doğru hazırlayacak olan daha geniş bir cepheyi örgütlemek yerinde olacaktır. Komünistler bu amaçla, yığınların istemlerini devrimci bir içerikle savunuyor, bu istemleri şu ya da bu ölçüde öne süren politik güçleri tek cepheye yaklaştırmak için çalışıyor.

Soru: TKP dışında bugün aynı adı taşıyan TKP ML-TKP B-TDKP-TKP İçşinin Sesi- v.b. partilerin kurulduğu ya da bu adlar altında eylem yaptıkları görülmektedir. Bu olguyu nasıl değerlendiriyorsunuz?

TKP'nin dışında "komünist" adını kullanan kimi örgütlerin varlığı, böylesi bir durum, Türkiye'ye özgü bir şey olmasa gerek. Ayrımsız tüm kapitalist ülkelerde, çoğu gelip geçici, böylesi bir dizi örgüt kurulmuştur. Neki bu olgu, burjuva propagandasının öne sürdüğü gibi, ne uluslararası planda, ne de Türkiye'de komünist harekette bir bunalım olduğunun göstergesi değildir.

Bununla birlikte bu olguyu biz, tek yanlı açıklamaktan uzagız. 1970 başlarında ülkemiz, Sovyetler Birliği'nin yolunu açtığı yumuşama sürecinin derin ve olumlu etkileri altındaydı. İç demokratik güçler bu uluslararası durumdan yararlandılar. Ülkede demokratikleşme sürecinde önemli adımlar atıldılar. İşçi sınıfı hareketinin gelişmesine, Marksizm-Leninizm ülkülerinin artan etkinliği eşlik etti. TKP'nin özellikle 1973 sonrasında politik yaşamdaki rolü arttı. Söz konusu gurupların kendilerine 1970 ortalarından sonra "komünist" adını takmaları rastlantı değildir. Marksizm-Leninizm'e yabancı kimi örgütlerin bile komünist adını kullanması, bu yüce ülkünün yığınlar arasındaki etkisini kanıtladı.

Partimiz şunu da görüyor: Söz konusu adlarla ortaya çıkan örgütlerin belirli kadroları örgütlemesi, bizim Marksizm-Leninizme, komünizm ülkülerine yakınlık duyan herkese ulaşmadığımızı, bu kimselere Marksizm-

Leninizmin gerçek öğretilerini yeterince iletemediğimizi gösteriyor. Biz, buradan, daha etkin bir ideolojik, politik çalışmanın zorunluluğunu çıkarıyoruz. Kuşkusuz, bu tür örgütlerin varlığıyla ortaya çıkan bulanık görünümünden, egemen sınıf TKP'nin saygınlığını azaltmak için alabildiğine yararlanıyor.

Açıktır ki, sorun, şu ya da bu gurubun kendisine taktığı adda değildir. Ölçüt, Marksizm-Leninizme, proleterya enternasyonalizmine bağlılık. Sovyetler Birliği'ne karşı takınılan tutum, işçi sınıfının tarihsel özgüvenini yerine getirmesine önderlik etmek için ortaya konan esas pratiktir.

Soru: TKP'nin dış politikada fazla bağımlı olduğu ileri sürülmekte, bu nedenle de çeşitli eleştiriler yöneltilmektedir. Bu eleştirilere yanıt vermek ister misiniz?

Belirttiğiniz türden eleştiriler ya gerici anti-komünist propagandanın ürünüdür. Ya da, partimizin konumlarını yeterince kavrayamayan iyi niyetli kişilerin yanlışları sonucudur.

Bir kere dış politikada bağımsızlık belgisi, 60 yılı aşkın süredir en başta TKP'nce yükseltiliyor. Partimiz, Türkiye halkının verdiği ulusal bağımsızlık savaşının içinde doğdu. Bugün de, biz, Türkiye'nin tam bağımsızlığı için milyonlarca insanın desteklediği amaçlar uğrunda savaşıyoruz.

Dış politikada bağımlı olanları Demokrat Türkiye'nin yurtsever okuyucuları çok iyi biliyorlar. Bu çevreler, emperyalizmle işbirliği yaptıklarını gizlemek için, tam bağımsızlığı savunan partimizi "Moskova'nın kolu" diye tanımlamaktan bıkip usanmıyor. Moskova'nın tüm ulusal bağımsızlık hareketlerini desteklediği doğrudur. Sovyetler Birliği, Türkiye'nin de ulusal kurtuluş savaşını destekleyen tek ülke olmuştur. Türkiye halkının yeni sömürgeciliğin boyunduruğundan, NATO zincirlerinden kurtulmasını, özgürce kendi dilediği gibi ülkesini yönetmesini ilk alkışlayacak olan ülke yine Sovyetler Birliği olacaktır. O nedenle komünistler Türk-Sovyet dostluğunu savunmanın ulusal bir görev olduğunu düşünüyorlar.

TKP'nin tüm uluslararası sorunlarda SBKP ile tam bir görüş birliği içinde olması kimilerine "fazla bağımlılık" gibi yorumlanıyor olabilir. Bu yorumlara yönelen iyi niyetli kişilere önerimiz şudur: TKP'nin kardeş partilerle ortak görüşlerde birleşmesinden ön yargılı sonuçlar çıkarmak yerine, bu ortak görüşlerin Türkiye halkının ve tüm halkların çıkarına uygun olup olmadığını araştırın. Tarihsel deney, ancak dünya komünist hareketinin genel çizgisine bağlı kalan komünist partilerin utkuya ulaşabildiğini gösteriyor.

11.12.1982

DİSK yöneticileri DİSK'in kuruluş yıldönümünü cezaevinde kutluyorlar

DİSK'in 16. kuruluş yıldönümü Şubat ayı içinde kutlanıyor. DİSK Yöneticileri, sendikalarının kuruluş yıldönümünü bu yıl da cezaevinde kutluyorlar.

DİSK, 12-13 Şubat 1967 tarihinde bir grup ilerici sendikacı tarafından oluşturuldu. Menderes hükümetleri döneminde Amerikan sendikacılığı anlayışı doğrultusunda çıkarılan bir yasadın sonra kurulan TÜRK-İŞ, uzunca bir süre tam anlamıyla Amerikan güdümüne bir sendikacılık görevini yerine getirdi. 1965'lerden sonra ülkemizde başlayan politikleşme TÜRK-İŞ'te etkilendi. TÜRK-İŞ içindeki ilerici sendikacılar 1967 yılının 12-13 Şubat'ında bir bildiri yayınlayarak TÜRK-İŞ'ten ayrıldıklarını ve Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonunu oluşturduklarını açıkladılar.

DİSK'in kuruluşundan itibaren işçi sınıfının ekonomik-demokratik haklarının korunması ve geliştirilmesi için mücadeleye başladı. 12 Mart 1971 Askeri Faşist Darbesi bütün ilerici devrimci kişi ve kuruluşları olduğu gibi DİSK'i de hedef almıştı. DİSK Yöneticileri ve bir çok işçi, 12 Mart döneminde tutuklanmış ve işyerlerinden atılmıştı. Ne vakti 12 Mart faşizmi işçi sınıfının sendikal mücadelesini durduramadı. 1975'lerden sonra DİSK gittikçe yoğunlaşan mücadelenin içinde yer almaya çalıştı. MC Hükü-

metlerinin çıkarmayı planladığı Faşist DGM yasağı DİSK'in de içinde yer aldığı büyük mitinglerle protesto edilmiş ve bu yasanın çıkması engellenmişti.

DİSK, DGM'lere karşı işçileri ve diğer kitleleri mücadele alanlarına çekilmevi başarmıştı. Bu yıllardan sonra 1 Mayıs'ta DİSK'in geniş kapsamlı çalışmalarıyla kitleler tarafından kutlanan törenler halini almıştı.

Faşist güçlerin artan saldırılarına karşı DİSK'in de içinde yer aldığı önemli anti-faşist gösteriler yine bu yıllara rastlamaktadır. İstanbul Üniversitesi öğrencilerinin üzerine atılan ve 8 devrimci öğrencinin ölümüyle sonuçlanan katliama ve Kahramanmaraş faşist katliamlarına karşı düzenlenen protesto gösterileri DİSK'in mücadelesinin örneklerinden biridir.

1979-1980'lerde ise toplu sözleşme görüşmeleri ile birlikte, işçilerin ekonomik ve demokratik hakları için işyerlerinde grevlerle başladığını görmekteyiz. DİSK üyesi işçilerin bu yıllardaki mücadelesi artık salt ekonomik hakların elde edilmesi ile sınırlı kalmamıştı. Ülke çapında süren anti-faşist kavganın bir parçası haline dönüşmüştü grevler, direnişler. Bu yıllar işçi sınıfının mücadelesinin de siyasallaşmaya başladığı, DİSK üyelerinin siyasal mücadelenin içinde doğrudan

yer almaya başladığı yıllardır.

12 Eylül Askeri Faşist darbesinden sonra ilk kapatılan kuruluşlardan birisi DİSK olmuştur. Bunun nedenini kuşkusuz, işçilerin, işçi yığınlarının artık anti-faşist mücadelenin içinde yer almaktan başka çıkar yol olmadığını görmeye başlamaları ile ilgili bir tedbir idi. Faşist güçler ve sömürücüler, TARIŞ'te, Tekel işyerlerinde, ÇUKOBİRLİK'te ve daha birçok işyerinde işçilerin devrimci mücadeleye nasıl coşku ile atıldığını görmüşlerdi.

12 Eylül 1980 sabahı önce "güvence altına alınan" DİSK yöneticileri daha sonra ağır baskı koşulları altında sorguya çekilmiş ve tutuklanmışlardı. daha sonra ise idam talebiyle mahkemeye çıkarıldılar.

Cuntanın işçi sınıfına duyduğu düşmanlık öylesine büyüktü ki, işçilerin sendikal örgütlenmeleri bile yasa dışı ilan ediliyor, yöneticileri "teröristlikten" idam edilmek isteniyordu. Bu durum egemenlerin, işçilerin ekonomik hakları için mücadele etmesine bile tahammül edemeyeceklerini gösteriyordu.

Cuntanın savcıları, DİSK yöneticilerini "Anayasayı ihlal ve yerine Marksist-Leninist bir düzen kurmak için mücadele etmekle" suçluyorlar. Sadece DİSK yöneticileri değil, DİSK uzmanları da aynı suçlamayla idam edilmek isteniyorlar. Öte yandan ise DİSK üyesi işçiler TÜRK-İŞ'e çekilmeye, ilerici-devrimci işçilerin sendikal birlikleri dağıtılmaya çalışılıyor.

Sınıf bilincine varmış işçilerin, kendi devrimci örgütlülüklerinin şu veya bu biçimde koruyacakları, ekonomik-demokratik hakları için mücadele ederek kendi öz örgütlenmelerini yaratacakları açık bir gerçektir. Bunu kimse engelleyemez.

Generaller DİSK'i kapatmak ve fiiliyatta da DİSK örgütlülüğünü dağıtmak istemektedirler. DİSK bu nedenlerle hem ülke içinde hem yurtdışında sahip çıkmak, idamlı yargılanan yöneticileri ile dayanışma içinde olmak bugün önemli bir görev. DİSK'in mücadelesi emekçi ve yoksul halklarımızın mücadelesinin bir parçası olmuştur. TÖB-DER'in diğer demokratik kitle örgütlerinin, tüm ilerici, devrimci kuruluşların, hareketlerin olduğu gibi...

Baştürk ve dava arkadaşları, DİSK'in 16. kuruluş yıldönümünü Askeri Cezaevinde kutlarken, DİSK üyeleri de işyerlerinde, kahvelerde 12 Eylül öncesinin ve sonrasında bir değerlendirilmesini yapmaktadırlar. Onlar, yasadıkları yoğun mücadele yıllarının

deneylerini ve derslerini de gözönünde bulundurarak, ekonomik-demokratik mücadelenin yanı sıra politik mücadelenin gereklerini yerine getirmenin çeşitli arayışları içindedirler. Askerlerin ve işverenlerin faşist baskılarına protesto için yemek boykotu, ücretlerin kısıtlanmasına karşı iş yavaşlatmalar ve değişik mücadele yöntemleri kuşkusuz bugün belki azdır, ama bunlar işçi sınıfının mücadele azminin ilk ipuçlarıdır.

Bunları geliştirmek, ülke çapında yaygınlaştırmak ise, ancak devrimci-demokratik halk güçlerinin bilinçli ve iradi çabaları ile olanaklıdır.

Cuntacılar DİSK'i dağıtmayı, o'nun işyerlerindeki örgütlülüklerini parçalamayı başaramayacaktır. Cuntaya bu fırsat verilmeyecektir.

DİSK'LE DAYANIŞMA GECESİ

Katılanlar

Arif Özserin
Müslüm Şahin
Selahattin Uyar
Gültekin Bekdemir
Şemsi Ercan
Necati Gürbaca
Sybille Volkholz

Sine-Sen G.Sek.
Dev-Maden Sen Gn.Bşk.
Tekstil Bşk.
Yeraltı Maden-İş Gn.Sek.
İG: Metal
GEW

○ Ozan Ufuk ADALI
○ Dia-Film
○ Yabanel Müzik Grubu

Tarih: 19 Şubat, saat 18.00
Yer: Quairtier Latin
Postdamer str.98
1 Berlin 61

12 Eylül 1980 darbesine nasıl gelindi?

Faşist cunta; birinci olarak, Türk kapitalizminin günümüzde ulaştığı aşamasının bir ürünü ve onun bir dayatmasıdır.

Türk kapitalizmi, genel hatlarıyla 1923-1940 yılları arasında devlet desteğinde yükselme, 1940-1960 yılları arasında ise emperyalist tekellerle bağlantılı ve kendi içinde de ayrılarak bir büyüme ve giderek tekelleşme dönemi yaşadı. 1960'tan sonra bu süreç daha da hızlandı. Emperyalist tekelci Türk kapitalizmi, bankacılıkta, sanayide, ticaretle ve tarımda etkinliğini kurarak, 1970'e doğru ekonomideki egemenliğini sağladı. Ki bu, aynı zamanda emperyalizme bağımlılığı nedeniyle emperyalist bunalımlardan etkilenen ve tekelin egemenliğini yaşayan Türk kapitalizminin dağılma ve çürüme sürecidir.

1970'ten sonra, özellikle petrol sorununun da etkisiyle giderek derinleşen emperyalist bunalım, en şiddetli olarak bağımlı Türk kapitalizmini etkiledi. Tamamen işlemez ve kendini yeniden üretmez hale gelen Türk kapitalizmi dağılma ve çürümeye yüz tutarak; enflasyon, işsizlik, enerji sorunu, bütçe ve dış ödemeler açığı son derece büyük boyutlara ulaştı.

1923-40 yılları arasında Türk burjuvazisinin ortak yönetimi olan kemalist iktidar, kapitalizmin bu gelişim sürecine uygun olarak yavaş yavaş aşıyordu. Siyasal iktidarda işbirlikçi-tekelci burjuvazinin etkinliği arttıkça Kemalizm de gerici zıddına dönüşüyordu.

Ekonomideki egemenliğini, en açık bir biçimde 1965'te AP iktidarıyla devlette de sağlayan işbirlikçi-tekelci burjuvazi, sorunlarını kemalist devlet ve yönetim modeli ile çözemiyordu. Tekellerin ekonomideki hakimiyetine uygun düşen devlet biçimi siyasal gerici ve giderek faşizm olmak zorundaydı. Bu açıdan bu dönemde siyasal olaylara damgasını vuran, devleti faşistleştirme çabalarıyla, buna karşı orta sınıfların, küçük-burjuvazinin ve emekçilerin giriştiği "burjuva demokrasisi"ni koruma mücadelesidir.

Faşizm, bir yandan MHP vasıtasıyla toplumsal temelde, diğer yandan da kemalist devlet içinde ve ordu vasıtasıyla geliştirilmeye çalışılıyordu. Askeri-faşist güçlerle sivil-faşist güçler, "Özel Harp Daireleri" örneğinde görüldüğü gibi birleşip, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketi ile Türkiye Devrimci-Demokratik Hareketine karşı kanlı ve sert yöntemler uygulayarak gelişmelerini sağlamak istiyorlardı. Maraş, Tarsus, Çorum... vb. uygulamalar bunun en somut örnekleridir.

Türkiye ve Kürdistan'daki halk muhalefatinin gelişimi, başlangıçta 1975-1977 arasındaki faşist yanı ağır basan MC hükümetiyle; daha sonraları ise CHP ağırlıklı hükümetle engellenmek ve kontrol altına alınmak istendi. Sıkıyönetim uygulamalarıyla bile CHP hükümeti görevini yapamayınca MHP destekli faşist AP hükümetiyle bunalımdan faşizm geçilerek çıkarılma yoluna gidildi.

Ama tüm bu çabalar sonuç veremeyince, ordunun doğrudan yönetime el koyarak bu temelde devletin faşistleştirilmesinden başka çare kalmamıştı.

İkinci olarak, faşist cunta, emperyalizmin Ortadoğu'daki çıkarlarının bir ürünü ve onun bir dayatmasıdır.

1970'li yıllarda, İran'da, Afganistan'da, Arap halkları içinde ve genel olarak tüm Ortadoğu'da devrim güçleri lehine önemli değişiklikler oldu. Başını ABD'nin çektiği emperyalist-kapitalist sistem dengeyi kendi lehine çevirmek, sarsılan çıkarlarını koruyabilmek için istediği gibi kullanabileceği kuklalar ve güçlü dayanaklar oluşturmak zorunda kaldı. Buna en uygun alan ise Türkiye idi. Bundan dolayı faşist bir yönetimin idişasına getirilmesini istedi ve bunu gerçekleştirdi.

Kısaca özetlersek, Türk faşist cuntası, Türk kapitalizminin geldiği aşamanın ve emperyalizmin Ortadoğu'daki

daki çıkarlarının bir dayatması ve ürünüdür.

FAŞİST DARBENİN BAŞARIYA ULAŞMASINDA SOLUN UYGULADIĞI POLİTİKANIN ROLÜ

Faşist cunta, bugün bu ölçüde egemen olabilmişse, bunda Türkiye ve Kürdistan'daki devrimci güçlerin dağınıklığının, eksikliğinin ve fazla gelişmemiş olmalarının büyük bir etkisi vardır. Bu eksikliklerin başlıcaları şöyle özetlenebilir:

Birincisi; işçi sınıfı hareketinin, gerek parti düzeyinde ve gerekse sendikal düzeyde birliğinin yaratılamaması ve bu temelde güçlü bir sınıf hareketinin ortaya çıkarılamamasıdır. Türkiye koşullarında, halk muhalefatinin, devrimci-demokratik hareketin en büyük zayıflığı, eksikliği buydu.

Türkiye'de, proletarya adına hareket eden birçok grup ve örgüt, program, strateji ve taktik düzeyinde aralarında ciddi bir farklılık olmadığı halde parti birliğine gidememiş, görüşte birçok ayrılık yaratılmıştır. Proletarya hareketinin birçok temel sorunu irdelenip aydınlatılacağı yerde, daha çok proletarya hareketinin uluslararası problemleri içinde boğulup kalmıştır.

İkincisi; faşizme karşı mücadelenin ve demokratik halk devriminin temel ittifakı olması gereken işçi-köylü ittifakı yaratılamadı. Birçok işçi ve köylü hareketi birbirinden kopuk olarak gelişti.

İşçi-köylü ittifakını temel aldığını iddia eden bazı örgütler ise, pratikte orta burjuvaziyle ittifakı temel almışlar ve bu kesimin temsilcisi olarak gördükleri CHP ile cephe arama gafillğine düşmüşlerdir.

Üçüncüsü; Türkiye sol hareketi, Kürdistan sorununda doğru bir anlayışa sahip olamamış ve bu nedenle Kürt halkının ulusal kurtuluş hareketi ile Türk halkının devrimci-demokratik hareketi arasında güçlü bir ittifak yaratılamamıştır.

Hattâ bu konuda, bazı örgütler, kemalist programı olduğu gibi benimsemiş, ondan ciddi farklılıkları olan bir program ortaya çıkaramamışlardır. Kürdistan halkı ve onun ulusal kurtuluş hareketi gibi güçlü bir müttefikten yoksun bırakılan Türkiye işçi sınıfı, burjuvazinin her türlü gerici tedbiri karşısında geçmişte olduğu gibi 12 Eylül öncesi dönemde de yalnız ve savunmasız bırakılmıştır.

Buna rağmen Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketi ortaya çıkıp gelişmesini sağlayınca, bu kez de ideolojik, politik ve hattâ fiili olarak Türkiye solunun bazı kesimlerinde bizzat engellenmeye çalışıldı.

Böyle bir ittifakın gerçekleşmesinin Kürt küçük-burjuva reformist milliyetçiliği tarafından engellendiğini belirtmek gerekir.

Eğer Kürt halkının ulusal kurtuluş hareketi ile Türk halkının devrimci-demokratik hareketi böyle bir doğru, enternasyonalist anlayış temelinde ele alınsaydı ve halklarımızın birleşik cephesi oluşturulsaydı 12 Eylül faşist darbesine karşı güçlü bir direniş konulabilirdi.

Dördüncüsü; Türkiye'de faşizmin kaynağı ve gelişimi doğru tesbit edilememiş; MHP doğru değerlendirilememiştir. Bazı sol çevreler, sivil-faşist klingen gelişimi ve çeşitli devlet kurumlarını faşistleştirmesini göremediler, ya da küçümsediler. Bazı sol çevreler de ordu ve diğer bazı devlet kurumlarındaki esas faşist gelişmeyi görememiş, faşizmi sadece MHP ile değerlendirmiş ve mücadeleyi de sadece MHP'ye karşı bir mücadele ile sınırlandırmıştı. Bu da esas faşist gelişmenin, kemalist devlet modeli içinde gerçekleştirilmesini kolaylaştırmıştı.

Beşincisi; sosyal-demokrasi doğru değerlendirilememiş ve faşizme karşı mücadelede yeri doğru belirlenememiştir. Ya -reformist çevrelerce- faşizme karşı temel bir müttefik olarak görülmüş ve onunla cephe yaratma umut edilmiş. Ya da -bazı devrimci çevrelerce- yararlanma adı altında ilişki doğru bir biçimde belirlenememiştir. Halbuki yapılması gereken, sosyal-demokrasinin uzlaşmacı, teslimiyetçi ve tutarsız bir güç olduğunun açığa çıkarılması ve maskesinin düşürülmesiydi.

Altıncısı; Türkiye'de devrimcilik ile reformculuk arasında ayrım çizgilerinin net bir biçimde çizilemediği, bu iki kesimin birbiriyle sürekli olumsuz ve anlamsız bir çatışma içinde olduğu; ideolojik-politik mücadele adı altında bir kördüğüşü ve kavga ortamının olduğu bilinmemektedir.

İdeolojik-politik yaklaşımları ne olursa olsun, anti-faşist kategoriye dahil edilmesi gereken güçler arasındaki ilişki anti-faşist düzeyde de sınırlı kalsa, asgari bir ittifak sağlayamamışlardır.

12 EYLÜL ÖNCESİ HALK GÜÇLERİ ARASINDAKİ BİRLİĞİN SAĞLANMAYIŞININ NEDENLERİ?

Faşizme karşı birliğin sağlanamayışının nedenini salt örgütler arası ilişkisizliğe, birlik yanlısı olmamaya indirgemek basit ve yüzeysel bir yaklaşımdır. Eğer en hayati sorunlar olan devrimin temel sorunlarına doğru bir yaklaşım olmamışsa kim kimden birlik isteyebilir.

Kürdistan Ulusal Kurtuluş devriminin stratejik, örgütsel ve taktik sorunları doğru bir anlayışla ele alınıp çözümlenmedikçe; bu iki devrimin ilişki biçimi doğru kavranmadıkça ve buna uygun bir pratiğe yönelmedikçe, çeşitli devrimci, ilerici güçler arasındaki ilişkilerin sağlıklı ve kalıcı bir biçime kavuşması beklenemezdi.

OLUMSUZLUKLARDA ÖRGÜTÜMÜZÜN PAYI

1980'in sonlarına kadar Marksist-Leninist ideolojiye bağlılıkla sahip çıkarak, proletarya hareketinin yaratılmasında önemli başarılar elde etmemize karşılık; politik bir güç olma dönemine girdiğimizde, politik esneklik kurallarına uyma becerisini yeterince gösteremedik. Yani, ideolojik katıllıkla politik esnekliği yeterince birleştiremedik.

1979'dan itibaren, gerek reformist küçük-burjuva milliyetçileriyle ve gerekse sosyal-şovenlerle; en liberalinden Marksizme en yakın olanına kadar tüm güçlerle politik esneklik içine girmek hem Türkiye ve hem de Kürdistan devriminin daha çok çıkarına olacaktı. Her ne kadar birlik konusunda çeşitli girişimlerimiz olmuşsa da 12 Eylül öncesinin o olumsuz koşullarında sonuçsuz ve verimsiz kalmıştı.

GÖREVLER ve HEDEFLER

Faşizme ve faşist sömürgecilğe karşı mücadele sorunları ve görevlerimiz, geçmişin hata ve eksikliklerinden kaynaklanan sorunlar ve görevlerdir. Sadece geçmişin hata ve zaafının eleştirisiyle görevlerimizi tam olarak yerine getirmiş sayılmayız. Bu temelde çözüm yolları da önermek gerekmektedir. Her ne kadar bu konuda ciddi ve olumlu adımlar atılmışsa da

hâlâ varlığını sürdüren hatalı ve yanlış anlayışlar da vardır.

a)- Faşizmin kaynağı ve gelişimi doğru tespit edilemediği için, hâlâ bazı örgütler, mevcut iktidarın faşist olmadığını savunarak, "geçici bir askeri yönetim", "faşizmin önceli olabilecek bir generaller yönetimi" gibi bulanık, ciddi bir tahlile dayanmayan değerlendirmelerle kitleleri şaşırtmaktadır. Bu gibi yaklaşımların, faşist askeri yönetimin sivilleşmesi ile birlikte kendisine çıkış umudu arayan bir anlayışın eseri olduğu son derece açık ve bizce tartışma götürmez bir gerçektir. "Gelip geçici" cuntanın, toplumu ve devleti yukardan aşağıya nasıl yeniden örgütlemeye çalıştığı, mevcut anayasası ile nasıl bir gelecek çizdiği gözönüne getirilirse, bu anlayış sahiplerinin nasıl vahim bir aldanma içinde oldukları ve çevrelerini aldattıkları açıkça görülür.

Açık ki, 12 Eylül darbesine ve onun kurumsallaşmasına böyle bir anlayışla yaklaşanlar, faşist iktidara karşı ciddi mücadele sorunlarına güçbirliği, eylem birliği, cephe birliği gibi ciddi biçimlerde yaklaşmayacaklardır. Ve onlar "gelip geçici yönetimin" gitmesinin ömürlerinin sonuna kadar beklemekten başka birşey yapmayacaklardır.

Bu nedenle, Türkiye'deki mevcut iktidarın doğru olmayan bu değerlendirmesini peşinen eleştirerek işe başlamak, mücadelenin gelişimi önünde engel olmasını önlemek için bu anlayışın teşhir edilmesi görevinin varlığını belirtmek gerekiyor.

b)- Faşizme karşı mücadele sorunu ele alınırken yerine nasıl bir yönetimin getirileceği hususu da açıklık kazanmalıdır. Yani burjuva demokrasisi için mi, halk demokrasisi için mi mücadele edilecek?

Bazı çevreler, faşizme karşı cepheleşmeyi kabul etmektedirler. Fakat, mücadeleyi, emekçi sınıf ve tabakaları burjuva demokrasisinin arkasına takmak istemektedirler. Bunu nasıl ifade ederlerse etsinler; ister "siyasal demokrasi", ister "Portekiz, Yunanistan ..." gibi örneklerle süslemeye çalışınsınlar, anlayışları öz olarak böyle özetlenebilir. Bu güçler, bizi, geçmişte olduğu gibi günümüzde de hiçbir zaman Türkiye'de gerçekleşmesi mümkün olmayan burjuva demokrasisine doğru çekmeye ve ona hizmet ettirmeye çalışmaktadırlar.

Halbuki uğruna savaşılmaya gereken, örnekleri Küba'da, Vietnam'da görüldüğü gibi halk demokrasisi olmalıdır. Bu mücadele: Türkiye'de işçi-köylü ittifakını temel almalı ve bunun diğer anti-faşist güçlerle birliğini oluşturarak, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketi ile stratejik düzeyde ittifakını gerçekleştirmelidir.

Böylesine doğru, en gerçekçi ittifak politikası yerine, hâlâ eski ittifak anlayışını sürdüren malûm güçler, temel müttefik güç olarak CHP'yi görme gafillliğini sürdürmekte ve hattâ MSP'yi de katma eğilimindedirler. Gayet açıktır ki, böylesi ittifak anlayışı, halklarımızın çıkarlarını arkadaşan hançerleyen, devrimci rotasından sapıran burjuva demokrasisinin kuyruğuna takan anlayışlardır.

c)- Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketi ile Türkiye Devrimci Demokratik Hareketi arasındaki vazgeçilmez bağ doğru bir anlayış temelinde ele alınmalıdır.

Bu konuda hakim ulus devrimci-demokratik hareketi ile ezilen ulus muhalefeti içinde olmak üzere iki yanlış anlayış günümüzde de hâlâ varlığını devam ettirmektedir.

Hâkim ulus devrimci-demokratik hareketi içindeki bazı eğilimler hâlâ Kürdistan gerçekliğini ve Kuzey Kürdistan'daki ulusal kurtuluş hareketini inkâr etmekte, zorunlu olmadıkça bu soruna yaklaşmamakta, taktik düzeyde bir yaklaşım göstermektedir. Ama diğer yandan Kürdistan'da gelişen halk hareketine istahlanmakta, fakat bunun nasıl bir mücadele ile hangi değerler üzerinde ortaya çıktığı

gını görmeden soruna faydacı bir mantıkla yaklaşmaktadırlar. Bu konuda tutarlı bir demokrasinin tavırını bile göstermeden sorunu yadsımak, ya da faydacı yaklaşmak gibi hatalı eğilimler terkedilmeli, Kürdistan'da ortaya çıkan gelişmeler görülmeli, güçlendirilmeli ve tanınmalıdır. Sözle ne söylenirse söylenir, Kürdistan proletaryası, bu kadar zorluklara karşı yürüttüğü devrimci mücadelesiyle yaratmış olduğu partileşmesini mutlaka geliştirecek, Kürdistan halkı ulusal kurtuluş sorununu çözmek için mutlaka ayağa kalkacaktır.

Ortaya çıkan ikinci bir yanlış anlayış da ezilen ulus muhalefatinin reformist, dar milliyetçi bir temelde ele alarak; O'nu devrimci radikal bir biçimde değil, bazı reformlarla çözmeye çalışan ve bu nedenle hareketin, Türkiye devrimci-demokratik hareketinin sağlam bir müttefiki olmasını engelleyerek, küçük-burjuva reformizminin ve hattâ burjuva liberalizminin kuyruğuna takmak istemektedir.

Türkiye Devrimci-Demokratik Hareketi ile Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketinin sağlam, kalıcı bir cephenin gerçekleşmesi önünde engel teşkil eden bu her iki anlayışa karşı mücadele edilmeli, devrimci bir anlayışla sorunlara yaklaşılmalıdır.

PARTİLEŞME, CEPHE ve BİRLİK

Günümüzde eğer güçlü bir anti-faşist devrim mücadelesi geliştirilmek isteniyorsa, Türkiye'de proletaryanın parti birliğinin yaratılmasına gereken önemin gösterilmesi, bu konuda tutarlı, samimi ve sorumlu bir yaklaşım içine girilmesi, teorik, program-sal stratejik ve taktik düzeyde doğru çözümlerin getirilmesi gerektiği ortadadır. Geçmişin en önemli sorunu olduğu gibi günümüzün de en önemli bir sorunudur. Ve bu sorunu asıl saptıran anlayışın parti birliği ile eylem ve cephe birliği arasındaki ilişkileri doğru bir biçimde belirleyemeyen anlayış olduğu açıktır. Bu konuya ilişkin bir yığın sapmanın varolduğu ortadadır.

Birlik ve cephe sorununa daha basından itibaren belli bir teorik anlayışla yaklaşmak, bir program, strateji ve taktik ortaya çıkararak başlayıp geliştirmek gerekmektedir. Günümüzde her türlü birlik, daha başlangıçtan itibaren belli bir perspektife ve taktiğe dayanmak zorundadır. "Program, strateji ve taktiği bir tarafa bırakalım, gelin falan eylemi gerçekleştirmek için eylembirliği yapalım" denilmektedir. Bu kadar sığ ve küçük-burjuva dar kafalı anlayış olamaz.

Eylemde birlik, doğru bir teorik anlayıştan kaynaklanmalı, doğru bir programın gerçekleştirilmesine hizmet etmeli ve bir stratejik, taktik anlayışa dayanmalıdır.

Türkiye'de öylesine ucube anlayışlar ortaya çıkmış ki, güçlü bir parti haline gelmeden ittifak konusunda hiçbir işin yapılamayacağı ya da güçlü bir sınıf hareketi olmadığı ileri sürülerek ittifak ya da cepheleşmeye gidilemeyeceği belirtilmektedir. Bu, proletarya partisinin gelişiminin daha bir gurup aşamasında bile politik ittifakları gerektirdiği biçimindeki leninist anlayışın kavranmadığını gösterir. Doğrudan itibaren ittifaklara yönelmeyen proletarya hareketinin, müttefiklerinden tecrit olduğunu ve ezilebildiğini gösteren sayısız dünya örneği vardır.

Yine sınıf hareketi güçlü olur, ya da emekleme safhasında bulunur; o sınıfın partisi güçlü olur, ya da henüz küçük bir gurup düzeyinde bulunur; bütün bunlar ittifak ve cepheleşmeye kesin olarak engel değildir; tersine zorunlu kılabilir. Çünkü, partinin güçlenmesi, oluşturulan ittifaklar temelinde sınıfsal hareketin ivme kazanmasından ve bu konuda küçük-büyük demeden gerekli adımların atılmasından geçer. Bu adımlar atılmadıkça, ne gelişmiş sınıf hareketinden ve ne de gelişmiş bir partiden bahsedilebilir. Eğer gelişmiş bir sınıf hareketi ya da bir ulusal hareket var ise, zaten mutlaka cephe var demektir. O zaman cephe kurmak isteyenler kendilerini bir kenarda bulacaklardır.

Faşist cuntaya karşı güçlü bir devrim mücadelesi geliştirilmek isteniyorsa Türkiye devrimci-demokratik hareketi ile Kürdistan ulusal kurtuluş hareketinin stratejik düzeyde ittifaklarını kapsayan cephesel birlik zorunludur. FKBC bu ihtiyacın ve anlayışın ürünüdür. Yapılması gereken, atılan bu ilk adımı geliştirilmesi ve güçlendirilmesidir.

Hükümetin resmi politikası

Federal Almanya İçişleri Bakanı Zimmermann Nazi döneminden deneyimli bir politikacı. Nitekim görevine başladığından bu yana yabancılar aleyhine bir dizi önlem almakla meşgul. 11 Şubat 1983 tarihli Die Tageszeitung gazetesinde yayınlanan habere göre: yabancılar yasasında yapılacak değişikliklerle, zaten sınırlı olan hakların tamamen ortadan kaldırılması öngörülmüştür.

İçişleri Bakanlığına bağlı özel bir komisyon tarafından hazırlanarak 27 Ocak'ta tamamlanan raporda yabancılar yasasının değiştirilmesi için getirilen öneriler şöyle:

- Yabancıların ülkeye girişinin zorlaştırılması

- Yabancıların oturma koşullarının ağır şartlara bağlanarak zorlaştırılması

- Yabancıların politik faaliyetlerinin tamamen yasaklanması. Bu uygulamalara ters düşenlerin derhak sınır dışı edilmeleri

Yabancıların Almanya'ya girişlerinin sıkı kontrol altına alınarak kısıtlanması maddesi özellikle Türkiye'den getirilecek olan çocukları hedef alıyor. Rapora göre, izinsiz olarak Almanya'ya getirilen 18 yaşından küçük çocuklar derhal sınır dışı edilecek. Çocukların ana ve babaları çocuklarını geri göndermeye zorlanacaklar. İzinsiz giriş sınırda tespit edilirse çocuklar yarılandaki yetişkinlerle birlikte geri gönderilecekler. Bu maddenin yaş sınırının 16'dan 6'ya indirilmesi halinde uygulanacağı belirtiliyor. Bilindiği gibi CDU ve CSU yaş sınırının 6'ya indirilmesini ısrarla savunuyorlar.

6 Mart genel seçimlerinden 10 gün

- Yabancıların seyahat özgürlükleri kaldırılıyor politik faaliyetleri yasaklanıyor
- Oturma izinleri her an geri alınabilecek
- Çocuklar polis zoruyla sınır dışı edilecek
- Sosyal yardım alanlar sınır dışı edilecek
- Politik sığınma hakkı daha da kısıtlanacak

önce Zimmermann tarafından Federal Meclise sunulacağı belirtilen yasa değişikliği taslağında özellikle sınır dışı önlemleri üzerinde duruluyor. Taslakta sınır dışı etme nedenleri şöyle sıralanıyor:

- 1- Özgürlükçü demokratik düzeni ya da Federal Almanya'nın güvenliğini tehlikeye sokma halinde,
- 2- Yasaklanmış derneklerde çalışma durumunda,
- 3- Toplantı ve gösteri hukukuna aykırı davranma halinde,
- 4- Politik nedenlerle şiddete başvurulması durumlarında.

Ayrıca Bavyera ve Berlin eyaletlerinin istegi üzerine rapora şu öneriler de alındı:

- Federal Almanya'da yaşayan yabancıların ülke içinde dolaşma ve yerleşme haklarının sınırlandırılması
- Politik sığınmacılara verilen yabancı pasaportlarla Almanya'ya serbestçe giriş ve çıkışın yapılmasının yasaklanması

Kasıtlı olarak işlenmiş bir suçtan

dolayı 2 yıldan fazla hapse mahkum olanlarla tecil edilmemiş bir hapis cezasına çarptırılmış olanların derhal sınır dışı edilmeleri

- Sosyal yardım ve işsizlik yardımı alanların durumlarının incelenerek sınır dışı edilmeleri

Savaş esirlerine yapılan uygulamaları anımsatan yasa değişikliği tasarısının daha da sertleştirilmesinden yana olan eyaletlerin başını birlik partilerinin yönetimde bulunduğu Bavyera Berlin ve Baden Württemberg çekiyor. Yine bu eyaletlerce, Federal Hükümete yabancıların oturma izinlerini geri alma ve kısıtlama yetkisinin verilmesi isteniyor.

Die Tageszeitung'da önerinin yasallaşmasının kesin olduğu belirtilerek, önerinin CDU'nun çoğunlukta olduğu Federal Konseyin onayından geçirilerek yasalması ile "Ausländer Stop" insiyatiflerinin Kiel'den Münih'e kadar bayraktarlığını yaptığı ırkçı talepler yerine getirilmiş olacaktır deniyor.

Dikkat oyuna gelmeyelim

Alman hükümetinin işçilerimize yönelttiği yeni bir saldırı örneği daha. Almanca, Türkçe ve Yugoslavca olmak üzere üç dilde hazırlanmış olan "sınır dışı edilme belgesi" Hessen bölgesindeki işyerlerinde dağıtılmaya başlandı. AET üyesi olmayan Türkiye ve Yugoslavya'dan gelen işçilerin sınır dışı edilmesi amacıyla hazırlanan bu belge ile işçiler tuzaga düşürülmek isteniyor. Kendi istekleri ile Almanya'yı terk edeceklerinin yazılı olduğu belgeler imzalanmak üzere işçilere dağıtılmaktadır. Obernburg-Gensdorf gibi işyerlerinde dağıtılan belgelerin Türkçesi şöyle:

Beyanname (Açıklama)

Ben bu açıklamamı hiçbir surette geri almamak kaydı ile (resit olmayan) küçük çocuklarımla birlikte mahiyetim itibarı ile bir daha geri dönmek üzere temelli olarak Batı Berlin dahil Federal Almanya'yı en geç ..... tarihine kadar terk edeceğimi beyan ediyorum. Ben, böylece Yabancılar Kanunun 9. maddesi 1. bent'i ve 3. şikkına göre oturma müsademin sona erdiğini (iptal edildiğini) ve bana yeni oturma müsademi verilmeyeceğini biliyorum.

Yer, tarih

İmza

Bu ve buna benzer belgeleri imzalamamaları için işçilerimizi uyarıyoruz. Yasal bir yanı olmayan bu tür kağıtları kimse imzalamak zorunda değildir. Baskı yapılması durumunda derhal bir avukata başvurulmalıdır.

Erklärung

Ich erkläre hiermit unwiderruflich, daß ich das Gebiet der Bundesrepublik Deutschland einschließlich Westberlin mit meinen minderjährigen Kindern aus einem seiner Natur nach nicht vorübergehenden Grunde bis spätestens..... verlassen werde.

Mir ist bekannt, daß damit meine Aufenthaltserlaubnis gemäß § 9 Abs. 1 Nr. 3 AuslG erlischt und ich eine neue nicht erhalte.

(Ort, Datum)

(Unterschrift)

Beyanname (Açıklama)

Ben bu açıklamamı hiçbir surette geri almamak kaydı ile küçük çocuklarımla birlikte mahiyeti itibarıyla bir daha geri dönmek üzere temelli olarak Batı Berlin dahil Federal Almanya'yı en geç..... tarihine kadar terk edeceğimi beyan ediyorum.

Ben, böylece Yabancılar Kanununun 9. maddesi, 1. bent'i ve 3. şikkına göre oturma müsademin sona erdiğini (iptal edildiğini) ve bana yeni bir oturma müsademi verilmeyeceğini biliyorum.

Yer, Tarih

İmza

Devrimci Sol ve Halk-Der yasaklandı

9 Şubat 1983 günü Federal İçişleri Bakanı Dr.Friedrich Zimmermann'ın emriyle "Devrimci Sol" ve "Halk-Der" olarak bilinen dernekler yasaklandı. Halk-Der'in, öln, Solingen, Hamburg, Nürnberg e Mannheim'daki derneklerine aynı in sabahın erken saatlerinde baskın düzenleyen polis, bu dernekle tasınabilir ve taşınamaz mal varlıklarına el koydu, faaliyetlerini askıya aldı ve kapılarını mühürledi. Federal İçişleri Bakanı Zimmermann'ın, kapatılan derneklerin bulunduğu eyaletlerin İçişleri bakanları ve iç senatörlerinin onaylarıyla diği yasaklama ve kapatma kararıyla ilgili olarak, 9 Şubat günü yayınlanan bakanlık bildirisinde, Halk-Der, "Devrimci Sol'un yan örgütü" olarak nitelendi.

Dernekler yasasının 14.maddesinin ve 3.paragraflarına dayandırılan saklama kararında, "Devrimci Sol yan örgütleri Halk-Der'lerin ceza salarına aykırı davrandıkları" ileri sürülüyor. Kararın gerekçeler bölümünde ise "Devrimci Tavrı" ve "Tür-i Nachrichten" dergilerinden alıntı yapılarak, bir politik sığınmacının zülü dinleme sırasında verdiği ifade buna delil olarak gösteriliyor. Gerekçelerden bir bölümünü ise "Devrimci Sol" adı altında F.Almanya'da yapılan birtakım eylemler oluşturur.

MAN BASINI ELEŞTİRDİ

Alman basınının geniş bir kesimi İçişleri Bakanı Zimmermann'ın yasa lama kararını sert bir dille eleştiriyor. Berlin'de çıkan günlük gazete "Tageszeitung", "bu yasağın bir

başlangıç olduğunu, yasaların Türkiye'de sol örgütlerin en zayıf halkasından başlatıldığını" ve "bu kararın yabancılar karşı planlanan sert önlemlerin bir parçası ve provası olduğunu"na yer verdi.

Yine aynı gazete, "Devrimci Sol" un Almanya'da yasaklandığı gün, Türkiye'deki askeri cuntanın da İstanbul'da 68 Devrimci Sol militanını ele geçirdiğini açıkladığını" işaret ediyor.

TÜRKİYELİ ÖRGÜTLER KARARI PROTESTO ETTİ

Aralarında Devrimci Sol taraftarlarının yanı sıra BIRKOM, ATİF, DİDF ve Kawa'nın da bulunduğu Türkiye'de sol guruplar Halk-Der'in yasaklanmasıyla ilgili olarak ortak bir basın açıklaması yaptılar. "İçişleri Bakanı Zimmermann'ın ötedenberi yabancı-

lar aleyhine verdiği demeçlere" dikkat çekilen açıklamada özetle şöyle denildi: "Federal İçişleri Bakanı'nın yasaklama kararı, anti-demokratik ve gerici bir karardır. Cuntanın istegi doğrultusunda alınmış bu karar, aynı zamanda yabancılar ve özellikle de Türkiyeliler üzerinde gerici uygulamaların açık bir ifadesi ve örneğidir. Almanya'da yaşayan antifaşist güçlere karşı bugünkü Federal Hükümetin geliştirmeyi düşündüğü baskı ve gözdağı politikasının ilk adımı, ilk deneyimi Halk-Der'ler üzerinde yapılmak istenmektedir. Ve bu tutum Halk-Der'lerle sınırlı kalmayarak, önümüzdeki günlerde adım adım en geniş çevreler üzerinde yaygınlaştırılacaktır. (...)

Tüm bu nedenlerden ötürü bizler anti-demokratik olan bu kararı protesto ediyoruz."

Lyon Gestapo şefi Barbie Fransa'ya iade edildi

İkinci Dünya savaşı yıllarında Lyon Gestapo Şefi olan Klaus Barbie Bolivya'da yakalandı. F.Almanya ve Fransa, Bolivya hükümetinden iade isteminde bulundular. Fransa'nın istegi kabul edilerek Barbie Fransa'ya iade edildi.

Barbie, 2. dünya savaşı yıllarında Nazilerle işbirliği yaparak binlerce Fransız direnişçi ve Yahudiyi toplama kamplarına göndermiş, 4500 direnişçi de Lyon'da işkence ile öldürmüştü. Savaş sonrasında ise Klaus Altman sahte ismiyle Güney Amerika'ya kaçmayı başardı. Sağcı hükümetin desteğiyle kısa sürede Bolivya vatandaşlığını elde etti ve burada çeşitli dönemlerde cuntanın danışmanı olarak görev yaptı. Silahlı sağcı örgütlerin yetiştirilmesine yardımcı oldu. 1974'de kimliği ortaya çıktı ve F.Almanya ile Fransa iade isteminde bulundular. Ancak Barbie'nin iyi ilişkiler içinde bulunduğu Bolivya hükümeti bu isteğe uymadı.

Barbie geçtiğimiz Ocak ayı içinde bir çek yolsuzluğu nedeniyle yeniden gözaltına alındı. F.Almanya ve Fransa iade istemlerini yinelediler. Bolivya hükümeti sonunda Fransa'nın istegini

kabul etti. Bu gelişmeler olurken Barbie'nin savaş sonrası kaçışının ve Bolivya vatandaşlığını kazanmasının CIA tarafından düzenlendiği ortaya çıktı.

Barbie şu anda bir zamanlar Gestapo şefliği yaptığı Lyon hapisanesinde tutuklu bulunuyor. halkın linç etmesinden korkulduğu için çok sıkı güvenlik önlemleri alınmış durumda. Aynı nedenle, Fransa'ya getirilişi ve uçağın indiği havaalanı bile gizli tutuldu. Bu arada Lyon havaalanına getirileceğini tahmin eden yüzlerce kişi Barbie'nin Fransa'ya getirildiği gün havaalanında toplandı. Göstericiler arasında silahlı, yaşlı bir kadın yakalandı. Sonradan kadının savaş sırasında Barbie tarafından toplama kampına gönderilmiş olduğu ortaya çıktı.

Barbie Fransa'da giyabında iki kez idama mahkum edilmişti. Ancak yaklaşık iki senedir Fransa'da idam cezası kaldırılmış durumda. Bu yüzden Barbie hakkındaki idam cezasının uygulanması mümkün değil, yeni bir dava açılacak. Barbie'nin aleyhinde şahitlik yapmak için dünyanın her tarafından yüzlerce kişi Lyon'a geldi. Mahkeme delillerin toplanmasından yaklaşık bir yıl sonra başlayacak.

Gelsenkirchen'de Bozkurtlar protesto edildi

Gelsenkirchen-Host'da faaliyet gösteren Türk ocağı tarafından 16 Ocak 1983'de Musa Serdar Çelbi ile dayanışma gecesi düzenlendi. Papa 6. Jean Paul'e yapılan suikastı düzenlemek suçundan dolayı Alman polisi tarafından tutuklanarak Roma polisine teslim edilen Serdar Çelbi halen Avrupa Türk Ocakları Federasyonu Başkanı bulunmaktadır. MHP yanlısı güçlerin örgütlenmesinde aktif olarak çalışan ve bir çok katliama adı karışan azıllı faşist Serdar Çelbi'ye yandaşları sahip çıkıyorlar.

Faşistlerin bu pervasız tavrı Gelsenkirchen'li anti-faşistlerin tepkisi ile karşılaştı. Çelbi ile dayanışma gecesi Türkiyeliler ve Alman ilericileri tarafından protesto edildi. Bu protesto gösterisinden sonra bir araya gelen kişi ve kuruluşlar Türk Ocağı önünde sergi açarak, bildiri dağıtarak geniş çaplı bir teşhir kampanyası başlatma kararı aldılar. Ondört Alman ve Türkiyeliler kuruluşun imza attığı bildiride; Bozkurtların kimler olduğunu anlatılarak, Gelsenkirchen halkı faşizmi ve faşistleri protesto etmeye çağrıldı. Bildiri, iki gün yoğun olarak Türk Ocağı önünde ve tüm şehirde dağıtıldı.

28 Ocak Cuma günü kalabalık bir grup halinde Türk Ocağı önünde toplanan anti-faşistler sloganlar atarak Bozkurtların faaliyetlerinin yasaklanmasını talep ettiler. Bir ara dışarı çıkmak isteyen faşistler, demokratlar tarafından engellendiler. Çevrede oturan Almanlar polisi faşistleri korumakla suçlayarak derneğin kapatılmasını talep eden göstericilere katıldılar. Almanca ve Türkçe yapılan konuşmalardan sonra eylem sona erdirildi.

Türkiye Halklarıyla dayanışma gecesi

Fiyatı (Yabancı düşmanlığı) Folklor, Ozanlar, Film Yer: Schwann str. 5, Düsseldorf Zaman: 26.2.1983 Saat: 16.30'da

Yer: Rattingen Ost. Stadthalle

Zaman: 27.2.83-Saat: 14'de

Berlin parlamentosuna aday gösterilen C. Arın:

Adaylığım seçim hakkını gündeme getiriyor

DEMOKRAT TÜRKİYE: Sembolik seçimin amacı nedir?

- "Alternatif Liste" bir yabancıyı Bonn'daki parlamentoya gönderilmek üzere liste başına koyarak bu ülkede, yaşayan yabancıların politik katılımından tamamen uzak tutulma olayına parmak basmak amacını güttü. Tabii ki bu sembolik bir olay. Yabancıların seçme ve seçilme hakkı olmadığı için böyle bir olayın gerçekleşmesi olanağı yok. Son iki yıldır Almanya'da yaşanan toplumsal kriz nedeniyle yabancılar politikasında da bir dönüm noktası oldu. Bu dönüm noktası da, yabancıların toplumsal krizin sorumlusu olarak gösterilmeye çalışılması ve dolayısıyla toplumsal krizin (buna ben ekonomik kriz demiyorum, çünkü bu kriz ekonominin de ötesine giden bir kriz) gerçek nedenlerini saptırmaya ve gölgelemeye yönelik bir olay. Geleneksel yabancılar politikasının özü: yabancıları sadece iş gücü üreten bir üretim aracı olarak görmek ve işgücüne gereksinme olduğu zamanlarda yabancıları alıp, olmadığı zamanlarda da yurt dışı etmek. Bu politika çerçevesi içinde tüm partiler yabancılar karşı bu sertleşmeyi yoğun bir biçimde sürdürürken AL'nin bütün bunlara karşı cesaretle bir şekilde burda yıllardır yaşayan kişilere eşit haklar sağlanması yönündeki kesin tutumunun politik önemi daha da öne çıkıyor. Bundan dolayı da AL, meclise bir yabancıyı aday göstermek için seçim öncesi dönemini seçti. Ve bu olay Almanya'da geniş bir tartışma açtı. Bizim de amacımız buydu.

DEMOKRAT TÜRKİYE: Önce Yerel Seçim Hakkı, sonra da Genel Seçim Hakkı mı istiyor AL?

- AL'nin bu konudaki somut istemi bu ülkede yaşayan bütün insanların eşit haklara sahip olması. Eşit haklara sahip olmasının bir anlamı da Genel Seçimlere katılması. AL günümüzdeki ortamda bu talebin hemen gerçekleşmeyeceğini bildiği için aşamalı bir gelişme öneriyor. İlk önce Yerel Seçim Hakkı istiyor yabancılar. Eğer bu hak olumlu bir şekilde sonuçlanırsa ondan sonra Genel Seçim Hakkını gündeme getirecek. Aslında 4 yılda bir sandık başına gitmek çok büyük bir başarı gibi de gösterilemez. Fakat bu hak şunları getiriyor. Seçim hakkının yabancılar verilmesi yabancıların politik tercihlerini ortaya koyduklarını kabul etmek anlamına geliyor. Bu da burda yaşayan bu kişilere bir yavaşama, kalma güvencesi veriyor. Bu yön oldukça önemli bence. Olay sadece seçime katılmak değil -tabii o da

BİR TÜRK ALMAN PARLAMENTO SEÇİMLERİNDE ADAY GÖSTERİLDİ

6 Mart seçimleri dolayısıyla Türkiyeliler sorunu tartışılırken, konunun öznesi olan bizler ne yapıyoruz. Bekliyoruz veya Alman devletinin önümüze koyduğu GİTMEK Mİ ZOR - KALMAK Mİ ZOR? türküsünü okuyoruz. Gitmenin ve kalmanın tartışmasını yapıyoruz. Oysa 20-25 yıldan beri yaşamının en verimli dönemini bu ülkeye vermiş insanlar olarak bizlerin tartışacağı konular GİTMEK Mİ-KALMAK Mİ sorusu değil, elde edemediğimiz siyasi ve sosyal haklarımız olmalıydı. KONUT-DİL-EGİTİM ve nihayet SEÇME ve SEÇİLME HAKKI gibi temel haklarımız konusunda yoğun bir çaba göstermeliydik. Alman devletinin önümüze koyduğu çemberi kırmalıydık. Seçme ve seçilme hakkına sahip olsaydık herhalde şimdi Türkiyeliler gitsin tartışmalarında SEYİRCİ rolüne çıkmazdık. Bütün bu gelişmelere rağmen Almanya'da bizleri, Türkiyelileri savunan, zaman zaman yanımızda olan güçlerde vardır. Bizim sorunlarımıza yardımcı olan, bizi politik bir çıkar aracı olarak görmeyen, bizi bir yabancından öte bir insan olarak kabul eden, sevgi duyan, kardeşçe dostça yaklaşan Alternatif ve Yeşil hareket de vardır. Hem de insan sevgisinin hele de yabancı sevgisinin olmadığı, soğuk kalıplar içerisindeki Alman toplumunda "SEVGİ" "ÖNCE İNSAN SONRA EKONOMİ" diyen bir Yeşil ve Alternatif hareket. Berlin'deki bu "PARTİSİZ PARTİ" Alternatif Liste geçtiğimiz ay içinde bir Türk'ü Bonn'daki parlamentoya sembolik olarak aday gösterdi. Böylece burada yaşayan yabancıların seçme ve seçilme hakları konusunda bir kamuoyu yarattı.

Gazetemiz adına Arif ÖZSERİN Cihan ARIN'la bir söyleşi yaptı. Oldukça uzun ve kapsamlı olan bu söyleşinin bir kısmını yayınlıyoruz.

CIHAN ARIN KİMDİR

Alman Parlamento seçimleri için aday gösterilen Cihan Arın iki yıldır "Alternatif Liste" içinde aktif olarak çalışıyor. 34 yaşında. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Mimarlık Bölümü mezunu. İstanbul Teknik Üniversitesi'nde bir süre asistan olarak çalıştı. 1976 yılında Berlin'e geldi. Berlin Teknik Üniversitesi'nde "Yabancıların Yaşama ve Konut Koşulları" konusunda doktora yaptı.

önemli bir olay- onun ötesinde seçme özelliğinin koruyucu gücünden yararlanmak ve yabancılar yasasının zorlayıcı hükümlerini aşmaktır.

DEMOKRAT TÜRKİYE: Seçme ve seçilme hakkına sahip olduğumuz için Türkiyeliler gitsin

mi kalsın mı tartışmasında seyrirci durumunda bırakılıyorduk Belki o zaman bizzat oyunun içinde rol alan bir aktör gibi oyunun içine gireceğiz...

- Hem o, hem de belli vatandaşlık haklarından yararlanmak söz konusu. Yabancılar vatandaş olmadığı için bu ülkede onları atmak, çıkarmak gibi kararları almak çok kolaydır. Fakat seçim hakkı olan bir kişi vatandaşlık haklarından yararlanma yönünde ilk adımını atmıştır. Artık onun basit yönetsel düzeyindeki kararlarla atılması çok kolay değildir.

DEMOKRAT TÜRKİYE: 4,7 milyon yabancı var Almanya'da ve bunların seçme ve seçilme hakları yok. Diğer Avrupa ülkelerinde durum aynı mı?

- Şu anda birçok Avrupa ülkesinde yabancılar seçme ve seçilme hakkı

Arif Özserin Cihan Arın ile yaptığı söyleşi sırasında

tanınmış durumda. Örneğin İsveç'te yabancılar, 1975 yılında alınan bir kararla 1976 seçimlerinden bu yana yerel seçimlere katılıyorlar. Ve İsveç'te yerel seçimlere en yüksek katılma oranı Akdeniz ülkelerinden gelen yabancılar arasında. İsveç hükümeti şu anda yabancılar genel seçim hakkı verilmesinin koşullarını araştırmak üzere parlamentolar bir komisyon kurdu ve incelemelere başladı. Yabancıların 1988 seçimlerine katılması inceleniyor. Bunun dışında Danimarka'yı sayabiliriz. Danimarka'da da yabancılar yerel seçim hakkı tanınmış durumda. Ayrıca Hollanda'nın Rotterdam kentinde 1978 yılından beri yabancılar yerel seçimlere katılıyorlar.

DEMOKRAT TÜRKİYE: 6 Mart seçimlerinde geleneksel partilerin yabancılar konusundaki genel tavırları nelerdir? AL' ve Yeşiller'in somutlaşmış tavırları nelerdir? Ve seçim sonuçlarını nasıl tahmin ediyorsunuz?

- Seçim dönemlerinde yabancılar konusu sevilmeyen konuların başında geliyor. Çünkü yabancıların oy potansiyeli yok. Bundan dolayı da bütün partiler bu konuyu dışlamak eğilimindedir. Bu çerçevede partiler değişik fikirler oluşturmuş durumdadır. Örneğin FDP (Liberaler) bundan önceki seçimlerde seçim programına yabancılar yerel seçim hakkı verilmesini almıştı. Bu seçimlerde FDP örneğin Berlin'de, bir yabancılar parlamentosu kurulması önerisini getirdi. Bu da geri atılmış bir adımdır. SPD (Sosyal Demokratlar) içinde bir kısım, yabancılar yerel seçim hakkı tanınmasını istiyor. Fakat partiye hakim olan çizgi bunun tersi. Onların düşündükleri yabancı temsilcilerinin yerel parlamentolar komisyonlara girmesi yönünde. O da oy hakkıyla değil de sadece danışma hizmeti görmek üzere. CDU (Hristiyan Demokratlar) nun düşündüğü politik katılım ise sadece yabancıların dinlenmesi-duyulması ondan sonra da kararı CDU'nun vermesi. Yani bu partilerin hepsi mevcut parlamentolar sistemin yanında yabancılar özgü ikinci sınıf bir parlamentolar sistem kurmaya yönelik düşünüyorlar. Bu da sadece göstermelik bir olay ve gerçek politikaya hiçbir etkisi olmuyor. Tüm bunlara karşın AL'in (Yeşilleri bu kapsamda almak zor, bu konuda kesinleşmiş somut kararları yok) kesin istemi mevcut parlamentolar sisteminde yabancıların yer alması. AL böyle bir göstermelik "yan sistemler" yaklaşımına karşı çıkıyor. 6 Mart seçimleri Almanya için oldukça önemli seçimler. Benim kanım FDP'nin parlamentoya giremeyeceği yönünde. %3'ü dahi aşacaklarına inanmıyorum. Bu

nun yerine 3. büyük güç olarak Yeşil ve Alternatif grupların parlamentoya gireceği kanısındayım. Ondan sonrasını tahmin etmek çok güç.

DEMOKRAT TÜRKİYE: Yeri gelmişken AL'in bu parlamento seçimlerinde somutlaştırdığı ROTASYON ilkesi var. Bunu açıklayabiliriz mi?

- AL bunu Berlin'de uyguluyor. Yeşillerde bunu uygulama kararı aldılar. Bu kararın özü şu: AL ve Yeşiller mevcut parlamentoları eleştiriyor. Bunların TABAN DEMOKRASİSİ denen bir kavramları var. Bunun anlamı demokrasinin alttan yukarı doğru taşınması. Bu nedenle mümkün olduğu kadar kişinin parlamento deneyi olsun istiyorlar. Zaten orada savunulacak politikayı taban belirlediği için, bu siyaseti parlamentoya kimin aktardığı önemli olmadığı ilkesinden yola çıkıyorlar. Onun için diyorlarki biz efendim 4 yıllık süreyi almıyoruz, bunun yerine 2 yıllık süreyi alıyoruz. Ve bir seçim döneminde en az 2 parlamentolar deneyim kazansın diyoruz. Bunun teknik olarak uygulanması içinde parlamentolar 2 yıl sonra kendiliklerinden geri çekiliyorlar. Onların boşalttığı yerlere ise AL yeni adaylar gösteriyor...

DEMOKRAT TÜRKİYE: AL'i hangi örgütsel güçler oluşturuyor? AL'in örgütlenme yapısı nedir?

- AL'i oluşturan güçlerin analizini yapmak çok kolay değil. Başlangıçta K grubu denilen gruplar (KBW, KPD vs.) AL'in gelişimi sürecinde bu hareketi girdiler. Bunların ortak noktaları Sovyetlerdeki baskı sistemini reddetmeleriydi. Ayrıca batıdaki üretim biçimini de eleştiriyorlardı... AL bir parti değil henüz, bir politik hareket niteliğinde. Bu politik hareketinde temel özelliği mevcut sistemin odak noktalarına parmak basmaları, bunları ödünsüz eleştirmeleri. Örneğin Atom santrali yapıldığı zaman bu işin tüm insanlığı onbinlerce yıl tehdit ettiği gerçeğinin yaygınlaşmasına büyük katkıda bulundular.

Bu hareket böylece bir sürü kesimlerden insanları bir araya getirdi. Dolayısıyla bu K grubu dediğimiz, politik anlamda son derece disiplinli örgütlenmiş grupların çok üzerine çıktı bu hareket. Somut güncel sorunlara parmak basıp, sanayi sisteminin üretim mantığında yatan aksaklıklara parmak basıp geniş bir taban sağladılar. Son zamanlarda Sovyet çizgisindeki SEW partisinden kopup AL'e gelen kesimlerde var. Dolayısıyla AL geniş çapta bir protesto hareketini birleştiren bir kesim. Yani tek yönlü bir kökeni yok. K grupları başlangıçta etken olmalarına karşın şimdi hakim durumda değiller...

HOLLANDA MAHALLİ SEÇİMLERDE YABANCILARA OY KULLANMA HAKKI VERİYOR

Hollanda İçişleri Bakanı J.G.Ritkers yaptığı bir açıklamada, ülkede bulunan yabancıların tamamının mahalli seçimlerde oy kullanacağını açıkladı. Hollanda Millet Meclisinde azınlıklar konusunu görüşülürken söz alan Ritkers "Yabancıların mahalli seçimlerde seçme ve seçilme hakkının verilmesi ile, Hollandalı olsun veya olmasın, ülkemizdeki yabancıların bize itibakı sağlanacak ve yönetimde söz sahibi olacaklardır." dedi.

daha önceleri ancak Hollanda vatandaşlığına geçmiş olanlar oy kullanabilirlerken, uzun çalışmalar sonucunda alınan yeni karardan sonra artık ülkede bulunan tüm azınlıklar mahalli seçimlere katılabilecekler.

Hollanda İçişleri Bakanının bu kararının kabulü ülkede bulunan yabancılar tarafından sevinçle karşılandı.

Regula Schmidt-Bott

Yeşiller seçimlerde yüzde 5 barajını aşacak

ve derneklere devlet bütçesinden yardım yapılması.

5. Yabancı çocukların ayrı sınıflarda okumalarına engel olunması, okullarda yabancıların ana dillerin yabancı dil olarak programa alınması.

6. Ev sorunlarının çözüme bağlanması, bu amaçla yeni sosyal konutlar yapılması ve yabancıların bu konutlara yerleştirilmesi.

7. İlticacıların kamplarda toplanmasının engellenmesi, sosyal yardım yerine iş izni verilerek çalışmalarının sağlanması.

Yeşillerin, 6 Mart seçimlerinde parlamentoya girme şansı nedir? Yüzde 5 barajı aşılabilecek mi?

● Tüm Almanya genelinde yüzde 5 barajını aşabilecek yeşiller için kolay olmayacak, ama yine bu barajın aşılacağı kanısındayım.

Muhafazakar partiler, Yeşilleri sürekli kötüliyorlar. Bonn'da yeşillerin yer almasının Almanya için zararlı olduğunu söylüyorlar.

Sosyal demokratlar ise, "Bizim söylediklerimiz ve yapmak istediklerimiz farklı şeyler değildir" diyerek her yere yeşil mantolar asarak kaybettikleri oyları tekrar toparlamak istiyorlar.

Bizim amacımız ise, muhafazakarlara tekrar iktidar olmalarını engel-

lemek, "Hamburg başarısının" bu seçimlerde de geçerli olacağını sanıyoruz.

Öncelik verdiğimiz konular şunlardır:

- Silahlanmanın önüne geçmek, işsizliğe karşı aktif bir çalışma programı hayata geçirmek.

- Atom enerjisine ve şehirlerin betonlaşmasına engel olmak. Fabrika atıklarının çevreyi kirlenmesini önleyici tedbirler almak ve büyüyen yabancı düşmanlığının önüne geçmek...

● Seçimler yaklaştıkça yabancı işçilerin geri gönderilmeleri doğrultusunda yoğun çalışmalar yapıldığı hükümet tarafından açıklanmıştır. Bu konuda belirli bir tavırınız oldu mu?

● CDU/CSU'nun yabancılar politikasına, biz her zaman karşı çıkıyoruz. SPD ve FDP de bu konuda farklı düşünmüyorlar, yalnız prensip olarak karşı olduklarını, değişik düşüncülerini söylüyorlar.

Sosyal demokrat ve liberallerin iktidarda olduğu dönemde bugün yapılmak istenilen ve uygulanan yabancılar yasası ve prim karşılığı geri gönderme işlemleri gündemdedir. Bizzat onlar bu kararları almıştır.

Bugün CDU/CSU'nun yapmak istediği "yalnızca" bu kararları uygulamaktır.

Hamburg GAL-Fraksiyonu Milletvekili ve yabancılar sorumlusu Regula Schmidt-Bott, muhabirimiz R. Yılmaz'ın sorularını yanıtladı.

○ GAL'in yabancılar politikası nedir, ne yapmak istiyor?

● Bizim bu konuda genel olarak belirlenmiş bir politikamız yok. Kısıtlı olmasına rağmen Hamburg özelinde belirlenmiş olanlar şunlardır:

1. Yabancıların bağımsız olarak sosyal ve politik alanlarda çeşitli çalışmalar yapmalarını ve yürütmelerini

2. Aşırı sağ-faşist örgütlenmelerin kapatılmasını,

3. Yabancıların aleyhine olan maddelerin kaldırılmasını, iş yerlerinde yabancıların Almanlarla eşit haklar sağlanmasını, işçi ailelerine hemen iş izni verilmesini sağlamak.

4. Yabancıların parlamentoya girmesi ve sosyal faaliyet gösteren örgüt

Cephe güçleri düzenledikleri saldırılar sonucunda ülkenin kuzeyindeki 40 kadar köy ve kasabayı ele geçirdiler. Güney de ise bir eyalet merkezini geçici bir süre için işgal edip geri çekildiler. Bu gerillaların

Güney'de giriştiği ilk büyük eylem. Bu gelişmeler üzerine hükümet basına sansür uyguladı ve hükümet bildirilerinden başka savaş haberinin yayınlanmasını yasakladı.

El Salvador'da Gerilla savaşı yeniden hızlandı

El Salvador'da bir yıldır süren durgunluk dönemi sona erdi. Cephe güçlerine (FMLN/FDR) bağlı gerillalar Ocak 83'de büyük çaplı bir saldırı başlattılar. Bu saldırılar sonucu El Salvador'un kuzey bölgesinin büyük bölümü gerillaların eline geçti. Gerillalar bir kaç gün içinde kuzeydeki 40 kadar köy ve kasabayı kontrolleri altına aldılar. Böylece bölgedeki bir eyalet tümüyle gerillaların eline geçti.

Bunun üzerine, Hükümet de Kuzey'e yönelik bir saldırı düzenledi. Bunun için ülkenin diğer yerlerindeki askeri birlikleri kuzeye taşıdı. Bu durumdan yararlanan Cephe Güçleri, bu kez de Güney'de harekete geçtiler ve Usulután eyaletinin başkenti Berlin'i işgal ettiler. Bu, gerillaların Güney'de giriştikleri ilk büyük hareketti.

Bu hareket, El Salvador hava kuvvetlerinin şiddetli bombalamalarına rağmen gerçekleştirildi. Bombalamalar sırasında sivil halktan en az 60 kişi öldü. Şehrin büyük kısmında yangınlar çıktı. Bölgede Hükümet Kuvvetleri'ne bağlı, 4 bin'i gerillalara karşı savaşmak üzere ABD'den getirilen 10 bin asker bulunuyordu. Buna karşılık, gerillaların Venceremos radyosunun açıklamasına göre Berlin'in işgali hareketine 500 gerilla katıldı. Tam bu günlerde El Salvador hükümeti bir bildiri yayınlamak basına sansür koydu. Savaşla ilgili haberleri sadece hükümet bildirileri ile kısıtladı. Gerillalar bir süre sonra kendiliklerinden şehri terkettiler. Gerilla radyosunun yaptığı açıklamada, amaçlarının şehri elde tutmak olmadığı, sadece işgal ederek güç gösterisinde bulunmak olduğu açıklandı.

GERİLLALAR ÜLKENİN HER YERİNDE EYLEME GEÇEBİLECEK DURUMDA

Son iki yılda gerilla savaşı ülkenin her bölümüne sıradı. Gerillalar ülkenin kuzeyinde askerlerin giremediği kurtarılmış bölgelere sahipler. Bu bölgelerde kendi üretim ve eğitim birimleri yer alıyor. Buralarda elbise, çizme ve savaş malzemeleri üretiliyor. Mermi ve tuzak imalathanelerinin yanı sıra silah tamir yerleri de bulunuyor. Yiyecek maddelerinin büyük kısmını da kendileri üretiliyorlar. Özellikle mısır, fasulye ve pirinç ekimi yapılıyor. Ülke içinde bulunan üç radyo istasyonundan bütün ülkeye yayın yapabiliyorlar.

Gerillalar, bu kurtarılmış bölgelerin yanı sıra, bu bölgeyle bağlantılı tüm ülkeye yayılan koridorlara da sahipler. Böylelikle ülkenin her yerinde istedikleri zamanda eyleme geçebiliyorlar. Hareket kabiliyetlerini geliştiren diğer bir etken de halkın giderek büyüyen sempatisi. Gerillalar, geliştirdikleri sabotaj taktikleriyle El Salvador'daki üretimi zaman zaman aksatabiliyorlar. Telefon ve elektrik şebekelerine ve askeri tesislere karşı düzenledikleri sabotajlarla sık sık hayatı

1979 Ekiminde yıllardır süregelen general Romero askeri yönetimine karşı yeni bir askeri darbe düzenlendi. Rejime karşı oluşan halk muhalefeti pasifize etmek amacıyla yönelik olan bu darbe sonucunda El Salvador'da "Reformlar hükümeti" kuruldu. Hristiyan demokratların, sosyal demokratların ve komünistlerin katıldığı bu hükümete sadece bazı gerilla örgütleri karşı çıktı. Halk içinde sosyal reformlar konusunda büyük ümitler doğdu. Ancak bu çok kısa sürdü. İkibüç ayda belli oldu ki bırakın reformları yapmaya, baskıyı kaldırmaya bile imkan yok.

ABD'nin Ekim darbesini desteklemesinin bir takım stratejik nedenleri olduğu ortaya çıktı. Reform sözü vererek halk örgütlerinin yayılıp güçlenmesinin engellenmesinin amaçlandığı herkesce anlaşıyor.

Aralık 1979'da bu asker-sivil karışımı hükümette kriz doğdu. Bütün sivil bakanlar istifa ettiler. Ayrılma nedenlerini de "sağcı askerlerin baskısı yüzünden hareket edemez hale gelmiş olmaları" şeklinde açıkladılar.

Ocak 1980'de askerler ve sağcı hristiyan demokratlardan meydana gelen bir hükümet kuruldu. Böylece dışarıya karşı "demokrasi" havası uyandıran, iç politikada ise oligarşi koruyucusu ve askerlerin her dediğini yapan bir hükümet kurulmuş oldu.

ABD bu hükümete bir plan hazırladı:

- Örgütlü solun temelini kaybetmesine neden olacak -ama bu arada oligarşinin hakimiyetini de tehlikeye atmayacak- reformlar yapmak,
- solun fiziki olarak ortadan kaldırılmasını sağlamak,
- dış politika ve anti-gerilla savaşında uluslararası koordinasyonu oluşturmak.

Bu planı desteklemek için ABD'den dolar yağmaya başladı. Mart 80'deki resmi Amerikan silah yardımı 11,5 milyon doları buldu. Mart ayında yapılan toprak reformu da toprak sahiplerinin durumuna hiçbir değişiklik getirmedigi gibi, aksine halk muhalefeti için sıkıyönetim ilan edildi.

Bundan sonraki iki yıl içinde ülkedeki birleşik sol örgütler genel grev çağrılarını yaptılar, gösteri yürüyüşleri ve basın toplantıları düzenlediler. Bunların hepsi hükümet kuvvetlerince kanlı bir şekilde bastırıldı.

10 Ekim 1980'de ülkedeki yönetim muhalifi güçlerin birliği sağlandı ve FDR ile FMLN birleşerek bugünkü FMLN/FDR kuruldu.

Kasım 1980'de FDR'nin bir basın toplantısı sırasında örgütün ileri gelenleri kaçırılarak öldürüldüler.

Bu olaydan sonra gerillalar silahlı mücadeleyi hızlandırdılar. Ülkenin kuzeyinde gerillaların hakimiyetinde, askerlerin giremediği bölgeler kuruldu. 1982 başında bir duraklama noktasına gelindi. Ekim 1982'de ise gerillalar yeniden büyük saldırılara geçtiler.

felce uğratıyorlar. Son iki yılda 25 önemli köprü havaya uçuruldu, 200'e yakın yüksek gerilim hattı çöktürüldü, 1000 otobüs yakıldı. Bu arada, 500 askeri esir alındı.

Gerillaların, esirler konusunda ilginç bir yaklaşımı var. Esirlere hiç birşey yapmayıp kızıllaştırarak teslim ediyorlar. Bu uygulamaya, askerler üzerinde olumlu etki yapıyor. Serbest bırakılan askerlerin hiç birisine Hükümet gerillalara karşı hareketlerde görev vermiyor. Bu konuda gerilla radyosu sürekli askerlere çağrı yaparak teslim olmaları telkin ediyor. Bu tavrı askerlerle çıkan çatışmalarda askerlerin karşı koymak yerine ya teslim olmalarını ya da geri çekilmelerini sağlıyor. Aynı zamanda gerillalar vanlarında esir taşıyarak hareket kabiliyetlerini azaltmış oluyorlar. Üçüncü olarak da gerillalar asker aileleri arasında prestij kazanıyorlar.

HÜKÜMET İÇİNDE TARTIŞMALAR

Hükümet içinde iki yönlü tartışma var. Tartışmanın bir yönü bugüne kadar uygulanan askeri taktikler. Diğer ise özellikle bu çatışmadan büyük zarar gören orta tabakaların gerillalarla diyalog isteği.

Bugüne kadar Savunma Bakanı Garcia gerillalara karşı büyük saldırılar düzenledi. Büyük askeri birliklerle gerillalara savaş açarak onları yok etmeyi hedefledi. Bu taktik başarıya ulaşamadı. Aksine kitle arasında hoşnutsuzluğun yayılmasına neden oldu. Ülkede bulunan Amerikalı uzmanlar ise bu taktiğin değiştirilmesini ve yerine küçük birliklerle sürekli izleme taktiğinin uygulanmasını öneriyorlar. Böylece gerillaların bir anda toplam imhası yerine öncelikle hareket kabiliyetlerinin yok edileceğini öne sürüyorlar. Bu öneri Hükümet içinde özellikle aşırı sağ kesimde destek buldu.

Bu arada asker sayısı 43 bin'den 60 bin'e çıkartılırken, savunma bütçesi de yüzde 10 arttırıldı.

Diyalog tartışmaları ise ülkede genel kabul görmesine rağmen aşırı sağcılar tarafından reddediliyor. Gerillaların radyosu Ekim 82'de yaptığı bir yayında öngörüsü ve ciddi bir diyaloga hazır olduklarını bildirdi. Buna ilk tepki ülkedeki büyük sermayenin sözcüsünden geldi. Sözcü, gerillalarla görüşme masasına oturmalarının söz konusu olmadığını söyledi. Ardından neofaşist parti ARENA diyaloga karşı olduğunu bildirdi. Bunu aşırı sağcı işverenler sendikasının aynı yöndeki açıklaması izledi.

Cephe örgütleri kimlerden oluşuyor

El Salvador'da mücadeleyi yürüten birlik (FMLN/FDR) iki cephenin birleşmesinden oluşuyor. FMLN devrimci siyasi parti ve örgütlerin cephesi. FDR ise demokratik kitle örgütlerinin birleşmesinden oluşuyor. FDR içinde ayrıca sosyal demokratlar ve hristiyan demokratların sol kanadı da bulunuyor.

FMLN'yi oluşturan örgütler ise şunlar: FPL, ERP, RN (Ulusal direniş örgütü), KP (Komünist partisi) ve PRPC (İşçi partisi). Bunlardan FPL ve ERP cephenin temel örgütleri. Cephe güçlerinin yüzde 90'ını oluşturan FPL ve ERP farklı siyasi görüşler sahip ve partileşme sürecinde olan iki bağımsız devrimci örgüt. İkisi de uzun süreli halk savaşını savunuyorlar. Bunların aynı zamanda FDR içinde de büyük kitle tabanları var.

FMLN/FDR Meksika ve Fransa tarafından El Salvador halkının resmi temsilcisi olarak tanınıyor.

El Salvador'daki küçük işadamları, tüccarlar ve zanaatkarlar ise ülkedeki savaşın politik bir çözüme ulaşmasından yanalar. Hükümet ve ordu içinde de diyalog görüşünü benimseyen kesimler var. Bu durum hükümet içinde ayrılıklara yol açıyor.

ABD'NİN MÜDAHELE ÇABALARI

Şu anda El Salvador'da askeri bir çözüm pek mümkün değil. Hükümet Kuvvetleri'nin gerillaları ortadan kaldırmaya gücü yetmiyor. Böyle bir sonuç ancak ABD'nin doğrudan müdahalesiyle mümkün. Bunun da doğuracağı politik sonuçlardan çekiniyor. Çünkü ABD içinde de müdahaleye, hatta danışman adı altında El Salvador'da asker bulundurulmasına karşı büyük muhalefet var. Geçenlerde bir Amerikalı askerin El Salvador'da ölmesi üzerine Amerika'da büyük gösteriler yapıldı. Amerikalı halkı "ikinci bir Vietnam" istemiyor.

El Salvador'a yapılması önerilen askeri yardımlar Kongre içinde büyük tartışmalara yol açtı. Reagan hükümetinin önerdiği 225 milyon dolarlık askeri ve ekonomik yardım özellikle Demokrat üyelerin tepkisini çekti. Bu tepkiyi azaltmak isteyen Reagan hükümeti sahte raporlarla "El Salvador'da insan hakları konusunda iyiye gidiş olduğunu" ispatlamaya çalışıyor. Oysa El Salvador'a durumu araştırmaya giden bir ABD heyeti raporunda, durumun hiç de böyle olmadığını, tam aksine insan haklarına uygun bir davranışa rastlamadıklarını bildiriyorlar.

El Salvador'daki mücadele 83 yılı içinde daha da kızışacak. Cephe sözcüleri saldırıları her kesimde arttıracıklarını açıkladılar. Öte yandan Hükümet de orduyu güçlendirmeye çalışıyor. Doğrudan ABD müdahalesi olmadığı müddetçe mücadelenin gerillalar lehine gelişeceği söylenebilir, ama kısa süre içinde kesin bir askeri zafer kazanmaları pek söz konusu değil.

Orta Doğu'da yeni denge arayışları

Ortadoğu arapsacı görüntüsünü sürdürüyor. Lübnan'ın işgali sırasında meydana gelen olaylar geçtiğimiz ay içinde İsrail'de tartışma konusu oldu. Bir yandan bu tartışmalar sürerken, öte yandan da Arafat ile İsrail solcuları arasında bir görüşme gerçekleştirildi. Son günlerde İsrail'de kurulan, Filistin kamplarındaki katliamı soruşturmakla görevli komisyonun raporu açıklandı. Raporun sonuçları İsrail'de hükümet içinde karışıklıklara yol açtı.

Bunların yanı sıra İsrail ile Lübnan arasında başlaması gereken görüşmeler, İsrail'in Lübnan'daki askeri varlığı nedeniyle bir türlü başlayamıyor. Bölgede kendi denetiminde bir "barış"ın kurulması çabaları içinde olan ABD, bu nedenle İsrail'e karşı tavrı almaya başladı. ABD, İsrail'i Beyrut'tan ayrılmaya zorluyor.

Bu arada Güney Lübnan'daki esir kamplarında Filistinlilerin ayaklandığı ve ayaklanmanın İsrail askerleri tarafından silah kullanılarak bastırıldığı haberleri bir kısım basında yer aldı.

KOMİSYON RAPORU İSRAİLİ KARİŞTİRDİ

Eylül 82'de Beyrut'taki Filistin kampları Falanjistler tarafından basılarak çok sayıda Filistinli öldürülmüştü. Bölgede denetimi elinde bulunduran İsrail ordusu bu katliama göz yummuş, hatta iddialara göre zaman zaman Falanjistlere yardımcı olmuştu. Olayı incelemek üzere İsrail'de kurulan bir komisyon 8 Şubat'ta raporunu açıkladı. Raporda, Savunma Bakanı Sharon ve Genelkurmay yetkililerinin olayın doğrudan sorumluları oldukları, Begin'in ise olaydan haberi olmasına rağmen vaktinde önlem almadığı nedeniyle sorumlu bulunduğu belirtiliyor.

Raporun açıklanması İsrail'de büyük olaylara yol açtı. Begin, Sharon'la yaptığı bir gece süren görüşmede Sharon'u istifaya ikna etmeye çalıştı. Sharon'un istifa etmeyeceğini açıklaması üzerine yönetim taraftarları ve muhalifleri çeşitli gösteriler yaptılar. Gösterilerde çıkan olaylarda 1 kişi öldü, çok sayıda kişi yaralandı. 10 Şubat'ta toplanan İsrail kabinesi, oybirliğiyle Sharon'un istifasına karar verdi.

İsrail barış hareketi sözcüleri ise bunu yeterli görmüyor, sorumlu görülen herkesin mahkeme önünde hesap vermesi gerektiğini savunuyorlar.

İSRAİL-LÜBNAN GÖRÜŞMELERİ

İsrail-Lübnan arasındaki görüşmeler girişim aşamasından öteye gidemedi. Lübnan, görüşmelerin ilk şartı olarak İsrail askerlerinin bölgeden çekilmesini istiyor. İsrail ise, ancak bazı konularda anlaşmaya varılması üzerine birliklerini Lübnan'dan çekmeye hazır olduğunu söylüyor. İsrail, Lübnan'dan kabul edilmesi çok zor isteklerde bulunuyor. Öte yandan, öldürülen Falanjist liderlerden Beşir Gemayel'in yerine cumhurbaşkanlığına geçen Amir Gemayel'e gerek ülke içindeki müslüman muhalefetten, gerekse Arap ülkelerinden çeşitli baskılar geliyor.

ABD ise hem müttefiki olan Arap ülkelerini kollamak, onların kamuoyu önünde durumlarını kurtarmak, hem de bölgedeki karışıklığın bir an önce kendi denetiminde bir istikrara dönüşmesini sağlamak çabası içinde. Bu nedenle İsrail'in "yaramaz çocuğu" Sharon'a sürekli baskı yapıyor. İsrail'in bir kısmı Lübnan topraklarından çekilmesini istiyor. Reagan'ın son hafta içinde üst üste yaptığı açıklama-

larda sürekli İsrail'i suçlayıcı dil kullanması bu amacı gerçekleştirmeye yönelik.

ARAFAT İSRAİL'DEKİ BARİŞ HAREKETİ SÖZCÜLERİYLE GÖRÜŞTÜ

Ocak ayının 3. haftası içinde Arafat, İsrail'deki sol partilerin birliği olan Schelli liderleriyle bir görüşme yaptı. Özel bir toplantı niteliğinde olan görüşmede "Ortadoğu'da adil ve kalıcı bir barışın sağlanması konusunda beraber çalışma olanakları" üzerinde konuşulduğu bildiriliyor. Görüşme, İsrail Barış Hareketi tarafından, Hareket'in FKÖ'ce tanıdığı şekilde yorumlandı. Arafat'ın İsrail Barış Hareketiyle ortak çalışma yolunda FKÖ liderlerine öneride bulunması bekleniyor. Arafat, Kral Hüseyin'le yaptığı konuşmada da İsrail'le barış görüşmeleri üzerinde durmuştu. Arafat'ın bu tavır FKÖ içinde bazı liderler tarafından tepkiyle karşılandı. İsrail Barış Hareketi sözcüleri de İsrail içinde "düşmanla işbirliği yapmak"la suçlanıyor.

Russel Vakfı Filistin konusunu ele alıyor

Vakıf, işgal altındaki Filistin topraklarında görülen insanlık dışı uygulamaları açık oturumlarla dünya kamuoyuna sergileyecek...

Ünlü düşünür ve yazar Bertrand adına kurulan Russel Vakfı, 1983 baharında Paris'te bir seri açık oturum düzenleyeceğini açıkladı. Vakıf sözcüsü Ken Coates'in yaptığı açıklamaya göre oturumlar, 6 Haziran 1982'den bu yana Lübnan'da ve Haziran 1967'den bu yana da işgal altındaki Filistin topraklarında yaşanan olaylar ele alınacak.

Russel Barış Vakfının son yaptığı açıklamada, Lübnan olayları karşısında duydukları üzüntüyü belirterek, bütün dünyadan gelen istekler üzerine 6 Hazirandan bu yana Lübnan'daki tüm olayların ve 1967'den beri İsrail'in işgali altındaki topraklarda yer alan ve süregelen olayların tam bir tablosunu sergilemenin gittikçe daha acil bir görev haline geldiği ifade edildi.

Vakfın açıklamasında daha sonra şöyle denilmektedir:

"Vakfımız, Vietnam, Latin Amerika, Federal Almanya'da medeni haklar ve Amerikan Kızılorderlerinin durumunu ele alan 'Russel Mahkemeleri'nin hazırlanmasında etkin olmuştur. Vakfımız, konuyu geniş kesimlere ulaştırmak amacıyla ciddi ve metodlu bir biçimde örgütlenilecek yeni açık oturumların hem İsrail içindeki barış yanlısı kuvvetlere yardımcı olabileceğini, hem de işgal altındaki halkın korunmasına katkıda bulunabileceğini düşünmektedir."

Şimdiden bu yolda, gerek ulusal planda gerekse uluslararası planda birçok girişimimiz vardır. Söz konusu olan, sorunları tekrarlamak değildir. Amacımız her türlü verilerden yararlanmak, en güvenilir verileri dünya kamuoyuna en geniş bir biçimde yaymak ve bu yolda Russel Mahkemelerinin prestijinden yararlanmaktır."

Bu açık oturumlarda, uzman örgütlerin vardıkları sonuçların yanı sıra, bu raporların içinde yer almayan İsrail "Barış Cephesi"nden gelen unsurların, gazetecilerin, radyo ve televizyon muhabirlerinin, savaşa örgüt komutanlarının ve askerlerin getirdikleri ciddi kaynaklarda ele alınacaktır."

Bütün belgelerin, tanık ifadelerinin büyük bir titizlikle kontrol edileceğini bildiren Vakıf yöneticileri açıklamalarını şöyle sürdürüyorlar:

"Batı yakasında, Gazza'da ve Golan'da sömürgeleştirilmenin koşulları ve ne ölçüde yaygın olduğu, toprakların ve özellikle su kaynaklarının gaspı, seçkin unsurların tasfiyesi, çalışanların aşırı ölçüde sömürülmesi ve demokratik hakların çiğnenmesinden kurşuna dizilmeye kadar polis ve asker uygulamalarının saptanması ve duyurulması da aynı şekilde söz konusudur."

Bu konuların açığa kavuşturulmasının gerçekleşmesi, bütün bölgeyi ve belki de daha geniş bölgeleri kan ve ateşe boğacak olan bazı planların önlenmesini de sağlayabilir."

Bütün ülkelerde işsizlik sürekli hale geliyor

Çağımızda toplumların en önemli hastalığı işsizlik. Toplumsal yapı ne olursa olsun, bu tehlikeden kendini koruyan ülke yok. Bu yeni gelişme karşısında çalışma yaşamının yeniden düzenlenmesi için yeni yöntemlerin araştırılması zorunlu.

Geri kalmış yoksul ülkelerin iyileşmez hastalıklarından biri işsizliktir. Ancak bu hastalık şimdi geri kalmış ülkelerin sınırlarını aştı; ekonomisi gelişmiş sanayi ülkelerinin de günlük yaşantısına girdi.

İşsizlikle ilgili iç karartıcı haberler her gün birbirini izliyor. Uzun yıllar işsizliğin uğramadığı Federal Almanya'da savaş sonrasının en yüksek işsizlik oranına ulaştı. Dünyada işsizlerin yeni iş alanları bulmak için bir ülkeden ötekisine göç etmesi olanağı da böylece kalkmış oldu. Artık hiçbir ülkenin işsizlik konusunda durumu bir başkasından daha iyi değil.

Federal Almanya'da işsizliğin şimdiki düzeye gelmesi bazı kimseler için sürpriz değildi. Nürnberg'de bulunan Federal Çalışma Dairesine bağlı Alman Ekonomi Enstitüsünün 1977 yılında yaptığı "2000 yılına kadar nüfus ve iş piyasası" başlıklı çalışmada, bu ayın başlarında ilan edilen işsiz sayısı, şaşılacak bir tamlıkla önceden aynen hesaplanmıştı. Ama bu işten sorumlu olması gereken kişiler, politikacılar, sendikacılar ve işverenler, her ülkede olduğu gibi burada da uyarıyı ciddiye almadı ve öteden beri bildiklerini yapmayı sürdürdüler. İşsizlerin sayısı arttıkça, durumun tehlikeli olduğunu söylemekten başka bir şey yapamadı. Tıpkı geçenlerde, artan işsiz sayısı karşısında, "Almanya'da işsiz sayısının bu ölçüye gelmesi, 1933 yılında faşizmin iktidara gelmesini hazırlayan nedenler arasındadır" diyen DGB Berlin temsilcisinin yaptığı gibi.

İşsizliğe karşı alınması gereken ve savsaklanan bazı önlemler de ortaya atılmıştır. Örneğin işçi ve işveren temsilcilerinin, gelir dağılımının yeni biçimlerini tartışmaları gerekiyordu. Servet birikimi konusunda bugüne

kadar Federal Almanya'da uygulanan yollar, IG Metall Başkanı Loderer'in deyişiyle "bir göz boyacılığından" başka bir şey değildi. Çalışma sürelerinin yeniden düzenlenmesi başka bir önlem olabilirdi. Bu konuda ise işverenler, yeni çözümler bulmaya yanaşmayan katı tutumlarını bir türlü bırakmadılar. Yasa yapıcılar da hareketsizliklerini bir türlü bırakmadılar. Şimdiki hesaplara göre, altmış yıl larda görülen fazla doğumların sonucu olarak 1990 yılına kadar işsiz sayısına yarım milyon daha eklenecek. Ayrıca, yabancı işçilerin burada doğup büyümüş çocuklarının çalışma yaşamına girmesiyle bu sayı bir milyona çıkacak. Bu durumda, yeni olumsuz etkenler eklenmesi bile, işsiz sayısının üç milyondan aşağı olması bekleniyor.

İşsizliğin nedenleri kuşkusuz çok değişik. Bunlar, ülkelerin ekonomik ve toplumsal yapılarına göre de değişik nitelikler taşıyor. Ancak bu nedenlerin kaldırılması olanaksız olduğu gibi, bazı nedenler ortadan kaldırılabilir işsizliğin iyileştirilmesi bu yoldan olanaksız görünmüyor.

Çünkü hastalık süreklilik kazanmış durumdadır. Sanayi ülkelerinin tümünde uzun süre dayanılması olanaksız oranda işsizlik vardır. Ekonomilerin yapısının bu yükü ne kadar süre taşıyacağı bilinmez.

Öte yandan geri kalmış ülkelerde durum daha da kötümserlik vericidir. İşsizlerin sayısı durmadan artmakta, buna paralel olarak geniş yığınların yaşama koşulları gittikçe daha çekilmez hale gelmektedir. Bu yüzden ülkelerin yönetilmesi de güçleştiği için, toplumları ancak demokratik olmayan baskı yöntemleri ile bulunduğu durumda tutma olanağı var. Sonuç olarak, askersel dikta rejimleri ile yönetilen ülkelerin sayısı çoğalıyor.

İşsizlik, ekonomik durumun bozulması, ekonomik güçlerin çözümlenememesi anlamına geldiği için, demokrasi yolunda gelişmelerin beklenmesi umudu kalmıyor. Sorunlara akılcı yollardan çözüm bulunmayınca, baskı yoluna gitme sonucu doğuyor. Böylece, ekonomik sorunlar, toplumsal çıkmazlara götürüyor. Geri kalmış ülkelerin içine düştüğü bugünkü çıkmaz budur.

Hastalığa çare bulunması için bilim

adamlarının yeni ekonomik ve toplumsal teoriler geliştirmesi zorunluğu doğuyor. Ancak bu teorilerin ışığı altında toplumsal yaşamın yeni yolları, çalışma yaşamının yeniden düzenlenmesi olanağı var. Yoksa, şimdi olduğu gibi, birtakım uyarılarda bulunmak, birtakım önlemlerin alınmadığından yakınmak yeterli değil. Şimdiye kadar geliştirilmiş bilimsel çözümler de yeterli değil. Eldeki bilimsel çözümler, toplumların geçmiştiki yaşamlarında elde edilmiş deneyimler sonucu geliştirilmiş. Oysa insanlık, son yarım yüzyıl içinde büyük değişimler göstererek çok başka biçimler almıştır. Bu başka biçimler için yeni yolların bulunması zorunlu. Ancak insanoğlu yaşamak zorunda olduğu için elbette bu yolları da bulacak. Belki yeni çözümler bulununcaya kadar birçok sıkıntılar çekilmiş olacak.

Bugüne kadar varılan kanıların tersine, bildiğimiz tipteki sosyalist sistem içinde de işsizlik tehlikesi kaldırılmış değildir. Bugün sosyalist ülkelerin hepsinde, Sovyetler Birliği dışta bırakılırsa, işsizliğin bulunmadığı ya da bulaşmadığı alanlar kalmamıştır. Sovyetler Birliği ise, çok geniş topraklar üzerinde az sayıda insanın yaşamakta olmasına, ayrıca ekonomide rasyonel yöntemlerin uygulanmamasına, başka bir deyişle, bir işi birkaç kişinin yapmasına, işsizlik hastalığına uğramamış olmasını borçludur. Bu konuda kapitalist ülkelerle sosyalist ülkeler arasında, ikincilerin zararına işleyen bir ayrım vardır. Sosyalist ülkelerde rejimler taze olduğu için, ekonomik buhranlara karşı daha duyarlı ve daha zayıftır. Bu yüzden ekonomik sıkıntılar karşı rejimlerde hemen salımlar kaldırılmaktadır. Polonya bunun en çarpıcı örneğidir.

Nüfusun en çok olduğu ve en hızlı arttığı ülkelerde işsizlik tehlikesi de aynı oranda büyük oluyor. Çin Halk Cumhuriyeti buna bir örnek. Dikkati çeken bir nokta, yeni yöntemler bularak işsizliği ve ekonomik güçleri gidermede de Çin'in ilk ülke olması. Ekonomik kalkınmanın gerçekleşmesi ve işsizliğin giderilmesi amacıyla Çin'de bir ailenin birden fazla çocuk edinmesi yasaklanmış bulunuyor. Özellikle yeni evlenen çiftlerin ikinci bir çocuk yapması halinde, daha çok vergi ödemesi, daha az ücret alması gibi önlemler,

ler, kısa zamanda etkisini gösteriyor. Bunun sonucu olarak Çin'de artık değilse karnı doymayan insan kalmamıştır. Ayrıca, yaşama düzeyinde göle görünür bir yükselme sağlanmıştır.

Az gelişmiş ülkelerin ekonomik çabalarını boşa gösteren başlıca engel, nüfus artışıdır. Üstünde yaşadığımız dünyanın besleyebileceği insan sayısının elbette bir sınırı vardır. İnsanların alabildiğine üretmesinin doğuracağı tehlikeler, bu konuda geçmişte kabul edilmiş ilkelerle bağdaşmamaktadır. Bu yüzden olacak ki, vaktiyle göçmen kabul eden bazı ülkeler artık bu uygulamayı tamamen durdurmuştur. Yakın bir süre öncesine kadar görülen, dış ülkelere işçi getirme uygulaması, artık bir daha aklı bile getirilmeyecek bir yanlış örnektir. Federal Almanya'nın bu yolu seçmekle büyük bir yanlışlığa düştüğü şimdi anlaşılmıştır. Gerçi yabancı işçiler yüzünden ekonomi çok büyük bir hızla, kısa zamanda gelişmiştir ama, şimdi bunun karşılığında ödenecek bedel, sağlanmış olan kazançların kat kat üstündedir.

Bu yeni bir düşünüş biçimidir. Zorunluklar ve sorunlar insanların daha birçok alanlarda başka türlü düşünmeye götürmektedir. Eski düşüncelerde direnmek ancak zarar getirebilir. Türkiye böyle bir tutumla, nüfus artışını sınırlamadığı için ekonomik alanda uğradığı sıkıntılar uzun zaman çekmiş, ancak iş isten gectikten sonra, geçenlerde, nüfus artışı önleyecek önlemlerden birini almış ve gebeliğe yarıda kesmeye izin veren bir yasayı uygulamaya koymuştur. Gerçekten sorunun büyüklüğü karşısında bu kadarı da yetersizdir. Öte yandan işsiz sayısının dört milyonu bulduğu, artık resmi demecilerde bile kabul edilmektedir. Ama gerçek sayının resmi demecilerde olduğundan çok daha yüksek bulunacağı gerçeği, doğruyu söylemekten her zaman kaçınanlar karşısında kolayca kabul edilebilir.

İşsizlik denilen hastalığın toplumlara daha büyük zararlar vermesini önleyecek önlemlerin tartışılması çalışanların ve özellikle de çalışanların temsil eden sendikaların birinci görevidir. Ama bilinen yolların dışına taşmak gerekir. Federal Almanya'da olduğu gibi, işverenlerin yatırım yapmasını dilemekle yetinmek yeterli değildir. İşveren yatırım yapsa da üretim de olsa, bu üretimi yapan insanlar işsizlikten kurtulsa diyelim; ama üretilen ürünü satın alabilecek yığınlar olmadıktan sonra yapılmış yatırımlar da çare olmuyor. Çıkmanın can alıcı noktası buradadır. (A.G.)

Neden görmek istemiyorlar

I. FIRAT

Şimdiye dek Türkiye'de olsun, yurtdışında olsun, izleyebildiğim tüm önemli yazılarda o'nun iyi bir sanatçı olduğu, devrimci sanatçı olduğu ve sanatı devrimin emrine verdiği yazıla durdu... 'UMUT' filminden başlayıp, mahkemelerdeki savunmalarıyla devam edin, ve YOL filmiyle bitirin... O'nun hakkında yazılan önemli yazıları. Hep sanatçı olarak değerlendirdiler. Kimden bahsettiğimi sanırım ki anladınız. YILMAZ GÜNEY'den...

O'nu yazarlarımız ve devrimci gazetelerimiz hep böyle değerlendirdiler. Halende böyle davranmaktadırlar... Örneğin, mevcut Türk aydınlarından

daha farklı bir konumu olan, halkın ihanet etmeyen gerçek bir aydınımız, D. AKÇAM, Devrimci sanatçı kimdir sorusunu cevaplandırdıktan ve bu cevabı dinleyici yada okuyucuya iyice özümlettikten, bunlar arasından, N. Hikmet, E. Gökçe ve S. Ali'yi örnek gösterdikten sonra, Y. Güney hakkında şöyle bir değerlendirme yapmaktadır:

"Yol" filminin ustası Y. Güney de öteki sanatçılar gibi hapishane tezgahlarından geçti. Politik nedenlerle hakkında açılan davalardan toplam 100 yıla yakın ceza istenmektedir. Bu cezaların 22,5 yılı kesinleşmiştir. Var-sın onlar ceza versinler, dünya halkları

ödül veriyorlar. Sanatçılar tüm insanlığın ortak değerleri değildirmir zaten? Tüm kötüler, kötülükler, zalimler, zorbalar yok olur gider, tez unutulurlar. Ama gerçek sanatçılar ölmez. Onlar her daim yaşarlar yapıtlarında, kitlelerin beyininde, yüreğinde... Bin selam bu yiğitlere..."

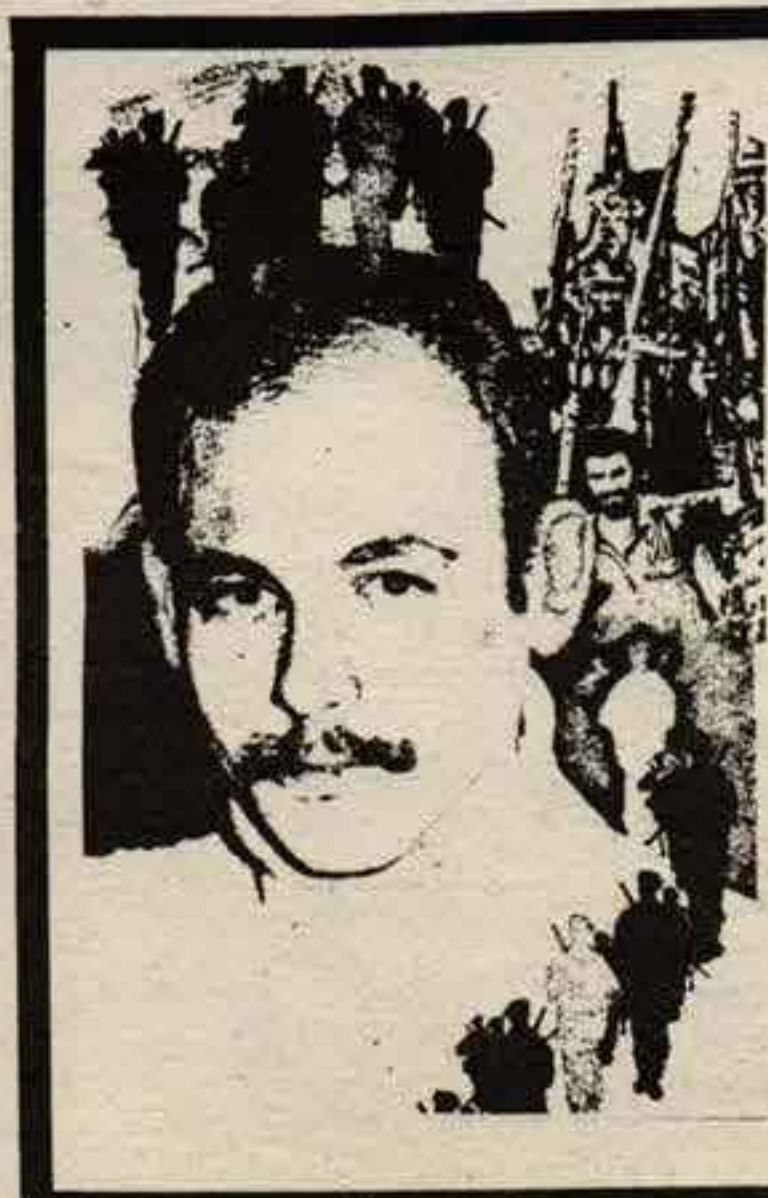
Yine Demokrat Türkiye'nin 12. sayısında Kamil TAYLAN şöyle yazıyor: "Sanatını 'Devrimci mücadelenin bir parçası' olarak sürdüren Yılmaz Güney'in 'DUVAR'ını bir an önce görebilmenin özlemi daha da büyüdü beninde."

Aynı sayfa da Sema Poyraz, sinemada yanındaki 'oğlanları' susturduktan, kız arkadaşını 'ağlattıktan' ve kendi gözyaşlarını da sessizce yanaklarından indirdikten sonra şöyle devam ediyor:

"Yılmaz Güney'in sanat yaşamında (Umut filminin yanı sıra) verdiği en güzel ürünü YOL. Hele filmi hangi zor koşullarda çekildiğini düşünmek olursak bu değerli ve yetenekli sinema sanatçımıza olan sevgi ve saygımız daha da artıyor. Yeni çalışmalarını büyük bir heyecanla bekliyoruz."

Diğer devrimci grupların gazeteleri de aynı anlayışla yaklaşmaktalar...

Evet!.. Gerçekten de onun politikacı yanı oldukça açık görüldüğü halde, neden es geçilmektedir, bir türlü anlamak mümkün değildir. Oysa Y. Güney'in asil ve olumlu yanı, sanatçı yanıyla birlikte bir politik adam oluşudur. İşte görülmeyen ya da görülmek istenmeyen şey budur. Hatta Türkiye'de az rastlayabileceğimiz Marksist aydınlardan bir tanesidir. Yalnızca

ULAŞ BARDAKÇI (1949...)

Yiğit toprağa düşende
Bir kızıl gül olur
Yürek bilenir, yürek bilenir
Mermi namluda kor
Solukların rüzgar, solukların
Biten taze canda
Kokusu gelir gülümün çağırır...
Yürü yoldaş
Dağlara gidelim...

Duisburg Devrimci İşçi taraftarları

Marksist aydın olmakla yetinmeyip, militan bir çalışma yürüten tek aydındır... İşte görülmeyen budur...

Yılmaz Güney bir marksist-leninist politikacıdır. Ve ama aynı zamanda da sanatı Marksist açıdan yorumlayan ve uygulayan insandır. Yani sanatçı olmadan önce politikacıdır. O, bu özelliğini sanata da yansıtmaktadır.

Görülebildiği kadıyla, bu gün sanattan ziyade, var gücüyle Kürdistan-Türkiye halkının kurtuluşu için kendini adanmış görünmektedir.

Eğer sanat üzerine özel bir söyleyişi olmamışsa, onun yazılarında sadece politikayı buluruz.

Hele onu N. Hikmet, E. Gökçe ve S. Ali gibi devrimci sanatçılarla karıştırmamak lazımdır. Onlar gerçekten sanatçıydılar ve sadece o yolla halklara hizmet etmeyi seçmişler. Oysa Yılmaz Güney, sanatının üstünde, MILİTAN POLİTİKACI'lığa soyunmuştur. Biz bunu görmek zorundayız... Örneğin, 31 Aralık 1982 tarihli ylbışa bildiriminde açık ve direk olarak karşıdevrimciler, devrimci çalışmayı yoldan sapırmak isteyenlere, var gücüyle bağırırmaktadır ve bildirimin hemen başında şöyle yazmaktadır:

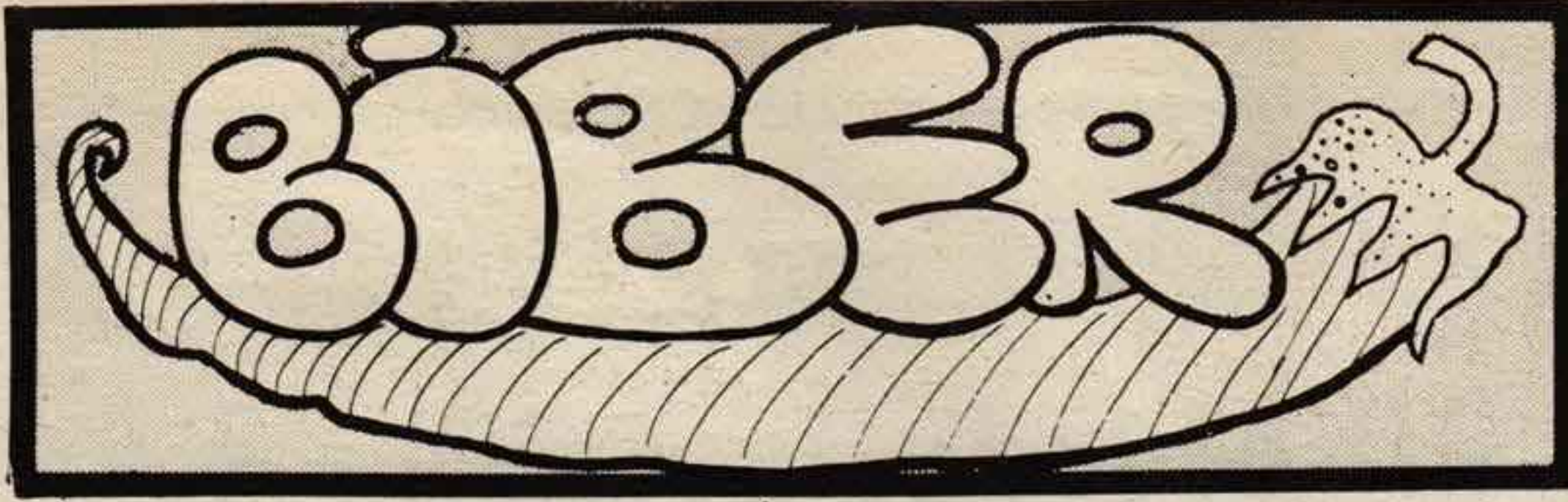
"...çünkü kendimi, tarihe ve halkıma karşı sorumlu sayıyorum."

Bu dil sade bir sanatçının, dili değildir. Y. Güney'in düşüncesi ne olursa olsun, yanlış olsun, doğru olsun ama bu gerçeği görelim ve kabul edelim...

Şimdiye kadar onun, militan-politikacı yanı, sanatçı yanında bilinçli veya bilinçsizce boğdurulmak istendi. Halen de bunda ısrar edilmektedir. Her şeyi rağmen, görülen o ki, kendini pek boğduracağı benzemiyor...

Sonuç olarak ben, bu arkadaşın sadece yeni sanat olayları beklemiyorum. Başka şeyler, başka şeyler bekliyorum...

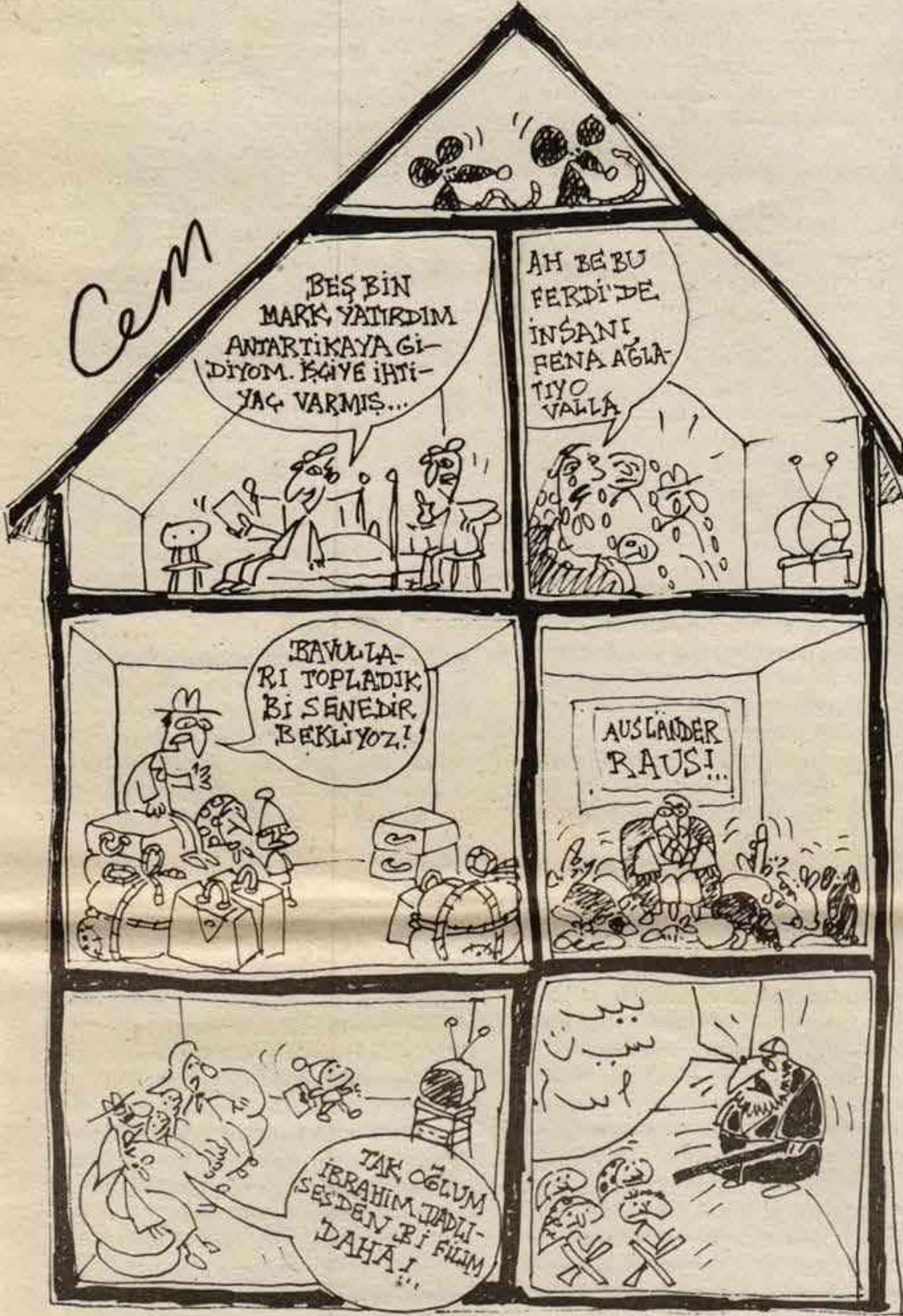

GİBER

acı söyler
ama
doğru söyler

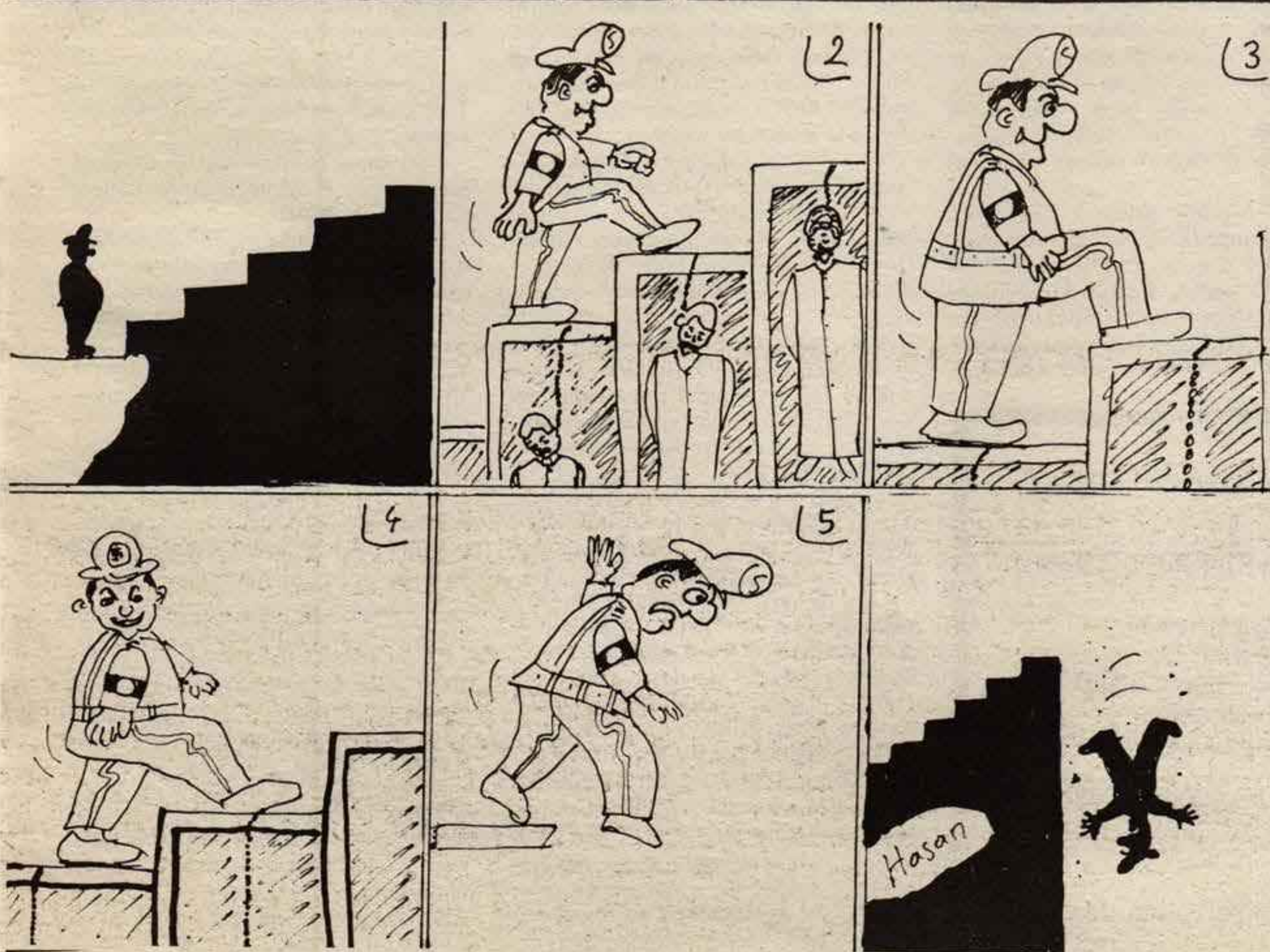
"BİBER"İN KREUZBERG RÖPORTAJI

"KENAN EVREN ALMANYA'YA GELİYOR"

BİR HALK DÜŞMANININ SONU

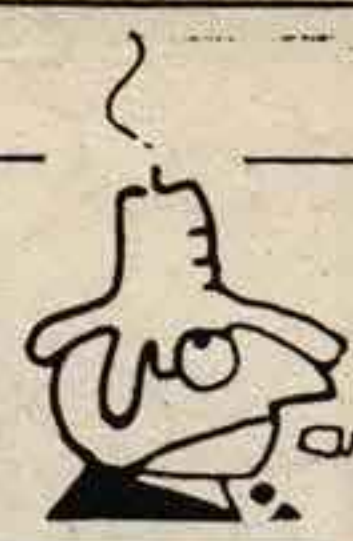
SENDİKA MI P..MENDİKA MI?

YALANCININ MUMU

Antenler yalan söylüyorsa
Yalan söylüyorsa rotatifler
Olsa olsa yatsıya kadar söyler.

BOYALI BASINA TEŞEKKÜRLERİMİZLE!..

Yalancının Mumu sayfasını hazırlamakla görevli ekibimiz, bu ay ne yapacağını şaşırdı.. Gerçi boyalı basınının bitmez-tükenmez malzemesi olan şöven böbürlenmeler eksik değildi, -(Fasiğin gözdesi Türk erkekleri gibisinden) - Yunanistan'a saldırı gene vardı, (Nato komutanı'nın Papandreu'ye tokadı filan diye) düşünce düşmanlığı gene sayfalara dolup taşıyordu. Ama arkadaşlarımızı şaşırtan, başka haberlerin de aynı sayfalarda yer alışıydı!... Sayfamıza bir göz atınca siz de hak vereceksiniz sanırım.. İşte bu yüzden şaşırdık ve uzun süre aramızda tartıştık.. Sonunda karar verdik: "Yigidi öldür, ama hakkını yeme" sözüne uyarak bambaşka bir sayfa hazırladık bu ay!.. Sayın ve de sevgili renkli basınımdan, önce özür diliyoruz: sayfanın başlığında Yalancı demiş olduğumuzdan; sonra da teşekkür ediyoruz, arada bir de olsa doğruları yazdıkları için!.. Şimdi hep beraber buyuralım ceneze namazına:

Cankurtaran yok mu!.. CIA'ya da komünistler sızmış!..

Tövbe estağfurullah, tövbe tövbe!.. Yahu bunlar ne biçim haber böyle:

- İtalya yetkililer, M. Ali Ağca'dan Papa'yı vurmasını isteyen Serdar Çelebi olduğunu söylemişler.. Hani şu "İftira"ya uğrayan Türk Federasyon başkanı tosuncuk.. Hani canım yavrucağız: "Benim bu işle hiç bir ilgim yok, Ağca'yı tanımam bile.. Bunların hepsi iftiradır, Türk Federasyonu çamurlamak isteyen solcuların oyunudur" dediğinde inanmadıydık da "Bulgarlar yakalanıp herşeyi Moskova'nın tezgahladığı açıklanınca yüreğimize su serpiydi.. Şimdi bu İtalyan güvenlik yetkilileri de ne halt ediyorlar böyle?..

Ağca'dan, Papa'yı vurmasını isteyen Musa Serdar Çelebi

● Güvenlik kaynakları, yalancının sözlerine inanmadılar

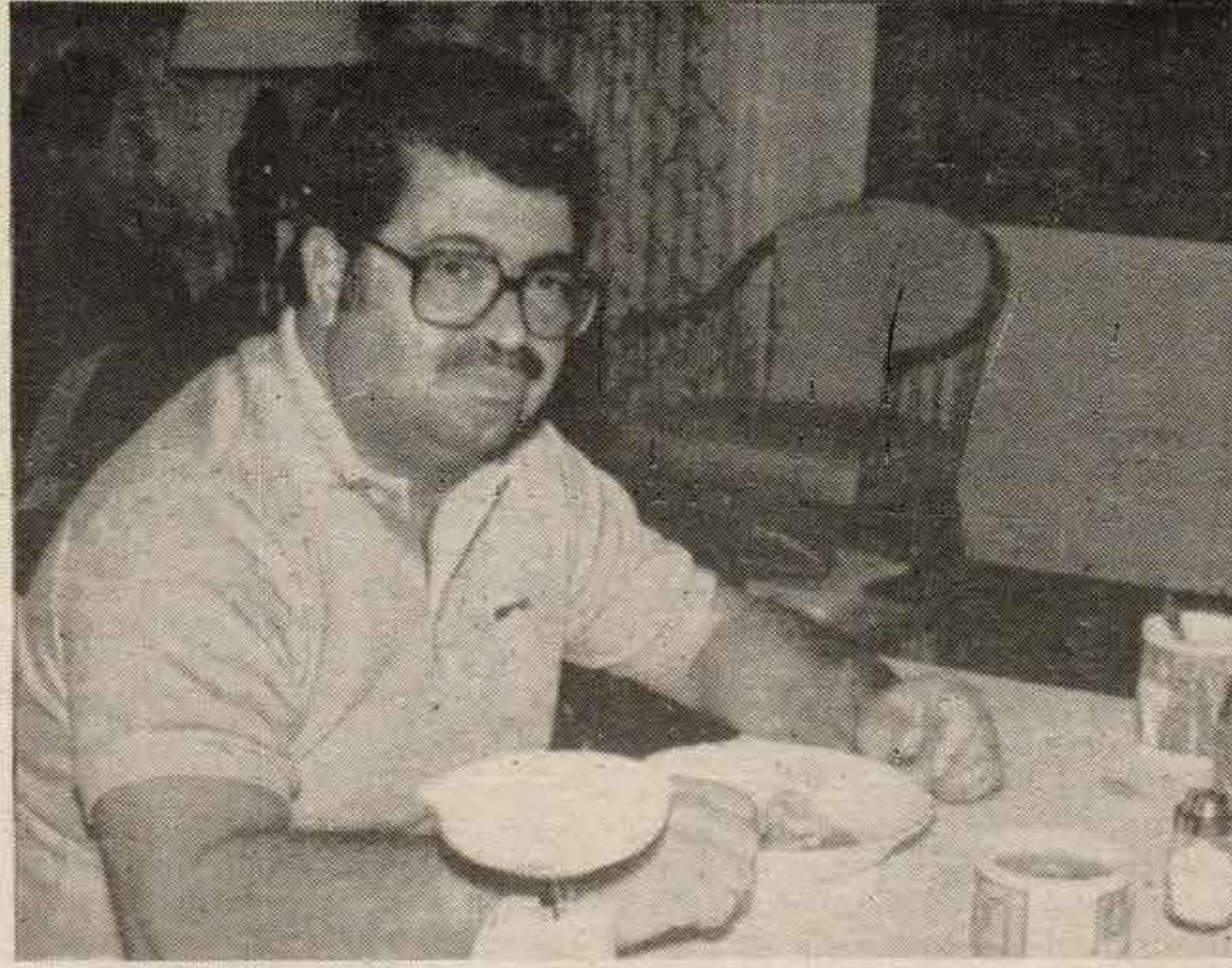
A-aaaa!.. Şimdi yüreğime inecek.. Şu habere bakın:

- CIA kaynakları, Bulgarların Papa suikatına katılmadığını öne sürdü!.. Vallahi çıldırmış bunlar.. Yahu, milletlerarası terörün arkasında Moskova olduğunu hem Reagen hem Haig açıkça söylemedi miydi?.. Papa suikastından 1,5 ay sonra Kissinger'le CIA elele çalışmamışlar mıydı bu komünist Parmağı'nı ortaya çıkarmak için?.. Readers Digest adlı Amerikan dergisinde Bulgaristan'ı suçlayan yazıları yazan Clara Sterling, CIA'nın yakın dostu değil miydi?

CIA kaynakları, Bulgar'ların Papa suikatına katılmadığını öne sürdü

Gene CIA'nın yakını olarak bilinen Mervin Kalp'in İngiliz televizyonunda yayınlanan filminde ortaya atılmamış mıydı Bulgar parmağı?.. Bütün bunlar olup bittikten sonra M.Ali Ağca savcıcı çağırıp yeni açıklamalarda bulunmamış mıydı?.. Ortalığın karıştığı günlerde, başta gazeteciler olmak üzere çok kişi şaşır kalmadı mıydı; "Yahu bu nasıl iştir, Ağca ile ilgili yeni haberleri almak için kalkıp Roma'ya geldik Ağca burada, haberi önce Ankara'dan geliyor!.." demedi miydi?.. Velhasıl-ı kelam, "Bu iş CIA'nın emin ellerinde" diyerek huzur içinde uykumuzu uyuyabiliyorduk düne kadar.. Şimdi bu açıklama da neyin nesini?.. Besbelli bu komünistler CIA'ya da sızmışlar canım.. Asıl niyetleri de Ağca, Papa, Bulgarlar filan değil bana kahrısa.. Onların asıl niyeti son Türk devletini içten yıkmak.. Bu amaçla daaa. sayın devlet başkannız Evren'in pek güzel açıkladıkları gibi, yurdumuzun en sevilen, en gözde insanlarına kara çalmak, onları gözden düşürmek istiyorlar.. Mahsus bu haberleri yaydılar ki, Rauf Taner gibi, Altan Delorman gibi, Kabakçı gibi, Tahsin Öztin gibi Türkiye'mizin mutena kalemlşörleri hemen döşensinler köşelerinde: "Gördünüz müüü, Ağca'nın patronu MHP değilmiş Moskova'yı.. İşte apaçık ispatlandı" diye yazsınlar.. Sonra CIA bu işi resmen yalanlayınca da rezil olsunlar, gözden düşsünler!.. Ah sizi komünistler sizii!.. Ne de şeytanca planlar kuruyorlar, görüyor musunuz?..

İyi ama.. Sahi yahu, peki Ağca'nın arkasında kim var?.. Bu suikasti kim düzenletti, niye?.. Ağca ve Çelebi hangi örgütün adamları?.. Öff, kafam karıştı.. İyisi mi şu fotoromani okuyup biraz dinleneyim!....

Bizlere hep ne derdi? "Lütfen kemerlerinizi biraz daha sıkın, yakında düzlüğe çıkacağız." Bizler kemerleri sıkarken o devamlı kilo aldı, 93 kilodan 112 kiloya çıktı ve bir gün geldi, sıkmak gereğini duymadığı kemeri dayanamadı, ortasından kopuverdi..

Sayın Özal, millete "Kemerlerinizi sıkın" dedikten sonra, kalkmış uçağa atlayıp Amerika'ya gitmiş. Dünyaca ünlü Teksas Tıp Merkezinin bulunduğu Houston kentine yerleşmiş ve doktorların denetiminde zayıflamaya başlayarak 1,5 ayda 92,5 kiloya inmiş. (Kaç para tutacak hastane faturası acaba? diye düşündük bunlar okurken.)

Evet beyler, evet!.. Yepyeni bir Özal geliyor. Yüzünde "Özal imajı" bozulmamış, tığ gibi olmuş, akümülatörü Amerika'da dolmuş, politikaya soyunmuş, muhalefetin önemini tanımayan, küçük partilerin ülkede istikrarsızlığa neden olduğunu, "Devletin partisi olmaz, milletin partisi olur" görüşünü savunan bir Turgut Özal geliyor, savulun!..

Üç yılın öyküsü...

24 Ocak 1983 tarihli gazetelerde, geçen üç yılın özeti de var.. 24 Ocak politikası ne getirdi, ne götürdü?... Ekonomik yazıları izlemek zordur, sıkıcıdır kabul!.. İşin içine bir sürü sayı girer, adamın kafasını karma karışık eder, o da kabul. Ama ne olup bittiğini anlamak için bu bilme-celeri çözmekten başka çare de yok!.. Nereden gelip nereye gittiğimizin sırrı, bu sayıların altında yatıyor çünkü.. Haydi gelin, birkaç basit çizelgeye göz atalım.. Biz bu sayıları tartışacak değiliz, Ekonomi uzmanı değiliz çünkü. Ama sayıların düşündürdüğünü ekleyeceğiz yanlarına.. Sizinle birlikte, yüksek sesle düşüneceğiz.

İhracat arttı mı?

Hmm!... İhracat iki misli artmış.. Bu çok güzel.. Nasılsağlanmış?.. Önce Türk Lirasının değeri düşürülmüş.. Öyle olunca mallarımız yabancılara ucuz gelmiş, biraz da biz yüklenmişiz, ihracatımız böyle artmış işte.. Allah ihracatçıları başımızdan eksik etmesin.. Kazançlarında gözümüz yok ama durun bakalım!.. 24 Ocak 20 lira civarındaki DM şimdi 80 liraya vuruyor. Yani paramız 4 kat değer kaybetmiş, yani Türkiye'de çalışan insanın alın teri, sadece Türkiye'de değil, dışarı karşı da ucuzlanmış demektir bu.. Biz "Fiyatını biraz düşürelim de sürümünden kazanalım" demişiz. Sürüm olmuş olmasına ama kim kazanmış bu sürümden?.. Çalışıp o malı üreten mi?.. Artan hayat pahalılığı belli, ücretlerin durumu belli.. Demek çalışanlar "Kemerı sıkmış" sadece.. Olsun, feda olsun vatana millete.. Hiç değilse iş yerleri artmıştır, yeni ekmek kapıları açılmıştır, değil mi?..

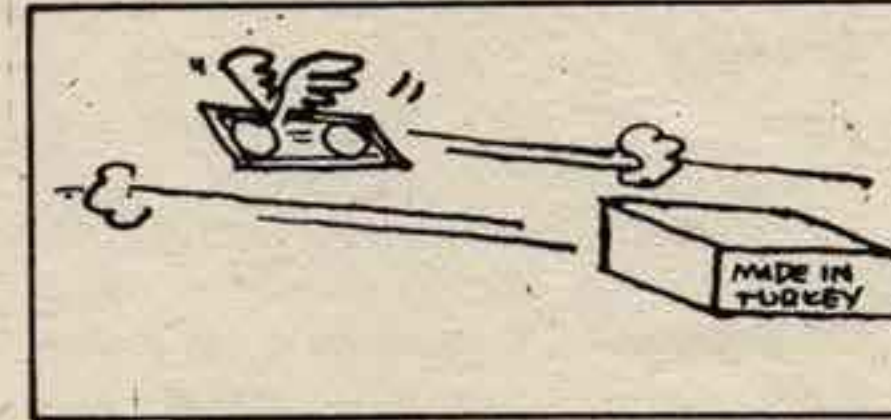
Hoppalaa!.. Tam tersi olmuş.. Neredeyse BİR MİLYON artmış işsiz sayısı.. Bu nasıl iştir ey Cemaat-i müslimin?... Bu ülkeyi kim yönetir yıllar yılı?.. İşçilerin, emekçilerin yönettiğini ne gördük, ne duyduk.. Ha şu partiyle, ha bu partiyle, ama hep TUZU KURU'lar yönetti.

Ülke 1980 Ocagında çok kötü bir ekonomik bunalıma düşmüşse, bunun sorumlusu herhalde işçiler, emekçiler değil.. Ama ne görüyoruz?.. Bedelini ödemek onlara düşüyor.. Şimdi başka bir şey daha geliyor insanın aklına:

1980 Ocak ayının 24'üncü gününde, zamanın başbakanı Demirel, ve onun has adamı Turgut Özal çıksalardı halkın karşısına, deselerdi ki:

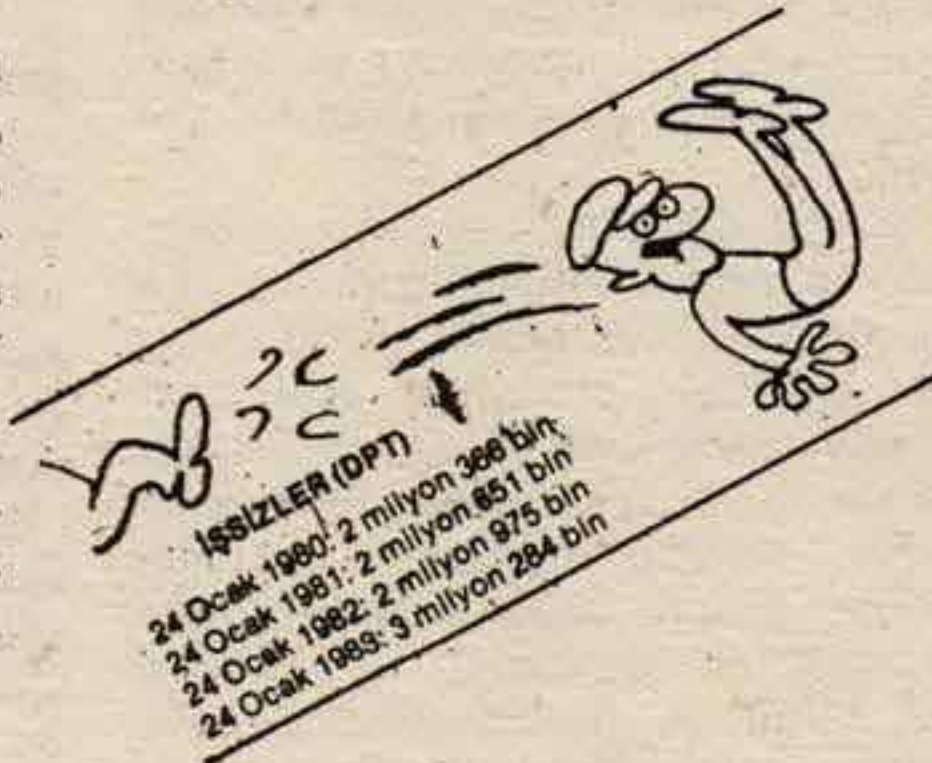
- Ey büyük millet!.. Ekonomik durum çok kötü bir dar boğazdadır. Bundan kurtulmak için, paramızın değerini yarı yarıya düşürecekiz.. İlerde tamamen serbest bırakmak niyetindeyiz. Fiyatları da serbest bırakacağız.. Faizler de serbest bırakılacak. Üç yıl içinde paramızın değeri dörtte birine düşer, siz paralarınızı bankelere kaptırırsınız, bütün bunlar olabilir.. Ama ihracatımız iki katından fazla olacaktır.. Böylece ekonomik denge yavaş yavaş tekrar kurulur. Üç yıl sonraki işsiz sayısının yaklaşık Bir Milyon daha fazla olarak tahmin ediyoruz?.. Ne dersiniz, bu kurtarma planına EVET oyu veriyormusunuz?..

Tahmininiz nedir?.. Böyle bir referandumdan %90'ın üstünde EVET çıkar mıydı?.. İşçiler -DİSK varken- bu programın uygulanmasına seyirci olur muydu?.. Yurdumuzun okumaları böyle kuzu gibi sessiz seyredeler miydi bu programın uygulanmasını?.. Şimdi deyin bakalım, 12 Eylül darbesi neden yapıldı ha?.. NEDEN YAPILDI?..

İHRACAT

24 Ocak 1980: 2 milyar 261 milyon dolar
24 Ocak 1981: 2 milyar 910 milyon dolar
24 Ocak 1982: 4 milyar 702 milyon dolar
24 Ocak 1983: 5 milyar 700 milyon dolar
(TAHMİN)

TV'yi vurdu, intihar etti

Rize'nin Pıllavdağı köyünde Gani Zaimoğlu adlı bir vatandaş TV yayınına kızarak tabancasını çekti ve ekrana kurşun yağdırdı. Daha sonra çevresine de rastgele ateş eden Zaimoğlu son kurşunları beynine sıkarak intihar etti.

MİNİ BULMACA

Zavallı Gani acaba TV'de neyi veya kimi görmüştü ki dayanamayıp aklını kaybetmişti dersiniz? Kurşunları kimin görüntüsüne sıkıyordu?

(Bu soruya doğru cevap veren okuyucularımız arasında çekilecek kurayı kazananlar Türkiye'ye götürülüp zorla TV seyrettirilecekler.)

Eğitim

EĞİTİMDE DARGÖRÜ
VE HOŞGÖRÜ

30 Ocak 1933-1983

Özellikle Federal Almanya'da Hitler'in yönetimi ele geçirmesinin 50. yıldönümü basın yayın organlarında tüm yarılarıyla birlikte gözden geçiriliyor, barış yanlısı kesimlerde "Bir daha savaş? ASLA" sloganları alabildiğine yankılanıyor. Konunun ekonomik, siyasal, askeri vb. yanlarını uzmanlarına bırakalım. Ancak biz eğitimci ve eğitimle uzaktan yakından ilgilenenler için değerlendirmemiz, ilgilendiren toplumsal göstergeler ve sorumluluklar üzerinde durmaya çalışalım.

Hepimiz iyi biliyoruz ki faşizm, kapitalin jandarmasıdır. Ancak bu tanım, sanayi devriminin ve sermaye birikiminin tamamlanması dönemine özgü bir değerlendirmedir. Açık-seçim faşizmi, geri kalmış-az gelişmiş ülkelerde kapitalizmin palazlanması için uygulanırken görüyoruz. İleri sanayi ülkeleri uygulamalarını daha süzülüş biçimlere sokmuşlar. Geri kalmışların idam sehpalarının, işkencecilerin, hapishanelerinin yerini üstün teknolojik kayıt sistemleri, borsalar, karteller, tröstler, çok uluslu şirketler almışlar. Az gelişmişlerin askeri cuntalarının, diktatörlerinin, onların çanak yalayıcılarının yerini robot beyinli bürokratlar, parti örgütleri, kamuoyu oluşturma araçları almıştır. Düşün alanında ve toplumsal yönde daha tehlikeli olan gelişme bu biçimde kendisini göstermektedir. Hitler'i iktidara getiren "Kavga"sı ve kendisi midir yoksa dargörüşlü "sokaktaki adam"ın, sıçrama yapmak isteyen "memur"un, "küçük esnaf"ın, "sizin", "bizim" de payımız var mıdır?

İKİ TAKIM

Nedir dargörüşlülük? Babası annesini döverken kayıtsız kalıp sokakta dayak yeyince ağlayan çocuktu. Ülkesindeki yabancılar ayırma uğrakken, konut kaldığı ülkeden kovulan yabancı Afrika'lı işçilere yardım hesabı açtıran "hristiyan-demokrat" hükümetlerdir. Ülkesinde 3,5 milyon işsiz varken gazetecilik oynayıp kraliyet ailesinin günlük yaşamıyla gazeteleri dolduranlardır. Örnekleri çoğaltmayı ve ülkemize uyarlamayı sizlerden rica edelim.

Peki ya hoşgörü nedir? Bireysel sorunlarıyla başedemediğinde öğrencilerine kızmamak. Hem fok balıklarının hem de insanların kafalarının tokmaklanmasına karşı çıkmaktır. İdam cezasının nasıl infaz edileceğine değil de, idam cezalarının kaldırılması yolunda kafa yormak ve gerektiğinde eylem koymaktır. Kısacası her türlü insancıl, uygar gönişer akıl kapılarını ardına kadar açmaktır. Başka bir deyişle düşünmektir.

Savaş sonrası yenilmiş, bölünmüş Almanyasının ekonomik ve düşünce yönü olarak kapitalizmi seçen bölümünde, savaş öncesinin yanlışlarına düştükçe istenmiştir. Bu nedenle, Prusya türü salt başeğmeye dayalı eğitim ve öğretim yerine daha insancıl yöntemler benimsenmiştir. Otoriter öğretmen tipinin yerini öğrencileriyle tartışan, gerçekleri birlikte bulmaya çalışan, çokluk demokrat eğilimli eğitimci almıştır. Özellikle, 1968 öğrenci olaylarından sonra "Üniversite reformu" diye tanımlanan akademik düzeyde yeniden düzenlemeye gidilmiştir. Bu değişikliklere karşın eğitimin tümüyle demokratik ve hoşgörülü olduğunu ileri sürecek değildir.

GENE AYNI KONU

Sözü döndürüp dolaştırıp yabancı düşmanlığı getirdiğimizi anlamışsınız. Konuyla ilgili günlük Türk ve Alman basınında çıkan yazılara, gerekse bilimsel incelemelere derinliğine ilgilendiği biliniyor. Gelişmiş sanayi toplumlarında her dal gibi bunun da uzmanları var. Üniversitede

akademik kariyer için yabancılar ögesinden yararlanarak bir yerlere gelenleri mi ararsınız, ünlü olan TV habercilerini mi, meslekte ilerleyen öğretmenleri mi? Hepsini bulmak olası. Yalnız işin dargörülü, çarpık tek yanı ulus ögesinde noktalanıyor: F. Almanya'da yabancı demek, Türk olmak demektir.

Eğiticilerimiz de, okuyucularımız da sürekli olarak görüş belirtiyorlar. Hiç kimseye yenilebilecek bir şeyler söyleyecek durumda değiliz. Ancak ne denli sıkıcı ya da sıkıntı verici olsa da, gına getirir de genel doğruları, ayrıntıları ve bulunabilecek çözümleri "hoşgörü gözlüğüyle" yeniden ve birlikte incelemekte yarar vardır.

Bu kez gözlüğü takıp ayna karşısına geçelim, bakalım ne görüyoruz? Hayır, daha da içeri, beynimizin kıvrımlarına kadar girelim; yüreğimizi, duygularımızı deşelim. Gördüklerimiz Orta Asya'dan dışı kurduzu peşine takılıp dünyanın dört bir yanına dağılan, sonra gelip Anadolu'ya sıkışan, herbirisi cihana bedel, kendisiyle öğünen Türkiyeliler değil mi? "Değiliz tabii, olmamalıyız" demek geçiyor içimizden. Yazık ki, gerçekler, eğitim sistemimizin ne denli hoşgörüden uzak olduğunu gösteriyor.

Eğitim sistemimizin anti-demokratik olması için her şey mevcut. Ataeril ailedüzenimizde diktatör babalar, herşeyin doğrusunu bilen öğretmenler bilen, ezberlemek ve sınıf geçmek üzere yazılan kitaplar; yönetim deseniz tepeden inmece. 12 Eylül 1980'de bu temel yapının ürünü işte. Beş yıllık zorunlu öğrenimi yarım yamalak tamamlayan sokaktaki adamın, süpermen özlemlerini karşılayan bir kişi yetiyor. Acaba kusur tümüyle biz öğrencilerde mi? Yoksa, suç sosyal koşullara, ekonomiye, siyasal gelişmelere atıp kendimizi temize mi çıkaralım? Öğreti bize, evrendeki her olgunun, her gelişmenin birbirine ve öteki gelişmelere sıkışıkya bağlı olduğunu gösteriyor. Bizler ne denli Türkiye'nin ürünüysük, Türkiye de bir o kadar bizlerin eseri.

BAŞÖRTÜNÜN ALTINDAKİ
GERÇEK

Alman dostlarımızın da sokaktaki adamı için Türkiye, Federal Almanya'da gördüğü başörtülü, karakafalı, sarmısak kokulu, burma bıyıklı, çokluk yoksul birileri. Sovyetler Birliği'nin Kazakistan yöresinde yaşayan 200 bin dolayında Alman'ın aynı şekilde giyindiğinden sözlemeye gerek yok; dargörüşlüler gözlerine atgözlüğü takmışlar. Negerçekleri gösterecek sürücüleri var, ne de kendiliklerinden başlarını döndürmeyi akıl edebiliyorlar. Bizleri gerçekte rahatsız eden sokaktaki adamın ne düşündüğü değildir, aslında onlar bize kendi hoşgörüsizliğimizi anımsatıyor, içten içe yapmayı geciktirdiğimiz kendimizi yargılamamıza yol açıyorlar.

Eskiler demokrasi sözcüğü bilemeden ödüler, yaşı otuzun üstünde olanlara ülkemiz demokrat bir eğitim ve öğretim olanağını sağlamadı; yeni yetişenleri de cendereye kıştırdı. Zorlu koşulları kırabilenlerimiz, ülkelerine satranç tahtasının dışından nesnel gözlerle bakıp yanlışları yakalayabildiler. Doğruları bulabildiler mi, bilinmez. Alman gençleri babalarına soruyorlar, savaşta nerede olduklarını. Daha hoşgörülü yetiştirilen kuşaklar babalarını yargılıyorlar. Tarihin tekerleği dönüyor. Bu böyle kalmayacak. Biz öğretmenlere de çocuklarımız, öğrencilerimiz soracaklar: "Türkiye'de demokrasi ayaklar altında çiğnenirken, adına yasa denilen cunta fermanlarıyla halklara kan kusturulurken, insanlar asılırken neredeydin, ne yapıyordun?"

Hoşgörün bizi, bu soruyu sordumuz için "sahi, ne yapıyoruz?"

Kürt Edebiyatı üstüne
notlar

Hüseyin ERDEM

Anadolu'nun ve Mezopotamya'nın en eski yerleşik topluluklarından olan Kürt Ulusunun da büyük bir kültür birikimi, gelişmekte olan zengin bir dili, seçkin bir sanat ve edebiyatı var. Ne ki, bugünkü siyasal paylaşımda Kürtlerin bulunduğu devletlerdeki egemen güçler, insanlığın ortak kültür birikimine bir katkı olabilecek bu değerlerin özgürce boy vermesini, nesnel bir kimlik kazanmasını engelliyorlar. Bu yolda her türlü zulmü uyguluyor, bunların önüne yasak duvarları örüyorlar. Herkesçe bilinen bir gerçektir bu. Baskı altındaki bir ulusun dilinin, sanat ve edebiyatının, kültürünün varolma savaşı, korunması tüm iyniyetli insanların görevidir, sorumluluğudur... Kürt halkı bu varlığını gözbebeği gibi koruyup taşıyor günümüze.

Dil ulusun bilinç ölçütlerinden biri sayılır. Ulus edebiyatı, sanatı, bilimi, kültür birikimini dil ile yaratır, dil ile geliştirir, dil ile korur, yayar, tanıtır.

Biliniyor: Kürtçe, İran, Irak ve Suriye ve kısmen de Afganistan, Lübnan Sovyetler Birliği ve öteki bazı ülkelerde yaşayan kürtlerce konuşuluyor. Hint-Avrupa dillerinden olan Kürtçe, daha alt bir bölümünde İran dilleri batı grubuna girer. Kürt dilinin en çok konuşulan lehçesi, kuzeybatı lehçesi olarak nitelenen Kurmancidir. İkinci derecede yaygın olan ise, güneybatı lehçesi diye bilinen Sorani'dir. Öteki küçük lehçeler Gorani, Luri, Zaza (Dımili) vb.

Kürt dili birkaç alfabe ile yazıya geçirilmiştir günümüze dek. Kürtlerin ilk alfabelerinin islamiyeti kabul edinceye dek kendi özgün alfabeleri olduğu söyleniyor. Hafta bugün bile Yezidi kürtlerin bu alfabe ile yazıp okudukları ileri sürülüyor. İslamiyeti kabul etmekle birlikte Kürtler, arap alfabelerini benimsiyorlar. Bugüne ulaşan ilk kürtçe metnin yedinci ve sekizinci yüzyıllarda arap harfleriyle yazılmış olduğu ileri sürülüyor. İlk edebiyat yapının ise onbirinci, ya da onikinci yüzyıllarda yine arap harfleriyle yazıldığını sanılıyor. Kürtçe bugün de İran ve Irak'ta Arap harfleriyle yazılıyor. Türkiye'de de harf değişikliğine dek, Türkçe gibi Türkçe de Arap alfabesi ile yazılıyordu... Sovyetler Birliği'ndeki Kürtler de birkaç alfabe yaşadılar. Büyük Ekim Devrimi'nden sonra ilk olarak 1921'den itibaren Ermeni alfabesini kullandılar. 1929'dan sonra latin harfleri temelinde bir alfabe uygulandı. 1946'dan bu yana ise Kiril harfleri kullanıyor. Kürt dili serbestçe gelişme ve kültür ürünlerini yayınlama olanağını ilk kez Sovyetler Birliği'nde buldu. Sovyetler Birliği'nde Kiril alfabesi benimsenmiş olmakla birlikte, kimi kitaplar latin alfabeleriyle basılıyor ve yaratılan yazınsal ürünlerin değişik alfabe kullanan Kürtlere ulaşması bir ölçüde sağlanıyor.

Türkiye ve Suriye Kürtleri ve birçok Kürtoloji enstitüleri latin harfleri temelinde bir alfabe benimsiyorlar. Bazı farklılıklar olmasına, kimi görüş ayrılıklarına karşın genel

olarak Bedirhan'ların geliştirdikleri latin harfleri temelindeki alfabe uygulanıyor. Ama yine de bugün alfabe sorunu kökünden çözümlenmiş değildir. Bunun bilimsel, ekonomik, politik, kültürel, tarihsel ve toplumsal birçok nedenleri, zorlukları var.

Bugün Kürtleri egemenlikleri altında tutan güçlerin baskıları kadar, ayrı alfabe uygulama zorunluluğunun uyardığı olumsuz etkiler de Kürt dili ve edebiyatının daha geniş yığınlara ulaşmasını güçleştiriyor.

Bu konuda bir örnek vermek istiyorum: Türkiye'de Cumhuriyet'le birlikte dilde yapılan yenileşme, Arap harfleri yerine latin harflerinin benimsenmesi, gerçekten de okuma yazma düzeyinin yükselmesine büyük katkılarda bulunmuştur, yeni ufuklar açmıştır Türkiye'ye, bu kuşkusuz! Ama o güne değin Türkçe yüzyıllarca Arap harfleriyle yazılıyordu. Ve o güne değin Arap harfleriyle yazılan binlerce, belki yüzbinlerce sayfalık kültür, sanat, edebiyat birikimi bugün mahzenlerde küflü duruyor... Dil devrimi ancak bu kaynaklar bugünkü yazıya yığınların yararlanmasına sunulabilirse belki ereklinden birine ulaşabilir. Görüldüğü gibi, sadece bir alfabeden bir başkasına geçiş bile aksaklıklar yaratıyor... Bir de Kürt dilinin ve edebiyatının sorunlarını düşünün.

Yeri geldikçe Kürt dili, edebiyatı, sanatı, kültürü üstüne tartışmayı, sorunları deşmeye yararlı görüyoruz.

Abdi İpekçi Türk-Yunan
barış ve dostluk haftası

Şubat ayı başında sevindirici haberler ve fotoğraflar yeryalıyor. Özellikle Milliyet gazetesinde.. 1 Şubat 1979'da Abdi İpekçi'nin MHP militanı Mehmet Ali Ağca tarafından vurulmasından sonra, bir yunan mühendis Andreas Politakis'in önerisiyle Abdi İpekçi Barış ve Dostluk Ödülü konmuş. Her iki yılda bir düzenlenen ödül, çeşitli dallarda Türk-Yunan dostluğu için çalışmalara veriliyor. İlk olarak 1981'de Atina'da sadece bir ödül töreni yapılmış. Bu yıl ise Türkiye'de Milliyet gazetesi işi üstlenmiş ve basit bir ödül töreninin sınırlarını genişleterek "Barış ve dostluk haftası" haline getirmişler. Yunanistan'dan yazarlar ve sanatçıların da katılımı ile konserler, tiyatro ve bale gösterileri, işbirliği konulu panellerle, geniş kapsamlı bir dostluk gösterisine bürünmüş bu hafta..

Vé daha ilk gününden tepemiz atıverdi!..Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Nezih Demirkent, yaptığı konuşmada, Türk-Yunan dostluğu üstüne.... Gelin de küçük dilinizi yutmayın!... Kim Nezih Demirkent?.. Hürriyet Gazetesinin yıllar yılı genel yayın müdürlüğünü yapmış.. O Hürriyet gazetesi ki, Demirkent'in Genel Yayın Müdürü olduğu, yani en sorumlu koltuğunda oturduğu günlerde halkı Yunanlılara karşı her fırsatta kışkırtmıyor muydu?.. Nezih Demirkent'in, böyle bir toplantının uzatılmasından dahi geçmeye hakkı olmamak gerek!..

Bu nasıl iştir?.. 1981 Ocak ayında Kıbrıs'ta, aynen bunun benzeri bir şenlik yapılmıştı: Türk-Yunan-Kıbrıs filmleri dostluk ve barış şenliği. Bu şenliğe katılıp halklar arasında dostluktan söz eden Melike Demirağ, Şanar Yurdatapan ve Sema Poyraz'ın bu yüzden başlarına geleni unuttuk mu? Nezih Demirkent'in başında olduğu Hürriyet gazetesinin bu kişilere nasıl hakaretler yağdırdığını, "Vatan Hainliği" ile suçladığını unuttuk mu?..

Bu nasıl iştir?.. Hani eski Ankara Valisi Nevzat Tandoğan'ın ünlü bir sözü var: "Solculuk da ne demektir?.. Eğer solculuk gerekseydi onu da BİZ yapardık!.. İşte bu iş

de buna benziyor.. Yıllarca halkı Yunanlılara karşı kışkırt, sonra "Dostluk haftası" düzenle, çık nutuk at! Bu nasıl iştir?.. Basbayağı bir iştir işte!.. Burjuvaziden burjuvaziye oldu mu bal gibi olur.. Hürriyet gibi, Elefteros gibi gazeteler bir yandan karşılıklı şöven yayınlar yaparlar - hem de birbirlerine resmen pas atarak - hem de patronları, büyükbaşları arada bir uluslararası basın kokteyllerinde falan kadeh tokuştururlar, dost da olurlar!.. 1950'lerin ilk başlarında, bir yandan Menderes, öte yandan Karamanlis, NATO içinde kol kola olduk!.. Türk piyasa şarkıları Atina'da, Yunan şarkıları İstanbul'da pek modaydı. Alikı Vuyuklaki'nin komedi filmleri gişe rekorları kırardı. Sonra ekonomik durum kötüleşti, halkın ilgisini başka tarafa çekmek için "Kıbrıs Türktü" mitingleri başlatıldı Menderes tarafından.. Mit ajanları eliyle Atatürk'ün doğduğu eve bomba atıldı ve bir gece iş hükümetin de kontrolünden çıkıverdi. 6-7 Eylül gecesi, İstanbul'da bir facia yaşandı. Rumlar başta olmak üzere, bütün azınlıkların evlerine dükkanlarına saldırılıp şehrin lümpen takımı.. O gece aktılan kanda, HÜRRIYET gazetesinin kışkırtıcı yayınının çok büyük payı vardı!.. Yıllar bu kışkırtmalarla geçti. Kıbrıs'ta Eoka faşistlerinin saldırganlığı, demokrasi güçlerinin yanlış ve korkak tutumu, Denktaş'ın adayı ikiye bölmek için yaptığı provokasyonlar, 1974'e kadar getirdi olayları.

Türkiye'de Cunta izinsiz sinek uçmadığını hepimiz biliyoruz. Ege ile ilişkin konularda Yunanistan'la gergin hava devam ederken, Milliyet gazetesinin böyle saşaaş-debdebeli bir dostluk gösterisi düzenlemesi, pek tesadüf sayılmasa gerekir... Yukarıdan verilen emirle demeyeceğiz, ama en azından izinle olduğu, uygun görüldüğü de muhakkaktır.

Uluslararası diplomatik ilişkilerde "Tutarlı ve kararlı" tezleri savunmak yerine "Tuzsuz Bekir" görüntüsüne saplanmanın pek çıkar yol olmadığını - geç de olsa - anlamış olabiller.. Bu dostluk haftasının, bu düşüncelerle hoş görülmüş ve yeşil ışık olması çok mümkündür.

Tabii ki, şenlik programının; Türk-

Yunan dostluğu için en güzel, en kalıcı eserleri vermiş kişilerin, Nazım Hikmet ve Yannis Ritsos'un dizeleriyle başlandığı hayal etmiyoruz.. Bu afedilmez eksiği, 2500 km uzak-tan biz tamamlayalım:

Yarısı buradaysa kalbimin,
yarısı Çin'dedir, doktor,
Sarı nehre doğru akan
ordunun içindedir!..
Sonra her şafak vakti, doktor,
Her şafak vakti kalbim,
Yunanistan'da kurşuna dizdiler

Ritsos'un Yunancaya çevirdiği Nazım Hikmet'in şiirleri arasında en yaygınlaşanı galiba bu şiir.. Tanos Mikruçikos'un duygulu bestesiyle ve birçok Yunanlı şarkıcının sesiyle yayılmış, 7'den 70'e herkes biliyor. İki ülkenin sanatçıların katılmasıyla böyle bir şenlik düzenlenmesi için 1980 ilkbaharında çok ciddi çalışmalar yürütülmüş, hemen hemen her dalda, ortaklaşa eserlerle yapılacak bir geleneksel şenlik planları, sanatçıların tarafından hazırlanarak iki ülkenin Barış Komitelerine sunulmuştu. 12 Eylül'ün yarım bıraktığı çalışmayı, yurt dışındaki bazı sanatçılarımız kişisel çabalarıyla da olsa sürdürüyorlar..Zülfü Livaneli'nin Maria Farantouri ile konserleri ve yaptığı plak, Melike Demirağ ve Nedim Hazer'in Takis Favios ve Neophytos Taliotis ile hazırladıkları (ve WDR tarafından birkez daha tümüyle yayınlanan) dostluk konseri; üç yıl önce düşünülen çalışmaların, bugünkü koşullarda bile gerçekleştirilebilen kırıntıları!.

Akla bir de şu soru takılıyor: Cunta yanlış bir gazete tarafından, - belbelle resmi izinle - yapılan büyük bir çalışmaya ilercici sanat ve kültür adamlarının katılması yakışık almıydı?..

Bu soruya hiç kuşkusuz: EVET cevabı vermeliyiz!.. Bugünkü koşullarda, Türkiye'de barış için, halkların dostluğu için yapılabilecek bu tür bir çalışmanın başka alternatifi yoktur.. Başka ince hesaplar için düzenlenmiş de olsa Barış ve Dostluk şenliklerinde mutlaka en önde yer almalıdır ilercici sanat ve kültür insanlarımız.. (Zaten düzenleyiciler de başkasını bulamıyorlar, gördüğünüze gibi..) Birbirine düşman edilmeye çalışılan halkları tekrar yaklaş-tırmakta en etkin silah kültür ve sanat!.. Gelecekte, bu gibi şenlikleri, gerçek anlamında bizler alıp sürdüreceğiz, kimsenin kuşkusu olmasın!..

SAVAŞTA NE YAPTIN BABA

Güzel bir film görmüştüm bu adı taşıyan.. Ama bildiğim kadarıyla, sadece bir film adı değil, ikinci dünya savaşından sonra ortaya çıkmış bir deyim bu. Çocukcağız gazetelerde - dergilerde, filmlerde-TV'de görüp durdukça Nazilere karşı kahramanca direnen insanların hikayelerini ister istemez aklına bu soru takılıyor: "Savaşta ne yaptın Baba?..." Her çocuk için babası, dünyanın en kuvvetli, en korkusuz, en dürüst insanıdır.. Eloğlu şunu bunu yaptığa göre, kendi babası kimbilir ne olağanüstü şeyler yapmıştır? "Savaşta ne yaptın baba?..." Nereden gelmiştik bu soruya?.. Geçen ay yazmaya başladığım yazı getir-miştii.. Türkiye Yazarlar Sendikası yöneticilerinin yargılanmasından söz etmiştik..

Yazarların yargılanması devam ediyor.. Savcının iddianamesinde yer alan suçlamalardan bazıları şöyle:

- Nazım Hikmet'i anma törenleri düzenlemek,
- 141-142 ci maddelere karşı çıkmak,
- İdamlara karşı çıkmak,
- Grevleri desteklemek,
- Kamyonlarla, otobüslerle köy, okul, cezaevlerini dolaşıp kitap dağıtmak.... vs....

Aziz Nesin'in sorgusunu okudum gazetelerde!.. Yurdumuzun içinde bulunduğu kopkoyu karanlığı yansı-tıyor, insanın içini eziliyor okurken.. Aziz Nesin, bu deli zirvası soruları cevaplamak zorunda!?

- "Türkiye denince dünyada akla gelen 3 isimden biridir Nazım" diyor,
- "Çağdaş uygarlık düzeyi" ile "Fikir Özgürlüğüyle" "bağdaşamaz 141. 142. maddeler" diyor...
- "Kitap dağıtmak nasıl suç olur-muş, grevleri desteklemek görevi-mizdir" diyor,
- "İdama tabii ki karşıyız.. Sağcının - solcunun değil, İNSANIN İDAMINA KARŞIYIZ" diyor.

"Dünya yuvarlaktır" demek zorun-da kaldınız mı hiç?.. "İki kere iki dört eder" deyip, ciddi bunu is-

Melike DEMİRAĞ

patlamaya uğraşmak ne acı 1983 yılında?.. Ama başka birşey daha diyor Koca Aziz Usta:

- Yurt dışında çeşitli ülkelerdeki - sosyalist ülkeler dahil - yazar kuruluş-larına üye olduğunuzu; bu kuruluş-ların bu dava ile ilgili olarak yapmak istedikleri girişimleri, ULUSAL O-NURU KURTARMAK İÇİN en-gellendiğini.....

Tekrar tekrar okudum bu satır-ları.. Bir gazeteyle yetinmedim, öte-kilere de baktım.. Sonra acı acı bir düşünce aldı:

- Neden böyle dedi?.. Bu onun gerçek görüşü olabilir mi?..
- Hayır!.. Eserleri ortada.. Şimdiye kadarki hayatı ortada.. Faşizmin ne olduğunu, ne olmadığını; ona karşı savaşırken uluslararası day-a-nışmanın ne kadar önemli oldu-ğunu biliyor..
- Öyleyse neden?.. Nedir, bir zamanlar insan onur ve demokra-tik haklar için yiğitçe savaş vermiş, türlü çilelere göğüs germiş insan-larımızın 12 Eylül faşizmine karşı bu suskunlukları, bu pasiflikleri, ne-den?..

Yunanistan'a cunta geldiğinde yaza-rı-çizeri, artisti-bestecisi-şarkıcısı, e-konomisti-sosyologu ayaklandı hep birden.. Deutschewelle'nin Yunanca yayını direniş radyosu halindeydi. Anlatıyorlar da, her akşam kısa dalgalı yayı saati gelince, Atina sokakları boşalıverirmiş, herkes evine koşar Deutschewelle'yi dinlermiş.. Şili cuntasına karşı bu ülkenin aydınlarının, sanatçıların, yazarla-rının nasıl karşı çıktıklarını, diren-diklerini bugün de görüyoruz..

Bizim ülkemizde insan hazinesi bu kadar mı?.. Aydınlarımızın demo-rasi anlayışı bu kadar mı geri?.. Artık "Hiç sesini çıkarmadan susup oturan" bir aydınımız için sevinir olduk.. "Hiç değilse ötekiler gibi Cuntaya dalkavukluk etmiyor, akıl hocalığı yapmıyor" diye teselli bulu-yoruz. "Türkiye denince akla gelen ilk isimler N. Hoca, Atatürk, Nazım

Hikmet" ise - Aziz Nesin'in savun-masında dediği gibi - herhalde, 4cü, 5 ci, 6 cı sıralarda da kendisi gelirdi, Yaşar Kemal gelirdi.. İsim isim saymak istemiyorum, herkes herkesi biliyor, tanıyor..

Sahi gelecekte kim kimin yüzüne, ne yüzle bakacak acaba?.. Nice saygı duyulan büyük yazar-çizer-profesör-sanatçı-politikacı ne yüzle çıkacaklar insan içine?.. "Savaşta ne yaptın baba?" diyen genç kuşak-lara ne cevap verecekler?.. Hiç kuşkusuz, kendi dallarındaki değ-erlerini kimse inkar etmeyecektir.

Eserlerini gene zevkle okuyacak, kültür mirasımızın kıymetli taşları olarak yerlerine oturtacağız onları. (Kurtuluş Savaşında, işgal altındaki İstanbul'da oturup aşk şiirleri yazan Yahya Kemal Bayatlı bu yüzden edebiyat kitaplarından çıkarılmaya-caktı herhalde.) Zaman zaman kula-ğımıza geliyor: Yurt dışında cuntaya karşı direnenler hakkında, özellikle meslekdaşları hakkında ileri geri ko-nuşuyorlarmış, kimi; "Don Kişot" lukla suçluyorlarmış... Hani köyler-de, sevmediği biri tarafından kaşır-ılan, ama utancından boyun eğen, "Kaderimmiş" deyip oturan çaresiz köy kızı gibi.. Olur mu bu, olabi-lir mi?.. Aklım almıyor, ama olmuş bitmiş bir kere.. Nedenini bulmak için kafamı zorluyorum..

En başta gelen neden örgütsüz-lük, dağınıklık besbelli.. Herkes ken-dini yapayalnız hissedince kendi kabuğuna çekilmesini anlamak müm-kün.. Yarın tekrar yararlı olabilmek için bu kötü dönemi yok olmadan atlatmayı düşününce, gerisi çorap söktüğü gibi geliyor. Ucu teslimiyete kadar varan acı bir çizgi.. Örgüt-süzlük, örgütlenememiş yalnız biz-lerin suçu değil tabii.. "Hırsızın hiç mi suçu yok" dediği gibi Nas-rettin Hoca'nın; Türkiye'deki gelişme bir an olsun nefes almak fırsatını bulamadı ki!.. Bizler, uluslararası devrimci hareketin deneylerinden ders almaya uğraşırken, Pentagon'da-

ki ustalardan geri kaldığımızı itiraf etmeliyiz.. Dünyanın bir köşesinde başarıya ulaşan bir halk hareketini, bir başka köşede tekrarlamak sanırım imkansız. Aynı nehirde iki defa yıkanamayışı gibi.. Çünkü Pentagon bizden önce tahliini yapıyor yenil-gisinin.. Ve onu alteden yeni stra-tejiye-yeni taktiğe karşı o da yepyeni taktikler geliştiriyor..

Mevlana'nın dediği gibi:
- Dünle beraber gitti, ne kadar söz varsa düne ait..

Artık yeni şeyler söylemek gerek... Pentagon'un Güney Amerika'da de-neye deneye geliştirdiği ve Türki-ye'de başarıyla uyguladığı "Terörle boğma" metoduna, eski bildiklerimiz cevap getirmedii.. Tehlikeyi önceden gören, yazan çizen duyuranların sesi de toz-duman içinde kayboldu gitti.. İki ucu kanlı bir değneği tutmak zorunda bırakıldık hepimiz:

- Ya "Devlet himayesinde" saldıran silahlı teröre karşı silahla karşılık verilecek; o vakit "Kardeş Kavgası"nı durdurmak gerekçesiyle darbe yap-a-caklar, (Yaptıkları gibi)

- Veya bu tuzağa düşmeyelim diye, MHP çeteleri tarafından koyun gibi boğazlanacağız, tek tek veya topluca!.. (Kahraman Maraştaki gi-bi)...

Şuna inanıyorum ki, onların bu yeni yöntemlerine karşı bizler eski yöntemlerle başa çıkamayız (çıkama-dığımız gibi). Beyinlerimizi şartlan-malardan arındırıp, yeni koşulların yeni örgütünü oluşturmalı, yeni yön-temini bulmalıyız..

Bütün bunları düşünmek, insanın kişisel sorumluluğunu gene de azalt-mıyor.. Aydınların sorumluluğunu hiç azaltmıyor:

- Örgütsüz olunabilir, zayıf olunabi-lir, mağlup olunabilir.. Ama kişi olarak yapılacak şeyler de mi "Bağımsız" olarak yapılacak şeyler de mi yoktu?.. Hepimizin kişisel alevi, maddi bir takım sorunları vardır. Çocuklarımızın geleceği, ana-mız, kardeşimiz veya başka birtakım dertler, sorunlar vardır tabii.. İlhan Erdost ve daha nicelerinin de bebe-leri, karıları vardı. Şimdi onlar yaşamıyorlar ama çocukları gün gelecek bizlerden şu sorunun cevabı-nı isteyecekler;

BABAMI ÖLDÜRENLERE KARŞI NE YAPTIM AMCA-TEYZE?.....

BİR KİTAP

"Bedel neden iki bin, üç bin de-gilde on bin, yirmi bin mark? Neye göre saptandı bu miktar? Hangi in-celemeden, araştırmadan sonra bu sonuca varıldı.

Avrupa'daki yaşam koşulları dik-kate alındı mı? İşsizlik ve geri gön-derilme tehlikesi hesaba katıldı mı?"

Önsözü bunlarla başlıyor "Bedelli Askerliğin İçyüzü" adlı kitabın. Son yıllarda Almanya'daki Türkiyeli genç-ler arasında en çok konuşulan, tartışı-lan bir konuyu ele almış kitap.

Kitap on bölümden oluşuyor. İlk bölümlerde bedelin ülkenin döviz açr-ğını kapama aracı olarak görüldüğü, bu nedenle uygulamaya konulduğu anlatılıyor. Bedeli ödeyemeyecek gençlerin görüşlerine yer veriliyor. Bedelin artırılması karşısında yapı-lan yürüyüş ve gösteriler - ele alınıyor.

Daha sonraki bölümlerde, Burdur'da-ki eğitimuygulamaları, iki aylık süre-de karşılaşılan olaylar anlatılıyor. Dönüştürme karşılaşılan sorunlar - işten atılmalar, ödenmeyen işsizlik parası, iptal edilen oturma izinleri - sergile-niyor. Bu konudaki Alman mahkeme-lelerinin karar örneklerine de yer veri-liyor. Özellikle Almanya'da yetişen ne-silin çeşitli sorunları, bedel içinde ele alınarak, yer alan örneklerle isteniyor.

Son bölümlerde bedelli askerlik uy-gulamalarına karşı çeşitli mücadele örnekleri de getiriyor. Kitapta bedelli askerlik yasaının tam menti, konsolosluklarda yapılan askerlik işlemlerinin formaliteleri ve evrak örnekleri de yer alıyor. Ekte askerlik hizmetini 29 yaşına kadar ertelemek için istenen belgelerde bu-lunuyor.

ÇOCUKLARLA BERABER

Sevgili Çocuklar

Geçtiğimiz ay içerisinde Alman radyo ve televizyonu sürekli olarak, Almanya'daki trafik kazalarının çocuk kurbanlarından bahsetti. Kazaya uğrayan "yabancı çocuk-lar" çok fazla sayıdaydı.

Çocuklarımızın bu kadar çok kazaya kurban olmasında anne ve babaların payı da var mı acaba?..

Anne ve Babalar çocuklarını "trafik" ko-nusunda yeteri kadar eğitebiliyorlar mı?..

Sevgili çocuklar sokaklarda oyun oyna-mak da trafik kazalarına sebep olmaktadır. Oyun için park ve çocuk bahçelerini tercih etmeniz sizi trafik kazalarından koruyacak-tır.

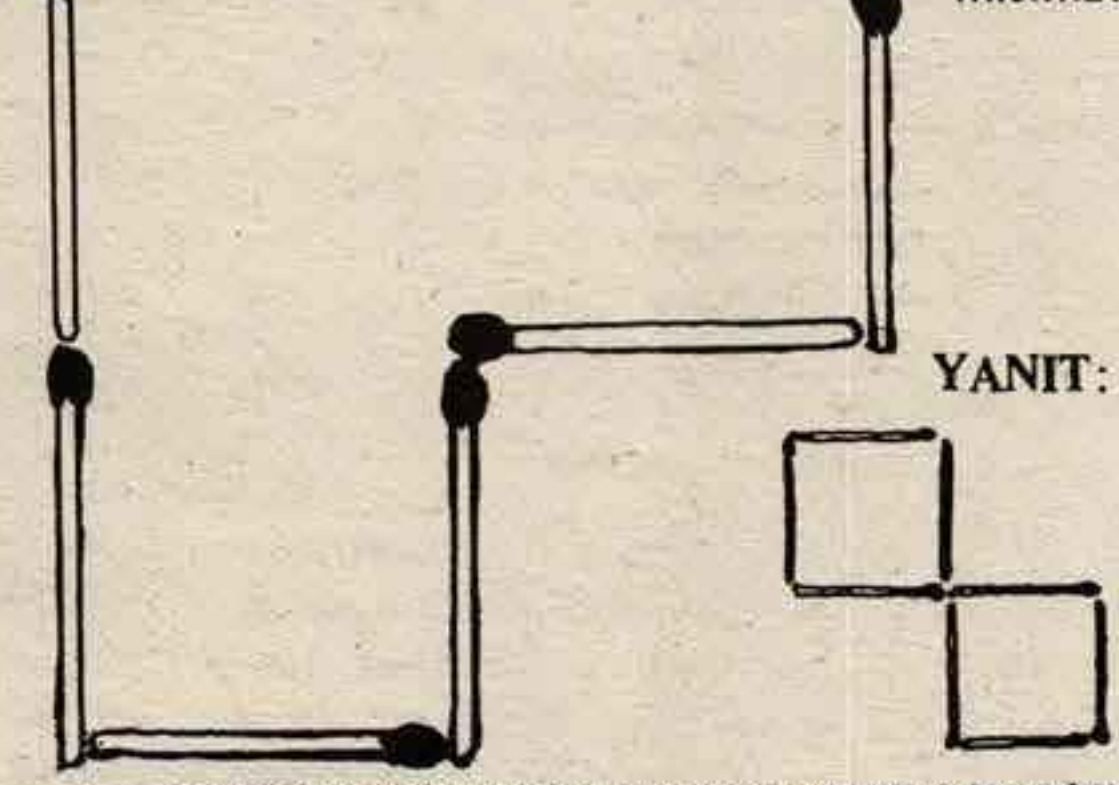
Hepinize sağlıklı günler dileğiyle hoşçaka-lın sevgili çocuklar...

BİLMECE BULMACA

KARELERİ BULUN

Şekildeki 2 kibritin yerini değiştirerek iki kare elde edebilir misiniz?

BUNU BİLİYOR MUYDUNUZ?

Kurbağa nasıl bağıırır

Yaz geceleri kurbağaların sesini hepimiz işit-mişizdir. Kurbağa bu sesi boğazındaki esnek deriyi hava ile şişirip sonra bu havayı "dışarıya verirken çıkarır. Boğazını bazen o kadar çok şişirir ki, boğ-a-zında başından büyük baloncuk oluşur.

TAVUK

"GURK, GURK" DİYE KABARAN, YEMİNİ YEMİYEN AZIR HAREKET EDEN TAVUK, ÇİV-CİV ÇIKARMAYA ÇKULUCKAYA YATMAYA" HA-ZİR DEMEKTİR. BİR SEPET İÇİNE KONA-CAK SAMANLA, SİCAK BİR YERE, YUMURTA ÜZERİNE KULUCKAYA YATIRILIR YUMURTALAR ÜZERİNDE 21 GÜN YATAN TAVUGUN SİCAĞI İLE YUMURTA SARISININ

30 OCAK 1933 günü insanlık tarihinin en karanlık dönemlerinden birisi başlıyordu: Almanya'da Hitler ve onun önderliğindeki nazi partisi NSDAP iktidara geliyordu.

Tanınmış bir antifaşistin dediği gibi "gökten zem-bille inmemişti faşizm". Hitler, "arkamda milyonlar var!" diyordu... Ancak ne tür "milyonlar"dı bun-lar? Kendi haline bakmadan "sarışın, uzun boylu, mavi gözlü ari ırk"tan sözeden fare yüzlü bu tıfil adamı kimler, niçin getirmişti iktidara?..

Bugün Federal Almanya'da Hitler'in iktidara ge-lişinin 50. yıldönümü ibretle anılıyor. Kamuoyu bu soruları bir kez daha tartışıyor. Hemen tüm ba-sın yayın organları bununla ilgili geniş incelemeler yayınlıyorlar. Antifaşist gösteri, yürüyüş, seminer ve toplantılar düzenleniyor.

Biz de aşağıdaki yazımızda Hitler'i iktidara gö-türen yolu bölüm bölüm sergilemeye çalışacağız.

ALMAN MARKINDAN UÇURTMA

20'li yıllarda tüm dünyayı saran ekonomik kriz, 1932'de Almanya'da doruk noktasına ulaşıyordu. Enflasyon göröl-memiş boyutlara erişiyor, para değerini hızla yitiriyordu. Bu gelişmeye paralel olarak hayat pahalılığı ve işsizlik tüm toplumu kasıp kavuruyordu. İnsanlar bir ekmek ala-bilmek için yüz binlerce Mark veriyorlardı. Çocuklar kâ-ğıt paralardan uçurtma yapıyorlardı. Ülkedeki işsiz sayısı 6 milyonu aşırıyordu.

O zaman ki Brüning hükümetinin (ortanın sağ) ekono-mi-politikası -krizi aşmak bir yana- hafifletmekten bile uzaktı. Hükümet devlet borçlanması kanalıyla kredi alıp işyeri yaratmak yerine sıkı para politikası izliyor, devlet harcamalarında büyük kısıntı ve tasarruflara gidiyordu.

Derinleşen ekonomik kriz sosyal yaşamı da etkiliyordu: toplumsal muhalefet büyüyor, politik saflaşma hızlanı-yordu. 1917 Ekim Devrimi'nin emekçi kitlelerde yarat-tığı umutlar, Almanya'da da kendisini hissettiriyordu. İşçi kesimleri Komünist Parti (KPD) ve Sosyaldemokrat Parti (SPD)'nin etrafında toplanıyordu. Birçok sosyalist için devrimin gerçekleşmesi artık "an meselesi" idi.

Mevcut düzenin tehlike içine düştüğünü gören sermaye kesimleri de bir arayış içine giriyorlardı. Bunların büyük bir bölümü, ekonomik krizin parlamenter demokrasi teme-linde çözümünü -benimsemek bir yana- tümünden reddediyor-lardı. Sermaye saldırgan bir politika izliyor, sanayiciler açık açık sosyal hakların ortadan kaldırılmasını, grevlerin yasaklanmasını, sendikaların kapatılmasını ve günlük çalışma süresinin 8 saat üzerine çıkarılmasını talep ediyorlardı.

Ne var ki sermayenin bu taleplerini gerçekleştirecek bir yönetim seçilemiyordu. Çıkarlarını oy pusulalarıyla da korumaya çalışan işçiler, seçimlerde başka partilere oy veriyorlardı. Böylece politik kriz de derinleşiyor, kısa ömürlü hükümetler birbiri ardına yönetime geliyordu.

İşsizlik toplumu kasıp kavuruyordu

"ARKAMDA MİLYONLAR VAR!"

Sermayenin en iri üyeleri silah sektöründe faaliyet gös-terenlerdi. Bunlar ta başından itibaren bir diktatörlük ku-rulmasından yanaydılar. Onlara göre Almanya bütün gücüyle silahlanmalıydı. Bu sermaye gurubunun temsilcileri Fritz Thyssen ve Emil Kirdorf'tu. Bu kişiler Hitler'i ve NSDAP'yi kurulduğu günden beri maddi ve manevi olarak desteklemiş ve diğer iş adamlarını da bu yolda iknaya çalışmışlardı.

Hitler'i ve NSDAP'nin nasyonal-sosyalist programını birçok sanayici 1932 yılına değin şüpheyle karşılıyordu. Bunlar "nasyonal-sosyalist" deyişinde yer alan "sosyalist" sözcüğünden huzursuz oluyorlardı. Hitler'in iktidara ge-lirse birtakım işletmelerde "sosyalizasyon"a gitmesinden endişe ediyorlardı. Bunun üzerine Hitler 1931 yılı başından itibaren "işadamlarını aydınlatma" kampanyası içine girdi. Onlarla toplantılar düzenleyerek "sosyalist" deyişinin yal-nızca işçi sınıfını yanına çekmek amacıyla kullanıldığını anlattı. NSDAP'nin özel sermayenin çıkarlarını titizlikle koruyacağına ilişkin güvence verdi.

HİTLER İKTİDARA BÖYLE GELDİ!

50 yıl önce

Hitler selamının gerçek anlamı - J.Heartfield

NSDAP 1931 yılında "Harzburg Milliyetçi Cephesi" adı altında eski monarşist birlik ve konfederasyonlarla ittifaklar oluşturdu. Böylece sermayenin dostluk ve güvenini de iyice pekiştirdi.

Ve nihayet 27 Ocak 1932'de Hitler Düsseldorf Sanayii Klubü'nde işadamlarının huzurunda bir konuşma yaptı. Onlara NSDAP'nin hangi sınıftan ve kimlerin çıkarlarından yana olduğunu anlattı. İktidara geldiğinde sosyal-demokrat-ları ve komünistleri nasıl ezeceğini, sendika, grev ve sosyal haklar gibi "ülke huzur ve güvenliğini bozan unsurları" nasıl yasaklayacağını açıkladı. Tekelci sermayenin tam desteği-ni ve güvenini sağladı.

Aynı yıl içinde işadamları "NSDAP ile dostluk ve daya-nışma derneği" ni kurdular. Ülkenin en büyük ve tanınmış sanayicileri Kasım 1932'de devlet başkanına bir mektup yazarak nasyonal-sosyalistlerin yönetiminde bulunan hükü-mete ortak edilmelerini rica ettiler.

İşverenler NSDAP'nin hizmetinde bulunan 3 milyon Marklık bir yardım fonu oluşturdular. Bu fonun yanısıra "Adolf Hitler Bağışı" adı altında sermaye NSDAP'ye sü-rekli mali yardımda bulunuyordu. Hitler'in velinimetleri arasında başlıca şunlar yer alıyordu: Thyssen, Krupp, Siemens, Deutsche Bank, Dresdner Bank, Bosch GmbH., I.G.Farbenindustrie AG, Mitteldutsche Stahlwerke AG, Leuna-Werke AG, Disconto Gesellschaft, Portland Cement Werke AG, Dr.Oetker Lebensmittelfabrik, Lloyd GmbH, Viag GmbH, Privat- und Commerzbank, Rheinmetall-Bor-sig AG, Winterhall AG, Münchener Rückversicherungsge-sellschaft, Firma J.H.Stein-Köln...

HİTLER'İN OYLARI AZALIYOR

Hitler'in sürekli yükselen kariyeri 1932 yılının Temmuz ayında yapılan seçimlerde doruk noktasına ve sonuna ula-şıyordu. Bu seçimlerde NSDAP, 13,746 milyon oy alarak toplam oyların %37,4'ünü topladı. Bu oran nazilerin ortaya çıktıkları günden o güne değin sağlayabildikleri en büyük kitle desteği oldu. Bu tarihten itibaren kitleler Hitler'den ve NSDAP'den giderek kopmaya başladılar. 4 ay sonra Kasım 1932'de yapılan seçimlerde 2 milyonun üzerinde insan Hitler'den desteğini çekti. 31 Temmuz 1932'de 13,746 milyon oy toplayan naziler, 6 Kasım 1932'de yal-nızca 11,737 milyon oy toplayabiliyorlardı.

Kitlelerdeki bu açık eğilim Hitler'i ve sermaye çevrele-rini büyük bir korku ve telaşa düşürdü. Artık ne yapıp ne edilip iktidar ele geçirilmeli, tekelci sermayenin özle-diği faşist diktatörlük kurulmalıydı.

Hitler Ocak 1932'de gizlice Köln'e geldi. Lindenthal sem-tinde bulunan "Villa Schröder"de kendisini diğer sağ ve muhafazakâr partilerin ve ağır sanayiinin temsilcileri bek-liyordu (von Papen). Bu gizli toplantıda iktidarın nasıl ele geçirileceği planlanacaktı. Uzun tartışmalardan sonra diğer sağ partiler Hitler'i ve NSDAP'yi desteklemeye razı oldular. Muhafazakâr çevrelerin adayı von Papen de -ser-maye temsilcilerinin ısrarları sonucu- Hitler'in önderliği altına girmeyi kabul etti. Artık burjuvazinin tüm fraksiyon-ları "büyüyen sol tehlike" karşısında yekvücut olmuşlardı.

OLMAK YA DA OLMAMAK

5 Mart 1933'de yapılacak seçimlerde Hitler'in kitle deste-ğini daha da kaybedeceği açıktı. Merkez ve diğer sağ par-tilerin desteği de NSDAP'yi bu seçimlerde iktidara getire-mezdi. O halde her ne pahasına olursa olsun bu seçimlerden önce Hitler iktidara gelmeliydi. Sermayenin daha fazla bek-lemeye tahammülü kalmamıştı. Almanya Komünist Partisi (KPD) hızla güçleniyor, hatta Sosyaldemokrat Parti (SPD)'-yi bile geride bırakıyordu. Toplumsal muhalefet giderek patlama noktasına yaklaşıyordu. Sosyal çatışmalar şiddetle-nerek yaygınlaşıyor, devlet güçleri sermayenin istediği "düzen ve huzuru" sağlayamıyordu.

HİTLER İKTİDARA GELİYOR

Sermaye kesimleri, devlet başkanı Hindenburg'a Hitler'i şansölyeliğe (başbakanlığa) ataması için sürekli baskı yapı-yorlardı. Hindenburg, tanınmış sanayicilerin bu yolda yaz-dıkları bir mektubu ve diğer ricaları sürekli reddetmişti. Ancak, eski monarşist geleneğin son temsilcilerinden olan yaşlı Hindenburg bu baskılara daha ne kadar ayak direye-bilecekti? 1933 yılının başında yönetimde bulunan von Schleicher hükümeti de sallanıyordu. Sürekli hükümet kriz-leri ve sermayenin baskıları sonucu Hindenburg 30 Ocak 1933 tarihinde Hitler'i şansölyeliğe atadı. Hitler nihayet iktidara gelmişti. Bundan sonra artık insanlık tarihinin en karanlık dönemlerinden birisi başlayacaktı.

Hitler iktidara gelir gelmez ilk önce komünistlere saldır-dı. Faşist milis güçleri (SA) hemen Şubat ayının başında KPD'nin merkezini basarak (Karl-Liebknecht-Haus) ka-pattı. Ancak mevcut Anayasa ve yasalar, parlamento ve diğer demokratik kurumlar nazilerin önünde büyük bir engel oluşturuyorlardı. Ayrıca 5 Martta yapılacak seçim-leri de kaybedecekleri açıktı. Bu yüzden acele olarak bir-şeyler yapılmalı, her türlü muhalefet susturulmalıydı. Bu konuda o zamanın tanınmış sermaye gazetesi "Stahl und Eisen" şunları yazıyordu: "30 Ocak günü güçlü ve milliyetçi bir yönetim işbaşına gelmiştir. Özel sektör bu yönetimle so-nuna dek güvenmektedir. 5 Martta yapılacak seçimlerin so-nucu ne olursa olsun Hitler iktidarda kalmalıdır. Milletimi-zin yeni bir hükümet krizine tahammül edecek gücü kalma-mıştır. Anayasada ve icraatta, vergi ve sosyal-politika konu-larında yapılması gereken büyük değişikliklerin gerçekle-ştirilebilmesi, özel sektörün önünde duran ağır sorunların çözülebilmeleri için istikrarlı ve kalıcı, güçlü bir yönetime gerek vardır. 5 Mart günü verilecek oylar bu önemli sorun-ların ışığında dikkate alınmalıdır (...)"

27 Şubat gecesi binlerce antifaşist tutuklandı

İNSAN AVI BAŞLIYOR

Hitler, 5 Martta yapılacak seçimlerden önce iktidarını tamamen pekiştirmek için provokasyon yöntemine baş-vurdu: 27 Şubat 1933 gecesi parlamento binasını kundak-lattırdı. Ardından da "Komünistler parlamentoyu yaktı!" diyerek insan avını başlattı. Önceden hazırlanmış listelerle 27 Şubat gecesi onbinlerce demokrat, antifaşist ve komü-nist evleri basılarak tutuklandı. "Hitler'in celladı" diye tanınan Goering, parlamento yangını ile ilgili şunları yazı-yordu: "Evet, sen korkak burjuva!.. Eğer bugün artık kızıl tehlikeden korkmuyorsan, komünist devrimin pençesine düşmemişsen, siz salon bolşevizmi gevezeliği yaparken boş durmayan gerçek vatan evlatlarına dua et!..."

Parlamento yangınından sonra başlayan faşist terör önce işçi örgütlerine, bu örgütlerin üyelerine, sendikalara, SPD ve KPD üyelerine yöneldi. Kitle tutuklamalarına paralel olarak, SPD ve KPD yanlısı basın-yayın organları yasaklanarak sustu-ruldu. Hitler'in iktidara gelmeden önce örgütlediği faşist milis örgütü SA "yardımcı polis" sıfatını alarak, silahlandı-rıldı.

Parlamento yangınından bir gün sonra, 28 Şubat 1933'de NSDAP anayasada yer alan tüm temel hak ve özgürlükleri "ulusun ve devletin güvenliği"ni gerekçe göstererek kaldı-rdığını açıkladı. Üç gün sonra ise Komünist Parti Başkanı Ernst Thaelmann tutuklandı.

Tüm bu baskı ve teröre, muhalefetin susturulmasına kar-şın NSDAP 5 Martta azınlıkta kaldı. Ancak tüm şehirlere önceden gönderilen listelerle halkın seçtiği muhalif millet-vekilleri tutuklandı. Naziler parlamentoda mutlak çoğunlu-ğa ulaşmak için seçilen 81 KPD milletvekilini ve SPD'li milletvekillerinin bir bölümünü tutukladılar. Böylece çoğun-luğu elde ettikten sonra da yeni bir "Yetki Yasası" çıkardı-lar. 15 Mart 1933 tarihinde çıkarılan "Yetki Yasası"na göre, "Şansölye (yani Hitler) eski yasalarda istediği her türlü de-ğişikliği yapabilecek, yeni yasalar çıkarabilecek, geçici ya da kalıcı kararnameler yayınlayabilecekti. Bu yasalar ve kararna-meler Resmi Gazete'de yayımlandıktan sonra yürürlüğe gire-cekti..."

Hitler ve onunla birlikte faşizm artık iktidar olmuştu...

"ONURLU SABRINI DİRİ TUTUN"

A.S. Puşkin

İçerideki dostlara haber salmalı
Yaşıyoruz
Sağlığımız yerinde
Sevdalanıyoruz bile
Hıncımız azalmadı
İnancımız tamdır
Dostlar merakta olmalı

İçerideki dostlara çiçek yollamalı
Menekşelerini mor gözleri
Henüz açılmadı
Ama krizantemler patladı
Nergisler sapsarı
Kokuları neredeyse
Saracak dünyayı
Dostlar çiçekleri özlemiş olmalı

Dostlar, dostlar
Ne haber gönderebiliriz size
Ne çiçek
Malum
Birbirimizi tanımıyoruz bile
Dostlar
Yaşatacağız umudu
İnanın bize

Mehmet Rifat Aydın

Başta rafta 10. sayfada

güçleri rahatsız edici bir etkidir. Bu etkinin eyleme dönüşmeden, kuvvette dayanaklarını bulmadan gevşetilmesi kanıksatılması, doğallık kazandırılması gerektir. Devrimci, ilerici güçlerce karşı mücadelesi verilmediği oranda da toplum kafalarındaki duvarların, egemen güçlerin arzuları doğrultusunda yoğunlaşır. Ve hatta bu duvarların devrimci saflarda da yaygınlaşmaya başlar. Acının bir alışkanlık haline alması olasıdır. Daha önce de belirttiğim gibi, yapısı toplumsal mazoşizme yakın (bizimki gibi) "kederli" toplumlar da bunun hemen bulunabilen dayanakları da vardır. Sözgelimi O. Gençbay imparatorluğunu "halkımızın yanık bağın" üstüne kurmuş bir mazoşizm uzmanıdır.

Geçmişin ve şimdinin yayınlarına bu açıdan bir bakılırsa aynı duvarların değişik biçimlenişlerdeki izleri devrimci saflarda görülebilir. Ölümü ve acıların insansal bir çığlık, devrimci bir duvarların halinde ele alma yerine ucuzlatan, gevşeten ya da küfür edebiyatına dönüştüren nice türküler, şiir, bildiri, merasim konuşmaları anımsıyorum. Bence bütün bunlar da sonuç itibarıyla toplumsal mazoşizmin yaygınlaşmasına hizmet ediyor.

Bir devrimci asla ve asla zulmün soğukkanlı yorumcusu olamaz. Toplumsal acıların kanıksayamı olamaz. Tam tersi, her alanda onun değişik biçimlenişlerine karşı savaşır. İnsansal ve hayatla anlam bütünlüğü olan hüznü, duvarların, öfkeyi, çığlığı yaşar. Bunun siyasi, kültürel, sanatsal, ahlaki ürünlerini çoğaltır, çoğaltmasına yaygınlaşmasına hizmet eder.

Acılarımız her an ateş halinde tutulmalıdır. Sıcaklığı korunmalıdır. Acılarımızın çoğaltılması onları kanıksamamızın değil daha büyük çığlıklara gereksinimimiz olduğunun işaretidir.

Acıları kanıksatma çabası, zalimin "itirazsız, sakın" bir ortamda "çalışma" hesabının bir parçasıdır. Cellat işi başında itiraz ve gürültü istemiyor. Onun bu isteği ancak kendi açısından "doğallık" arzeder; hakkında ferman verilmiş mazlum açısından ne celladın eylemi ne de kendisi doğal olabilir.

Acıların dinmesi için enerjiye gereksinimleri var. Devrimci tutum acıları birim birim enerjiye zorlayan tutumdur. Koflaştıran, sıradanlaştıran tutum değil.

Acılarla uyusulamaz, ölüm acısı kanıksanamaz.

Bir devrimci toplumsal mazoşizmin yaygınlaşmasına karşı bizzat egemen kültürün kendi üstündeki etkilerinden başlayarak her alanda ve her an mücadele etmelidir.

Sayın Demokrat Türkiye

Barış ve özgürlük dilekleriyle sevgiler selamlar. Üç senedir Libya'nın Gıryan Kentinde çalışıyorum. Soynk inşaat firmasında Türk firması. 15 aydır maaşlarımızı vermiyor Libya yasalarına şikayet ettik. İşçi arkadaşlardan imza topladık. Hiçbir netice bize verilmedi. Öncülük yapan arkadaşlar haklarını almadan Libya polisince zorlandı. Türkiye'ye gönderildi. Bizler büyük bunalım içindeyiz.

Bizim hiçbir dayanağımız kalmadı izin istedik 5. ay oldu halen hiçbir işlem yapılmadı. Çıkışı alamıyoruz maddi durumdan bir süre kalmak zorundayız. Üç bin kişi mevcudumuz var sorunlar hep aynı. Umarım bu çözülmeye mümkün olmayan sorunlarımızı Demokrat Türkiye aracılığıyla tüm insanlar okur. Gazetenizi Efendi diye bir arkadaş eline geçtikçe bizi ihmal etmiyor sağ olsun.

Bizler burada üye olmak istiyoruz, fakat buranın parası başka yerde geçmiyor. Buna bir çözüm bulursanız bizleri ve tüm arkadaşları sevindirirsiniz. Bu mektubu tüm arkadaşlar adına yazıyoruz. Hepimizden hepinize sevgiler selamlar. Makul karşılırsınız tahmin ediyorum şiirimi?

Çöreklerden emeğimin üstüne
Şirket kurdun sahip çıktın bütüne
Pamığuma ekinime tütüne
Köyde kentte işsiz güçsüz dolaşana bak

Celal bilinciyle gerçek klavuz
Çok yakındır gelecektir sonunuz
Başınıza geçecektir donunuz
Asırlardır yırtık donla duranlara bak

Celal Sancak

Eleştiriyorum.

Demokratik bir derginin farklı fikirleri köşelerini açması anlaşılır doğaldır, ancak oldukça açık olumsuzluklar taşıyan (özellikle birleştiricilik ve bir avuç azınlığı tecrit açısından) yazı ve yazarların sol anlamında ziddine da yer vermeniz gerektiği kanısındayım.

Sizi daha önce de başka konularda eleştirdim ve eleştiriyorlar. Bunlardan allah için bir tanesi yayınlanmadı. Derginizi her türden solun okuduğunu unutmamalısınız. Ve bu dergi gerçekten canlı fikirlerin ürettiği Demokratik-Sol bir dergi olmalıdır. Dergi şimdiden belirli ittifaklar grubunun yayın organı durumuna gelmiştir. Sayfalarınızı biraz değişik görüşlere açmaya hem okurlarınız ve solun kafasını açarsınız hem de bu dergi kime ait? Sorusundaki olumsuz cevapların etkisini kırarsınız. Geçmişteki gibi kuvvetler ve tekeller demokrasisi noktasında mı kalacağız?

Bir eleştiri mi desem, düşmanlık belgesi mi, dostları düşmana itekleme mi? Amacım: "Türk devleti ilgilenecek mi?" adı altında M.Aral imzalı yazıyı eleştirmek. İş derginin demokratik muhtevasına vardı. Yine de eleştiriyorum.

Dergi sayfalarını herkese açmalı ama halkın ve devrimin dostlarını karşı kampa itekleyen bu tür yazıları eleştirerek yayına sokmalı, en azından karşı görüşlere yer verilmelidir.

Halkın sanatçılarına hatalarıyla birlikte sahip çıkalm, onlardaki olumsuz gelişmeleri ve nedenlerini anlamaya çalışalım. Devrimciler yakıcı, yıkıcı mirasçılardan çok birleştirici ve yapıcı insanlardır.

Saygılarımla.

Hüseyin Yıldırım

SILA SAZ GRUBU

Tüm nişan, nikah, düğün, sünnet ve kutlamalarda hizmetinizdedir.

Adres:
Müslüm Şahin
Halfmannstr. 64 a
4100 Duisburg 11
Tel.: 0203/46 15 60
Ev: 58 68 53

MAMAK

MAMAK!
Temelini ben kazmadım
Duvarlarını ben örmedim
Gelip seni de görmedim
Ama, seni tanıyorum.
Öyle tanıyorum ki seni
Temelini kazmış, örmüş gibi
Seninle ömrüm geçmiş gibi.
Sen ki nice canlar aldın
Nicesini sakat bıraktın
Duvarları kanlı Mamak!
15 yaşında çiçek grip
Kucağında bebeyle çıkan
Bacılar!
Makina başından
Kalem elinde, masasından
Tarlada, başakların arasında
Evlerinde, yatağında
Silah elde, kavgasından
Getirilip hücrene konan
Nice yiğitler ki
Ya, torbada cesedi
Yada,
Kan kusan, sakat cüssesi ile
Senden ayrıldı
Mamak!

Birgün, benide alırsan kollarına
Kapatırsan zindanına
Hiç yabancılık çekmeyeceğim.
İşkence direğini,
Elektrikli sandalyeni
Gözlerim bağlı da olsa
O, işkenceci beylerini
ve daha nicelerini
Tanımak için,
hiç zorluk çekmeyeceğim.
MAMAK!
Ve gün gelecek
Yıkacağız duvarlarını
Kan yerine gül ekeceğiz
Zalimin güllesi
Kanlı Mamak!

Demokrat Türkiye'ye.

12 Eylül 1980'de ülke genelinde ağızları salyali elleri kanlı askeri faşist diktatörlük sınırsız tekelini kurdu.

Bu ortamda yurt dışına çıkabilmiş ve yurt dışındaki aydın ve ilerici hemfikir olup irade birliğini sağlayarak Demokrat Türkiye gazetesini çıkarmanız ileri bir adımdır. İçeriği bakımından her unsurun anlayabileceği tarzda yazılması ülkemizdeki düzeni teşhir ederken konukların açık bir şekilde ve halk dilinde yapılması sevindiricidir. Özellikle de Türkiye'deki düzeni şirin göstermeye şu anda faşist askeri diktatörlük tarafından bütün devlet kurumlarını askerselleştirip faşizmi yasallaştıran, halk evlatlarını katledip emperyalist efendilerinin önünde kırk büküm olup onların çizimlerini yalayan generalleri halkın kurtarıcısı göstermeye çalışan Türk basınından Tercüman, Hürriyet, Milliyet gazeteleri ülkemizde ve dünyadaki gelişmeleri izlemek için her gün 1.20 fenik ödeyerek aldığımız bu gazeteler biz işçi sınıfının gazetesi değildir.

Bu paçavraların ipliğini pazara çıkarmak bu ortamda daha da önem taşıyor. Demokrat Türkiye bu alanda önemli görev yapıyor. Denizler kadar çok olan halkımız dağıtık akıyor. Küçük küçük suları ark yapma, arkları dere yapma, dereleri ırmağa çevirip denize dökülmesinde siz duyarlı bilinçli ilerici aydınları suların toplanmasında büyük rolü olan aydınları çalışmalarınızdan ötürü kutluyor, sizi destekliyor ve çalışmalarınızda başarılar diliyoruz.

Not: Yazıda kelime eksikliği ve ünlülem hatası çoktur, bağışlayın. En tahsillimiz ilköğretim beş... Ne yapalım, biz değil, okumamıza olanak tanımayan düzen utansın...

Sıcak selamlar.

Hof Saal'den bir grup işçi adına
Satılmış

VIYANA'DA YABANCI DÜŞMANLIĞINA KARŞI DAYANIŞMA GECESİ

Program: Fuat Saka & Yarin, Melike Demirağ, Lukas Resetarits (Kabaret), Avusturya Floritsdorf Ekibi, Viyana Türküleri (Öğr.Genc. Birl. Folklor Ekibi, Halk Türküleri Korosu, Kurt Winterstein, Reinhard Sellner, Heinz Granzer.

Tarihler:

11 Mart '83, Saat: 19.00 - 2.00
12 Mart '83, Saat: 17.00 - 24.00
Yer: Kongress Haus,
Margaretenhügel, 1050 Wien

Türkiye Halklarıyla Dayanışma Gecesi

Fuat Saka & Yarin
Meftuni
Tiyatro, Folklor, Şiirler
Tarih: 5 Mart Cumartesi
Saat: 16.00
Yer: Jugendheim,
Niedermühlencamp 43,
48 Bielefeld 1

TÜRKİYE KİTAPEVİ

1982 Nobel Edebiyat Ödülü
Devrimci Yazar Marquenz:
Albaya Kimseden Mektup Yok 6.00
Sevgiden Öte Sürekli Ölüm 10.00
Yüz Yıllık Yalnızlık 12.50
Kırmızı Pazartesi 10.00
Bir Kayıp Denizci 10.00
Başkan Babamızın Sonbaharı 12.50
Telstey, Savaş ve Barış 4 cilt 60
4 cilt 60 DM
Telstey, Anna Karenina 4 cilt 40
4 cilt 40 DM
Doateyevski, Suç ve Ceza
2 cilt 25 DM
Dostoyevski, Ezilenler, ciltli 12.50
EDEBİYAT ANSİKLOPEDİSİ
4 Büyük Cilt
Atilla Özkarımlı, 150.00 DM
DÜNYA TARİHİ VE ÇAĞDAŞ UYGARLIK
Mete Tunçay,
3 Büyük Cilt 180.00 DM
İSLAM ANSİKLOPEDİSİ
13 Cilt 1500 DM
Roman, Hikaye, Şiir, Tiyatro eserleri Almanca, İngilizce, Fransızca Dil kitapları
Sözlükler, Katalog isteyiniz

Türkiye Kitapevi, Eintrachtstr. 10-12, 5 Köln 1
Tel. 0221-12 31 39

ALMANYA'DAKİ ABONELERİMİZİN DİKKATİNE

Almanya'da bulunan, süresi biten abonelerimiz geçen sayıdan itibaren ellerine ulaşan Demokrat Türkiye'lerin içinde havale kağıdı buluyorlar. Bu abonelerimizin abone sürelerini uzatmak için (6 aylık 15,-DM, yıllık 30,-DM) bu havale kağıtlarının örnekte görüldüğü gibi doldurup postaya vermeleri yeterlidir. Ayrıca biz yeni abone fişi göndermeleri gerekmemektedir. Okuyucularımızdan ricamız, isim ve adreslerini açık ve okunaklı yazmaları ve yeni abonemi yoksa abone yenilememi olduğunu ilgili kutuyu işaretleyerek belirtmeleri.

DM 15 veya 30 Abonelik (Gönderen) Isim-Adres		DM 15 veya 30 Abonelik (Gönderen) Isim-Adres	
Postcheckkonto Nr. des Abonnenten 3215 68-508	Postcheckkonto Nr. des Abonnenten 3215 68-508	Postcheckkonto Nr. des Abonnenten 3215 68-508	Postcheckkonto Nr. des Abonnenten 3215 68-508
Empfängerabschnitt DM 15 veya 30 3215 68-508 Abonelik (Gönderen) Isim-Adres Postcheckkonto Nr. des Abonnenten 3215 68-508	Zahikarte/Postüberweisung DM 15 veya 30 Fünfzehn DM veya Dreizehn DM A.D.A. Verlags- und Handels-GmbH Postfach 25 04 63 5000 Köln 1	DM 15 veya 30 3215 68-508 Abonelik (Gönderen) Isim-Adres Postcheckkonto Nr. des Abonnenten 3215 68-508	DM 15 veya 30 3215 68-508 Abonelik (Gönderen) Isim-Adres Postcheckkonto Nr. des Abonnenten 3215 68-508

DEMOKRAT TÜRKİYE
GELİŞKEL GÜZEL GÜNLERİ Mİ RHABA

ABONE FİŞİ

Adı .....
Soyadı .....
Adresi .....

Almanya	Avrupa	6 Aylık	Avustralya	USA/Kanada
15,- DM □	18,- DM □		30,- DM □	24,- DM □
Almanya	Avrupa	-1 Yıllık	Avustralya	USA/Kanada
30,- DM □	36,- DM □		60,- DM □	48,- DM □

Abone parasının gönderileceği yer:
A.D.A. Verlags- und Handels-GmbH

Postcheckkonto Köln
Konto Nr. 321568-508
BLZ 370 100 50

Deutsche Bank Köln
Konto Nr. 3302551
BLZ 370 700 60

6 Mart parlamento
seçimleri yaklaşırken

YABANCILAR SEÇİM MALZEMESİ YAPILAMAZ

Federal Almanya'da 6 Martta yapılacak parlamento ve başbakanlık seçimleri için geriye sayış başladı. Siyasi partiler seçim yarışını en önde bitirmek için kolları sıvadılar. İki güçlü başbakan adayı, muhafazakar Helmut Kohl ve sosyaldemokrat Hans Jochen Vogel gövde gösterisine başladılar.

Yabancıların bu seçimlerde de oy kullanma hakkı yok. Alman vatandaşlarla (vergisinden-kesintisine) tüm yükümlülükleri paylaşan yabancılar seçme ve seçilme hakkından yoksundurlar. Bununla kalsa yine iyi! Bir de gün be gün katmerleşen baskılar var.

SPD'nin başbakan adayı H.J.Vogel, silahlanma ve çevre kirliliği gibi "sıkıştığı" konularda gösterdiği kararlı demokratiği, nedense "yabancı sorunu"nda pek göstermiyor. Seçim arefesinde kamuoyunun önüne çıkıp: "biz yabancıları reva görülen haksızlıklara karşıyız, iktidara gelirse bu duruma bir son vereceğiz!" diymiyor. Hadi bundan geçtik, kendi buluşları olan entegrasyon politikasını bile savunamıyor.

CDU/CSU'nun başbakan adayı Kohl'ü. iktidarda bulunduğu şu kısa süre içinde hepimiz tanıdık. İçişleri bakanı Zimmermann'ın çekmesinde beklettiği ve Kohl işaret ettikçe ortaya çıkarttığı önlem paketleri ortada... Yönetime geldiği günden buyana Almanya'da "sosyal" diye nitelenebilecek herşeye karşı savaş ilan eden Kohl, eğer seçilirse, herhalde devletin "sosyal eli"ni, tümden budayıp rahata erecek. "Eski koslasyon ortağı SPD'ye haber vermeden CDU'nun koynuna giren" FDP genel başkanı Hans Dietrich Genscher, liberallerin kamuoyundaki itibarını büyük ölçüde zedeledi. Bu yüzden FDP'nin 6 Mart seçimlerinde parlamentoya girmesi sürpriz olur.

Bu üç partinin dışında bir de 'Yeşiller' var seçimlere soyunan. 'Yeşiller' (die Grüne), bir parti olmaktan öte bir kitle hareketi. Yaşamı tehdit eden atom santralleri ve doğa kirlenmesine karşı oluşan bu hareket, bugün F. Almanya'da SPD ve CDU/CSU'dan sonra üçüncü büyük politik güç. Yeşillerin yönetime gelecek kadar milletvekili çıkarılması olanaksız. Ancak parlamentoda temsil edilmesi bile büyük bir olay olacak. Çünkü 2. Dünya Savaşı'ndan buyana ilk kez bir "sol" parti F. Almanya parlamentosunda söz hakkına sahip olacak.

'Yeşiller', seçim hakkı başta olmak üzere, yabancılara tüm doğal demokratik hak ve özgürlüklerinin verilmesinden yanalar. Bunu da seçim öncesi hazırladıkları programlarında kamuoyuna açıkladılar. Umudumuz Yeşillerin olabildiğince çok sayıda milletvekili çıkarması.

TEK KALE FUTBOL MAÇI

Helmut Kohl (CDU/CSU) ve Hans Jochen Vogel (SPD), sürdürdükleri söz diüellosunda sık sık yabancılara da değiniyorlar. Kohl seçmenlerin sempatisini (ve de oylarını) toplamak için sık sık yabancı aleyhtarı demeçler veriyor. 27 Ocak günü gazeteler başbakan Kohl'ün şu demeçini yayınlıyordu: "F. Almanya'da bulunan yaklaşık iki milyon Türk'ün büyük bir bölümü vatanına geri dönmelidir." Kohl'ün -bir başbakana yakışmayacağı için olsa gerek- söyleyemediklerini ise içişleri bakanı Zimmermann tamamıyor: "...politik faaliyet gösteren, şiddet kullanan... yabancılar sınır dışı edilecek vb."

Sosyaldemokrat H.J. Vogel'in buna karşı seçmenlerin duyamayacağı bir

larla Dayanışma Kampanyasını da içerdigi bildiriliyor. Bütün kuruluşların katılması beklenen 19 Şubat'taki toplantıların Türkiye'li anti-faşist grupların hem yabancı düşmanlığına karşı hem de cuntaya karşı birlikte mücadelesi konusunda olumlu sonuçlar yaratacağı belirtiliyor.

IG-METAL dergisinin Türkiye'ye girmesi yasaklandı

DGB'ye bağlı IG-METAL Sendikasının 5 dilde yayınlanan Metal dergisinin Türkçesinin Türkiye'ye girmesi yasaklandı. Cunta aleyhine yazıların yayınlandığı ve kapatılan DISK'e bağlı sendikalara gönderildiği için derginin Türkiye'ye girmesinin yasaklandığı bildiriliyor. Dergide Cunta aleyhine yazıları yayınlanan Jürgen Roth ve Kamil Taylan hakkında da soruşturma açıldı.

Metal dergisinin Jürgen Roth ve Kamil Taylan'ın bir süre önce yayınladıkları kitaptan bazı alıntılar yapılmıştı. Bu alıntılardan cuntanın insan haklarına aykırı davranışları sergileniyordu. Sıkıyönetim yetkilileri bu yazılarda bölücülük yapıldığını iddia ediyor.

Bir Alman vatandaşı hakkında, Avrupa'daki davranışlarından ötürü soruşturma açılması hukuk çevrelerinde şaşkınlığa karışlandı.

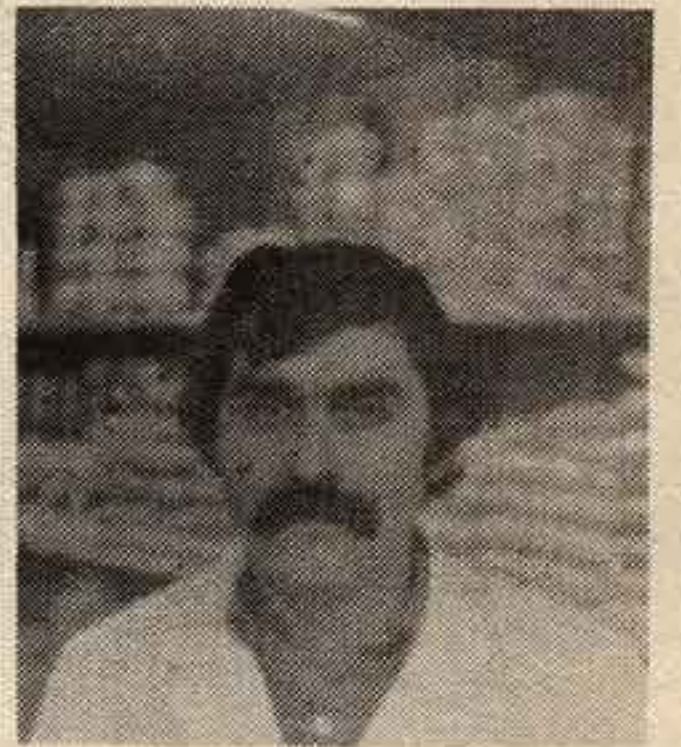
Yabancı işçilere de seçme ve seçilme hakkı verilmelidir

İLTİCACI: Ben bunu hiç anlamam. Seçimler ne zaman yapıyor, Türkiye'de bir oylama oldu, burada kim seçilecek bilmem ki. Ben sabah çantamı alıp fabrikaya giderim akşam gelirim eve, yatarım.

M.B. (işçi): 12 yıldır buradayım, inşaat kolunda çalıştım. Oy hakkımızı almıyoruz, söz hakkımız olmalı. Yeter artık susamayız. Milyonlara varan vergileri sigortaları ödedik ama bize hakkımızı ödemediler.
H.E.(işçi): Bizlerin kimisi burada kalacak, öyleyse vatandaşlık haklarımızı versinler. 11 yıldan beri burada çalışıyorum, yaşıyorum ama seçme hakkı yok. Olamaz hakkımızı istiyoruz.

N.G (sebze satıcısı): Oy kullanma hakkımız yok. Demokratik bir ülkede yaşıyoruz, ama seçme yasağı uygulanıyor.

sesle- mırıldandığı cılız demeçler ise Alman basın-yayın organlarına bile yansımıyor.

Ama en önemlisi tüm bu politikacılar bize, yani yabancılara karşı "tek kale futbol maçı" oynuyorlar. Karşılarında hakkında atıp tuttukları kimseler, herhangi bir rakip yok. Çünkü yabancılardan politik hakları yok. Hakkımızda her söylenen söz, verilen her karar, "siz ne diyorsunuz?" ya da "bir itirazınız var mı?" diye sorulmadan uygulanıyor.

6 Mart seçimlerinde daha fazla oy toplayabilmek için yabancı aleyhtarı sloganlara rağbet artıyor. En dürüst, en vicdanlı politikacılar bile en fazlasından bu konuda susmakla, bu soruna "bulaşmamakla" yetiniyorlar.

CDU/CSU, yabancı aleyhtarı seçim propagandasının dozajını bu uygun ortamdan yararlanarak kademe ka-

deme arttırıyor. Hatta yine bu gerilimli politik ortamdan yararlanarak bir dizi yeni yabancı aleyhtarı önlemleri seçim öncesi araya sıkıştırmaya çalışıyor. Diğer siyasi partiler özellikle de SPD- ise sağ eğilimli seçmenlerini huzursuz etmemek için bu durum karşısında susuyor. Geriye biz, yabancılardan kendisi kalıyor. Bu yüzden sahanın içinde olmasak bile, bu tek kale futbol maçı, tribünlerden yuhlamamız gerekiyor.

1 MART'A DİKKAT!

F.Almanya'da istatistiklere göre seçim sonuçlarını en büyük oranda etkileyen gelişmeler son bir hafta içinde oluyormuş. Seçmenlerin büyük bir kesimi, seçim gününden önceki son bir hafta içinde politikacılara kulak verip, oylarını kime vereceklerini kararlaştırmış.

Birlik partileri CDU/CSU ve başbakan adayı Kohl, öğrendiğimize göre bu son bir hafta içinde yoğun bir propaganda kampanyası başlatacaklar. Kampanya, büyük bir olasılıkla 1 Mart günü bir dizi yeni yabancı aleyhtarı önlemin kamuoyuna açıklanmasıyla açılacak. Gazetemizin bu sayısında bulacağımız bu önlemler, seçimlerden birkaç gün önce açıklanarak seçim malzemesi olarak kullanılacak. CDU/CSU yabancı aleyhtarı yeni baskı yasaları önererek seçmen avlamaya çalışacak.

Helmut Kohl yabancılardan özellikle de Türkiyelilerin- sırtına basarak, ailelerini dağıtarak, onları sudan nedenlerle sınır dışı ederek, en doğal haklarını ellerinden alarak, başbakanlık koltuğuna yükselebilir. Tarihte azınlıkları çirkin emellerine alet ederek iktidar koltuğuna kimler oturmadı ki?..

BİRKOM tüm yabancıları ortak mücadeleye çağırıyor

Yabancılar ve özellikle Türk ve Kürt işçilerine yönelik yeni baskı hazırlıkları ile ilgili olarak Türkiye'li anti-faşist kuruluşların ortak mücadele yönünde çalışmalar yaptıkları öğrenildi. Alınan bilgilere göre, BİRKOM, (Devrimci İşçi, Serxwebun, Emekçi, Kırılımlar, İşçinin Sesi, Cephe, Birlik Yolu, Devrimci Savaş) tüm anti-faşist kuruluşlara ve gruplara yabancı düşmanlığına karşı birlikte mücadele etmek için bir çağrı yayınladı. 19 Şubat'ta Köln'de bütün grupları, yabancı işçilerin haklarını savunma ve koruma mücadelesinin birlikte nasıl örgütleneceği ile ilgili bir toplantıya çağırarak BİRKOM'un 6 Mart'a kadar bazı faaliyetler önerceği öğrenildi. Yabancıların haklarını ve taleplerini kamuoyuna anlatmak amacıyla bildiri, pul ve afiş hazırlıklarının yanı sıra 6 Mart günü seçim sandıklarının bulunduğu yerlerde yabancıların seçme ve seçilme hakkını vurgulamak amacıyla "Alternatif Seçim Sandıkları" kurulacağı ve bazı gösterilerin yapılacağı bildiriliyor.

BİRKOM'un tüm gruplara ve kuruluşlara yaptığı çağrının yabancı düşmanlığına karşı ortak mücadelenin yanı sıra, Türkiye'deki Politik Tutuklu-

Yeni bir saldırı daha

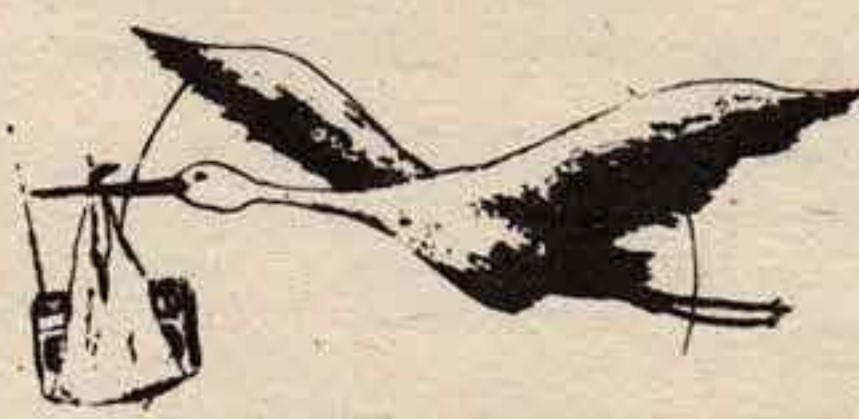
Bir Türk işçisi takip edilerek 15-16 yaşlarındaki Nazi hayranı iki Alman genci tarafından av tüfeği ile vuruldu. Olay Almanya'nın Limburg eyaletinde bir ormanda meydana geldi. Pusuya düşürülen işçi 5 kurşunla vurularak yaralandı.

Olayın sorumlusu olarak mahkeme huzuruna çıkartılan Mike ile Martin adındaki iki Alman genci mahkemede verdikleri ifade de "Bunda ne kötü-lük var, bir Alman iş imkanı doğsun diye bir yabancıyı vurduk" diye kendilerini savunmuşlardır. İfadelerinden anlaşılacağına göre her şey Martin'in bir dürbünlü tüfek almasıyla başlamış ve iki arkadaş ormanda tüfek atışı yapmışlar. Daha sonra Türk işçisini görünce, onu pusuya düşürüp vurmayı kararlaştırmışlar.

Strasbourg- Hoşgeldin radyosu ikinci yılında

İki yıl önce Fransa'nın Strasbourg kentinde kurulan "Hoşgeldin Radyo-

su" Türkçe yayınlarını başarıyla sürdürüyor. Radyonun, demokrat ve ilerici bir çizgide sürdürdüğü yayınları Türkiyeliler ilgiyle izlemektedirler. Hoşgeldin Radyosu yayınlarını şimdilik haftada bir gün perşembe günleri saat 19.30-21.00 arasında sürdürmektedir.

İkinci kuruluş yıldönümünde Radyonun Redaksiyon kurulunca yapılan bir açılışta özetle şunları söyledi: "Uzunca bir süredir, gerek Strasbourg Türk Konsolosluğunda, gerekse bu Konsolosluğun desteklediği faşistlerden telefon ve mektuplarla çeşitli tehditler almaktayız. Konsolosluk bizleri sürekli Fransız yetkililerine şikayet ederek, aleyhimize düzenlemeye çalıştıkları imza kampanyası ile yayınıımızı engellemeye çalışmaktadırlar. Bizler, halklarımızın gözü kulağı olmak istiyoruz, doğru yayın yapmak istiyoruz. Biz Konsolosluğa değil dinleyicimize hesap vermek istiyoruz. Bu nedenler dinleyicilerimizden eleştiri bekliyoruz ve görevimizi daha iyi yapabilmemiz için programlarımızı zenginleştirerek haberler, dilekler, şikayetlerin de radyomuzda ulaşılmasını istiyoruz. Hoşgeldin Radyosu dinleyicileri ile sıkı bir işbirliği içindedir."

Adres:Hoşgeldin Radyosu- 82 Route de Colmar Strasbourg/FRANC

Belçika'da işçi hakları kısıtlanmak isteniyor

Belçika İşverenler Federasyonu (FEB) tüm gücüyle "işçilerin kazançlarına" saldırıyor. Hükümete "işçi ücretlerini 170 ila 180 milyar frank indirin" diyor. Anladığımız kadarıyla işçi ücretlerinin yüzde 11'ni işverenler kesmek amacındalar.

Bunun yanı sıra hükümetde, "bizden aldığınız sigorta primlerinden 30 milyar Frank indirim yapın" diyorlar. 17 milyar Frank vergi iadesi 13-14 milyar Frank da bize mali yardımı bulunun diyerek isteklerini çoğaltıyorlar. Tüm bunların sonucu üretim alanları genişleyecek, veya işsizlik önlenmiş olacak!

Hükümet, işverenlere, işçilerin sigorta primlerinden 40 milyar frank hediye etti. Patronlara verilen bu hediye geri almak için de aldığı bir kararla dolaylı vergileri arttırdı. Halk, yani yerli ve yabancı tüm çal iş emekçiler, petrol gibi, sigara gibi satın alacakları gereksinme maddeleriyle devletin verilmiş 40 milyar franklık açığını kapatacaklar.

Emekçi halklarına yönelik bu saldırılara yerli yabancı ayırımı yapılmadan karşı çıkılmalıdır.